

Na temelju članka 17. stavka 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti “Narodne novine” br. 1/97 – pročišćeni tekst), 111/97, 95/00 i 129/00) na prijedlog Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo ministar zdravstva donosi

PLAN I PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

(Urednički pročišćeni tekst, “Narodne novine” broj 30/02, 53/04 i 62/05)

I OPĆE ODREDBE

1. Ovim se Planom i Programom mjera zdravstvene zaštite utvrđuje skup mjera i postupaka koji se primjenjuju kod pojedinaca, skupina i šire zajednice s ciljem zaštite zdravlja te se definiraju aktivnosti sukladno utvrđenim sredstvima i ciljevima radi njihove provedbe, subjekti koji su ih dužni provoditi i način provođenja tih mjera.

2. Pod mjerama zdravstvene zaštite podrazumijeva se skup aktivnosti, odnosno preventivnih, dijagnostičkih, terapijskih i rehabilitacijskih medicinskih postupaka u provođenju pojedinih razina zdravstvene zaštite usmjerenih postizanju određenog cilja.

3. Strateški ciljevi provedbe Plana i Programa mjera zdravstvene zaštite jesu:

1. provođenjem programa promocije zdravlja povećati razinu zdravlja stanovništva u cjelini uz smanjenje prevalencije čimbenika rizika za zdravlje;
1. smanjiti pobol, smrtnost i invalidnost od bolesti, ozljeda i stanja na koja se može djelovati preventivnim mjerama i učinkovitom zdravstvenom skrbi;
1. osobitu pozornost posvetiti zdravstvenom stanju i mjerama unapređenja zdravlja populacijskih skupina pod povećanim rizikom.

Sukladno analizi zdravstvenog stanja stanovništva osnovni ciljevi provedbe Plana i Programa mjera zdravstvene zaštite jesu:

1. unapređenje zdravlja stanovništva u cjelini,
2. povećanje očekivanog trajanja života i smanjenje smrtnosti,
3. povećanje broja godina života bez bolesti i/ili invalidnosti ,
4. osiguranje najviše moguće razine fizičkog i psihičkog zdravlja uz brigu za poboljšanje kvaliteta života očuvanjem zdravlja i funkcionalnog kapaciteta.

II PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

II.1. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

1. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U OPĆOJ/OBITELJSKOM MEDICINI

1.1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI

1.1.1. Promicanje zdravlja, provođenje zdravstvenog odgoja i prosvjećivanje stanovništva

Promicanje zdravlja, provođenje zdravstvenog odgoja i prosvjećivanje stanovništva poticanjem usvajanja i potpomaganjem zdravijih načina življenja (nepušenje, pravilna prehrana, redovita tjelesna aktivnost, unaprjeđenje duševnog zdravlja uključujući prevenciju ovisnosti, odgovorno spolno ponašanje), u cilju unaprjeđenja zdravlja stanovništva i smanjenja proširenosti određenih rizičnih čimbenika

Poticanje i prihvaćanje odgovornosti osiguranika za svoje zdravlje, usmjereno usvajanju po zdravlje korisnih i mijenjanju po zdravlje štetnih navika;

Podizanje razine zdravstvene kulture, zdravstveno-odgojnim metodama i provođenjem zdravstveno-prosvjetnih mjera za ciljane skupine stanovništva. Zdravstveno prosvjećivanje kroničnih bolesnika i članova njihovih obitelji (korištenjem metoda i sredstava zdravstvenog odgoja u cilju organiziranja i provođenja preventivnih i kurativnih postupaka - individualni i grupni rad, raspodjela edukacijskih materijala o zdravim navikama življenja, načinu liječenja i njezi bolesnog člana obitelji, ostali posebni edukativni programi prema zdravstvenim potrebama);

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i zavoda za javno zdravstvo.

Sudionici: sredstva javnog priopćavanja, škole, poslodavci, tijela socijalne skrbi, Hrvatski Crveni križ.

1.1.2. Skrboosobamaspovećanimrizikompozdravlje

Evidentiranje osoba s povećanim rizikom po zdravlje (stariji ljudi, pušači, alkoholičari, osobe s prekomjernom težinom, osobe s profesionalnim rizicima, ovisnici o psihoaktivnim drogama, samci itd.).

Provođenje preventivno-zdravstvenih mjera za osobe s povećanim rizikom po zdravlje (zdravstveni nadzor, savjetovanje, zdravstveno prosvjećivanje usmjereno usvajanju zdravih životnih navika i učenju samozaštitnih, suzaštitnih i drugih vještina itd.).

Sveobuhvatna skrb za osobe s povećanim rizikom (praćenje socijalnih, obiteljskih, profesionalnih i drugih zdravstvenih rizika stanovništva, planirani i sistematski preventivni rad, predlaganje i provedba mjera i postupaka).

Izvršitelji: izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući.

Sudionici: poslodavci, škole, domovi umirovljenika, tijela socijalne skrbi, centri i udruge za suzbijanje ovisnosti.

-
-
-

1.1.3. Prevencija kroničnih nezaraznih bolesti

Prevencija najučestalijih kroničnih nezaraznih bolesti te drugih značajnih zdravstvenih problema (bolesti srca i krvnih žila, maligne bolesti, duševne bolesti, bolesti probavnog sustava, bolesti mišićno - koštanog sustava i vezivnog tkiva, kožne i spolne bolesti, slabovidnost itd.), podrazumijeva utvrđivanje rizika (prekomjerna tjelesna težina, pušenje, povišeni krvni tlak, hiperlipidemija itd. te pokretanje aktivnosti smanjenja ili uklanjanja rizika, izradu planova mjera prevencije bolesti.

Rano otkrivanje kroničnih bolesnika: poticanje samozaštitnih i suzaštitnih aktivnosti u stanovništvu - samopregled, samokontrola, usmjeren zdravstveni nadzor, kontrola skupina s povećanim rizikom i pojedinaca koji traže liječničku pomoć i savjet.

Skrb o kroničnim bolesnicima, pregledi, savjetovanja i kontrola učinkovitosti pojedinih poduzetih mjera, kontrola uspješnosti liječenja te rehabilitacije, provođenje odabranih socijalno-medicinskih mjera i dr., prema procjeni tima izabranog doktora opće/obiteljske medicine; uvođenje poimeničnih registara kroničnih bolesnika u ordinacijama opće/obiteljske medicine te plansko i organizirano provođenje skrbi (kućnim posjetima, naručivanjem bolesnika na preglede, organiziranjem i provođenjem kućnog liječenja, palijativne i terminalne skrbi itd.) za kronične bolesnike.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući.

Sudionici: Hrvatski Crveni križ, tijela socijalne skrbi, ustanove za zdravstvenu njegu u kući.

1.1.4. Prevencija malignih bolesti

Sudjelovanje u ukupnoj prevenciji malignih bolesti uz provođenje zdravstveno-promotivnih mjera u cilju manje izloženosti ili potpunog uklanjanja rizika usvajanjem zdravijeg načina življenja (nepušenje, pravilna prehrana, izbjegavanje prekomjernog izlaganja suncu itd.) i pregledima pojedinaca i skupina s povećanim rizikom s planom provođenja specifičnih mjera

zdravstvene skrbi, za svaku jedinicu djelatnosti opće/obiteljske medicine u odnosu na potrebe populacije u skrbi.

Rano otkrivanje malignih bolesti - poticanje samozaštitnih i suzaštitnih aktivnosti kod stanovništva poput samopregleda i samokontrole - uočavanje promjena na koži poput ranica koje ne zacjeljuju, madeža s promjenama, javljanje doktoru zbog neuobičajene dugotrajne promuklosti, neobjašnjivog gubitka težine, promjena stolice i mokrenja, dugotrajnog kašlja; usmjeren zdravstveni nadzor i kontrola skupina i pojedinaca s povećanim rizikom za nastanak malignoma koji traže liječničku pomoć i savjet.

Preventivni pregledi - Obavljanje pregleda u svrhu utvrđivanja stupnja rizika obolijevanja od pojedinih malignih bolesti - preventivni pregledi i postupci u cilju otkrivanja malignoma (pregledi zadebljanja na koži, kontrola samopregleda i pregled dojki, digitorektalni pregledi za starije od 45 godina itd., kontrola provođenja pregleda cervikalnog obriska (Papa-test); kontrolni pregledi osoba s većim rizikom.

Kontinuirana skrb o bolesnicima, pregledi u cilju kontrole učinkovitosti pojedinih poduzetih mjera, kontrole uspješnosti liječenja te rehabilitacije, prema procjeni tima izabranog doktora medicine; Uvođenje poimениčnih registara oboljelih od malignih bolesti u ordinacijama opće/obiteljske medicine te plansko i organizirano provođenje kontinuirane skrbi (kućnim posjetima, organiziranjem i provođenjem kućnog liječenja, palijativne-terminalne skrbi, sudjelovanjem u provođenju suvremene terapije boli itd.) za bolesne i potrebite.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući.

Sudionici: Hrvatski Crveni križ, tijela socijalne skrbi, Hrvatska liga za borbu protiv raka itd.

-
-

1.1.5. Prevencija ozljeda

Sudjelovanje u ukupnoj prevenciji ozljeđivanja uz provođenje zdravstveno-promotivnih mjera u cilju manje izloženosti ili potpunog uklanjanja rizika: usvajanjem sigurnijeg načina življenja (u kući, u prometu, na radu ili rekreaciji), preventivnim radom s pojedincima i skupinama s povećanim rizikom, plansko provođenje specifičnih mjera zdravstvene skrbi, u odnosu na potrebe populacije u skrbi.

Otkrivanje osoba s rizikom – kod uzimanja anamneze posebnu pozornost treba obratiti na moguće opasnosti po osobu i njezinu obitelj u kući, u prometu, na radu/u školi Provođenje procjene opasnosti nakon pada starije osobe ili teže ozljede.

Preventivne aktivnosti - poticanje samozaštitnih i suzaštitnih aktivnosti kod stanovništva, poput uklanjanja opasnosti: građevinskih, u unutarnjem i vanjskom prostoru, u prometu, na radu,

odmoru ili rekreaciji; usmjeren zdravstveni nadzor i kontrola skupina i pojedinaca s povećanim rizikom od ozljeda. Poticanje aktivnosti na zaštiti i sprečavanju ozljeđivanja, osobito djece, mladeži i starijih osoba, te u primjeni osobne zaštitne opreme i naprava (primjerice, nošenje zaštitnih kaciga i štitnika za zglobove kod vožnje bicikla, skijanja i sl., nošenje posebnih štitnika za kuk u starijih osoba itd.). Poticanje na korištenje sigurnosnih pomagala u opasnim prostorima kao što su kupaonice, kade, tavani i sl.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući.

Sudionici: Hrvatski Crveni križ , tijela socijalne skrbi, društva za osiguranje, Ministarstvo unutarnjih poslova itd.

-
-
-

1.1.6. Skrboosobamastarijimod 65 godina

Ocjenjivanje zdravstvenog stanja, osobito u odnosu na funkcionalno stanje starijih osoba. Sistematski pregled u 45. godini i sistematski pregled u 65. godini, odnosno za zaposlene prije odlaska u mirovinu.

Prevenција gripe cijepljenjem.

Prije sezone gripe 1 cijepljenje mrtvom vakcinom.

Prevenција tetanusa.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući kao i higijensko-epidemiološke djelatnosti zavoda za javno zdravstvo.

1.1.7. Prevenција i liječenje zaraznih bolesti

Sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti, u suradnji s higijensko-epidemiološkom djelatnošću, provođenjem mjera zdravstvenog prosvjeđivanja i poduzimanjem odgovarajućih protuepidemijskih mjera.

Posebne mjere provode se kod opasnosti od epidemija, kod pojave zaraznih bolesti u obitelji, kliconoštva i sl.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnju higijensko-epidemiološke djelatnosti zavoda za javno zdravstvo.

-

-

1.1.8. Planiranje obitelji

Planiranje obitelji (informiranjem osiguranika o zdravstvenim načelima planiranja obitelji te načinima kontracepcije, sudjelovanje u rješavanju problema neplodnih brakova, problema usvajanja djece itd.) za populaciju u generativnoj dobi.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnju djelatnosti zaštite zdravlja žena odnosno specijalističko-konzilijarnih djelatnosti.

Sudionici: sredstva javnog priopćavanja, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.

-

1.1.9. Ostali preventivni pregledi

Obavljanje pregleda u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja, sposobnosti i kontraindikacija zbog smještaja u pojedine ustanove, smještaja u obitelj, putovanja, bavljenja sportom i rekreacijom, i sl.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine.

-

-

-

1.2. DIJAGNOSTIKA, LIJEČENJE I REHABILITACIJA

1.2.1. Dijagnostika i liječenje

Dijagnostika i liječenje, uključujući njihovo unaprjeđenje (pružanjem kvalitetne kurativne zaštite u ambulanti, u stanu bolesnika, u stambenoj i stacionarnoj jedinici doma umirovljenika, itd.).

Primjena odgovarajućih dijagnostičkih i terapijskih postupaka sukladno medicinskoj indikaciji te uključivanje patronažne službe i djelatnosti zdravstvene njege u kući u liječenje i skrb za bolesnike u terminalnoj fazi bolesti te sudjelovanje u provođenju metadonske terapije. U liječenju pojedinih bolesti obveza je tima ostvarivanje komuniciranja s odgovarajućim izvanmedicinskim djelatnostima (ustanove za predškolski odgoj djece, škole, poslodavci, domovi umirovljenika itd.) u rješavanju određenih zdravstvenih problema bolesnika.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine u suradnji s laboratorijskom i patronažnom, te specijalističko-konzilijarnom djelatnošću.

Sudionici: ustanove za predškolski odgoj djece, škole, poslodavci, domovi umirovljenika.

-

1.2.2. Upućivanje i aktivna suradnja sa specijalističko-konzilijarnom i bolničkom djelatnošću

Upućivanje i suradnja sa specijalističko-konzilijarnom i laboratorijskom te bolničkom djelatnošću (konzilijarni pregledi, dijagnostika, terapija, rehabilitacija, bolničko liječenje)

prema medicinskim kriterijima; postizanje odgovarajuće koordinacije rada i razmjene informacija sa specijalističkom, laboratorijskom i bolničkom djelatnošću.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom i laboratorijskom te bolničkom djelatnošću.

-

-

1.2.3. Kućni posjeti i kućno liječenje

Na poziv, (u akutnim stanjima - akutnim bolestima, u slučajevima pogoršanja osnovne kronične bolesti i akutnim bolestima kroničnog bolesnika) ili programirano (kontrola i liječenje u kući kroničnog nepokretnog ili terminalnog bolesnika i sl.), na osnovi procjene izabranog doktora medicine, osobito kod kroničnih bolesnika kod kojih postoje uvjeti za provođenjem kućnog liječenja.

Izvršitelji: izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući.

-

-

1.2.4. Rehabilitacija

Prema dogovoru s doktorom odgovarajuće specijalnosti ili ocjeni izabranog doktora, provode se temeljni rehabilitacijski postupci (upute o razgibavanju, aktivne i pasivne vježbe) u ambulanti ili u kući nepokretnog i teško pokretnog bolesnika uz potrebno poučavanje članova obitelji ili drugih osoba.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti.

-

-

1.2.5. Pružanje hitne medicinske pomoći

Pružanje medicinske pomoći u rješavanju hitnih stanja u djelatnosti opće/obiteljske medicine, na mjestu događaja, i u ambulanti, do preuzimanja bolesnika od strane odgovarajućih djelatnosti zdravstva.

Jedinice opće/obiteljske medicine koje provode djelatnost hitne medicinske pomoći kroz dežurstva i pripravnost, rade prema Programu mjera za hitnu medicinsku pomoć.

Izvršitelji: timovi opće/obiteljske medicine (dežurstva i pripravnost za hitnu medicinsku pomoć) djelatnost hitne medicinske pomoći.

1.3. OSTALE MJERE

-

1.3.1. Ocjena privremene nesposobnosti za rad

Za vrijeme liječenja i rehabilitacije određuje se privremena nesposobnost za rad, a nakon liječenja, ukoliko postoje indikacije, upućivanje nadležnim tijelima mirovinskog osiguranja radi utvrđivanja preostale radne sposobnosti ili invalidnosti te, u slučaju potrebe, konzultiranje službe za specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika.

Izvršitelji: izabrani timovi opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Služba medicine rada, kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu poslodavca.

1.3.2. Pregled i ispunjavanje prijedloga za upućivanje radnika na liječničku komisiju, odnosno nadležnim tijelima mirovinskog osiguranja

Prema utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled i određene pretrage prema indikacijama, te ispunjavaju obrasci u svrhu utvrđivanja privremene nesposobnosti za rad, promijenjene radne sposobnosti, odnosno trajne nesposobnosti za rad.

Izvršitelji: izabrani timovi opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Tim medicine rada, kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu poslodavca, službe Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

1.3.3. Suradnja na razini primarne zdravstvene zaštite

Uspostavljanje razmjene informacija i koordiniranog djelovanja s ostalim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite osobito u brizi za skupine stanovništva s povećanim rizikom te radnike s povećanim rizikom (radnici na poslovima s posebnim uvjetima rada, radnici mlađi od 21 te stariji od 40 godina, radnici oboljeli od profesionalnih bolesti ili izmjenjene radne sposobnosti zbog profesionalne bolesti, radnici s izmjenjenom radnom sposobnošću, radnici kronični bolesnici, radnici zbog zaštite majčinstva i dr.).

Izvršitelji: izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnju ostalih djelatnosti primarne ili specifične zdravstvene zaštite.

1.3.4. Suradnja na promicanju zdravlja s ostalim sudionicima u zdravstvenoj zaštiti

Razvijanje stalne suradnje na promicanju zdravlja između timova opće/obiteljske medicine i zavoda za javno zdravstvo te drugih djelatnosti koji doprinose zdravlju (prosvjeta, socijalna zaštita, Hrvatski Crveni križ, komunalne djelatnosti itd.). Zadaća je timova opće/obiteljske medicine predlaganje mjera u svrhu promicanja zdravlja i poboljšanja općih higijenskih prilika (osobito u odnosu na vodoopskrbu, prehranu, stanovanje, dispoziciju otpadnih tvari, zaštitu okoliša te rekreaciju, provođenje osnovnih higijenskih mjera itd.).

Timovi osobito trebaju poticati i predlagati provođenje socijalno-medicinskih mjera - aktivno surađivati s centrima za socijalni rad i drugim djelatnostima u rješavanju socijalnih problema (kućno izvanbolničko liječenje i njega te rješavanje teških socijalno-medicinskih problema: starije osobe, nepokretne i nemoćne osobe, osobe koje žive u lošim stambenim i gospodarskim uvjetima itd.).

Izvršitelji: izabrani timovi opće/obiteljske medicine u suradnji sa zavodima za javno zdravstvo.

Sudionici: prosvjetne službe te službe socijalne zaštite, Hrvatski Crveni križ, komunalne djelatnosti, sredstva javnog priopćavanja, škole, poslodavci.

1.3.5. Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija rada

Utvrđiti broj te spolnu i dobnu strukturu osoba u skrbi (registracijom i poimeničnom evidencijom osoba po spolu i dobnim skupinama, uvođenjem godišnje evidencije korisnika djelatnosti opće/obiteljske medicine), uvođenjem poimeničnih registara kroničnih bolesnika, invalida rada te radnika oboljelih od profesionalnih bolesti, radnika ozlijeđenih na radu itd.). Registriranje i evidentiranje osoba u skrbi, osobito u odnosu na bolesti javno-zdravstvenog značaja (najučestalije kronične bolesti - cirkulacijske bolesti, maligne bolesti, dijabetes, bolesti ovisnosti, profesionalne bolesti i ozljede). Mjeru je potrebno provoditi u cilju evaluacije kvalitete rada, programiranje mjera promocije zdravlja i prevencije bolesti na razini tima te zbog kvalitetnije i sveobuhvatnije obrade podataka na državnoj razini.

Uz rutinsko izvještavanje, za potrebe zdravstvene statistike potrebno je izvještavati o: a) zaraznim bolestima, b) zloćudnim novotvorinama (prijava maligne neoplazme) c) prijava o ozljedama na radu i dr., izvještavanje o evaluaciji provođenja pojedinih mjera zdravstvene zaštite.

Praćenje morbiditeta i bolovanja radnika - kretanje izostanaka s posla zbog bolesti, ozljeda i profesionalnih bolesti, redovito izvještavanje te poduzimanje odgovarajućih mjera prevencije i intervencije, evaluacija rada i aktivnosti u zaštiti zdravlja stanovništva u obuhvatu.

Izvršitelji: izabrani timovi opće/obiteljske medicine.

1.3.6. Izvještavanje i evaluacija provedbe mjera zdravstvene zaštite

Uz rutinsko izvještavanje potrebno je provoditi stalnu evaluaciju provođenja pojedinih mjera zdravstvene zaštite i povremene analize u županijskim zavodima za javno zdravstvo odnosno Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

1. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U OPĆOJ/OBITELJSKOJ MEDICINI

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUH VAT
1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Promicanje zdravlja, provođenje zdravstvenog odgoja i prosvjeđivanje stanovništva	Sve osobe u skrbi, osobito osobe izložene rizicima te ugrožene skupine stanovništva, kronični bolesnici i članovi njihovih obitelji	Poticanje načina života korisnog po zdravlje, individualni i grupni savjeti, edukacija za samozaštitne i suzaštitne aktivnosti, dijeljenje brošura, pamtilica itd.	Najmanje za osobe izložene rizicima te ugrožene skupine stanovništva, kronične bolesnike i članove njihovih obitelji
1.2. Skrb o osobama s povećanim rizikom po zdravlje	Sve osobe u skrbi izložene rizicima po zdravlje	Provođenje mjera promicanja zdravlja, individualni i grupni rad na uklanjanju i smanjivanju rizika, provedba skrininga i ranih dijagnostičkih pregleda kod sumnje na bolest	Najmanje za mladež, pretilu, alkoholičare, pušače, promiskuitetne osobe te osobe s profesionalnim i drugim opasnostima po ozljeđivanje i oboljevanje
1.3. Prevencija kroničnih nezaraznih bolesti	Sve osobe u skrbi, prema propisanim mjerama zdravstvene zaštite, specifičnostima i najvažnijim zdravstvenim problemima populacije u obuhvatu..	Sistematsko provođenje mjera promicanja zdravlja, provođenje i kontrola provođenja skrininga, rane dijagnostike i liječenja kroničnih nezaraznih bolesti, prema programu ordinacije, kod traženja pomoći ali i aktivno, pozivanjem na pregled.	Najmanje za osobe izložene rizicima po zdravlje
1.4. Prevencija malignih bolesti	Sve osobe u skrbi, prema propisanim mjerama zdravstvene zaštite za pojedina sijala raka.	Sistematsko provođenje mjera promicanja zdravlja, provođenje i kontrola provođenja skrininga, rane dijagnostike i liječenja malignih bolesti, prema programu ordinacije kod traženja pomoći ali i aktivno, pozivanjem na pregled.	Najmanje za osobe izložene rizicima po zdravlje, rizične skupine stanovništva te ostale s indikacijama za provedbu posebnih postupaka prevencije (kod ranih znakova-sumnje na rak, obiteljske anamneze i sl.).

1.5. Prevencija ozljeda	Pojedinci i skupine s povećanim rizikom od ozljeđivanja, osobito djeca, mladež, starije osobe, sportaši, poljoprivrednici, građevinski radnici, i sl.	Provođenje mjera promicanja zdravlja, individualni i grupni rad na uklanjanju i smanjivanju rizika. Utjecanje na promjena stava prema opasnostima u kući, u prometu, na radu u sportu ili rekreaciji.	Najmanje za djecu i mladež, osobe starije od 65 godina, radnike izložene opasnostima, u skladu s nacionalnim programom.
1.6. Skrb o osobama starijim od 65 godina	Sve osobe u skrbi u dobi od 65 i više godina	Provođenje mjera promicanja zdravlja, individualni i grupni rad na uklanjanju i smanjivanju rizika. Pravodobno otkrivanje bolesti, poboljšanje učinkovitosti liječenja i rehabilitacije i poboljšanje kvalitete života	Najmanje za sve osobe od 65 i više godina izložene rizicima od obolijevanja od malignih ili drugih kroničnih masovnih bolesti

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.7. Prevencije i liječenje zaraznih bolesti	Sve osobe u skrbi prema programu mjera zaštite od zaraznih bolesti, zakonskim i drugim propisima	Prevencija i liječenje u suradnji s nadležnim HE službama, prijavljivanje zaraznih bolesti	Sve osobe u skrbi
1.8. Planiranje obitelji	Sve žene (parovi) u generativnoj dobi (15-55 godina) te sve spolno aktivne žene	Promocija željenog materinstva planiranje i sudjelovanje u provođenju kontracepcije planiranju broja željene djece, uključivanje žena i parova u druge programe planiranja obitelji	Sve žene u skrbi u dobi od 15-55 godina
1.9. Ostali preventivni pregledi	Sve osobe kod potreba obavljanja preventivnih pregleda kod smještaja u ustanove, smještaja u obitelj, putovanja, bavljenja sportom i rekreacijom, i sl.	Preventivni pregledi odgovarajućeg sadržaja	Sve osobe u skrbi kod potrebe posebnih preventivnih pregleda
2. DIJAGNOSTIKA, LIJEČENJE I REHABILITACIJA			
2.1. Dijagnostika i liječenje	Sve osobe oboljeli od akutnih i kroničnih bolesti	Prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima	Sve osobe oboljele od akutnih i kroničnih bolesti
2.2. Upućivanje i aktivna suradnja sa specijalističkim i konzilijarnom i bolničkom djelatnošću	Sve osobe s dijagnostički neutvrđenim stanjima, akutnim i kroničnim bolestima ili komplikacijama bolesti za čije liječenje je neophodno potrebno pregled i mišljene kod odgovarajućeg specijalista-konzultanta.	Prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima	Osove za čije liječenje je neophodno potrebno pregled i mišljene kod odgovarajućeg specijalista-konzultanta.
2.3. Kućni posjeti i kućno liječenje	Sve osobe čije zdravstveno stanje zahtijeva kućno liječenje	Prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim	Osove čije zdravstveno stanje, po procjeni doktora o/m zahtijeva kućno liječenje

		postupcima primjenjivim u kući (teško pokretnog bolesnika)	
2.4. Rehabilitacija	Sve osobe čije zdravstveno stanje zahtijeva rehabilitaciju (u ordinaciji obiteljske medicine) ili kući (teško pokretnih) bolesnika	Kineziterapija i postupci fizikalne medicine, prema algoritmima, kliničkim smjericama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima primjenjivim u ordinaciji ili kući (teško pokretnog bolesnika)	Osobe s indikacijama za provođenje kineziterapije i fizikalne medicine u ordinaciji ili kući (teško pokretnih bolesnika)

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.5. Pružanje hitne medicinske pomoći	Sve osobe s hitnim stanjem u ordinaciji, u kući ili na terenu, te sve područno stanovništvo kada su timovi opće medicine zaduženi za pružanje hitne medicinske pomoći (dežurstva i pripravnost)	Postupci pružanja HMP uz primjenu suvremenih dijagnostičkih i terapijskih postupaka i sredstava; prema algoritmima, kliničkim smjericama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima primjenjivim ordinaciji, u kući bolesnika ili na terenu.	Sve osobe s hitnim stanjem
3. OSTALE MJERE			
3.1. Ocjena privremene nesposobnosti za rad	Svi radnici	Prema algoritmima, kliničkim smjericama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima s ciljem utvrđivanja sposobnosti za obavljanje svog rada	Svi radnici s indikacijom/potrebom za ocjenjivanje privremene sposobnosti za rad
3.2. Pregled i ispunjavanje prijedloga za upućivanje zaposlenika na liječničku, odnosno invalidsku komisiju	Oboljeli od profesionalnih bolesti, kronični bolesnici, drugi oboljeli ili ozlijeđeni kod gubitka radne sposobnosti	Prema algoritmima, kliničkim smjericama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima uz dodatne pretrage prema propisanom algoritmu s ciljem utvrđivanja radne nesposobnosti ili invalidnosti	Svi radnici na bolovanju duljem od 1 godine te drugi radnici s gubitkom radne sposobnosti
3.3. Suradnja na razini primarne zdravstvene zaštite	Sve druge djelatnosti primarne zdravstvene zaštite: zaštita dojenčadi, djece i mladeži, zaštita žena, HMP, patronaža, kućna njega, HE služba, zavodi za javno zdravstvo i sl.	Telefonske, izravne,, elektronske i druge konzultacije, redoviti stručni sastanci te sastanci prema posebnim potrebama, zajednička savjetovanja, radionice, seminari itd.	Najmanje redovita (dnevna) suradnja s patronažnom, HE službom te službom njege u kući a suradnja s ostalim djelatnostima po potrebi
3.4. Suradnja na promicanju zdravlja s ostalim sudionicima u	Svi sudionici na poslovima promicanja zdravlja.	Telefonske, izravne,, elektronske i druge konzultacije, redoviti stručni sastanci te sastanci prema posebnim potrebama, zajednička	Planirana sustavna suradnja s odabranim sudionicima: prosvjetnim službama te nadležnim tijelima socijalne skrbi, Hrvatskim Crvenim križem, komunalnim

zdravstveno j zaštiti		savjetovanja, radionice, seminari itd.	djelatnostima, sredstvima javnog priopćavanja, školama, poslodavcima
----------------------------------	--	---	--

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
<p>3.5. Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija rada</p>	<p>Populacija u obuhvatu, svi relevantni pokazatelji o kvaliteti rada i zdravstvenom stanju. O cjelokupnom radu te za potrebe registara prema Zakonu o statističkim istraživanjima</p>	<p>Utvrđivanje broja te spolne i dobne strukture osoba u skrbi (registracijom i poimeničnom evidencijom osoba po spolu i dobnim skupinama, uvođenjem godišnje evidencije korisnika djelatnosti opće/obiteljske medicine), poimenični registri kroničnih bolesnika, invalida rada te radnika oboljelih od profesionalnih bolesti, radnika ozlijeđenih na radu itd.). Registriranje i evidentiranje osoba u skrbi, osobito u odnosu na bolesti javno-zdravstvenog značaja (cirkulacijske, maligne bolesti, dijabetes, bolesti ovisnosti, profesionalne bolesti i ozljede). Rutinsko izvješćivanje, izvještaji za registre, izvještaji o kretanju izostanaka s posla zbog bolesti, ozljeda i profesionalnih bolesti, evaluacija rada i aktivnosti na zaštiti zdravlja stanovništva.</p>	<p>Najmanje prema prioritetnom planu registriranja i evidentiranja napravljenog na temelju analize specifične situacije u populaciji.</p>
<p>3.6. Izvještavanje i evaluacija provedbe mjera zdravstvene zaštite</p>	<p>Za sve mjere zdravstvene zaštite, predviđene sa specifičnu populaciju u obuhvatu.</p>	<p>Uz rutinsko izvještavanje potrebno je provoditi stalnu evaluaciju provođenja pojedinih mjera zdravstvene zaštite i povremene zajedničke analize u županijskim zavodima za javno zdravstvo, Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo</p>	<p>Prema propisanoj metodologiji</p>

2. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA DOJENČAD I MALU DJECU

2.1. MJERE PROMICANJA ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI

2.1.1. Sistematski pregled dojenčeta u dobi 1-2 mjeseca

1. Otvaranje kartona (zdravstvenog i cjepnog); kratka obiteljska anamneza (kronične i nasljedne bolesti; raniji porodi; podaci o ovoj trudnoći i porodu); prehrana djeteta i podaci o dotadašnjem zdravstvenom stanju.
2. Opći pregled po sustavima (koža i sluznice, glava, vrat, prsni koš, pluća i srce, abdomen, spolovilo, ekstremiteti i kukovi), posebice osvrst na eventualne anomalije, oštećenja ili odstupanja za dob.
3. Opće držanje djeteta i reakcije, primitivni i duboki refleksi, reakcija zjenica na svjetlo.
4. Antropometrijska mjerenja: tjelesna težina, duljina, opseg glave i prsnog koša, tjelesna temperatura.
5. Ultrazvučni pregled kukova - u djece s pozitivnom obiteljskom anamnezom na prirođenu displaziju kukova, djece rođene na zadak i iz višepodne trudnoće te u djece s patološkim nalazom kliničkog pregleda kukova.
6. Ultrazvučni pregled mozga - u nedonošene novorođenčadi (29 i manje tjedana gestacije) te druge novorođenčadi s perinatalnim čimbenicima rizika.
7. BCG - u slučajevima u kojima nisu provedeni u rodilištu.
8. Profilaksa rahitisa.
9. Profilaksa anemije u prematurusa i prema drugim određenim indikacijama.
10. Savjeti o njezi i prehrani.
11. Unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.2. Sistematski pregled dojenčeta u dobi 3-4 mjeseca

Utvrđivanje i praćenje zdravstvenih potreba:

1. anamneza o zdravlju u proteklom razdoblju (uvid u karton "bolesničke ambulante"), vrsta i način prehrane, san, probava, opće ponašanje djeteta, podaci o profilaksi rahitisa i anemije u određenim slučajevima;
2. opći pregled po sustavima, lokomotorika, fontanela, znaci rahitisa, kukovi, psihomotorika prema upitniku za tu dob, skrining vida i sluha;
3. neurološki skrining - primitivni refleksi, držanje glavice, socijalni smješak, gukanje, položaj ekstremiteta, oslonac u vertikali;
4. antropometrijska mjerenja;
5. cijepljenje prema kalendaru cijepljenja i unošenje podataka u cjepni karton;
6. savjet o njezi i prehrani;
7. unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

-

-

2.1.3. Sistematski pregled dojenčeta u dobi od 6-7 mjeseci

Utvrđivanje i praćenje zdravstvenih potreba:

1. anamneza o zdravlju u proteklom razdoblju - kao i za dob 3-4 mjeseca;
2. opći pregled - kao i za dob 3-4 mjeseca + krvna slika (CKS i Hb);
3. psihomotorika i neurološki skrining predviđeni za dob;
4. skrining na oštećenje sluha;
5. antropometrijska mjerenja;
6. cijepljenje - podaci o dosadašnjem cijepljenju; cijepljenje ili docjepljivanje - prema cjepnom kartonu i kalendaru cijepljenja; unošenje podataka u cijepni karton;
7. savjet o njezi i prehrani;
8. unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.4. Sistematski pregled dojenčeta u 9-10 mjeseci

Utvrđivanje i praćenje zdravstvenih potreba:

1. anamneza o zdravlju u proteklom razdoblju - kao kod ranijih sistematskih pregleda;
2. kontrola provedene primovakcinacije;
3. opći pregled kao kod ranijih sistematskih pregleda + denticija;
4. psihomotorika prema upitniku za tu dob (sjedenje, stajanje, puzanje, govor, vid, sluh);
5. antropometrijska mjerenja;
6. savjet o njezi i prehrani;
7. unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju .

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.5. Sistematski pregled djeteta u dobi 12 -13 mjeseci života

Utvrđivanje i praćenje zdravstvenih potreba:

1. anamneza o zdravlju u proteklom razdoblju - kao kod ranijih sistematskih pregleda + podaci o čuvanju djeteta (boravak u ustanovi ili čuvanje djeteta kod kuće);
2. opći pregled kao kod ranijih sistematskih pregleda;
3. psihomotorika prema upitniku za tu dob (prohodavanje i "hodanje", prve riječi sa značenjem, vid, sluh);
4. antropometrijska mjerenja;
5. laboratorijske pretrage – CKS, urin
6. cijepljenje - podaci o dosadašnjem cijepljenju; cijepljenje ili docjepljivanje - prema cjepnom kartonu i kalendaru cijepljenja; unošenje podataka u cjepni karton;
7. antirahitična i antianemična profilaksa;
8. savjet o njezi i prehrani;
9. unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.6. Sistematski pregled djeteta u dobi od 2 godine

Utvrđivanje i praćenje zdravstvenih potreba:

1. anamneza o zdravlju u proteklom razdoblju - kao kod ranijih sistematskih pregleda + podaci o kontroli sfinktera, podaci o čuvanju djeteta (kuća-ustanova), o odnosima roditelj-dijete; društveni i emocionalni razvoj;
2. opći pregled kao kod ranijih sistematskih pregleda + denticija, položaj testisa, vid, sluh;
3. psihomotorika prema upitniku za tu dob;
4. antropometrijska mjerenja;
5. laboratorijske pretrage - urin, RR, CKS;
6. profilaksa anemije i karijesa;
7. cijepljenje - podaci o dosadašnjem cijepljenju;
8. savjet o prehrani;
9. unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.7. Sistematski pregled djeteta s 4 godine

Utvrđivanje i praćenje zdravstvenih potreba:

1. anamneza o zdravlju u proteklom razdoblju - kao kod ranijih sistematskih pregleda;
2. opći pregled kao kod ranijih sistematskih pregleda + mjerenje tlaka, upućivanje okulistu i kontrola urina i CKS-a;
3. psihomotorika prema upitniku za tu dob i ispitivanje razvoja govora;
4. antropometrijska mjerenja;
5. cijepljenje - podaci o dosadašnjem cijepljenju i cijepljenje prema kalendaru cijepljenja;
6. savjet o prehrani;
1. unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.8. Cijepljenje i docijepljivanje dojenčadi i djece 0-6 godina

Uz prethodni kontrolni pregled djeteta u svrhu utvrđivanja kontraindikacija, a prema kalendaru cijepljenja koji za svaku godinu izrađuje epidemiološka služba Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Cijepljenje se obavlja kontinuirano kroz čitavu godinu.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.9. Cijepljenje i docijepljivanje dojenčadi i djece 0-6 godina protiv hepatitisa B

Cijepljenje protiv hepatitisa B je obvezatno za svu novorođenčad HBsAg pozitivnih majki i djecu smještenu u zavode socijalno-zdravstvene skrbi.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

-
-

2.1.10. Promicanje zdravlja, provođenje zdravstvenog odgoja i prosvjećivanje roditelja i djece

2. Individualno zdravstveno prosvjećivanje roditelja u obliku savjetovanja roditelja o problemima rasta i razvoja; o načinu prehrane - posebice naglasiti važnost i prednosti prirodne prehrane u dojenačkoj dobi te stjecanje zdravih prehrambenih navika u cilju prevencije pretilosti; zdravstveno prosvjećivanje u svezi prevencije nesreća i posljedičnih ozljeda i drugih zdravstvenih problema.
3. Održavanje tečaja "Zdravo dojenče i dijete"; na području gdje se ne provodi tečaj treba održati predavanja odnosno grupne diskusije o njezi, prehrani i zdravom razvoju dojenčadi i male djece.
4. Distribuiranje tiskanih preporuka o njezi, prehrani i zdravom razvoju dojenčadi i male djece.
5. Zdravstveno prosvjećivanje i zdravstveni odgoj djece u svezi stjecanja pravilnih higijenskih navika i usvajanja zdravog načina življenja, naročito obzirom na prevenciju najznačajnijih zdravstvenih problema i ozljeda uz korištenje popularnih tiskanih materijala, video-kaseta i filmova u čekaonicama ambulanti, predškolskim odgojnim ustanovama i na drugim javnim mjestima te putem sredstava javnog priopćavanja.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

Sudionici: Mjera se provodi u suradnji s drugim djelatnostima primarne zaštite i intersektorskom suradnjom.

2.1.11. Druge preventivne mjere

1. Kemoprofilaksa i seroprofilaksa - primjenom određenih sredstava (kod djece koja su izložena određenim infekcijama - prema važećim zakonskim propisima).
2. Profilaksa rahitisa provodi se kroz čitavo dojenačko doba.
3. Profilaksa anemije - u prvoj godini starosti kod pojedinaca i skupina s povećanim rizikom (nedonošćad).
4. Profilaksa karijesa u dječjoj dobi.
5. Kontrolni pregled prigodom prijave neke zarazne bolesti i poduzimanje manjih protuepidemijskih mjera.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

Sudionici: Mjere se provode u suradnji s drugim djelatnostima primarne zaštite i higijensko-epidemiološke djelatnosti zavoda za javno zdravstvo.

2.1.12. Kontrolirano praćenje djece sa specifičnim rizicima po zdravlje i djece s kroničnim oboljenjima

Sistematska evidencija i redoviti pregledi djece sa svim oblicima kroničnog poremećaja zdravlja, a posebice s kongenitalnim anomalijama, metaboličkim poremećajima, djece niske

porodne težine sa smetnjama prilagođavanja i ponašanja, neuromišićnim poremećajima, smetnjama vida i sluha, alergijskim bolestima i astmom, recidivirajućim urinarnim infektima, recidivirajućim bolestima dišnog sustava, dijabetesom, hemofilijom, epilepsijom, djece s malignim bolestima, tuberkulozom, AIDS-om i drugim bolestima od osobitog javno-zdravstvenog značaja. Posebice se prati senzomotorički razvoj dojenčeta kod kojeg je ustanovljena neurološka ugroženost.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.1.13. Skrb o djeci ometenoj u psihofizičkom razvoju

Registracija, evidencija djece i redoviti kontrolni pregledi djece koja su zbog ometenosti u psihičkom ili fizičkom razvoju razvrstani po stručnim komisijama za vještačenje. Pregled i ispitivanje u djeteta u kojeg je pokrenut postupak za vještačenje po stručnoj komisiji.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

Sudionici: Psiholog, defektolog, socijalni radnik te specijalisti određenih specijalnosti.

2.1.14. Zdravstveni nadzor djece smještene u predškolskim ustanovama i djece smještene u drugoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi

Praćenje i unapređenje zdravstvenog stanja djece, osobito:

1. praćenje uhranjenosti,
2. prevencija bolesti dišnog sustava,
3. prevencija i liječenje poremećaja ponašanja,
4. prevencija koštano-mišićnih promjena u djece,
5. prevencija karijesa.

Briga o prehrani djece primjenom jedinstvenih normativa, praćenje utjecaja prehrane na zdravlje djece.

Organiziranje zdravstvene zaštite u različitim oblicima društvene brige o djeci prema potrebi ljetovanje-zimovanje.

Stalno stručno usavršavanje radnika u predškolskim ustanovama u cilju zaštite i unapređenja zdravlja djece.

Osiguranje i kontrola održavanja higijenskih uvjeta prostora u kojem borave djeca, poduzimanje drugih mjera kojima se zaštićuje zdravlje djece uključujući prevenciju nesreća i posljedičnih ozljeda.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite u suradnji s higijensko-epidemiološkim timom, sanitarnom inspekcijom i patronažnom službom.

Sudionici: ustanove socijalne skrbi.

-

-

2.1.15. Ostale preventivne mjere

Pregled novorođenčeta neposredno poslije poroda kod kuće.

U 1. i 5. minuti određivanje Apgar vrijednosti, ocjena općeg stanja novorođenčeta, procjena zrelosti, mjerenje porodne težine i duljine, opsega glave, uočavanje vidljivih kongenitalnih anomalija, oštećenja pri porodu i drugih smetnji.

Cijepljenje protiv tuberkuloze, skrining fenilketonurije i hipotireoze za novorođenčad rođenu kod kuće.

Za novorođenčad rođenu kod kuće do mjesec dana života - cijepljenje protiv tuberkuloze, uzimanje kapilarne krvi na filter papir i upućivanje u laboratorij za otkrivanje prirodnih metaboličkih bolesti na probu inhibicije za skrining fenilketonurije (Guthrie test) te uzimanje kapilarne krvi na filter papir i upućivanje u odgovarajući laboratorij za pregled TSH testom za skrining kongenitalne hipotireoze.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2.2. LIJEČENJE I REHABILITACIJA

2.2.1. Dijagnostika i liječenje bolesnog djeteta

Obuhvaća pregled, dijagnostiku, poduzimanje svih mjera liječenja i po potrebi rehabilitaciju. Za kronično bolesnu djecu s recidivirajućim bolestima - registracija na lokalnoj razini, praćenje i poduzimanje odgovarajućih mjera liječenja i rehabilitacije. Za djecu ometenu u razvoju - registracija na lokalnoj razini, upućivanje na verifikaciju dijagnoze, poduzimanje odgovarajućeg liječenja i rehabilitacije.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite u suradnji s laboratorijskom i specijalističko-konzilijarnom djelatnošću i drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite (patronažna djelatnost i zdravstvena njega u kući).

2.2.2. Kućneposjete

Prema indikaciji izabranog doktora, kod bolesti u kojima je dolazak bolesnika u ambulantu izrazito otežan ili nije moguć.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

-

-

2.2.3. Pružanje hitne medicinske pomoći

Pružanje medicinske pomoći u rješavanju hitnih stanja u djelatnosti zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece, na mjestu događaja, i u ambulanti, do preuzimanja bolesnika od strane odgovarajućih djelatnosti zdravstva.

Izvršitelji: tim zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece u suradnji s djelatnošću hitne medicinske pomoći.

2.2.4. Rehabilitacija

Prema dogovoru s doktorom odgovarajuće specijalnosti ili ocjeni izabranog doktora, provode se temeljni rehabilitacijski postupci (upute o razgibavanju, aktivne i pasivne vježbe) u ambulanti ili u kući nepokretnog i teško pokretnog djeteta uz potrebno poučavanje članova obitelji ili drugih osoba.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite u suradnji sa specijalistima drugih specijalnosti i drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite (kućna njega).

2.3. OSTALE MJERE

2.3.1. Suradnja i koordinacija u promicanju i zaštiti zdravlja te mjerama dijagnostike, liječenja i rehabilitacije predškolske djece na razini primarne zdravstvene zaštite

Za uspješno provođenje mjera i aktivnosti te praćenje zdravstvenog stanja djeteta nužna je suradnja više djelatnosti primarne zdravstvene zaštite zbog koordinacije u rješavanju pojedinih zdravstvenih problema vezanih uz dijete kao člana obitelji.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite u suradnji s drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite.

2.3.2. Suradnja na zaštiti zdravlja s ostalim sudionicima u zdravstvenoj zaštiti djece predškolskog uzrasta

Pri rješavanju problema zdravstvene i psihosocijalne naravi kao i provođenju određenih mjera zdravstvene zaštite nužna je suradnja s ostalim sudionicima zaštite djece predškolskog uzrasta (osoblje u predškolskim ustanovama, psiholog, defektolog, logoped i dr.), a prema indikacijama i s tijelima socijalne skrbi.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

Sudionici: Mjera se provodi u suradnji s drugim djelatnostima intersektorskom suradnjom.

-
-

2.3.3. Suradnja i koordinacija na razini specijalističko-konzilijarne i bolničke zdravstvene zaštite

Suradnja s rodilištem putem otpusnog pisma za novorođenče, ostvarivanje kontakta pri rješavanju pojedinih zdravstvenih problema zajedničkog pacijenta (planiranje obrade, hospitalizacije i provođenja liječenja).

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

Sudionici: Mjera se provodi u suradnji sa specijalistima u specijalističko-konzilijarnoj i bolničkoj djelatnosti.

2.3.4. Registriranje, evidentiranje, evaluacija i izvještavanje

Prema važećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke. Za svako dijete uvođenje kartona s podacima o rastu i razvoju, bolestima i liječenju, cijepljenjima, patronažni list, vođenje propisane evidencije o radu.

Evidentiranje neurološki rizične novorođenčadi i dojenčadi te novorođenčadi i dojenčadi s odstupanjima ili oštećenjem u neuromotoričkom razvoju i s utvrđenim oštećenjima.

Evidentiranje djece s utvrđenim neurološkim smetnjama koje bitno utječu na normalan život i rad i kojima je potrebna zaštita i pomoć.

Izvještavanje na propisanim obrascima u zadanim rokovima, uz evidenciju i izvještavanje o zaraznim i malignim bolestima, prema važećim zakonskim propisima.

Uz izvještavanje prema važećim zakonskim propisima, praćenje razina i uzroka smrti djece u perinatalnom i dojenačkom razdoblju te analiza zdravstvenog stanja djece korištenjem dostupne dokumentacije iz primarne i bolničke razine zdravstvene zaštite te mortalitetne statistike.

Izvršitelji: izabrani tim primarne zdravstvene zaštite.

2. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DOJENČADI I MALE DJECE

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. MJERE PROMICANJA ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Sistematski pregled dojenčeta u dobi 1-2 mjeseca	dojenčad u dobi 1-2 mjeseca	anamneza, pregled, savjetovanje i profilaksa prema smjernicama i algoritmima struke određenim za dob; vođenje zdravstvene dokumentacije prema važećim propisima	Sva dojenčad u dobi 1-2 mjeseca
1.2. Sistematski pregled dojenčeta u dobi 3-4 mjeseca	dojenčad u dobi 3-4 mjeseca	anamneza, pregled, savjetovanje i profilaksa prema smjernicama i algoritmima struke određenim za dob; cijepljenje prema važećem kalendaru cijepljenja; vođenje zdravstvene dokumentacije prema važećim propisima	Sva dojenčad u dobi 3-4 mjeseca
1.3. Sistematski pregled dojenčeta u dobi 6-7 mjeseca	dojenčad u dobi 6-7 mjeseci	anamneza, pregled, savjetovanje i laboratorijske pretrage prema smjernicama i algoritmima struke određenim za dob; cijepljenje prema važećem kalendaru cijepljenja; vođenje zdravstvene dokumentacije prema važećim propisima	Sva dojenčad u dobi 6-7 mjeseci
1.4. Sistematski pregled dojenčeta u dobi 9-10 mjeseci	dojenčad u dobi 9-10 mjeseci	anamneza, pregled i savjetovanje prema smjernicama i algoritmima struke određenim za dob; vođenje zdravstvene dokumentacije prema važećim propisima	Sva dojenčad u dobi 9-10 mjeseci
1.5. Sistematski pregled djeteta u dobi 12-13 mjeseci	dojenčad u dobi 12-13 mjeseci	anamneza, pregled, savjetovanje i laboratorijske pretrage prema smjernicama i algoritmima struke određenim za dob; cijepljenje prema važećem	Sva dojenčad u dobi 12-13 mjeseci

		kalendaru cijepljenja; vođenje zdravstvene dokumentacije prema važećim propisima	
1.6. Sistematski pregled djeteta u dobi od 2 godine	djeca u dobi od 2 godine	anamneza, pregled, savjetovanje i laboratorijske pretrage prema smjernicama i algoritmima struke određenim za dob; cijepljenje prema važećem kalendaru cijepljenja; vođenje zdravstvene dokumentacije prema važećim propisima	Sva djeca u dobi od 2 godine
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.7. Sistematski pregled djeteta u dobi od 4 godine	djeca u dobi od 4 godine	anamneza, pregled, savjetovanje i laboratorijske pretrage prema smjernicama i algoritmima struke određenim za dob; cijepljenje prema važećem kalendaru cijepljenja; vođenje zdravstvene dokumentacije prema važećim propisima	Sva djeca u dobi od 4 godine
1.8. Cijepljenje i docjepljivanje prema kalendaru cijepljenja	zdrava djeca u dobi 0-6 godina (bez kontraindikacija za cijepljenje)	kontinuirano provođenje cijepljenja prema važećem kalendaru cijepljenja	sva zdrava djeca u dobi 0-6 godina
1.9. Cijepljenje protiv hepatitisa B	sva novorođenčad HBsAg pozitivnih majki i djeca smještena u zavode socijalno-zdravstvene skrbi	provođenje cijepljenja	populacija djece pod rizikom
1.10. Promicanje zdravlja, provođenje zdravstvenog odgoja i prosvječivanje	roditelji djece 0-6 godina, odgajatelji u predškolskim ustanovama, djeca predškolske dobi	individualni savjeti, tečajevi, tiskane preporuke, pamtilice, leci, brošure, plakati, video-materijal	ciljne populacijske skupine
1.11. Preventivne mjere sprečavanja i suzbijanja određenih bolesti	djeca izložena određenim infekcijama, rekonvalescenti od određenih zaraznih bolesti	kontrolni pregledi i manje protuepidemijske mjere, kemoprofilaksa i seroprofilaksa prema važećim propisima u odnosu na određene bolesti;	populacija djece pod rizikom

(profilaktičke i protuepidemijske mjere)	sva nedonošena djeca i djeca s utvrđenim indikacijama djeca u dobi 1-6 godina	profilaksa anemije; profilaksa karijesa	sva nedonošćad i pojedinci s indikacijama sva djeca u dobi 1-6 godina 1x godišnje
1.12. Kontrolirano praćenje djece sa specifičnim rizicima po zdravlje i kronično bolesne djece	kronično bolesna i neurorizična djeca	evidencija i redoviti kontrolni pregledi	djeca s rizikom ili utvrđenom kroničnom bolešću ili poremećajem
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUH VAT
1.13. Skrb o djeci ometenoj u psihofizičkom razvoju	djeca s utvrđenim poremećajima	registracija, evidencija i redoviti kontrolni pregledi te posebni pregledi u djece u koje je pokrenut postupak za vještačenje po stručnoj komisiji	sva djeca s utvrđenim poremećajima
1.14. Posebne preventivne mjere u ustanovama za boravak djece	djeca u predškolskim ili ustanovama socijalne skrbi	sudjelovanje u zdravstvenom nadzoru nad higijenskim uvjetima prostora, u praćenju stanja uhranjenosti, u predlaganju i planiranju mjera prevencije ozljeda	predškolske i ustanove socijalne skrbi
1.15. Ostale preventivne mjere – porod kod kuće	djeca rođena kod kuće	pregled novorođenčeta, besežiranje i uzimanje krvi za obvezne skrininge	djeca rođena kod kuće
2. MJERE LIJEČENJA I REHABILITACIJE			
2.1. Dijagnostika i liječenje bolesnog djeteta	bolesna djeca	anamneza, pregled, dijagnostika i liječenje prema smjernicama i algoritmima struke	sva bolesna djeca

2.2. Kućni posjeti	akutno bolesna nepokretna djeca djeca s malignom bolešću	pregled i liječenje	ciljna populacija bolesne djece
2.3. Hitna pomoć	svi kojima je potrebna, a nalaze se u neposrednoj blizini ordinacije	reanimacijski postupci i antišok terapija, prema utvrđenim potrebama i algoritmima struke	pojedinci kojima su potrebne mjere hitne pomoći
2.4. Rehabilitacija	teško pokretna i nepokretna djeca	sudjelovanje u temeljnim rehabilitacijskim postupcima i poučavanje članova obitelji	ciljana populacija bolesne djece

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3. OSTALE MJERE			
3.1. Suradnja i koordinacija s drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite	Izabrani tim koji provodi zaštitu djece u dobi 0-6 godina	Suradnja u promicanju i zaštiti zdravlja predškolske djece te koordinacija nad provođenjem dijagnostike, liječenja i rehabilitacije pri sudjelovanju drugih djelatnosti primarne zdravstvene zaštite u zaštiti zdravlja djece	Svi sudionici u primarnoj zdravstvenoj zaštiti djece
3.2. Suradnja s drugim stručnjacima izvan primarne zdravstvene zaštite	Izabrani tim koji provodi zaštitu djece u dobi 0-6 godina	Suradnja u zaštiti zdravlja predškolske djece s utvrđenim zdravstvenim i psihosocijalnim problemima koja borave u predškolskim ustanovama ili socijalno-zdravstvenim ustanovama	Svi sudionici u zdravstvenoj zaštiti djece (odgajatelji, logopedi, defektolozi, psiholozi)
3.3. Suradnja sa specijalističko-konzilijarnim i bolničkim djelatnostima	Izabrani tim koji provodi zaštitu djece u dobi 0-6 godina	Sudjelovanje u planiranju obrade, hospitalizacije i liječenja pacijenta, komunikacija (otpusno pismo, telefonski kontakti i drugo)	svi sudionici u liječenju djeteta kojem je potrebna hospitalizacija ili specijalističko mišljenje i obrada
3.4. Registriranje, evidentiranje, Izvještavanje i evaluacija	sve osobe za sve osobe izabrani tim, županijski ZJZ, HZJZ	Unošenje podataka u propisane obrasce (karton osiguranika, cjepni karton, evidencija o zaraznim bolestima) izvještavanje prema važećim propisima i zadanim rokovima, kontrola podataka, analiza i ocjena zdravstvenog stanja	zdravstveni pokazatelji svih timova koji provode zdravstvenu zaštitu djece na primarnoj razini temeljem zdravstvenih pokazatelja izabranih timova PZZ-a te mortalitetnih podataka

3. PROGRAM MJERA PRIMARNE STOMATOLOŠKE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

3.1. MJERE PROMICANJA ZDRAVLJA I PREVENCIJA BOLESTI

3.1.1. Za trudnice

1. Stomatološki pregled trudnica - uključuje otvaranje kartona, opću anamnezu, sistematski pregled usta, zubi i parodonticija, s ubilježavanjem u stomatološki karton. Kroz opću anamnezu otkrivanje rizičnog pacijenta (dijabetes i ostale sistemske bolesti) i upućivanje u specijalističko-konzilijarnu zaštitu.
2. Zdravstveni odgoj putem predavanja (jedanput mjesečno) i tiskanih edukacijskih materijala s uputama o prehrani, važnosti dojenja za razvoj orofacijalnog sustava, te zaštiti od djelovanja teratogenih faktora. Program se ostvaruje zajedničkom suradnjom ginekologa, stomatologa, patronažnih sestara i medicinskih sestara.
3. Biološka prevencija karijesa.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

3.1.2. Za dojenčad i djecu do 3 godine

1. Zdravstveni odgoj uz korištenje edukacijskih materijala s uputama o prehrani, važnosti dojenja za razvoj međučeljusnih odnosa i orofacijalnog sustava, te izbjegavanju tzv. tješćeg karijesa uslijed uzimanja slatkih napitaka tijekom noći, što dovodi do otapanja cakline i nastanka cirkularnog karijesa. Program se ostvaruje zajedničkom suradnjom dječjeg stomatologa, pedijatra i patronažnih sestara.
2. Biološka prevencija karijesa – lokalna primjena preparata fluora.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite, izabrani tim zdravstvene zaštite predškolske djece u suradnji s patronažnom sestrom.

-

-

3.1.3. Za predškolsku djecu (od 3 godine do polaska u školu)

1. Pregled prije upisa u vrtić - prije upisa u vrtić obavezan je stomatološki pregled i prema potrebi sanacija mliječnih zubi.
2. Sistematski pregled - za djecu u 4. godini života kao sastavni dio liječničkog pregleda - uključuje otvaranje kartona, opću anamnezu, sistematski pregled usta, zubi i parodonticija te rano otkrivanje ortodontskih anomalija. Kroz opću anamnezu otkrivanje rizičnog pacijenta (hendikepirana djeca, sistemske bolesti) i upućivanje u specijalističko-konzilijarnu zaštitu.
Obavješćavanje roditelja nakon pregleda o: stanju zubi djeteta, potrebi sanacije, provedbi akcije preventive, te o potrebi upućivanja ortodontu.
3. Zdravstveni odgojdjece i roditelja o osnovnim higijenskim navikama pranja ruku prije jela - pranja zuba nakon jela. Pokazuje se metoda pranja zubi, a zatim djeca četkaju zube preparatima fluora, testira se oralna higijena. Rad s djecom organizira se uz suradnju stomatologa, pedijatra, medicinske sestre, patronažne sestre, nastavnog i pedagoškog osoblja u vrtiću.

Za djecu koja ne polaze vrtić potrebno je provoditi zdravstveni odgoj i pobrinuti se za "šestogodišnji kutnjak" pred polazak u tzv. malu školu.

4. Pregledi prije upisa u prvi razred.

Uvjet za upis u prvi razred jesu zdravi, pečaćeni ili sanirani prvi trajni kutnjaci. Nakon pregleda i započete sanacije daje se djeci potvrda za upis u školu.

Izvršitelji: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite u suradnji s izabranim timom zdravstvene zaštite predškolske djece.

Sudionici: Pedagoško osoblje u vrtićima.

-

-

3.1.4. Za školsku djecu i mladež te mladež i studente do 26 godina

1. Sistematski pregled školske djece i mladeži jedan puta godišnje - uključuje otvaranje kartona, opću anamnezu, sistematski pregled usta, zubi i parodonticija sa sistematskom sanacijom, rano otkrivanje ortodontskih anomalija s ubilježavanjem u stomatološki karton i prema medicinskoj indikaciji upućivanje u specijalističko-konzilijarnu ortodontsku djelatnost. Registriranje djece s hendikepom te rizičnog pacijenta (dijabetes i ostale sistemske bolesti) i upućivanje u specijalističko-konzilijarnu zaštitu.
2. Zdravstveni odgoj, predavanja se održavaju svake godine po razredima sukladno nastavnom planu i programu.
3. Svakih se 6 mjeseci provodi fluoridacija četkanjem preparatima fluorau tijekom osmogodišnjeg školovanja, a za srednjoškolsku mladež jedan puta godišnje.

Za djecu s poteškoćama u razvoju provodi se pojačani nadzor i intenzivna selektivna preventiva kao i kod ostale predškolske i školske djece.

Izvršitelji: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite u suradnji s nadležnim timom školske medicine.

-

-

3.1.5. Za odrasle

1. Sistematski pregled, odnosno prvi pregled i rano otkrivanje bolesti usta, zuba i parodonticija - uključuje otvaranje kartona, opću anamnezu, sistematski pregled usta, zubi i parodonticija, utvrđivanje svih lezija usta, parodonticija i zubnih ploha, izrada plana i prijedloga terapije, s ubilježavanjem u stomatološki karton. Kroz opću anamnezu treba otkriti rizične pacijente (dijabetes i ostale sistemske bolesti) i uputiti ih u specijalističko-konzilijarnu zaštitu.
2. Zdravstveni odgoju krugu stomatološke ordinacije (daju se upute o oralnoj higijeni i samozaštiti).

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

-

-

3.1.6. Za osobe starije od 65 godina

1. Sistematski pregled, odnosno prvi pregled uključuje otvaranje kartona, opću anamnezu, sistematski pregled usta, zubi i parodonticija, izradu plana i prijedloga terapije. Registriranje rizičnog pacijenta (kronične i ostale sistemske bolesti) i upućivanje u specijalističko-konzilijarnu zaštitu.
2. Zdravstveni odgoj u stomatološkoj ordinaciji - daju se upute o oralnoj higijeni, načinu pregleda i terapije, te sposobnosti adaptacije na proteze i od kojeg je interesa za svakog pojedinca da pristupi stomatološkoj terapiji.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

3.2. DIJAGNOSTIKA I LIJEČENJE

3.2.1. Za trudnice

Nakon sistematskog pregleda treba uslijediti sistematska sanacija usta, zubi i parodonta, uklanjanje zubnog kamenca uz po potrebi upućivanje u specijalističko-konzilijarnu stomatološku zaštitu.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

3.2.2. Za dojenčad i djecu do 3 godine

Obuhvaća otvaranje stomatološkog kartona, pregled usta, mliječnih zubi i čeljusti, obveznu sistematsku sanaciju mliječnih zuba, kontrola plaka i premazivanje zubnih ploha fluorovim preparatima.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

3.2.3. Za predškolsku djecu (od 3 godine do polaska u školu)

Sistematska sanacija usta i zubi započinje odmah ili najkasnije mjesec dana nakon sistematskog pregleda. Ona obuhvaća liječenje bolesti usta, zubi, parodonticija i trauma zubi i interceptivne ortodontske zahvate, kontrolu plaka, nakon završene sanacije impregnacija zubi fluorovim preparatima, a prema potrebi upućuju se u specijalističko-konzilijarnu stomatološku zaštitu.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

3.2.4. Za školsku djecu i mladež te mladež i studente do 26 godina

Sistematska sanacija vrši se u pravilu u istom semestru kada je sistematski pregled ubilježen u stomatološki karton. Obuhvaća liječenje bolesti usta, zubi, parodonticije, trauma zubi, malokluzija, genetskih anomalija (interceptivnim zahvatima i pedoprotetikom) prema utvrđenom stanju, kontrolu plaka (provjera uspješnosti zdravstvenog odgoja), nakon završene sanacije impregnacija zubi fluorovim preparatima.

Prema potrebi upućivanje u specijalističko-konzilijarnu stomatološku zaštitu (ortodontija i sl.).

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

3.2.5. Za odrasle

Sistematska sanacija započinje odmah ili najkasnije mjesec dana nakon sistematskog, odnosno prvog pregleda. Ona obuhvaća liječenje bolesti usta, zubi, parodonticija, uklanjanje zubnog kamenca. Protetsko zbrinjavanje s odgovarajućim nadomjescima prema planu terapije. Individualno upućivanje u upotrebu i održavanje higijene protetskog rada. Kontrolni pregled nakon protetske terapije.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

-

-

3.2.6. Za osobe starije od 65 godina

Bolesnike koji su obavili sistematski odnosno prvi pregled treba pozivati da u određeni termin i u određenu stomatološku ordinaciju pristupe konzervativnoj i protetskoj sanaciji. Sistematska sanacija s gerontostomatološkim pristupom obuhvaća liječenje bolesti usta, zubi, parodonticija. Protetsko zbrinjavanje s odgovarajućim nadomjescima prema planu terapije. Kontrolni pregled nakon protetske terapije.

Izvršitelj: Izabrani tim stomatološke zdravstvene zaštite.

Pružanje hitne stomatološke pomoći organizira se za definirano područje, a po potrebi može se organizirati i u kući kod nepokretnih bolesnika.

1. OSTALE MJERE

1. Suradnja s drugim djelatnostima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.
2. Evidentiranje i izvješćivanje prema važećim propisima, te evaluacija.

3. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U STOMATOLOGIJI

ZA TRUDNICE

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUH VAT
1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Stomatološki pregled	Sve trudnice u prvom tromjesječju	Otvaranje kartona, opća anamneza, sistematski pregled usta i zubi i parodonticija s ubilježavanjem u karton, upute o prehrani, njezi zubi	Sve trudnice
1.2. Zdravstveni odgoj	Sve trudnice	Predavanja, poster, brošure, filmovi s uputama o prehrani, važnosti dojenja, zaštiti od teratogenih faktora	Sve trudnice
1.3. Biološka prevencija karijesa	Sve trudnice	Fluornatril tablete	Sve trudnice
2. DIJAGNOSTIKA I LIJEČENJE			
2.1. Sistematska sanacija usta i zubi	Sve trudnice u toku trudnoće	Liječenje usta i zubi prema nađenom stanju, upućivanje na specijalistički pregled prema potrebi	Sve trudnice u toku trudnoće, prema medicinskoj indikaciji

ZA DOJENČAD I DJECU DO 3 GODINE

1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Zdravstveni odgoj	Roditelji, djeca do 3 godine	Predavanja, poster, brošure, filmovi s uputama o prehrani, važnosti dojenja, izbjegavanju tješećeg karijesa, o higijenskim navikama	Roditelji, djeca do 3 godine
1.2. Biološka prevencija karijesa	Djeca do 3 godine	Premazivanje zubnih ploha preparatima fluora	Djeca do 3 godine
2. DIJAGNOSTIKA I LIJEČENJE			
2.1. Sistematska sanacija usta i zubi	Djeca do 3 godine	Liječenje usta i zubi i parodonticija prema nađenom stanju	Djeca do 3 godine prema medicinskoj indikaciji

ZA PREDŠKOLSKU DJECU (OD 3 GODINE DO POLASKA U ŠKOLU)

1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Sistematski pregled *	Predškolska djeca	Otvaranje kartona, opća anamneza, sistematski pregled usta i zubi i parodonticija, te rano otkrivanje ortodontskih anomalija, rentgensko snimanje prema potrebi, upućivanje na specijalističke preglede prema potrebi, savjeti o održavanju	Djeca prije upisa u vrtić, u 4. godini života, prije upisa u prvi razred

		oralne higijene	
1.1. Zdravstveni odgoj	Roditelji, predškolska djeca	Predavanja, poster, brošure, filmovi s uputama o prehrani, o higijenskim navikama	Roditelji, predškolska djeca
1.2. Biološka prevencija karijesa	Predškolska djeca	Premazivanje zubnih ploha preparatima fluora	Predškolska djeca
2. DIJAGNOSTIKA I LIJEČENJE			
2.1. Sistematska sanacija usta i zubi **	Predškolska djeca	Liječenje usta, zubi i parodonticija prema nadenom stanju, sanacija prvih trajnih kutnjaka	Predškolska djeca prema medicinskoj indikaciji

ZA ŠKOLSKU DJECU I MLADEŽ TE MLADEŽ I STUDENTE DO 26 GODINA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Sistematski pregled*	Školska djeca i mladež	Pregled sluznice i parodonticija, mliječnih i trajnih zubi, rano otkrivanje ortodontskih anomalija, rentgensko snimanje prema potrebi, upućivanje na specijalističke preglede prema potrebi, savjeti o održavanju oralne higijene	Jedan puta godišnje u osnovnoj i srednjoj školi, te u 1. semestru više škole i fakulteta
1.2. Zdravstveni odgoj	Školska djeca i mladež	Predavanja sukladno nastavnom planu i programu, poster, brošure, filmovi	Školska djeca i mladež
1.2. Biološka prevencija karijesa	Školska djeca i mladež	Premazivanje zubnih ploha preparatima fluora	Školska djeca i mladež 2 puta godišnje od 1.-8. razreda, 1 puta godišnje tijekom srednje škole
2. DIJAGNOSTIKA I LIJEČENJE			
2.1. Sistematska sanacija usta i zubi***	Školska djeca i mladež	Liječenje usta i zubi, parodonticija, malokluzija, genetskih anomalija prema nadenom stanju	Školska djeca i mladež prema medicinskoj indikaciji

* Optimalno rješenje bila bi odvojena ordinacija, a minimalno odvojeno radno vrijeme za predškolsku djecu i za školsku djecu do 14 godina

** Započinje se odmah ili najkasnije mjesec dana nakon sistematskog pregleda.

***Sistematska sanacija obavlja se u pravilu u istom semestru kada je sistematski pregled ubilježen u karton, odnosno po završetku sanacije zubi u pregledanom razredu prelazi se na daljnje sistematske preglede i sanacije.

ZA ODRASLE

1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI

1.1. Sistematski pregled (prvi pregled i rano otkrivanje bolesti usta i zubi)	Svi odrasli	Otvaranje kartona, utvrđivanje svih lezija: usta parodonticija i zubnih ploha ,rentgensko snimanje prema potrebi, upućivanje na specijalističke preglede prema potrebi, savjeti o održavanju oralne higijene	Svi koji se prijave na pregled spontano ili organizirano
1.2. Zdravstveni odgoj	Svi odrasli	Predavanja, brošure, letci, upute o oralnoj higijeni	Svi odrasli

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2. DIJAGNOSTIKA I LIJEČENJE			
2.1. Sistematska sanacija usta , zubi i parodontcija	Odrasla populacija	Liječenje usta i zubi , parodontcija, prema nađenom stanju, priprema i obrada za protetski rad	Odrasli prema medicinskoj indikaciji

ZA OSOBE STARIJE OD 65 GODINA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Sistematski pregled (prvi pregled i rano otkrivanje bolesti usta i zubi)	Osobe starije od 65 godina	Otvaranje kartona, utvrđivanje svih lezija: usta parodontcija i zubnih ploha ,rentgensko snimanje prema potrebi, upućivanje na specijalističke preglede prema potrebi, savjeti o održavanju oralne higijene	Svi koji se prijave na pregled spontano ili organizirano
1.2. Zdravstveni odgoj	Osobe starije od 65 godina	Predavanja, brošure, letci, upute o oralnoj higijeni , o sposobnosti adaptacije na proteze	Osobe starije od 65 godina
2. DIJAGNOSTIKA I LIJEČENJE			
2.1. Sistematska sanacija usta, zubi i parodontcija	Osobe starije od 65 godina	Liječenje usta i zubi , parodontcija, prema nađenom stanju, priprema i obrada za protetski rad	Osobe starije od 65 godina prema medicinskoj indikaciji

ZA SVE POPULACIJSKE SKUPINE

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3. OSTALE MJERE			
3.1. Suradnja s drugim djelatnostima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	Trudnice, dojenčad, djeca do 3 godine, predškolska djeca	Upute o prehrani, važnosti dojenja, izbjegavanju tješćeg karijesa, zaštiti od teratogenih faktora, o higijenskim navikama	Trudnice, dojenčad, djeca do 3 godine, predškolska djeca, roditelji
3.2. Evidentiranje i izvješćivanje prema važećim propisima, te evaluacija	Svi bolesnici u skrbi	Prema važećim propisima uključujući preventivne mjere i postupke	Svi bolesnici u skrbi

4. PROGRAM MJERA ZA DJELATNOST HITNE MEDICINSKE POMOĆI

4.1. MJERE HITNE MEDICINSKE POMOĆI

4.1.1. Prijam i trijaža poziva

Prijam i trijaža poziva u prijavno-dojavnoj jedinici obavlja se prema utvrđenim kriterijima, na temelju broja dojavljenih intervencija koje treba istodobno obaviti.

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći, tim prijavno-dojavne jedinice.

-

-

4.1.2. Dijagnostika i liječenje urgentnih bolesti i stanja na mjestu događaja

Prema medicinskim indikacijama uz primjenu suvremenih dijagnostičkih i terapijskih postupaka i sredstava.

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći, tim opće/obiteljske medicine.

4.1.3. Transport kod urgentnih bolesti i stanja, uključujući ugrožene trudnice, roditelje i novorođenčad

Prema stupnju hitnosti uz primjenu suvremenih dijagnostičkih i terapijskih postupaka i sredstava u toku transporta.

Uključuje hitne helikopterske intervencije kao i hitni prijevoz morem.

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći, tim opće/obiteljske medicine.

-

-

4.1.4. Sanitetski prijevoz

Prema medicinskim indikacijama, prijevoz u bolnicu, rehabilitacijski centar ili drugu zdravstvenu ustanovu kao i prijevoz u kuću ili ustanovu za smještaj.

Izvršitelji: Tim sanitetskog prijevoza.

-

-

4.1.5. Hitna medicinska pomoć na magistralnim putovima

Prema medicinskim indikacijama, uključujući hidroglisere lučkih kapetanija te helikoptersku službu za otoke i druga nepristupačna područja te kod velikog stupnja hitnosti ili težine bolesti ili stanja. Provedba ove mjere zahtijeva povezanost ekipa na terenu pomoću mobilnih radiokomunikacijskih sustava s mogućnošću pristupa ostalim javnim službama.

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći, tim opće/obiteljske medicine.

-

-

4.1.6. Helikopterske intervencije

U regionalnim centrima, u sastavnu djelatnosti HMP, prema stručnim kriterijima, smjernicama i propisima.

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći.

Sudionici: Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, Ministarstvo turizma, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, društva za osiguranje, Turistički savez Hrvatske, Hrvatski autoklub, Gorska služba spašavanja Hrvatskog planinarskog saveza itd.

4.2. OSTALE MJERE

4.2.1. Suradnja i koordinacija na razini primarne zdravstvene zaštite

Uspostavljanje razmjene informacija i koordiniranog djelovanja s ostalim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite u provođenju rada na rješavanju hitnih bolesti i stanja, osobito u izvanrednim situacijama.

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći, tim opće/obiteljske medicine.

-

-

4.2.2. Suradnja na unapređenju zdravlja s ostalim sudionicima

Razvijanje stalne suradnje na unapređenju zdravlja između timova HMP i drugih službi koji doprinose radu na rješavanju hitnih bolesti i stanja. Zadaća timova jest predlaganje mjera u svrhu unapređenja zdravlja i poboljšanja kvalitete pružanja hitne medicinske pomoći;

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći, tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova, vatrogasne službe, Služba izviđanja i obavješćivanja, Hrvatski Crveni križ, sredstva javnog priopćavanja, škole i dr.

-

-

4.2.3. Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija rada

Registriranje i evidentiranje vrsta i strukture zdravstvenih problema u djelatnosti HMP, broja te brzine izlazaka na teren, brzine intervencije i transporta itd.

Uz rutinsko izvještavanje potrebno je provoditi stalnu evaluaciju provođenja pojedinih mjera zdravstvene zaštite i povremene analize u županijskim zavodima za javno zdravstvo, Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Izvršitelji: Tim hitne medicinske pomoći, tim opće/obiteljske medicine, zavodi za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

4. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U DJELATNOSTI HITNE MEDICINSKE POMOĆ

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. MJERE HITNE MEDICINSKE POMOĆI			
1.1. Prijam i trijaža poziva	Sve osobe koje telefonski zatraže intervenciju djelatnosti HMP, ili se dopreme u ordinaciju HMP	Procjena hitnosti, u prijavno-dojavnoj jedinici prema utvrđenim kriterijima, na temelju broja dojavljenih intervencija koje treba istodobno obaviti, trijaža prema stupnjevima hitnosti i medicinskim indikacijama, raspoređivanje ekipa.	Svi pozivi i sve osobe dopremljene u ordinaciju HMP
1.2. Dijagnostika i liječenje urgentnih bolesti i stanja na mjestu događaja	Svi osobe s hitnim stanjem u ordinaciji, u kući ili na terenu, te sve područno stanovništvo kada su timovi opće medicine zaduženi za pružanje hitne medicinske pomoći kroz dežurstva i pripravnost	Postupci pružanja HMP uz primjenu suvremenih dijagnostičkih i terapijskih postupaka i sredstava; prema algoritmima, kliničkim smjericama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima primjenjivim ordinaciji, u kući bolesnika ili na terenu.	Svi osiguranici i druge osobe s hitnim stanjem
1.3. Transport kod urgentnih bolesti i stanja, uključujući ugrožene trudnice, roditelje i novorođenčad	Sve osobe s urgentnim bolestima ili stanja čije konačno zbrinjavanje se treba obaviti u drugim zdravstvenim ustanovama	Prema stupnju hitnosti uz primjenu suvremenih dijagnostičkih i terapijskih postupaka i sredstava u toku transporta; uključujući hitne helikopterske intervencije kao i hitni prijevoz morem	Sve osobe s hitnim stanjem koje treba transportirati u najbližu pogodnu zdravstvenu ustanovu.
1.4. Sanitetski prijevoz	Sve osobe koje zbog zdravstvenog stanja treba transportirati do zdravstvene ustanove ili kuće gdje će se liječenje nastaviti.	Prema medicinskim indikacijama, prijevoz u bolnicu, rehabilitacijski centar ili drugu zdravstvenu ustanovu kao i prijevoz u kuću ili ustanovu za smještaj.	Sve osobe koje zbog zdravstvenog stanja treba transportirati do zdravstvene ustanove ili kuće gdje će se liječenje nastaviti.
1.5. Hitna medicinska pomoć na magistralnim putovima	Za sve ozlijeđene osobe na ili kod bolesti i stanja koja su se dogodila u vozilima na magistralnim cestama	Prema medicinskim indikacijama, uključujući hidroglišere lučkih kapetanija te helikoptersku službu.	Za sve ozlijeđene osobe na ili kod bolesti i stanja koja su se dogodila u vozilima na magistralnim cestama
1.6. Helikopterske intervencije	Za sve oboljele/ozlijeđene kada	U regionalnim i drugim centrima, u sastavnu	Najmanje za sve oboljele/ozlijeđene prema

	stupanj hitnosti ili zdravstveno stanje ili zemljopisni položaj indiciraju helikopterski transport.	djelatnosti HMP, prema stručnim kriterijima, smjericama i propisima.	utvrđenim kriterijima
--	---	--	-----------------------

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2. OSTALE MJERE. MJERE HITNE MEDICINSKE POMOĆI			
2.1. Suradnja i koordinacija na razini primarne zdravstvene zaštite	Svi osiguranici i druge osobe s hitnim stanjem u ordinaciji, u kući ili na terenu, te sve područno stanovništvo kada su timovi opće medicine zaduženi za pružanje hitne medicinske pomoći kroz dežurstva i pripravnost	Uspostavljanje razmjene informacija i koordiniranog djelovanja s ostalim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite u provođenju rada na rješavanju hitnih bolesti i stanja, osobito u izvanrednim situacijama.	Najmanje za sve oboljele/ozlijeđene zbrinute od jedinica HMP
2.2. Suradnja na unapređenju zdravlja s ostalim sudionicima	Svi osiguranici i druge osobe s hitnim stanjem u ordinaciji, u kući ili na terenu, te sve područno stanovništvo kada su timovi opće medicine zaduženi za pružanje hitne medicinske pomoći kroz dežurstva i pripravnost	Stalna suradnja na unapređenju zdravlja između timova HMP i drugih službi koji doprinose radu na rješavanju hitnih bolesti i stanja. Zadaća timova jest predlaganje mjera u svrhu unapređenja zdravlja i poboljšanja kvalitete pružanja hitne medicinske pomoći;	Najmanje za sve oboljele/ozlijeđene zbrinute od jedinica HMP
2.3. Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija rada	Svi timovi/ustanove HMP	Registriranje i evidentiranje vrsta i strukture zdravstvenih problema u djelatnosti HMP, broja te brzine izlazaka na teren, brzine intervencije i transporta itd. Stalna evaluacija provođenja pojedinih mjera zdravstvene zaštite i povremene analize u županijskim zavodima za javno zdravstvo, Zavodu za javno zdravstvo Grada Zagreba i i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.	Najmanje prema važećim propisima.

5. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽENA

5.1. PLANIRANJE OBITELJI

5.1.1. Sudjelovanje u zdravstveno-odgojnim i obrazovnim programima u svrhu upoznavanja stanovništva s metodama planiranja obitelji i upotrebom kontracepcije, održavanjem seksualne higijene, prevencijom spolno prenosivih bolesti i AIDS-a te raka genitalnih organa

- putem individualnih savjeta,
- održavanjem tečajeva o kontracepciji,
- održavanjem predavanja ili grupnih rasprava,
- putem tiskanih zdravstveno-odgojnih materijala i audio-vizualnih sredstava.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, tim opće/obiteljske medicine, nadležni tim školske medicine odnosno zavodi za javno zdravstvo, patronažna djelatnost.

Sudionici: U kreiranju i distribuciji zdravstveno-odgojnih materijala sudjeluju zavodi za javno zdravstvo, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži te drugi stručnjaci.

5.1.2. Izbor najprikladnijeg kontracepcijskog sredstva uz praćenje žena koje ih koriste

Nakon općeg i ginekološkog pregleda te prethodnog Papanicolau nalaza (kod žena na oralnim kontraceptivima kontrola težine i tlaka svakih 6 mjeseci te jetrene probe, AST, ALT i druge pretrage prema potrebi; postavljanje intrauterinog uloška i kontrola nakon prve slijedeće menstruacije, za 1-3 te 6 mjeseci; upute o korištenju dijafragme, 2-3 puta kontrola da li žena dobro postavlja dijafragmu).

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

5.1.3. Kontrolni pregledi u svrhu sprječavanja patoloških stanja vezano uz kontracepciju

Redovite kontrole žena s obzirom na vrstu korištenja kontracepcijskog sredstva, a naročito žena koje još nisu rodile, a koje upotrebljavaju oralne kontraceptive.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

5.1.4. Suzbijanje i liječenje steriliteta

Prevenција steriliteta uključujući zdravstveno informiranje i savjetovanje, kontrola pravilne uporabe odgovarajućih metoda i sredstava kontracepcije, pravodobna dijagnostika i terapija uzroka steriliteta prema postojećim algoritmima, a posebice dijagnosticiranje i liječenje upalnih bolesti ženskih genitalija.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom i bolničkom djelatnošću.

5.1.5. Prethodni ginekološki pregled u vezi planirane trudnoće

Pravodobna dijagnostika i terapija svih stanja koja mogu utjecati na ishod trudnoće i zdravlje žene tijekom trudnoće, poroda i babinja.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

5.1.6. Kontrolni pregled nakon namjernog prekida trudnoće

Kontrolni pregled se obavlja 10-14 dana nakon pobačaja uz preporuku i izbor najprikladnijeg kontracepcijskog sredstva.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

5.2. PERINATALNA ZAŠTITA

Antenatalna skrb

5.2.1. Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje trudnice

Savjeti u vezi s prehranom, osobnom i seksualnom higijenom, zdravstvena problematika tijekom trudnoće, štetne navike, bolesti ovisnosti, zaposlenje i radni uvjeti, zakonska prava za vrijeme trudnoće, priprema za porod i dojenje:

- putem individualnih savjeta,
- održavanje tečajeva "Majka i dijete",
- putem predavanja ili grupnih rasprava,
- putem tiskanih zdravstveno-odgojnih materijala i audio-vizualnih sredstava.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, patronažna djelatnost.

Sudionici: U izradi i distribuciji zdravstveno-odgojnih materijala sudjeluju zavodi za javno zdravstvo i drugi stručnjaci.

5.2.2. Sistematski pregled trudnice u prvom tromjesečju trudnoće

Opći fizikalni pregled uz mjerenje visine i težine, određivanje krvne grupe i Rh faktora, testovi imunizacije, testiranje na HBsAg, KKS; GUK, pretrage urina sa sedimentom, EKG, mjerenje krvnog tlaka, određivanje stupnja čistoće vaginalnog iscjetka, cervikalni bris za citološki nalaz po Papainicolaou-u /ako nije učinjen u prethodnoj godini/, pregled dojki, stomatološki pregled, uočavanje i registriranje eventualnih čimbenika rizika te ocjena ishoda trudnoće po majku i dijete. Po potrebi još se obavlja i: test opterećenja glukozom, imunološka testiranja, mikrobiološka obrada, urinokultura s brojem klica i antibiogramom, serološke pretrage na virusne i parazitološke infekcije (TORCH, seroreakcije na lues,

antitijela na HIV i drugo), genetsko savjetovanje s planiranjem rane amniocenteze u indiciranim slučajevima.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji s drugim specijalistima i laboratorijskom djelatnošću.

5.2.3. Kontrolni pregledi trudnice

Opći i ginekološki pregled i kontrola krvnog tlaka, težine i urina /test trakom/, pregledi ultrazvukom od navršenih 10.-14. tjedana, 18.-22. tjedna i 31.-34. tjedna trudnoće, mjerenje udaljenosti fundus simfiza, posljednji pregled u ustanovi u kojoj će žena roditi, nakon 40. navršenih tjedana trudnoće, uključujući amnioskopiju ili CTG.

Obavljaju se jedan kontrolni pregled u I., tri kontrolna pregleda u II. i četiri u III. tromjesečju trudnoće, te tri pregleda ultrazvukom, prema preporukama i smjernicama struke.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena (u suradnji s bolničkom ustanovom u kojoj će žena roditi).

1. Praćenje rizične odnosno patološke trudnoće

Kontrolnim pregledima prati se rizična trudnoća i patološke promjene koje se javljaju tijekom trudnoće te se prema indikacijama poduzimaju odgovarajuće pretrage i liječenje.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena (u suradnji s drugim specijalistima po potrebi).

Partalna skrb

5.2.5. Stručna pomoć pri porodu

Pomoć doktora i primalje pri porodu u kući, pri transportu do rodilišta i u rodilištu.

Izvršitelji: Tim zdravstvene zaštite žena, doktor opće/obiteljske medicine, ginekolog i primalja u bolničkoj djelatnosti.

5.2.6. Prevencija senzibilizacije kod Rh negativnih majki

Kod Rh negativnih majki do 72 h nakon poroda prema postojećim indikacijama.

Napomena: Prevencija senzibilizacije obavlja se i kod Rh negativnih žena i nakon amniocenteze i prekida trudnoće.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, specijalist u bolničkoj djelatnosti.

-
-
Post partalna skrb

5.2.7. Kontrolni pregled babinjače

Prije odlaska iz rodilišta odnosno u stanu babinjače nakon poroda kod kuće te obvezno 6 tjedana nakon poroda.

Izvršitelji: Ginekolog u rodilištu i izabrani doktor odnosno patronažna sestra nakon poroda kod kuće; te 6 tjedana nakon poroda u ambulanti zdravstvene zaštite žena.

5.2.8. Promicanje zdravlja i zdravstveno prosvjećivanje babinjače

Upute o osobnoj higijeni nakon poroda i higijeni novorođenčeta, tehnici dojenja, prevenciji ragada i mastitisa:

- putem individualnih savjeta,
- putem predavanja ili grupnih rasprava,
- putem tiskanih zdravstveno-odgojnih materijala.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, patronažna djelatnost.

Sudionici: U izradi i distribuciji zdravstveno-odgojnog materijala sudjeluju zavodi za javno zdravstvo s drugim stručnjacima.

5.3. ZLOĆUDNA OBOLJENJA

Karcinom dojke

5.3.1. Zdravstveno prosvjećivanje i detekcija raka dojke

1. putem individualnih savjeta,
2. putem predavanja ili grupnih rasprava,
3. upoznavanje žena s tehnikom samopregleda dojki i registracijom nalaza,
4. fizikalni pregled (palpacija).

U slučaju suspektnih nalaza temeljem fizikalnog nalaza, uključujući provjeru eventualnih utvrđenih promjena prilikom samopregleda, upućivanje na izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite u cilju daljnje dijagnostike i liječenja.

U krvnih srodnica (mutacija specifičnih gena BRCA-1, BRCA-2, ATM), stare prvorotke, žene koje su kratko dojile ili uopće nisu dojile, nulipare, rane menarhe, kasna menopauza, duže uzimanje estrogena, zračenje - posebice izbjegavanje izlaganja djevojčica u dobi 8-12 godina rtg. zračenju, rak dojke već u jednoj dojci, fibrocistična bolest dojke, stil života (alkohol, pušenje, prehrana, tjelesna aktivnost, debljina). Potreba javljanja liječniku kad se nađe kvržica ili bilo kakva promjena na dojkama.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, izabrani doktor opće/obiteljske medicine.

Sudionici u zdravstvenom prosvjećivanju: patronažna djelatnost, specijalist školske medicine zavoda za javno zdravstvo.

-

Karcinom cerviksa

5.3.2. Zdravstveno prosvjećivanje i detekcija karcinoma cerviksa

Upoznavanje žena s čimbenicima rizika te potrebom njihovog suzbijanja i mogućnostima rane detekcije i liječenja karcinoma cerviksa

Upoznavanje s metodama zaštite od spolno prenosivih bolesti te opasnosti koje proizlaze iz promiskuitetnog ponašanja.

Ginekološki pregled i bris po Papanicolaou-u jednom godišnje od početka seksualne aktivnosti ili od 18. godine života. Poslije tri ili više urednih nalaza test se može ponoviti u većim vremenskim razmacima (ne više od tri godine) o čemu odlučuje izabrani ginekolog. Češći skrining preporuča se ženama s povećanim rizikom kao što su loš ekonomski status, žene koje puše, seksualna aktivnost prije 18. godine života, dva ili više seksualna partnera, partner koji je imao više seksualnih partnerica, venerične infekcije u anamnezi (*Chlamydia trachomatis*, humani papiloma virus-visoko rizični podtipovi, herpes virus, gonoreja, sifilis), žene koje su već imale neke promjene na cerviksu.

Liječenje kolpitisa, benignih promjena na egzocerviksu i drugih stanja koja povećavaju ugroženost od pojava bolesti.

U cilju ranog otkrivanja potreban je aktivni pristup izabranog tima zdravstvene zaštite žena što znači: planiranje, pozivanje žena, preglede i uzimanje cervikalnog brisa te izvještavanje na propisanim obrascima.

Izvršitelji: Tim zdravstvene zaštite žena u suradnji s ginekološkom specijalističko-konzilijarnom i laboratorijskom djelatnošću.

Sudionici u zdravstvenom prosvjećivanju: izabrani doktor opće/obiteljske medicine, patronažna djelatnost, specijalist školske medicine zavoda za javno zdravstvo.

Koriokarcinom

5.3.3. Rano otkrivanje koriokarcinoma u žena koje su imale molu hidatidozu

Kroz 2 godine svaka 3 mjeseca kontrolni ginekološki pregled, upućivanje na određivanje beta HCG-a ili kvantitativno određivanje korionskog gonadotropina u serumu i mokraći.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji s drugim specijalistima i laboratorijskom djelatnošću.

Karcinom jajnika

5.3.4. Rano otkrivanje karcinoma jajnika

Rizične skupine: žene s rakom dojke ili obiteljskom anamnezom raka jajnika, dojke, endometrija i hereditarnim nepolipoznim rakom kolona (mutacija specifičnih gena BRCA-1, BRCA-2) i nuliparitet. U žena s cistično tumoroznim promjenama na ovariju redoviti klinički, citološki i UZV pregled, po potrebi laparoskopija. Transvaginalni ultrazvuk (kombiniran kolor Dopplerom) i tumorski markeri (CA 125) mogu pomoći u dijagnostici ali nisu preporučljivi za rutinski skrining.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji s ginekološkom specijalističko-konzilijarnom i bolničkom djelatnošću te drugim specijalističkim i laboratorijskim djelatnostima.

Karcinom endometrija

5.3.5. Rano otkrivanje karcinoma endometrija

Prevenција i detekcija: godišnji ginekološki pregled žena.

U žena s povećanim rizikom razvoja raka endometrija (deblje žene, nulipare, žene s anamnezom infertiliteta, poremećaja ovulacije, nepravilnog krvarenja, hormonske terapije estrogenima bez progesterona, žene s dijabetesom, bolestima žučnjaka, s hereditarnim nepolipoznim rakom kolona preporučuju se biopsija i citološke analize endometrija (uz transvaginalni ultrazvučni pregled)), te kod nepravilnih krvarenja u klimakteriju, prema indikaciji, provesti eksplorativnu, frakcioniranu kiretažu, aspiracionu citološku dijagnostiku i citološki te patohistološki pregled.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji u suradnji s ginekološkom specijalističko-konzilijarnom i bolničkom djelatnošću te drugim specijalističkim i laboratorijskim djelatnostima.

-

Prekanceroze vulve i vagine

5.3.6. Rano otkrivanje i liječenje prekanceroznih promjena vulve i vagine

Pravovremena dijagnostika i liječenje prekanceroznih promjena.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji s drugim specijalistima i laboratorijskom djelatnošću.

5.4. OSTALE MJERE GINEKOLOŠKE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

5.4.1. Suzbijanje čimbenika koji doprinose nastanku stres-inkontinencije i drugih oblika nekontrolirane mikcije

Odgovarajućom terapijom uroinfekcija u trudnoći i infekcija rodnice, stručnim vođenjem poroda, izbjegavanjem težih fizičkih poslova u babinjama, upoznavanje žena s potrebom izbjegavanja težih i teških fizičkih poslova prema preporuci Međunarodne organizacije rada.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, doktor medicine koji vodi porod.

5.4.2. Suzbijanje uzroka klimakteričnih tegoba i nuspojava

Kod žena s posebno izraženim smetnjama u klimakteriju i postmenopauzi - prema medicinskoj indikaciji utvrđuje potrebu i nadzire provođenje nadomjesne hormonske terapije uključujući savjete o prevenciji osteoporoze.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji s drugim specijalističkim i laboratorijskim djelatnostima.

5.4.3. Prevencija AIDS-a

U skladu s nacionalnim programom zdravstvene zaštite od AIDS-a (zdravstveno-odgojni rad, posebice s ugroženim skupinama, uključujući testiranje na prisustvo antitijela na HIV u ugroženih trudnica od AIDS-a te drugih žena prema medicinskoj indikaciji kao i druge mjere zaštite).

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji s drugim specijalistima i laboratorijskom djelatnošću.

5.5. OSTALE MJERE

5.5.1. Suradnja s drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzilijarnom i bolničkom djelatnošću

Za uspješno provođenje mjera i aktivnosti u promicanju zdravlja žena te u provođenju liječenja različitih bolesti genitalnih organa, posebice karcinoma, te poremećaja u trudnoći, porodu ili babinjama nužna je suradnja s drugim djelatnostima na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini.

5.5.2. Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija

Unošenje podataka u zdravstvenu dokumentaciju, te evidencija i izvještavanje o zaraznim i malignim bolestima prema važećim zakonskim propisima i zadanim rokovima.

Evaluacija rada i aktivnosti na individualnoj razini, kontrola podataka u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo, a analiza i ocjena zdravstvene zaštite žena i perinatalne skrbi na državnoj razini.

Izvršitelji: izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo, godišnja evaluacija u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

5. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽENA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. PLANIRANJE OBITELJI			
1.1. Sudjelovanje u zdravstveno-odgojnim programima planiranja obitelji	mladež, odrasla populacija u reproduktivnoj dobi	individualni savjeti, tečajevi, grupne diskusije, predavanja, tiskani zdravstveno-odgojni materijal	ciljne populacijske skupine u ambulantama za zaštitu zdravlja žena, mlađa odrasla populacija u PZZ-u, škole, sudionici tribina o planiranju obitelji
1.2. Izbor najprikladnijeg kontracepcijskog sredstva	žene u reproduktivnoj dobi u ambulantama za zaštitu zdravlja žena, babinjače	opći i ginekološki pregled i ostale pretrage, prema smjernicama struke, upute i savjetovanje o najprikladnijem sredstvu, kontrola primjene	50% ciljne populacijske skupine
1.3. Kontrolni pregledi u svrhu sprečavanja patoloških stanja vezano uz kontracepciju	žene koje koriste oralne kontraceptive ili intrauterini uložak	kontrolni pregledi	ciljna populacija
1.4. Suzbijanje i liječenje steriliteta	žene u reproduktivnoj dobi s ponavljanim upalnim bolestima genitalnih organa	dijagnostika i liječenje upala genitalnih organa, savjetovanje o kontracepciji	ciljna populacija
1.5. Prethodni ginekološki pregled u vezi planirane trudnoće	žene koje planiraju trudnoću	dijagnostika i liječenje svih stanja koja bi mogla utjecati na ishod trudnoće	50% ciljne populacijske skupine
1.6. Kontrolni pregled nakon namjernog prekida trudnoće	žene nakon prekida trudnoće	pregled i savjetovanje o budućoj kontracepciji	ciljna populacija, 10-14 dana nakon prekida trudnoće
2. PERINATALNA ZAŠTITA (ANTENATALNA, PARTALNA I POSTPARTALNA)			
2.1. Zdravstveni odgoj i prosvjećivanje trudnice	sve trudnice i žene koje planiraju trudnoću	savjetovanje o higijensko-dijetetskim mjerama u trudnoći uključujući upoznavanje s mogućim	ciljna populacija

		štetnim djelovanjima pušenja i drugih činitelja rizika po zdravlje djeteta i ishod trudnoće, priprema za porod i upoznavanje s prednostima dojenja po zdravlje djeteta	
--	--	--	--

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.2. Sistematski pregled trudnice u prvom tromjesečju	trudnice u prvom tromjesečju	anamneza, pregled, potrebne dijagnostičke i laboratorijske pretrage prema smjernicama i algoritmima struke	sve trudnice u prvom tromjesečju trudnoće
2.3. Kontrolni pregledi trudnice	sve trudnice	ginekološki i ultrazvučni pregledi prema smjernicama i algoritmima struke	8 kontrolnih ginekoloških pregleda i 3 ultrazvučna pregleda
2.4. Praćenje rizične trudnoće	sve trudnice s rizičnom trudnoćom	kontrolni pregledi, pretrage i liječenje prema smjernicama i algoritmima struke	ciljna populacija
2.5. Stručna pomoć pri porodu	rodilje	postupci u rađaonici prema smjernicama i algoritmima struke	sve rodilje
2.6. Prevencija senzibilizacije kod Rh negativnih majki	sve Rh negativne rodilje, Rh negativne žene nakon amniocenteze ili prekida trudnoće	davanje anti D seruma	ciljna populacija
2.7. Kontrolni pregled babinjače	sve babinjače	kontrolni pregledi i savjetovanja	babinjače pri izlasku iz rodilišta i 6 tjedana nakon poroda
2.8. Promicanje zdravlja i zdravstveno prosvjećivanje babinjače	sve babinjače	savjetovanje o higijenskim mjerama i upute o preventivnim postupcima za sprečavanje ragada i mastitisa, naglašavanje važnosti dojenja, savjeti vezani uz planiranje obitelji	sve babinjače
3. ZAŠTITA ŽENA OD MALIGNIH BOLESTI GENITALNIH ORGANA			
3.1. Zdravstveno prosvjećivanje i detekcija raka dojke	sve žene koje dolaze u ambulantu za zaštitu zdravlja žena	upoznavanje s čimbenicima rizika, posebice žena iz rizične skupine i tehnikom samopregleda te pregled dojki	70% ciljne populacije, jedanput godišnje
3.2. Zdravstveno	sve žene koje dolaze u	upoznavanje s čimbenicima	70% ciljne populacije,

prosvjećivanje i detekcija raka cerviksa	ambulantu za zaštitu zdravlja žena	rizika, ginekološki pregled i bris po Papanicolaou	jedanput u tri godine u slučaju prethodna tri uredna nalaza
---	--	---	---

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3.3. Rano otkrivanje koriokarcinoma	sve trudnice koje su imale molu hidatidozu	ginekološki pregled i potrebne dijagnostičke pretrage prema smjernicama i algoritmima struke	kroz dvije godine, svaka tri mjeseca
3.4. Rano otkrivanje raka jajnika	žene s rakom dojke i rizične skupine s pozitivnom obiteljskom anamnezom nekih vrsta raka	ginekološki pregled i potrebne dijagnostičke pretrage prema smjernicama i algoritmima struke	jedanput godišnje
3.5. Rano otkrivanje raka endometrija	rizične skupine žena	ginekološki pregled i potrebne dijagnostičke pretrage prema smjernicama i algoritmima struke	rizične skupine, prema indikaciji
3.6. Rano otkrivanje i liječenje prekanceroznih promjena vulve i vagine	rizične skupine žena	ginekološki pregled i liječenje prekanceroza	rizične skupine, prema indikaciji
4. OSTALE MJERE GINEKOLOŠKE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE			
4.1. Suzbijanje čimbenika koji doprinose nastanku stresinkontinencije	rizične skupine žena s recidivirajućim uroinfekcijama u trudnoći	terapija uroinfekcija u trudnoći, stručno vođenje poroda	trudnice s recidivirajućim uroinfektima
4.2. Suzbijanje uzroka klimakteričnih tegoba i nuspojava	žene s posebnim smetnjama u klimakteriju	utvrđivanje potrebe i nadziranje provođenja nadomjesne hormonske terapije	ciljna skupina žena
4.3. Prevencija AIDS-a	ugrožene trudnice i druge žene prema indikaciji	savjetovanje ugroženih skupina i testiranje na HIV	rizične skupine, prema indikaciji
5. OSTALE MJERE			
5.1. Suradnja s drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzilijarnom i bolničkom djelatnošću	izabrani tim koji provodi zaštitu žena	Suradnja u promicanju i zaštiti zdravlja žena, komunikacije pri specijalističkim obradama i liječenju žena zbog ginekoloških bolesti te poremećaja u trudnoći, porodu ili babinjama	svi sudionici u zaštiti zdravlja žena i liječenju ginekoloških poremećaja i patoloških stanja u trudnoći, porodu ili babinjama
5.4.	za sve osiguranice	prema važećim propisima i	izabrani tim koji

Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija		propisanim obrascima, uključujući prijavljivanje zaraznih bolesti i malignih neoplazmi, analiza i ocjena zdravstvene zaštite žena i perinatalne skrbi	provodi zaštitu žena, županijski ZJZ, HZJZ - na temelju zdravstvenih pokazatelja
---	--	---	--

6. PROGRAM MJERA PATRONAŽNE ZAŠTITE

6.1. OSNOVNE PREVENTIVNE MJERE U PATRONAŽNOJ ZAŠTITI

6.1.1. Patronažna zaštita trudnica - jedanput tijekom normalne trudnoće (ne prije 12. navršenog tjedna trudnoće), više puta prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom

(Obuhvaća: mjere individualnog zdravstvenog odgoja - upute o načinu prehrane, o općim higijenskim uvjetima i osobnoj higijeni, o prevenciji psihofizičkih trauma; kontrolu krvnog tlaka; kontrola provođenja terapijskih i dijetetskih mjera; uvid u socijalno-gospodarsko stanje obitelji.)

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.1.2. Patronažna zaštita babinjača i novorođenčadi – 1. posjet optimalno do 7 dana nakon poroda i 2. posjet nakon 15 dana od poroda, a u slučaju komplikacija (mastitis, rascjep međice, problemi u prihvatanju uloge majčinstva) prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom.

U patronažnoj zaštiti babinjače predviđene su mjere: individualni zdravstveni odgoj - upute o prehrani, higijeni, psihofizičkim aktivnostima, uključujući obveznu poštedu od fizičkog rada 6 tjedana po porodu, prevenciji tromboze, štetnosti pobačaja, mogućnosti kontracepcije, prednostima dojenja djeteta te upozorenja o štetnosti pušenja i alkohola po dijete na prirodnoj prehrani; postupci njege i kontrole zdravlja babinjače; demonstracija potrebnih postupaka.

U patronažnoj zaštiti novorođenčeta predviđene su mjere: uvid u otpusno pismo iz rodilišta, provjera na učinjeni skrining na fenilketonuriju (PKU) i kongenitalnu hipotireozu (HyTh) te provođenje BCG-a, orijentacijski pregled novorođenčeta prema sustavima; kontrola zdravlja novorođenčeta (pupak, koža i sluznice), njege i prehrane novorođenčeta; demonstracija potrebnih postupaka; upute o obavljanju prvog preventivnog sistematskog pregleda; individualni zdravstveni odgoj – savjeti o njezi; preporuka prirodne prehrane i isticanje prednosti dojenja za cjelokupni rast i razvoj te važnosti dojenja za razvoj međučeljusnih odnosa i orofacijalnog sustava; uvid u socijalno-gospodarsko stanje obitelji.)

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.1.3. Patronažna zaštita dojenčadi nakon novorođenačkog razdoblja - dva patronažna posjeta dojenčetu nakon novorođenačkog razdoblja dogodine dana, više puta prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom.

Obuhvaćaju: mjere individualnog zdravstvenog odgoja – savjeti o njezi, isticanje važnosti prirodne prehrane uz upozorenja vezana uz davanje slatkih napitaka u “bočici” jer dovode do otapanja cakline i nastanka cirkularnog karijesa (karijes bočice); praćenje napredovanja dojenčeta - kontrola provođenja mjera preporučenih pri prvom sistematskom pregledu; kontrola njege dojenčeta.

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.1.4. Patronažna zaštita male djece - jedan posjet tijekom predškolske dobi

Obuhvaća: mjere individualnog zdravstvenog odgoja - upute o pravilnoj prehrani uz ista upozorenja vezana uz hranjenje "bočicom" kao i u dojenačkom razdoblju, tjelesnoj aktivnosti djece i prevenciji ozljeda; praćenje rasta i razvoja, kontrolu prehrane, uočavanje pothranjenosti ili pretilosti, uvid u socijalno-gospodarsko stanje obitelji.

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.1.5. Patronažna zaštita kronično bolesne djece - prema medicinskoj indikaciji u dogovoru s izabranim doktorom

Obuhvaća: obilazak u kući, savjete u vezi potrebnih mjera liječenja i njege, kontrolu primjene liječnikovih uputa te demonstraciju njege djeteta, a obuhvaćena su prije svega djeca sa specifičnim rizicima po zdravlje (ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju; neurorizična djeca i djeca s nekim drugim kroničnim bolestima i poremećajima), prema utvrđenim kriterijima struke.

Izvršitelj: patronažna sestra.

Sudionici: izabran doktor primarne zdravstvene zaštite.

6.1.6. Patronažna zaštita kroničnih bolesnika - prema medicinskoj indikaciji, u dogovoru s izabranim doktorom, obilazak u kući ili domu umirovljenika

Obuhvaća: obilazak u kući ili domu umirovljenika u cilju uputa i demonstracije određenih postupaka samokontrole i prevencije komplikacija osnovne kronične bolesti; zdravstvenog prosvjeđivanja cijele obitelji u cilju održanja postojećih ili razvijanja novih funkcionalnih sposobnosti u teško pokretnih i nepokretnih bolesnika; procjenjuje potrebu za obavljanjem njege u kući; procjenjuje zdravstveno i socijalno-gospodarsko stanje bolesnika te daje povratne informacije izabranom doktoru; sudjeluje u uspostavi komunikacije i suradnje između bolesnika i izvanzdravstvenih službi i organizacija, upućuje bolesnike u klubove i druge postojeće udruge bolesnika s istim zdravstvenim problemima.

Izvršitelj: patronažna sestra.

Sudionici: izabran doktor primarne zdravstvene zaštite, različite službe izvan zdravstvenog sustava na razini lokalne zajednice.

6.1.7. Patronažna zaštita starijih osoba - povremeni obilazak starijih od 65 godina koji se tijekom kalendarske godine nijednom nisu obratili izabranom doktoru medicine

Obuhvaća obilazak u kući ili domu umirovljenika te davanje povratne informacije izabranom doktoru. Provođa se u dogovoru s izabranim doktorom koji je utvrdio da osiguranik nije bio u ordinaciji tijekom kalendarske godine, a u svrhu pravovremenog uočavanja tjelesnih i duševnih poremećaja, savjetovanja o potrebi redovite kontrole zdravstvenog stanja, savjeta o prehranbenim potrebama, o prevenciji ozljeda, posebice u kući, o potrebi bavljenja tjelesnim i drugim aktivnostima koje doprinose očuvanju funkcionalne sposobnosti.

Izvršitelj: patronažna sestra.

Sudionici: izabran doktor primarne zdravstvene zaštite.

6.1.8. Patronažna zaštita osoba s invaliditetom - u dogovoru s izabranim doktorom i prema utvrđenim potrebama obilazak invalidnih osoba

Obuhvaća: zdravstveno-odgojni rad osoba s invaliditetom i članovima obitelji u svrhu provođenja mjera samozbrinjavanja i suzaštitnih mjera koje će nadomjestiti izgubljene i pomoći razvoju novih funkcionalnih sposobnosti, utvrđivanje potrebe i nadzor nad provođenjem kućne njege, pružanje psihološke pomoći i upute o mogućoj radnoj terapiji, sudjelovanje u povezivanju s udrugama osoba s invaliditetom.

Izvršitelj: patronažna sestra.

Sudionici: izabran doktor primarne zdravstvene zaštite, različite službe i udruge izvan zdravstvenog sustava na razini lokalne zajednice.

6.2. Promicanje zdravlja i zdravstveno prosvjeđivanje

6.2.1. Individualno zdravstveno preventivno savjetovanje stanovnika na području za koje je patronažna sestra nadležna

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.2.2. Distribucija tiskanog zdravstveno-odgojnog materijala

Distribucija tiskanih zdravstveno-odgojnih materijala prigodom obilazaka osiguranika u kući i u radu s malim grupama.

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.2.3. Sudjelovanje u provođenju zdravstveno preventivnih i zdravstveno promotivnih programa na lokalnoj razini prema određenim vodećim javnozdravstvenim problemima na svom području - u dogovoru s izabranim doktorima, sa službom školske medicine i drugim stručnjacima - predavanja, rad u malim grupama, djelovanje putem lokalnih medija.

Izvršitelj: patronažna sestra.

Sudionici: izabran doktor primarne zdravstvene zaštite, specijalist školske medicine i zavod za javno zdravstvo, različite djelatnosti izvan zdravstvenog sustava na razini lokalne zajednice.

-
6.2.4. Zdravstveno-odgojni i zdravstveno-promotivni tečajevi koji se provode jedanput na mjesec, a usmjereni su određenim vulnerabilnim skupinama : tečajevi "Majka i dijete" - održavaju se za male grupe budućih roditelja; tečajevi "Zdravo dojenče i dijete" za male grupe roditelja; tečajevi o kontracepciji – za male grupe u reproduktivnoj dobi.

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.2.5. Zdravstveno odgojni rad s malim grupama - jedanput na mjesec, prema određenim zdravstvenim problemima

Obuhvaća: rad s kroničnim bolesnicima - prema specifičnostima pojedinih masovnih kroničnih bolesti (dijabetičari, hipertoničari, maligne bolesti i sl.); zdravstveno odgojni rad s obiteljima osoba s invaliditetom za očuvanje preostale funkcionalne sposobnosti i razvijanje novih sposobnosti bolesnika; zdravstveno odgojni rad s malim grupama starijih od 65 godina u svrhu zdravog aktivnog starenja i očuvanja funkcionalne sposobnosti starijih osoba; zdravstveno prosvjeđivanje žena o malignim bolestima – upoznavanje žena s čimbenicima rizika za nastanak nekih malignih bolesti, informiranje o potrebi ciljanih kontrolnih pregleda, upoznavanje tehnike samopregleda dojki.

Izvršitelj: patronažna sestra.

6.3. OSTALE MJERE

6.3.1. Suradnja s drugim djelatnostima na razini primarne zdravstvene zaštite

Za uspješno provođenje mjera i aktivnosti te praćenje zdravstvenog stanja populacije za koju se provodi patronažna skrb te za koordinirano rješavanje pojedinih zdravstvenih problema pojedinaca nužna je suradnja sa svim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite.

Izvršitelji: patronažna sestra u suradnji s drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite.

6.3.2. Suradnja s drugim sudionicima u zdravstvenoj zaštiti pojedinaca na razini lokalne zajednice

Pri rješavanju problema zdravstvene i psihosocijalne naravi (tjelesna i psihološka rehabilitacija i socijalna integracija) nužna je suradnja s udrugama i službama na razini lokalne zajednice koje su izvan sustava zdravstva.

Izvršitelji: patronažna sestra u suradnji s drugim djelatnostima izvan zdravstvenog sustava na razini lokalne zajednice.

6.3.3. Evidencija i izvještavanje o radu te evaluacija, prema važećim propisima

Prema važećim propisima vođenje propisane evidencije i izvještavanje o radu, individualna evaluacija, kontrola podataka i evaluacija na lokalnoj razini u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo.

Izvršitelji: patronažna sestra, županijski zavodi za javno zdravstvo i Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

6. MJERE PATRONAŽNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. MJERE PATRONAŽNE ZAŠTITE			
1. Patronažna zaštita trudnica	sve trudnice	savjeti o njezi i prehrani, kontrola provođenja preporučenih mjera zaštite, procjena socijalno-gospodarskih uvjeta	jedanput tijekom trudnoće, više puta prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom
2. Patronažna zaštita babinjača i novorođenčadi	sve babinjače i novorođenčad	savjeti o njezi i prehrani, kontrola zdravlja majke i djeteta i provođenja preporučenih mjera zaštite, demonstracija određenih postupka njege	prvi put do 7. dana po porodu; drugi put 15 dana po porodu, više puta prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom
3. Patronažna zaštita dojenčadi	sva dojenčad	savjeti o njezi i prehrani, kontrola zdravlja dojenčeta i provođenja preporučenih mjera zaštite	dva puta nakon novorođenačkog razdoblja, više puta prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom
4. Patronažna zaštita male djece	djeca u dobi 1-6 godina	savjeti o prehrani, tjelesnim aktivnostima i prevenciji ozljeda, procjena stanja uhranjenosti, procjena socijalno-gospodarskih uvjeta	jedanput tijekom predškolskog razdoblja, više puta prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom
5. Patronažna zaštita kronično bolesne djece	djeca sa specifičnim zdravstvenim poremećajima i kroničnim bolestima	savjeti vezani uz provođenje njege i liječenja, kontrola primjene liječnikovih uputa, demonstracija određenih postupaka njege	ciljna populacija, više puta godišnje, prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom
6. Patronažna zaštita kroničnih bolesnika	kronični bolesnici	savjeti o prevenciji komplikacija, demonstracija postupaka samokontrole, procjena potrebe za kućnom njegom, suzaštitne mjere	ciljna populacija, više puta godišnje, prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom
7. Patronažna zaštita starijih osoba	osobe starije od 65 godina koje se tijekom kalendarske godine nisu obratile izabranom doktoru	kontrola tjelesnog i duševnog zdravlja, savjetovanje u svrhu očuvanja zdravlja i funkcionalne sposobnosti	ciljna populacija, više puta godišnje, prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom

8. Patronažna zaštita osoba s invaliditetom	osobe s utvrđenim invaliditetom	zdravstveno odgojni rad s obitelji osobe s invaliditetom, povezivanje s udrugama osoba s invaliditetom, utvrđivanje potrebe za kućnom njegom	ciljna populacija, više puta godišnje, prema indikacijama i u dogovoru s izabranim doktorom
--	---------------------------------	--	---

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2. PROMICANJE ZDRAVLJA I ZDRAVSTVENO PROSVJEĆIVANJE			
2.1. Individualni zdravstveno preventivni rad	pojedinci, specifično prema zdravstvenim potrebama	intervjui, zdravstveno-odgojni rad i savjeti	pojedinci iz različitih vulnerabilnih skupina
2.2. Distribucija tiskanog zdravstveno-odgojnog materijala	vulnerabilne skupine, u odnosu na zdravstveni problem	distribucija brošura, letaka, plakata i drugih zdravstveno-odgojnih materijala	ciljna populacija
2.3. Sudjelovanje u provođenju zdravstveno-preventivnih i promotivnih programa	teritorijalno područje za koje je patronažna sestra nadležna	rad s malom grupom, predavanje, djelovanje putem lokalnih medija	prioritetni zdravstveni problemi na razini lokalne zajednice
2.4. Zdravstveno-odgojni i zdravstveno-promotivni tečajevi	male grupe do 10 članova, prema specifičnosti tečaja	rad s malom grupom , demonstracija postupaka	ciljna populacija , jedanput mjesečno
2.5. Zdravstveno-odgojni rad prema određenim zdravstvenim problemima	male grupe do 10 članova (kronični bolesnici, obitelji invalida, starije osobe)	rad s malom grupom , demonstracija postupaka	ciljna populacija , jedanput mjesečno
3. OSTALE MJERE			
3.1. Suradnja s drugim djelatnostima primarne zdravstvene zaštite	timovi primarne zdravstvene zaštite na području patronažne skrbi	Suradnja u promicanju i zaštiti zdravlja populacije u skrbi te koordinirani rad na rješavanju zdravstvenih problema pojedinaca	ciljne skupine i pojedinci s određenim zdravstvenim poremećajima, prema potrebama
3.2. Suradnja s drugim sudionicima u zdravstvenoj zaštiti na razini lokalne zajednice	udruge i klubovi kroničnih bolesnika i invalida, različite organizacije i službe	Suradnja u postupcima ostvarivanja nekih socijalno-zdravstvenih potreba pojedinaca i njegovog uključivanja u socijalnu zajednicu	pojedinci iz različitih vulnerabilnih skupina
3.4. Evidentiranje, izvještavanje i evaluacija	za sve osiguranike	Unošenje podataka u propisane obrasce, izvještavanje prema važećim propisima i zadanim	patronažna sestra za provedene mjere patronažne zaštite, županijski ZJZ, HZJZ – na temelju zdravstvenih

		rokovima, kontrola podataka, analiza i ocjena provedenih mjera	pokazatelja
--	--	--	-------------

7. MJERE ZA DJELATNOST ZDRAVSTVENE NJEGE U KUĆI

7.1. Ispunjavanje Prijedloga za zdravstvenu njegu bolesnika u kući uz suglasnost doktora kontrolora Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

Izvršitelj: izabrani doktor opće/obiteljske medicine ili zdravstvene zaštite dojenčadi i male djece uz suradnju/suglasnost doktora kontrolora Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

7.2 Zdravstvena njega nepokretnih i slabijih pokretnih bolesnika

Izvršitelj: medicinska sestra općeg smjera u privatnoj praksi ili registrirane i ovlaštene ustanove za zdravstvenu njegu u kući uz suradnju izabranog doktora opće/obiteljske medicine ili za zdravstvenu zaštitu dojenčadi i male djece ili patronažne sestre.

7.3 Zdravstvena njega kroničnih bolesnika u fazi pogoršanja ili komplikacije

Uvjet za provođenje mjere je da izabrani doktor opće/obiteljske medicine ili za zdravstvenu zaštitu dojenčadi i male djece istodobno provodi liječenje u kući, a indicira i zdravstvenu njegu u kući.

Izvršitelj: medicinska sestra općeg smjera u privatnoj praksi ili registrirane i ovlaštene ustanove za zdravstvenu njegu u kući uz suradnju izabranog doktora opće/obiteljske medicine ili za zdravstvenu zaštitu dojenčadi i male djece ili patronažne sestre.

7.4 Zdravstvena njega bolesnika s prolaznim i trajnim stanjima, u kojima nije moguće samozbrinjavanje

Izvršitelj: medicinska sestra općeg smjera u privatnoj praksi ili registrirane i ovlaštene ustanove za zdravstvenu njegu u kući uz suradnju izabranog doktora opće/obiteljske medicine ili za zdravstvenu zaštitu dojenčadi i male djece ili patronažne sestre.

7.5 Zdravstvena njega nakon operativnih zahvata koji zahtijevaju previjanje i njegu rane, te skrb za anus praeter i ostale stome

Izvršitelj: medicinska sestra općeg smjera u privatnoj praksi ili registrirane i ovlaštene ustanove za zdravstvenu njegu u kući uz suradnju izabranog doktora opće/obiteljske medicine ili za zdravstvenu zaštitu dojenčadi i male djece ili patronažne sestre.

7.6 Zdravstvena njega terminalnog bolesnika

Izvršitelj: medicinska sestra općeg smjera u privatnoj praksi ili registrirane i ovlaštene ustanove za zdravstvenu njegu u kući uz suradnju izabranog doktora opće/obiteljske medicine ili za zdravstvenu zaštitu dojenčadi i male djece ili patronažne sestre.

Postupci zdravstvene njege i rehabilitacije u kući uključuju slijedeće:

1. kompletna njega nepokretnog i teško pokretnog bolesnika (toaleta, pomoć pri hranjenju i oblačenju);
2. prevencija komplikacija dugotrajnog ležanja (dekubitus, pneumonija, tromboza, kontrakture);
3. aktivno i pasivno razgibavanje;
4. priprema i davanje peroralne i lokalne terapije (klizma, kisik, kapi, masti, kupke);
5. uzimanje dijagnostičkog materijala kod nepokretnih bolesnika;
6. toaleta i prevoj rana (ulcus cruris, dekubitus, gangrena, postoperativne rane, opekline, tumorozni infiltrati);
7. primjena terapije kod terminalnog bolesnika (infuzijske otopine, uz prisustvo izabranog doktora);
8. toaleta stoma (kanile, anus praeter, uro i cisto stoma);

9. hranjenje bolesnika na usta ili putem postavljene sonde;
10. kateterizacija mokraćnog mjehura;
11. mjerenje i registracija vitalnih funkcija;
12. poduka bolesnika i obitelji za samozbrinjavanje.

7. PROGRAM MJERA ZA DJELATNOST ZDRAVSTVENE NJEGE U KUĆI

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. Ispunjavanje prijedloga za zdravstvenu njegu bolesnika u kući uz suglasnost doktora kontrolora HZZO	Sve osobe s indikacijama za zdravstvenu njegu u kući	Ispunjavanje prijedloga za zdravstvenu njegu bolesnika u kući prema indikacijama, uz suglasnost doktora, kontrolora HZZO	Najmanje za starije osobe izložene rizicima te kronične bolesnike i članove njihovih obitelji
2. Zdravstvena njega nepokretnih i slabijih pokretnih bolesnika	Sve osobe s indikacijama za zdravstvenu njegu u kući	Zdravstvena njega nepokretnih i slabijih pokretnih bolesnika, toaleta rana i dekubitusa, prevencija dekubitusa, davanje terapije i kontrola uzimanja terapije, kineziterapija, drugi poslovi zdravstvene njega prema preporuci i uz kontrolu nadležnog doktora medicine	Najmanje za nepokretne i slabije pokretne bolesnike, prema indikacijama za kućnu njegu
3. Zdravstvena njega kroničnih bolesnika u fazi pogoršanja ili komplikacije	Svi kronični bolesnici u fazi komplikacija ili pogoršanja osnovne bolesti s indikacijama za zdravstvenu njegu u kući	Zdravstvena njega kroničnih bolesnika u fazi pogoršanja ili komplikacije osnovne bolesti, toaleta rana i dekubitusa, prevencija dekubitusa, davanje terapije i kontrola uzimanja terapije, kineziterapija, drugi poslovi zdravstvene njega prema preporuci i uz kontrolu nadležnog doktora medicine	Najmanje za nepokretne i slabije pokretne kronične bolesnike u fazi pogoršanja ili komplikacije osnovne bolesti, prema indikacijama za kućnu njegu
4. Zdravstvena njega bolesnika s prolaznim i trajnim stanjima, u kojima nije moguće samozbrinjavanje	Svi bolesnici s prolaznim i trajnim stanjima, u kojima nije moguće samozbrinjavanje s indikacijama za zdravstvenu njegu u kući	Zdravstvena njega bolesnika s prolaznim i trajnim stanjima, u kojima nije moguće samozbrinjavanje: toaleta rana i dekubitusa, prevencija dekubitusa, davanje terapije i kontrola uzimanja terapije, kineziterapija, drugi poslovi zdravstvene njega prema preporuci i uz kontrolu nadležnog doktora medicine	Najmanje za nepokretne i slabije pokretne bolesnike s prolaznim i trajnim stanjima, u kojima nije moguće samozbrinjavanje, prema indikacijama za kućnu njegu
5. Zdravstvena njega nakon operativnih zahvata koji zahtijevaju previjanje i njegu rane, te skrb za anus praeter i	Svi operirani bolesnici s indikacijama za zdravstvenu njegu u kući	Zdravstvena njega operiranih nepokretnih ili teže pokretnih bolesnika: toaleta rana i dekubitusa, prevencija dekubitusa, skrb za anus praeter i ostale stome, prema preporuci i uz kontrolu nadležnog doktora medicine	Najmanje za nepokretne i slabije pokretne operirane bolesnike, prema indikacijama za kućnu njegu

ostale stome			
6. Zdravstvena njega terminalnog bolesnika	Svi terminalni bolesnici.	Zdravstvena njega terminalnog bolesnika: toaleta rana i dekubitusa, prevencija dekubitusa, davanje terapije i kontrola uzimanja terapije, kupiranje boli, kineziterapija, drugi poslovi zdravstvene njega prema preporuci i uz kontrolu nadležnog doktora medicine	Najmanje za terminalne nepokretne i slabije pokretne bolesnike, prema indikacijama za kućnu njegu

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
<p>7. Postupci zdravstvene njege i rehabilitacije u kući uključuju slijedeće:</p>	<p>Svi bolesnici s indikacijama za kućnu njegu</p>	<p>13. kompletna njega nepokretnog i teško pokretnog bolesnika (toaleta, pomoć pri hranjenju i oblačenju)</p> <p>14. prevencija komplikacija dugotrajnog ležanja (dekubitus, pneumonija, tromboza, kontrakture)</p> <p>15. aktivno i pasivno razgibavanje</p> <p>16. priprema i davanje peroralne i lokalne terapije (klizma, kisik, kapi, masti, kupke)</p> <p>17. uzimanje dijagnostičkog materijala kod nepokretnih bolesnika</p> <p>18. toaleta i prevoj rana (ulcus cruris, dekubitus, gangrena, postoperativne rane, opekline, tumorozni infiltrati)</p> <p>19. primjena terapije kod terminalnog bolesnika (infuzijske otopine, uz prisustvo izabranog doktora)</p> <p>20. toaleta stoma (kanile, anus praeter, uro i cisto stoma)</p> <p>21. hranjenje bolesnika na usta ili putem postavljene sonde</p> <p>22. kateterizacija mokraćnog mjehura</p> <p>23. mjerenje i registracija vitalnih funkcija</p> <p>24. poduka bolesnika i obitelji za samozbrinjavanje</p>	<p>Najmanje za nepokretne i slabije pokretne bolesnike, prema indikacijama za kućnu njegu</p>

8. SPECIFIČNE I PREVENTIVNE MJERE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA DJECU I MLADEŽ ŠKOLSKE DOBI TE REDOVITE STUDENTE

8.1. SISTEMATSKI PREGLEDI

Sistematski pregledi se provode u svrhu praćenja rasta i razvoja te kontrole zdravstvenog stanja i utvrđivanja poremećaja zdravlja.

8.1.1. Sistematski pregled djeteta prije upisa u prvi razred osnovne škole

Sadržaj i način provođenja liječničkog pregleda provodi se prema metodologiji stručno usuglašenoj u Hrvatskom društvu za školsku i sveučilišnu medicinu, a obuhvaća: uzimanje anamneze i heteroanamneze, uvid u dosadašnju medicinsku dokumentaciju i nalaz stomatologa, cjelovit somatski pregled, utvrđivanje psihomotornog razvoja, socijalne i emocionalne zrelosti, urin, Hb.

8.1.2. Sistematski pregled u V razredu osnovne škole (praćenje psihofizičkog razvoja)

Pregled obuhvaća cjelovit somatski pregled te razgovor s razrednikom u svrhu utvrđivanja prilagodbe na predmetnu nastavu.

8.1.3. Sistematski pregled u VIII razredu osnovne škole (profesionalna orijentacija)

Pregled se obavlja u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja i sposobnosti s obzirom na odabir zvanja te najpogodnijeg srednjoškolskog obrazovanja.

Pregled obuhvaća prikupljanje anamnestičkih podataka i dokumentacije, somatski pregled te provođenje potrebnih dijagnostičkih postupaka.

8.1.4. Sistematski pregled u I. razredu srednje škole (prepoznavanje zdravstvenih rizika i rizičnih ponašanja)

Pregled se obavlja u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja te rizičnih ponašanja i navika, kao i prilagodbe na srednju školu.

Izvršitelji: nadležni tim školske medicine.

8.2. OSTALI PREVENTIVNI PREGLEDI

8.2.1. Kontrolni pregledi nakon preventivnih pregleda

Na poziv prema medicinskoj indikaciji.

8.2.2. Namjenski pregledi

1. Pregled prije upisa u srednju, višu, visoku školu ili fakultet ako to zahtijeva odabir školovanja,
2. Pregled prije prijema u đački ili studentski dom,
 1. Pregled u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja djeteta prilikom promjene školovanja ili načina života,
 2. Pregled prije cijepljenja u svrhu utvrđivanja kontraindikacija,
 3. Ostali pregledi u svrhu utvrđivanja sposobnosti i kontraindikacija u vezi odlaska na organizirani odmor i sl.,
 4. Pregled prije započinjanja bavljenja sportskom aktivnošću u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja, sposobnosti i kontraindikacija za određenu vrstu sporta u školskim sportskim klubovima,
 5. Pregled prije natjecanja u školskim sportskim klubovima.

Obavljaju se prema medicinskoj, socijalnoj indikaciji ili prije započinjanja određene aktivnosti ili promjene okolnosti življenja.

Izvršitelji: nadležni tim školske medicine.

8.3. PROBIRI U TIJEKU OSNOVNOG I SREDNJOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA (skrining)

Postupak kojim se u rizičnoj populaciji prividno zdravih, pronalaze pojedinci u kojih se sumnja na neku bolest ili poremećaj.

8.3.1. Skrininzi za čitavu populaciju*

Skrining	metoda	vrijeme provođenja
1. Rast i razvoj	mjerenje TT i TV	upis, III, V, VI, VIII razred OŠ I razred SŠ
2. Vid	ITM Snellenove tablice	upis, III, V, VIII razred OŠ I razred SŠ
3. Vid na boje	Ishihara tablice	1x u tijeku školovanja (II ili III raz. OŠ)
4. Anemija	Hemoglobin (feritin)	upis u OŠ
5. Krvni tlak (mm/Hg)	Tlakomjer sa živom	V, VIII razred OŠ, I razred SŠ
6. Proteinurija	Urin test trakom	upis
7. Skolioza	test pretklona	upis, V, VI, VIII razred OŠ I razred SŠ
8. Sluh	Audiometrija	VI ili VII razred OŠ
9. Gušavost	Pregled štitnjače	upis, V, VIII razred OŠ I razred SŠ
10. Spolni razvoj	Spolni razvoj po Tanneru, podatak o menarhi i samopregled dojke i testisa	V i VIII razred OŠ I razred SŠ

8.4.1. Pregled u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja i sposobnosti za prilagođeni program tjelesne i zdravstvene kulture onih učenika koji iz zdravstvenih razloga ne mogu pratiti redoviti program.

8.4.2. Praćenje onih učenika koji iz zdravstvenih razloga ne mogu pratiti redoviti program.

Izvršitelji: Nadležni tim školske medicine.

Sudionici: profesori, prosvjetno-pedagoška služba škole.

-

8.5. MJERE ZAŠTITE OD ZARAZNIH BOLESTI

8.5.1. Cijepljenje i docjepljivanje

Provodi se prema obveznom godišnjem programu cijepljenja, a uključuje i pregled prije cijepljenja u svrhu utvrđivanja kontraindikacija.

Razred	Cjepivo
Osnovna škola	
Upis u prvi razred	Ana-Di-Te, Polio
I	Mo-Pa-Ru
II	PPD, BCG
IV	Mo-Pa-Ru
VI	Hepatitis B (3 doze)
VII	PPD, BCG
VIII	Ana-Di-Te, Polio
Srednja škola	
Završni razred	Ana-Di-Te

8.5.2. Dodatna cijepljenja učenika s rizikom (krpeljni meningoencefalitis, hepatitis B, pneumokok)

8.5.3. Sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti

Kontrolni pregled prilikom pojave neke zarazne bolesti u školi i poduzimanje manjih protuepidemijski intervencija.

Izvršitelji: Nadležni tim školske medicine.

8.6. ZAŠTITA I UNAPREĐENJE ŠKOLSKOG OKRUŽENJA

8.6.1. Higijenska kontrola škole i učeničkog doma

Kontrola uvjeta rada i boravka u školi i/ili učeničkom domu, najmanje dva puta godišnje. Osobita pozornost komunalno-higijenskim uvjetima (osvjetljenje, zračnost, sanitarije, opskrba vodom i dr.) uz nužnu suradnju i s lokalnom zajednicom.

8.6.2. Nadzor nad školskom kuhinjom i prehranom učenika

Kontrola školskih kuhinja i jelovnika u školama te poticanje zdravijih prehrambenih navika u učenika i školskog osoblja.

8.6.3. Posebni program za djecu sa zdravstvenim poteškoćama koja zahtijevaju dijetalnu prehranu

Sudjelovanje pri izradi jelovnika za djecu s posebnim potrebama, edukacija nastavnog i nenastavnog osoblja.

Izvršitelji: Nadležni tim školske medicine.

-
-

8.7. SAVJETOVALIŠNI RAD

8.7.1. Savjetovanišni rad

Prema psihosocijalnim indikacijama i programu rada.

Savjetovanišni rad odvija se u vremenu izdvojenom za savjetovanište u trajanju 3-5 sati tjedno, u svrhu pomoći i rješavanju temeljnih problema s kojima se susreću djeca, adolescenti, njihovi roditelji, staratelji i učitelji: prilagodba na školu, školski neuspjeh, poremećaji ponašanja, problemi razvoja i sazrijevanja, kronični poremećaji zdravlja, planiranje obitelji, zloupotreba psihoaktivnih droga i drugi oblici ovisnosti, problemi mentalnog zdravlja i dr.

8.7.2. Konzultacije s profesorima i stručnim suradnicima škole

Provodi se kao dio svakog sistematskog i drugog preventivnog pregleda u svrhu praćenja i zdravstvenog nadzora svih učenika.

8.7.3. Aktivna skrb o djeci i mladeži s kroničnim poremećajima zdravlja

Praćenje učenika koji boluju od kroničnih poremećaja zdravlja u odnosu na zdravstveno stanje i sposobnosti djeteta te potrebne mjere zdravstvene zaštite u odgoju i obrazovanju kao i praćenje uspješnosti savladavanja školskog programa.

8.7.4. Skrb o djeci i mladeži s rizicima po zdravlje

Uočavanje i prepoznavanje djece s rizicima po zdravlje kao i djece i mladeži s poremećajima ponašanja (bijeg od kuće, izbjegavanje nastave, sklonost ovisničkom ponašanju - konzumiranju alkohola, eksperimentiranju s psihoaktivnim drogama, sklonost promiskuitetnom ponašanju, maloljetničkoj delikvenciji i dr.)

Individualni savjetovališni i zdravstveno-odgojni rad, suradnja sa stručnim službama škole, s obitelji djeteta ili adolescenta te centrima za socijalni rad.

8.7.5. Skrb o učenicima s ometenošću u psihičkom ili fizičkom razvoju

Registracija i evidencija učenika koji su zbog ometenosti u psihičkom ili fizičkom razvoju razvrstani po stručnim komisijama zdravstva i prosvjete ili socijalne skrbi. Za svu djecu integriranu u redovne škole ili polaznike specijalnih škola nužna je stalna suradnja sa stručnim službama škole u svrhu praćenja zdravstvenog stanja i sposobnosti djeteta te uspješnosti savladavanja predviđenog odgojno-obrazovnog programa.

Izvršitelji: Nadležni tim školske medicine.

Sudionici: profesori, prosvjetno-pedagoška služba škole.

8.8. ZDRAVSTVENI ODGOJ I PROMICANJE ZDRAVLJA

Prema godišnjem programu rada obavlja se kao zasebna aktivnost te integrirana uz sistematske preglede i cijepljenja.

8.8.1. Zdravstveno-odgojne aktivnosti s učenicima

Osnovna škola I-IV razred

1. Osobna higijena u očuvanju zdravlja
2. Značaj pravilne prehrane i njen utjecaj na rast i razvoj

Osnovna škola V-VI razred

1. Psihičke i somatske promjene u pubertetu
2. Fiziologija i higijena menstruacije

Osnovna škola VII-VIII razred

3. Ovisnosti (pušenje, alkohol i psihoaktivne droge)
4. Društveno neprihvatljivo i nasilničko ponašanje i zlostavljanje

Srednja škola I-III razred

5. Spolno prenosive bolesti uključujući i AIDS
6. Planiranje obitelji, pobačaj, metode kontracepcije, brak, obitelj, djeca

Metode zdravstveno-odgojnog rada:

3. predavanja, rasprava, intervju, rad u malim grupama, parlamentarna, tribina, edukacija vršnjaka, sudjelovanje u medijskim programima.

8.8.2. Zdravstveni odgoj za roditelje

Sudjelovanje na roditeljskim sastancima. Obvezno sudjelovanje doktora roditeljskom sastanku u I, IV ili V te VIII razredu osnovne škole u svezi s problemima sazrijevanja i izbora zvanja, kao i u I razredu srednje škole.

8.8.3. Zdravstveni odgoj za radnike škole

Rad na stručnoj izobrazbi prosvjetnih djelatnika u svrhu unaprjeđivanja rješavanja specifične zdravstvene problematike (učiteljska vijeća, stručni aktivisti).

Izvršitelji: Nadležni tim školske medicine (samostalno i medicinska sestra).

8.9. SPECIFIČNA I PREVENTIVNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ZA REDOVITE STUDENTE

8.9.1. Sistematski pregled na prvoj godini studija

Provodi se u svrhu kontrole zdravstvenog stanja, uvida u navike i ponašanje, prilagodbe na studij te utvrđivanja zdravstvenih rizika.

8.9.2. Kontrolni pregled nakon preventivnih pregleda

PROVODI SE NAKON BILO KOJEG PREVENTIVNOG PREGLEDA AKO POSTOJE
MEDICINSKE INDIKACIJE.

8.9.3. Pregled prije prijema u studentski dom

Provodi se u svrhu utvrđivanja zdravstvenih rizika za boravak u kolektivu.

8.9.4. Savjetovališni rad

Savjetovalište za studente s problemima učenja te u vezi s reproduktivnim zdravljem i spolno prenosivim bolestima.

8.9.5. Posebni programi praćenja studenata sa zdravstvenim rizicima

Praćenje studenata sa zdravstvenim rizicima i rizičnim ponašanjima.

-

-

8.10. OSTALE AKTIVNOSTI

8.10.1. Suradnja i koordinacija na razini primarne zdravstvene zaštite i s ostalim sudionicima u zdravstvenoj zaštiti

Za uspješno provođenje mjera i aktivnosti te praćenje zdravstvenog stanja djeteta nužna je koordinacija, suradnja i obavještanje na razini službi primarne zdravstvene zaštite.

Pri rješavanju problema prilagodbe na školu, školskog neuspjeha, poremećaja ponašanja, pojave zloupotrebe psihoaktivnih droga, kod akceleracije učenika i dr., te pri provođenju ostalih mjera i aktivnosti zdravstvene zaštite osobito je naglašena nužnost suradnje s prosvjetno-pedagoškim službama škole, a prema indikacijama i s centrima za socijalni rad.

8.10.2. Registriranje, evidentiranje, evaluacija i izvještavanje

Registriranje i evidentiranje djece i mladeži u skrbi u svrhu planiranja rada i aktivnosti.

Godišnje izvještavanje i evaluacija rada i aktivnosti te analiza zdravstvenog stanja djece u skrbi, prema važećim propisima.

Izvršitelji: tim školske medicine zavoda za javno zdravstvo u suradnji s drugim službama zavoda za javno zdravstvo, godišnja evaluacija u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

8. PROGRAM SPECIFIČNIH I PREVENTIVNIH MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA DJECU I MLADEŽ ŠKOLSKE DOBI TE REDOVITE STUDENTE

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. SISTEMATSKI PREGLEDI			
1.1. Sistematski pregled prije upisa u prvi razred osnovne škole	Sva djeca dorasla za upis u školu	Sadržaj i način provođenja liječničkog pregleda prema stručno usuglašenoj metodologiji. Pregled obuhvaća: uzimanje anamneze i heteroanamneze, uvid u dosadašnju medicinsku dokumentaciju i nalaz stomatologa, cjelovit somatski pregled, utvrđivanje psihomotornog razvoja, socijalne i emocionalne zrelosti, urin, Hb.	Sva ciljna populacija
1.2. Sistematski pregled u V razredu osnovne škole	Učenici petih razreda osnovnih škola	Pregled u svrhu praćenja psihofizičkog razvoja. Obuhvaća cjelovit somatski pregled te razgovor s razrednikom zbog prilagodbe na predmetnu nastavu	Sva ciljna populacija
1.3. Sistematski pregled u VIII razredu osnovne škole	Učenici osmih razreda osnovnih škola	Pregled se obavlja u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja i sposobnosti s obzirom na odabir zvanja te najpogodnijeg srednjoškolskog obrazovanja. Obuhvaća prikupljanje anamnestičkih podataka i dokumentacije, somatski pregled te provođenje potrebnih dijagnostičkih postupaka	Sva ciljna populacija
1.3. Sistematski pregled u I. razredu srednje škole	Učenici prvih razreda srednjih škola	Pregled se obavlja osobito zbog prepoznavanja zdravstvenih rizika i rizičnih ponašanja.	Sva ciljna populacija

		Obuhvaća somatski pregled te anketiranje o navikama.	
2. OSTALI PREVENTIVNI PREGLEDI			
2.1. Kontrolni pregledi nakon preventivnih pregleda	Učenici koji su obavili preventivni pregled	Kontrolni pregled ako je na preventivnom pregledu postavljena sumnja ili utvrđen poremećaj zdravlja.	20-30% ciljne populacije

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.2. Namjenski pregledi	Učenici osnovnih i srednjih škola	Svaki preventivni pregled u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja, sposobnosti ili kontraindikacija zbog određenih okolnosti, situacije ili promjene.	10-20% ciljne populacije
PROBIRI (SKRININZI)			
3.1. Skrininzi za čitavu populaciju			
3.1.1. Rast i razvoj	Učenici kod pregleda za upis u prvi razred osnovne škole, te u III, V, VI i VIII razredu osnovne i u I razredu srednje škole	TT, TV, ITM	Sva ciljna populacija
3.1.2. Vid	Učenici kod pregleda za upis u prvi razred osnovne škole, te u III, V i VIII razredu osnovne i u I razredu srednje škole	Snellenove tablice	Sva ciljna populacija
3.1.3. Vid na boje	II ili III razred osnovne škole	Ishihara tablice	Sva ciljna populacija
3.2.4. Anemija	Učenici kod pregleda za upis u prvi razred osnovne škole	Hb	Sva ciljna populacija
3.1.5. Proteinurija	Učenici kod pregleda za upis u prvi razred osnovne škole	urin test trakom	
3.1.6. Krvni tlak	Učenici u V i VIII razredu osnovne i u I razredu srednje škole	Flakomjer sa živom	Sva ciljna populacija
3.1.7. Skolioza	Učenici kod pregleda za upis u školu, te u III, V, VI i VIII razredu osnovne i u I razredu srednje škole	Test pretklona	Sva ciljna populacija
3.1.8. Sluh	Učenici u VII razredu osnovne škole	Audiometrija	Sva ciljna populacija
3.1.9. Gušavost	Učenici kod pregleda za upis u školu, te u III, V i VIII razredu osnovne i u I razredu srednje škole	Pregled štitnjače inspekcijom i palpacijom	Sva ciljna populacija
3.1.10. Spolni razvoj	Učenici u V i VIII razredu osnovne i u I razredu srednje škole	Klinička ocjena spolnog razvoja po Tanneru	Sva ciljna populacija
3.1.11. Ponašanje i prilagodba na školu	2. polugodište I razreda osnovne škole i uz svaki sistematski pregled u osnovnoj i srednjoj školi	Intervju i anketiranje učitelja	Svi razrednici

3.1.12.Rizične navike	Uz svaki sistematski pregled u osnovnoj i srednjoj školi	Intervju i anketiranje učenika	Sva ciljna populacija
------------------------------	--	--------------------------------	-----------------------

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3.1.13. Mentalno zdravlje	Učenici u VII razredu osnovne i u I razredu srednje škole	Intervju i anketiranje učenika	Sva ciljna populacija
3.2. Skrininzi koji se preporučuju u učenika s rizikom			
3.2.1. Hiperkolesterolemija	učenici s obiteljskim rizikom kod upisa i u VIII razredu osnovne škole	Kolesterol u serumu	5-10% ciljne populacije
3.2.2. Sluh	Učenici s čestim upalama uha, zvučnim traumama ili drugim podacima o smetnjama sluha	Audiometrija	5-10% ciljne populacije
3.2.3. Eksperimentiranje s psihoaktivnim drogama	Učenici s rizičnim ponašanjima	Urin test trakom	10-20% ciljne populacije
3.2.4. Spolna aktivnost	Spolno aktivni mladići i djevojke	Intervju i savjetovanje	50% ciljne populacije
4. ZDRAVSTVENA I TJELESNA KULTURA			
4.1. Pregled u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja i sposobnosti za prilagođeni program tjelesne i zdravstvene kulture	Učenici koji iz zdravstvenih razloga ne mogu pratiti redoviti program	Klinički pregled, uvid i nadopuna dijagnostičkih nalaza i savjetovanje s profesorom tjelesne i zdravstvene kulture	Sva ciljna populacija
4.2. Pregled prije započinjanja bavljenja sportskom aktivnošću	Sudionici u školskim sportskim klubovima	Klinički pregled, uvid i nadopuna dijagnostičkih nalaza u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja, sposobnosti i kontraindikacija za određenu vrstu sporta u školskim sportskim klubovima	Sva ciljna populacija
4.3. Pregled prije natjecanja u školskim sportskim klubovima	Sudionici u školskim sportskim klubovima	Kontrolni pregled	Sva ciljna populacija
5. MJERE ZAŠTITE OD ZARAZNIH BOLESTI			
5.1. Cijepljenje i docjepljivanje	Prema programu cijepljenja	Cijepljenje i docjepljivanje koje uključuje i namjenski pregled u svrhu utvrđivanja kontraindikacija	Sva ciljna populacija
5.2. Dodatna cijepljenja učenika s rizikom (krpeljni	Učenici s rizikom	Cijepljenje i docjepljivanje koje uključuje i namjenski	Prema medicinskoj indicaciji

meningoencefalitis, hepatitis B, pneumokok)		pregled u svrhu utvrđivanja kontraindikacija	
5.3. Sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti	Učenici izloženi kontaktu s oboljelima od zarazne bolesti	Klinički pregled i kemoprofilaksa prema medicinskoj indikaciji	Prema epidemiološkoj situaciji

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUH VAT
6. ZAŠTITA I UNAPRJEĐENJE ŠKOLSKOG OKRUŽENJA			
6.1. Higijenska kontrola škole i učeničkog doma	Učenici osnovnih i srednjih škola	Kontrola uvjeta rada i boravka u školi i/ili učeničkom domu	Najmanje dva puta godišnje
6.2. Nadzor nad školskom kuhinjom i prehranom učenika	Učenici osnovnih i srednjih škola	Kontrola školskih kuhinja i jelovnika u školama te poticanje zdravijih prehrambenih navika u učenika i školskog osoblja.	Najmanje jednom godišnje
6.3. Posebni program za djecu sa zdravstvenim poteškoćama	Učenici kojima je zbog zdravstvenih poteškoća nužna dijetalna prehrana	Sudjelovanje pri izradi jelovnika, edukacija nastavnog i nenastavnog osoblja	Najmanje jednom godišnje
7. SAVJETOVALIŠNI RAD I KONZULTACIJE			
7.1. Savjetovanišni rad	Učenici osnovnih i srednjih škola	Savjetovanja i intervjui učenika, roditelja i profesora zbog poteškoća prilagodbe na školu, školskog neuspjeha, poremećaja ponašanja, problemi razvoja i sazrijevanja, kroničnih poremećaja zdravlja, i dr.	Prema psihosocijalnim indikacijama i programu rada, 10-30% ciljne populacije
7.2. Konzultacije s profesorima i stručnim suradnicima škole	Učitelji i profesori u osnovnim i srednjim školama	Provodi se kao dio svakog sistematskog i drugog preventivnog pregleda u svrhu praćenja i zdravstvenog nadzora svih učenika	Prema programu preventivnih aktivnosti 60-70% ciljne populacije
7.3. Aktivna skrb o djeci i mladeži s kroničnim poremećajima zdravlja	Učenici s kroničnim bolestima i poremećajima zdravlja	Praćenje i kontrola te utvrđivanje potrebnih mjera zdravstvene zaštite u odgoju i obrazovanju kao i praćenje uspješnosti savladavanja školskog programa	Sva ciljna populacija (10-20% ukupne učeničke populacije)
7.4. Skrb o djeci i mladeži s rizicima po zdravlje	Učenici s rizičnim ponašanjima	Uočavanje i prepoznavanje djece s rizicima po zdravlje i poremećajima ponašanja. Individualni savjetovanišni i zdravstveno-odgojni rad, suradnja sa stručnim službama škole, s obitelji i centrima za socijalni rad.	Sva ciljna populacija (20-30% ukupne učeničke populacije)
7.5. Skrb o učenicima s ometenošću u	Učenici ometeni u psihičkom ili fizičkom	Registracija i evidencija te stalna suradnja sa stručnim	Sva ciljna populacija (10% ukupne učeničke

psihičkom ili fizičkom razvoju	razvoju	službama škole u svrhu praćenja zdravstvenog stanja i sposobnosti djeteta te uspješnosti savladavanja predviđenog odgojno-obrazovnog programa.	populacije)
---------------------------------------	---------	--	-------------

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
8. ZDRAVSTVENI ODGOJ I PROMICANJE ZDRAVLJA			
8.1. Zdravstveno-odgojne aktivnosti s učenicima	Učenici osnovnih i srednjih škola	Predavanja, rasprava, intervju, rad u malim grupama, parlaonica, tribina, edukacija vršnjaka, sudjelovanje u medijskim programima.	Prema programu rada 60-80% ciljne populacije
8.2. Zdravstveni odgoj za roditelje	Roditelji učenika I, V i VIII razreda osnovnih i I razreda srednjih škola	Predavanja, rasprave, radionice u tijeku roditeljskih sastanaka	Sva ciljna populacija
8.3. Zdravstveni odgoj za radnike škole	Članovi Učiteljskog vijeća	Sudjelovanje na učiteljskim vijećima i radu stručnih aktiva. Predavanja, rasprava, radionice, tribine.	Sva ciljna populacija
9. PROGRAM MJERA SPECIFIČNE I PREVENTIVNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA REDOVITE STUDENTE			
9.1. Sistematski pregled na prvoj godini studija	Redoviti studenti prve godine	Kontrole zdravstvenog stanja, uvida u navike i ponašanje, prilagodbe na studij te utvrđivanja zdravstvenih rizika	Sva ciljna populacija
9.2. Kontrolni pregled nakon preventivnih pregleda	Studenti koji su obavili preventivni pregled	Provodi se nakon bilo kojeg preventivnog pregleda ako postoje medicinske indikacije	20-30% ciljne populacije
9.3. Pregled prije prijema studentski dom	Studenti koji stanuju u studentskom domu	Provodi se u svrhu utvrđivanja zdravstvenih rizika za boravak u kolektivu.	Sva ciljna populacija
9.4. Savjetovani rad	Studenti s problemima učenja te u vezi s reproduktivnim zdravljem i spolno prenosivim bolestima	Savjetovanje, intervjui i konzultacije.	20-30% ciljne populacije
9.5. Posebni programi praćenja studenata sa zdravstvenim rizicima	Studenti s težim rizičnim navikama, korničnim bolestima te invaliditetom	Praćenje i kontrola provođenja zaštitnih mjera	40-50% ciljne populacije
10. OSTALE AKTIVNOSTI			
10.1. Suradnja i koordinacija na razini primarne zdravstvene zaštite i s ostalim sudionicima u zdravstvenoj zaštiti	Zdravstveni djelatnici uključeni u zbrinjavanje učeničke populacije u skrbi	Koordinacija, suradnja i obavještanje na razini službi primarne zdravstvene zaštite, a po potrebi i s ostalim zdravstvenim radnicima.	Prema indikacijama

10.2. Registriranje, evidentiranje, evaluacija i izvještavanje	Populacija u skrbi	Prema zakonskim odredbama u skladu sa stručnom doktrinom izvještavanje o radu i zdravstvenom stanju	Sva ciljna populacija
---	--------------------	---	-----------------------

9. PROGRAM MJERA U ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI RADNIKA - SPECIFIČNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA RADNIKA I MEDICINA PROFESIONALNE ORIJENTACIJE

9.1. PREVENTIVNI PREGLEDI

9.1.1 Prethodni pregled radnika prije zaposlenja, te kod premještaja na druge poslove

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled i potrebni dijagnostički postupci u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja i ocjene radne sposobnosti za određene poslove kod radnika koji se prvi puta zapošljavaju ili se zapošljavaju nakon prekida rada dužeg od 6 mjeseci, te kod premještaja na druge poslove.

Pregled se obavlja kod svih radnika za koje je propisani pregled prije zapošljavanja te kod promjene posla.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema propisima i indikacijama i psiholog.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

9.1.2 Prethodni pregled radnika prije zaposlenja na poslovima s posebnim uvjetima rada, te kod premještaja na ove poslove

Po utvrđenoj metodologiji provodi se pregled i određene pretrage, posebno funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava u svrhu ocjene radne sposobnosti u odnosu na zahtjeve poslova s posebnim uvjetima rada, a u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu i Pravilnikom o utvrđivanju opće i posebne zdravstvene sposobnosti radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada.

Pregledi se obavljaju kod svih radnika koji se zapošljavaju na poslovima s posebnim uvjetima rada te kod radnika koji se premještaju na ove poslove.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema propisima i indikacijama i psiholog

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

9.1.3 Prethodni pregled radnika prije zaposlenja na poslovima u kontaktu sa stanovništvom, te kod premještaja na ove poslove

Pregled se obavlja kao i svaki prethodni pregled uz dodatne dijagnostičke postupke u skladu s Pravilnikom o načinu obavljanja zdravstvenih pregleda zaposlenih i drugih osoba koje se podvrgavaju zdravstvenom nadzoru.

Pregledi se obavljaju kod svih osoba koje se zapošljavaju na poslovima u proizvodnji i prometu namirnicama, te na opskrbi stanovništva vodom za piće, te kod premještaja na ove poslove.

Izvršitelji: Tim medicine rada, higijensko-epidemiološka služba zavoda za javno zdravstvo.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

9.1.4 Periodični pregled radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se ciljano sistematski pregled usmjeren na one organe i simptome koju su vezani za štetno djelovanje procesa rada ili uvjeta rada. Pregledi se obavljaju u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu i Pravilnicima o poslovima s posebnim uvjetima rada i utvrđivanju opće i posebne zdravstvene sposobnosti radnika i sposobnosti radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada.

Pregledi se obavljaju kod svih radnika zaposlenih na poslovima s posebnim uvjetima rada u rokovima određenim Pravilnikom o poslovima s posebnim uvjetima rada.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema propisima i indikacijama i psiholog.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

-

-

9.1.5 Sistematski pregled radnika mlađih od 21 godine

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se sistematski pregled i obrada usmjereni na otkrivanje utjecaja uvjeta rada na razvoj i zdravlje radnika, te rizičnog ponašanja (pušenje, alkoholizam, narkomanija, spolno prenosive bolesti, AIDS i dr.).

Pregledu podliježu svi radnici mlađi od 21 godine svakih 12 mjeseci.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama i psiholog.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu, služba socijalne zaštite.

9.1.6 Sistematski pregled radnika starijih od 40 godina

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se sistematski pregled u cilju ranog otkrivanja oštećenja zdravlja odnosno pojave kronične bolesti (za hipertenziju, bolesti kardiovaskularnog i cerebrovaskularnog sustava, dijabetes, uroinfekcije, lokomotornog sustava, psihoneuroze, alkoholizam, i dr.) ili smanjenja radne sposobnosti. Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu svakih 5 godina.

Pregledu podliježu svi radnici stariji od 40 godina, ali prvenstveno zaposleni u privredi u proizvodnim procesima i rukovodećim poslovima (menadžeri) svakih 12 mjeseci.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama psiholog i specijalisti iz specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

-

-

9.1.7 Preventivni pregled radnika kroničnih bolesnika i radnika sa smetnjama u psihičkom ili fizičkom razvoju

To je sistematski ili ciljani sistematski pregled radnika usmjeren na oboljele od kroničnih bolesti koje su učestale ili koje su vezane uz rad te koje uvjeti rada mogu pogoršati. Po potrebi poduzimaju se mjere u smislu liječenja i rehabilitacije ili se predlažu mjere za promjenu radnog mjesta a u svrhu očuvanja zdravlja i preostale radne sposobnosti. Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu svakih 5 godina.

Pregledu podliježu radnici koji boluju od kroničnih bolesti (hipertonije, dijabetesa, kronične uroinfekcije, psihoneuroze, alkoholizma i drugih ovisnosti, AIDS-a i dr.) i radnici s ometenošću u psihičkom ili fizičkom razvoju. Pregled se obavlja u pravilu jedanput godišnje.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama psiholog i specijalisti iz specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

-

-

9.1.8 Preventivni pregled radnika koji se češće ozljeđuju

Obavlja se sistematski pregled s funkcionalnim ispitivanjima i psihološkom obradom radnika. Po potrebi obavlja se ispitivanje uvjeta rada i procjena opasnosti. Svrha pregleda je otkrivanje uzroka čestih ozljeđivanja i predlaganje odgovarajućih mjera.

Pregledu podliježu svi radnici koji se češće ozljeđuju od ostalih u poduzeću i istoj djelatnosti.

Izvršitelji: Tim medicine rada i psiholog.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

9.1.9 Preventivni pregled radnika koji češće boluju

Obavlja se sistematski pregled s funkcionalnim ispitivanjima i obradom radnika. Po potrebi obavlja se ispitivanje uvjeta rada i procjena opasnosti. Utvrđuju se potencijalni uzroci češćeg i duljeg bolovanja i predlažu mjere sanacije.

Pregledu podliježu radnici koji boluju dulje ili češće od ostalih radnika kod poslodavca u istoj djelatnosti.

Izvršitelji: Tim medicine rada i psiholog, a prema indikacijama i specijalisti iz specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

9.1.10 Prethodni pregled za profesionalnu orijentaciju i selekciju prije školovanja, a posebice za poslove s posebnim uvjetima rada.

Po utvrđenoj metodologiji provodi se pregled i određene pretrage, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava radi utvrđivanja zdravstvenog stanja i medicinske prognoze radnih mogućnosti za izabrano zvanje.

Pregledu podliježe mladež, učenici završnih razreda osnovne škole prije upisa u srednje škole, mladež prije upisa na fakultete, odnosno prije odabiranja zvanja, zaposleni kod promjene zanimanja, nezaposleni prijavljeni zavodu za zapošljavanje (a evidentirani s određenim psihosomatskim teškoćama kao čimbenicima otežane zapošljivosti), odrasli prije prekvalifikacije ili dokvalifikacije prema programima zavoda za zapošljavanje.

Izvršitelji: Tim medicine rada, po potrebi tim školske medicine, tim opće/obiteljske medicine, psiholog, pedagog, defektolog, socijalni radnik.

Sudionici: Obrazovne ustanove, služba profesionalne orijentacije, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Ministarstvo prosvjete i sporta, Obrtnička komora, nadležna tijela lokalne samouprave, roditelji ili staratelj.

9.1.11 Kontrolni pregled za profesionalnu orijentaciju i selekciju

Po utvrđenoj metodologiji provodi se pregled i određene pretrage, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava radi utvrđivanja zdravstvenog stanja i medicinske prognoze radnih mogućnosti za izabrano zvanje.

Pregledu podliježe mladež, učenici srednjih škola iza profesionalne orijentacije u osmom razredu, nakon neadekvatno izabranog programa, zbog nastalih promjena u zdravstvenom stanju, nadareni učenici, učenici s teškoćama u razvoju, zaposleni i nezaposleni poslije promjene zanimanja.

Izvršitelji: Tim medicine rada, po potrebi tim školske medicine, tim opće/obiteljske medicine, psiholog, pedagog, defektolog, socijalni radnik

Sudionici: Obrazovne ustanove, služba profesionalne orijentacije, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Ministarstvo prosvjete i sporta, Obrtnička komora, nadležna tijela lokalne samouprave, roditelji ili staratelj.

-

-

9.1.12 Prethodni, periodični i kontrolni pregledi vozača

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled uz dodatne dijagnostičke postupke u skladu s Pravilnicima za vozače cestovnih, željezničkih, pomorskih i zrakoplovnih prijevoznih sredstava.

Pregledu podliježu svi sudionici u prometu - vozači.

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo prometa i veza, kadrovska služba i služba zaštite na radu poslodavca.

9.1.13 Pregledi za držanje i držanje i nošenje oružja

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage sukladno važećim propisima.

Pregledu podliježu sve osobe koje profesionalno drže i nose oružje kao i druge osobe koje drže oružje prije dobivanja dozvole te u propisanim rokovima.

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova.

-

-

9.1.14 Pregledi zaštitara i privatnih detektiva

-

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage sukladno važećim propisima.

Pregledu podliježu sve osobe koje se zapošljavaju na poslovima tjelesne zaštite i poslovima privatnog detektiva te u propisanim rokovima.

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova, zaštitarske organizacije.

-

-

9.1.15 Pregledi pirotehničara

-

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage sukladno važećim propisima.

Pregledu podliježu sve osobe na poslovima pirotehničara i razminiravanja prije zapošljavanja te u propisanim rokovima.

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo obrane, pravne osobe za razminiravanje.

-

9.1.16 Prethodni i kontrolni pregled novaka

Po utvrđenoj metodologiji provodi se klinički pregled i određene pretrage, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava radi utvrđivanja sposobnosti za vojnu službu te nakon privremene odgode.

Pregledu podliježe muška mladež prije odlaska na odsluženje vojnog roka.

Izvršitelji: Tim medicine rada i psiholog, prema indikacijama i specijalisti specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

Sudionici: Ministarstvo obrane.

-

9.1.17 Pregledi djelatnog i pričuvnog sastava Hrvatske vojske

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu sa Zakonom o obrani i podzakonskim propisima.

Pregledu podliježe djelatni i pričuvni sastav Hrvatske vojske.

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Ministarstvo obrane.

9.1.18 Pregledi djelatnog i pričuvnog sastava policije

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu s važećim propisima.

Pregledu podliježe djelatni i pričuvni sastav policije.

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova.

-

9.1.19 Pregledi profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu sa Zakonom o vatrogastvu i podzakonskim propisima.

Pregledu podliježu članovi profesionalnih i dobrovoljnih javnih vatrogasnih postrojbi.

Izvršitelji: Tim medicine rada, psiholog, po potrebi specijalisti specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova, jedinice lokalne samouprave, vatrogasne zajednice općine, grada, županije, Hrvatska vatrogasna zajednica, profesionalne i dobrovoljne javne vatrogasne postrojbe

-

-

9.1.20 Pregledi i zdravstveni nadzor nad osobama izloženih ionizirajućem zračenju

Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu s Pravilnikom o zdravstvenim uvjetima za rad s izvorima ionizirajućih zračenja koje moraju ispunjavati osobe koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja.

Pregledu podliježu sve osobe koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja ili u zoni ionizirajućih zračenja prije zaposlenja i u propisanim rokovima.

Izvršitelji: Tim medicine rada, ostali suradnici propisani Zakonom i Pravilnikom, ovlaštena državna ustanova.

Sudionici: Ministarstvo zdravstva, Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja, pravne osobe ovlaštene za obavljanje stručnih poslova zaštite od ionizirajućih zračenja, Povjerenstvo za zaštitu od zračenja, kadrovska služba i služba zaštite na radu poslodavca

-

-

9.1.21 Sistematski pregled radnika koji nisu obuhvaćeni drugim preventivnim pregledima prema posebnom programu

To je medicinski pregled radi utvrđivanja zdravstvenog stanja, ranog otkrivanja, sprječavanja i suzbijanja bolesti te u svrhu očuvanja zdravlja i radne sposobnosti. Poseban naglasak je na čimbenike rizika (pušenje, alkohol, pretilost), rane znakove kardiovaskularnih i cerebrovaskularnih bolesti, dijabetesa i malignih bolesti. Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu u 35. godini života te svakih slijedećih 5 godina.

Pregled se obavlja kod svih radnika koji nisu obuhvaćeni drugim oblicima preventivnih pregleda, svaka 24 mjeseca.

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

-

-

9.1.22 Ciljani i kontrolni pregled radnika koji nisu obuhvaćeni drugim preventivnim pregledima

Ciljani pregled provodi se radi ranog otkrivanja određenih bolesti ili stanja (malignih bolesti, kardiovaskularnih bolesti, cerebrovaskularnih bolesti, duševnih bolesti, dijabetesa, bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva, tuberkuloze, kroničnog bronhitisa, bolesti urinarnog sustava, slabovidnosti i dr.), te se poduzimaju odgovarajuće mjere zdravstvene zaštite.

Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu u 35. godini života te svakih slijedećih 5 godina.

Kod žena starijih od 40 godina pregled dojke jedanput godišnje, digitorektalni pregled za starije od 45 godina jedanput godišnje. Kontrolni pregled se obavlja u određenim vremenskim razdobljima prema posebno uvrđenim programima.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama i psiholog te specijalisti iz specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

9.1.23 Ekspertizni pregledi u postupku ocjene radne sposobnosti, invalidnosti i preostale radne sposobnosti

Obavlja se ocjena na temelju pregleda i postojeće medicinske dokumentacije, dodatna funkcionalna ispitivanja te ostali dijagnostički postupci prema indikaciji i propisanom algoritmu.

Pregledu podliježu svi radnici kod kojih na temelju medicinskih kriterija postoji potreba utvrđivanja radne sposobnosti i/ili invalidnosti.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama i psiholog, ovlaštena državna ustanova.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

-

-

9.1.24 Ekspertizni pregledi u postupku dijagnostike, utvrđivanja i priznavanja profesionalne bolesti te ocjene radne sposobnosti

Obavlja se ocjena na temelju pregleda i postojeće medicinske dokumentacije, dodatna funkcionalna ispitivanja te ostali dijagnostički postupci prema indikaciji i u skladu s propisanim algoritmom za profesionalnu bolest i Zakonu o listi profesionalnih bolesti.

Pregledu podliježu svi radnici kod kojih na temelju medicinskih kriterija postoji potreba utvrđivanja profesionalne bolesti i s tim u vezi radne sposobnosti i/ili invalidnosti.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama psiholog i specijalisti iz specijalističko-konzilijarne djelatnosti, ovlaštena državna ustanova.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

-

-

9.1.25 Ekspertizni pregledi u postupku dijagnostike i utvrđivanja bolesti vezanih uz rad te ocjene radne sposobnosti

Obavlja se ocjena na temelju pregleda i postojeće medicinske dokumentacije, dodatna funkcionalna ispitivanja te ostali dijagnostički postupci prema indikaciji i u skladu s propisanim algoritmom za bolest.

Pregledu podliježu svi radnici kod kojih na temelju medicinskih kriterija postoji potreba utvrđivanja bolesti koje rad može izazvati ili pogoršati, a nisu na listi profesionalnih bolesti te ocjena radne sposobnosti i/ili invalidnosti.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama psiholog i specijalisti iz specijalističko-konzilijarne djelatnosti, ovlaštena državna ustanova.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

-

-

9.1.26 Ocjena zdravstvenog stanja pojedinca ili grupe radnika za različite potrebe

(za civilnu zaštitu, za upućivanje radnika na liječenje na teret poslodavca, za trajno nastanjenje, za privremeni rad i boravak u inozemstvu i dr.).

Sadrži: ocjenu medicinske dokumentacije uz po potrebi dodatna funkcionalna ispitivanja i ostale dijagnostičke postupke.

Izvršitelji: Tim medicine rada, a prema indikacijama i psiholog.

Sudionici: Kadrovska služba poslodavca, služba zaštite na radu.

9.2. NADZOR NAD UVJETIMA RADA

9.2.1 Ocjenjivanje uvjeta rada na pojedinim poslovima i zadacima radi zaštite zdravlja radnika

Sudjelovanje u ispitivanju uvjeta rada određenim metodama za ispitivanje fizikalnih, kemijskih i ostalih štetnosti u radnom okolišu, te sudjelovanje u ocjenjivanju uvjeta rada i predlaganju odgovarajućih mjera zaštite.

Ocjenjivanju uvjeta rada podliježu svi poslovi s posebnim uvjetima rada, te ostali poslovi predviđeni propisima zaštite na radu najmanje jedanput u dvije godine.

Izvršitelji: Specijalist medicine rada, zdravstveni ekolog zavoda za javno zdravstvo, ovlaštene osobe za ispitivanje štetnosti u radnom okolišu.

Sudionici: Služba zaštite na radu, tehnolog, odbor zaštite na radu, poslodavac.

9.2.2 Zaštita od profesionalnih bolesti i oštećenja u užem smislu

Sastoji se u:

- a) utvrđivanju radnih mjesta (poslova) na kojima postoji opasnost od profesionalnih bolesti ili ozljeda (radna mjesta s posebnim uvjetima rada),
- b) vođenju kartona radnog mjesta s podacima o vrsti štetnosti,
- c) vođenju evidencije o periodičnim pregledima radnika na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada

Sva radna mjesta s posebnim uvjetima rada odnosno poslovi na kojima su radnici izloženi djelovanju fizikalnih, kemijskih, bioloških štetnosti ili povećanoj mogućnosti ozljede podliježu zaštiti od profesionalnih bolesti i oštećenja u užem smislu.

Izvršitelji: Tim medicine rada, služba zaštite na radu, ovlaštene osobe za izradu procjene opasnosti prema Pravilniku

Sudionici: Odbor zaštite na radu, poslodavac, inspekcija rada i zaštite na radu.

9.2.3 Otkrivanje i istraživanje štetnih faktora u novim tehnološkim procesima ili kod upotrebe novih kemijskih tvari

Sastoji se od praćenja utjecaja novih tehnoloških procesa ili novih kemijskih sastojaka na zdravlje radnika, kliničkog pregleda radnika, specijalne laboratorijske obrade, ispitivanja radne okoline na temelju statističke i znanstveno-istraživačke metode.

Istraživanju podliježu novi tehnološki procesi i nove sirovine kao potencijalno štetni čimbenici na zdravlje radnika.

Izvršitelji: Tim medicine rada u suradnji sa zdravstvenim ekologom i toksikologom, zavodi za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja, ovlaštene osobe za ispitivanje štetnosti u radnom okolišu.

Sudionici: Služba zaštite na radu, tehnolozi, kemičari, odbor zaštite na radu, poslodavac.

9.2.4 Procjena opasnosti (radnih mjesta)

Utvrđuju se zahtjevi radnog mjesta i njihov utjecaj na zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika.

Procjeni opasnosti podliježu sva radna mjesta s potencijalno štetnim radnim uvjetima.

Izvršitelji: Tim medicine rada i psiholog.

Sudionici: Služba zaštite na radu, tehnolozi, kadrovska služba, odbor zaštite na radu, poslodavac.

-

-

9.2.5 Unapređivanje higijenskih uvjeta radnih prostorija i društvene prehrane

Provodi se redovitim obilaskom radnih i sanitarnih prostorija, te prostorija društvene prehrane, a zbog kontrole higijenskih uvjeta. Predlažu se mjere sanacije. Sudjeluje se u izradi jelovnika i načina distribucije toplog obroka.

Najmanje jedanput mjesečno potreban je obilazak svih prostorija koje se koriste u proizvodnim procesima, prehrani, za održavanje osobne higijene i ostale pomoćne prostorije kojima se služe radnici.

Izvršitelji: Tim medicine rada u suradnji s epidemiologom i mikrobiološko-biokemijskom laboratorijskom djelatnošću zavoda za javno zdravstvo te dijetetičarom.

Sudionici: Sanitarna inspekcija, odbor zaštite na radu, poslodavac.

9.3 ZDRAVSTVENO PROSVJEĆIVANJE I PROMOCIJA ZDRAVLJA, REKREACIJA, SPORT

9.3.1 Zdravstveno prosvjećivanje radnika i promocija zdravlja

Primjenjuje se kroz metode male i velike grupe, predavanja i individualni zdravstveni odgoj. Radnici se upoznaju s osnovnim karakteristikama kroničnih bolesti, čimbenicima rizika (pušenje, alkoholizam, 4 bijela otrova i dr.) i načinom očuvanja zdravlja.

Obavlja se edukacija radnika o dizanju i nošenju teških tereta, primjeni zaštitnih pokreta u cilju prevencije akutnih ataka bolesti mišićno-koštanog sustava, edukacija pretilnih osoba o zdravom načinu života, pružaju se informacije o važnosti osobne higijene, spolne higijene, kontracepcije i dr. u cilju prevencije urinarnih infekcija, provodi se edukacija žena u vezi prevencije karcinoma genitalnih organa i dojke (samopregled dojke), radnici oba spola u generativnoj dobi u svezi planiranja obitelji, zaštite od spolnih bolesti i AIDS-a, stariji radnici prije odlaska u mirovinu. Kroz rad na zdravstveno-odgojnim aktivnostima potrebno je utjecati na povećanje prirodnih sposobnosti pojedinaca za svladavanje kriznih stanja i situacija.

Poseban naglasak je na prevenciji i zaštiti od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti vezanih uz rad u užem smislu.

Zdravstvenim prosvjećivanjem treba obuhvatiti sve radnike koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada, nove radnike, žene određene životne dobi, radnike oba spola u generativnoj dobi, starije radnike prije odlaska u mirovinu i drugi radnici ovisno o programu.

Izršitelji: Tim medicine rada u suradnji sa zavodima za javno zdravstvo.

Sudionici: Služba zaštite na radu, odbor zaštite na radu, poslodavac, zavodi za javno zdravstvo, društva umirovljenika.

9.3.2 Održavanje tečajeva prve pomoći

Obavlja se osposobljavanje radnika za postupak s unesrećenim ili oboljelim radnikom do upućivanja na liječenje u nadležnu zdravstvenu ustanovu, a u skladu s Pravilnikom o pružanju prve pomoći radnicima na radu.

Osposobljavanju podliježu svi radnici u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu.

Izršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Služba zaštite na radu, odbor zaštite na radu, poslodavac.

9.3.3 Utvrđivanje potreba za provođenje medicinsko programiranog aktivnog odmora (MPAO)

Obavlja se klinički pregled uz dodatna funkcionalna ispitivanja radi upućivanja radnika na korištenje medicinsko programiranog aktivnog odmora prema pravilniku poslodavca, a u svrhu podizanja zdravstvene i radne sposobnosti radnika.

Utvrđivanje se obavlja kod radnika zaposlenih na poslovima s posebnim uvjetima rada izloženih djelovanju štetnih i nepovoljnih faktora radne okoline.

Izršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Služba zaštite na radu, odbor zaštite na radu, poslodavac, društva za unapređenje tjelesne kulture.

9.3.4 Preventivni i kontrolni pregled sportaša

Obavlja se klinički pregled i potrebna funkcionalna ispitivanja u svrhu utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rekreaciju i pojedine sportske aktivnosti.

Pregledima podliježu radnici koji se bave određenim sportskim aktivnostima, ostali sportaši i sudionici u sportu.

Izršitelji: Tim medicine rada, tim medicine.

Sudionici: Sportska društva, Sportski savezi, Ministarstvo prosvjete i sporta, Hrvatski olimpijski odbor.

9.4 EVIDENCIJA, IZVJEŠĆIVANJE

9.4.1 Rad na evidenciji i izvješćivanju

Sadrži: statističke metode, vođenje osobne zdravstvene dokumentacije radnika i dnevne evidencije, dostavljanje izvješća:

- izvješće službe medicine rada,
- izvješće o zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti radnika koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada,
- prijava o povredi na radu,
- prijava profesionalne bolesti i osobe oboljele od profesionalne bolesti ili oštećene profesionalnom bolešću,
- obrada potrebne dokumentacije.

Izršitelji: Tim medicine rada u suradnji sa zavodima za javno zdravstvo i ovlaštenom državnom ustanovom za medicinu rada.

Sudionici: Služba zaštite na radu, stručne službe poslodavca, inspekcija rada i zaštite na radu, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

9.4.2 Praćenje morbiditeta i apsentizma radnika s analizom uzroka tih pojava

Sadrži: praćenje i analiziranje zdravstvenog stanja, kretanje izostanaka s posla zbog bolesti, ozljeda i profesionalnih bolesti te predlaganje mjera sanacije, redovno izvještavanje prema važećim propisima.

Izršitelji: Tim medicine rada, tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa zavodima za javno zdravstvo i ovlaštenom državnom ustanovom za medicinu rada.

Sudionici: Stručne službe poslodavca, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

-

-

9.4.3 Praćenje novootkrivenih profesionalnih bolesti

Sadrži: prikupljanje i obrada statističkim metodama svih profesionalnih bolesti otkrivenih i prijavljenih u kalendarskoj godini. Uspostavljanje registra za profesionalne bolesti i povezivanje podataka s ostalim bazama podataka (Registar za rak, bolnički pobol, bolovanja, baza umrlih i sl.).

Izvršitelji: Timovi medicine rada, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, ovlaštena državna ustanova.

Sudionici: Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Državni zavod za statistiku.

9.5 SURADNJA

9.5.1 Sudjelovanje u radu Odbora zaštite na radu

Odbor planira i nadzire primjenu pravila zaštite na radu, obavještanje i obrazovanje iz zaštite na radu, vodi politiku sprječavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i potiče stalno unapređivanje zaštite na radu. Odbor se sastaje najmanje jedanput u tri mjeseca.

Izvršitelji: specijalist medicine rada.

Sudionici: poslodavac ili njegov ovlaštenik, predstavnici radnika, služba zaštite na radu, inspekcija rada.

-

-

9.5.2 Suradnja s društvenim organizacijama (Hrvatski Crveni križ, sindikalna organizacija i organizacija mladeži, sekcija invalida rada i dr.).

Program rada: stručno sudjelovanje u akcijama društvenih organizacija prema zajedničkim programima (ciljanim, povremenim, kontinuiranim).

Izvršitelji: Timovi medicine rada, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, ovlaštena državna ustanova.

Sudionici: Hrvatski Crveni križ, sindikalna organizacija i organizacija mladeži, sekcija invalida rada i dr.

-

-

9.5.3 Osnivanje i sudjelovanje u radu samozaštitnih zajednica (klubova) za pojedine zdravstvene probleme (hipertoniju, kardiovaskularne bolesti, bolesti cerebrovaskularnog sustava, dijabetes, alkoholizam i druge ovisnosti, ulkusnu bolest, sekcije invalida rada, oboljeli od profesionalne bolesti, bolesti u vezi s radom i dr.).

Na temelju ocjene zdravstvenog stanja iz medicinske dokumentacije provode se zdravstveno-odgojne aktivnosti kroz rad u malim i velikim skupinama prema posebno utvrđenim programima. Osnovni cilj je upoznavanje članova samozaštitnih zajednica s osnovnim karakteristikama svoje bolesti i načinom očuvanja i unapređenja zdravlja.

Izvršitelji: Timovi medicine rada u suradnji sa zavodima za javno zdravstvo.

Sudionici: Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

**9. PROGRAM MJERA U ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI RADNIKA - SPECIFIČNA
ZDRAVSTVENA ZAŠTITARADNIKA IMEDICINA PROFESIONALNE
ORIJENTACIJE -**

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1 PREVENTIVNI PREGLEDI			
1.1 Prethodni pregled radnika prije zaposlenja, te kod premještaja na druge poslove	Svi radnici za koje je propisani pregled prije zapošljavanja te kod promjene posla	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled i potrebni dijagnostički postupci u svrhu utvrđivanja zdravstvenog stanja i ocjene radne sposobnosti za određene poslove	Radnici koji se prvi puta zapošljavaju ili se zapošljavaju nakon prekida rada dužeg od 6 mjeseci, te kod premještaja na druge poslove
1.2 Prethodni pregled radnika prije zaposlenja na poslovima s posebnim uvjetima rada, te kod premještaja na ove poslove	Svi radnici stariji od 18. godina prije zapošljavanja na radna mjesta s posebnim uvjetima rada te kod promjene posla	Po utvrđenoj metodologiji provodi se pregled i određene pretrage, posebno funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava u svrhu ocjene radne sposobnosti u odnosu na zahtjeve poslova s posebnim uvjetima rada, a u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu i Pravilnikom o utvrđivanju opće i posebne zdravstvene sposobnosti radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada.	Svi radnici koji se zapošljavaju na poslovima s posebnim uvjetima rada te radnici koji se premještaju na ove poslove.
1.3 Prethodni pregled radnika prije zaposlenja na poslovima u kontaktu sa stanovništvom, te kod premještaja na ove poslove	Svi radnici za koje je propisani pregled prije zapošljavanja te kod promjene posla	Pregled se obavlja kao i svaki prethodni pregled uz dodatne dijagnostičke postupke u skladu s Pravilnikom o načinu obavljanja zdravstvenih pregleda zaposlenih i drugih osoba koje se podvrgavaju zdravstvenom nadzoru.	Sve osobe koje se zapošljavaju na poslovima u proizvodnji i prometu namirnica, te na opskrbi stanovništva vodom za piće, te kod premještaja na ove poslove.
1.4 Periodični pregled radnika na poslovima s	Radnici zaposleni na poslovima s posebnim uvjetima rada tj. 30%	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se ciljano sistematski pregled	Svi radnici zaposleni na poslovima s posebnim uvjetima rada

<p>posebnim uvjetima rada</p>	<p>radnoaktivne populacije</p>	<p>usmjeren na one organe i simptome koju su vezani za štetno djelovanje procesa rada ili uvjeta rada.</p>	<p>u rokovima određenim Pravilnikom o poslovima s posebnim uvjetima rada.</p>
<p>1.5 Sistematski pregled radnika mlađih od 21 godine</p>	<p>Radnoaktivna populacija mlađa od 21 godine</p>	<p>Po utvrđenoj metodologiji obavlja se sistematski pregled i obrada usmjereni na otkrivanje utjecaja uvjeta rada na razvoj i zdravlje radnika, te rizičnog ponašanja</p>	<p>Svi zaposleni radnici mlađi od 21 godine svakih 12 mjeseci.</p>

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.6 Sistematski pregled radnika starijih od 40 godina	Radnoaktivna populacija starija od 40 godina	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se sistematski pregled u cilju ranog otkrivanja oštećenja zdravlja odnosno pojave kronične bolesti (za hipertoniju, bolesti kardiovaskularnog i cerebrovaskularnog sustava, dijabetes, uroinfekcije, lokomotornog sustava, psihoneuroze, alkoholizam, i dr.) ili smanjenja radne sposobnosti. Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu svakih 5 godina.	Svi radnici stariji od 40 godina, ali prvenstveno zaposleni u privredi u proizvodnim procesima i rukovodećim poslovima (menadžeri) svakih 12 mjeseci
1.7 Preventivni pregled radnika kroničnih bolesnika i radnika s ometenošću u psihičkom ili fizičkom razvoju	Radnici kronični bolesnici i oni sa smetnjama u psihičkom ili fizičkom razvoju	Sistematski ili ciljani pregled radnika usmjeren na oboljele od kroničnih bolesti koje su učestale ili koje su vezane uz rad te koje uvjeti rada mogu pogoršati. Po potrebi poduzimaju se mjere u smislu liječenja i rehabilitacije ili se predlažu mjere za promjenu radnog mjesta a u svrhu očuvanja zdravlja i preostale radne sposobnosti. Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu svakih 5 godina.	Radnici koji boluju od kroničnih bolesti (hipertonije, dijabetesa, kronične uroinfekcije, psihoneuroze, alkoholizma i drugih ovisnosti, AIDS-a i dr.) i radnici s ometenošću u psihičkom ili fizičkom razvoju. Pregled se obavlja u pravilu jedanput godišnje.
1.8 Preventivni pregled radnika koji se češće ozljeđuju	Radnoaktivna populacija	Obavlja se sistematski pregled s funkcionalnim ispitivanjima i psihološkom obradom radnika. Po potrebi obavlja se ispitivanje uvjeta rada i procjena opasnosti.	Svi radnici koji se češće ozljeđuju od ostalih u poduzeću i istoj djelatnosti.
1.9 Preventivni pregled radnika koji češće boluju	Radnoaktivna populacija	Obavlja se sistematski pregled s funkcionalnim ispitivanjima i obradom radnika. Po potrebi obavlja se ispitivanje uvjeta rada i procjena opasnosti. Utvrđuju se potencijalni	Radnici koji boluju dulje ili češće od ostalih radnika u u poduzeću i istoj djelatnosti.

		uzroci češćeg i duljeg bolovanja i predlažu mjere sanacije.	
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.10 Prethodni pregled za profesionalnu orijentaciju i selekciju prije školovanja, a posebice za poslove s posebnim uvjetima rada	Radnoaktivna populacija, učenici osnovnih i srednjih škola, studenti	Po utvrđenoj metodologiji provodi se pregled i određene pretrage, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava radi utvrđivanja zdravstvenog stanja i medicinske prognoze radnih mogućnosti za izabrano zvanje.	Mladež, učenici završnih razreda osnovne škole prije upisa u srednje škole, mladež prije upisa na fakultete, odnosno prije odabiranja zvanja, zaposleni kod promjene zanimanja, nezaposleni prijavljeni zavodu za zapošljavanje (a evidentirani s određenim psihosomatskim teškoćama kao čimbenicima otežane zapošljivosti), odrasli prije prekvalifikacije ili dokvalifikacije prema programima zavoda za zapošljavanje
1.11 Kontrolni pregled za profesionalnu orijentaciju i selekciju	Radnoaktivna populacija, učenici osnovnih i srednjih škola, studenti	Po utvrđenoj metodologiji provodi se pregled i određene pretrage, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava radi utvrđivanja zdravstvenog stanja i medicinske prognoze radnih mogućnosti za izabrano zvanje	Mladež, učenici srednjih škola iza profesionalne orijentacije u osmom razredu, nakon neadekvatno izabranog programa, zbog nastalih promjena u zdravstvenom stanju, nadareni učenici, učenici s teškoćama u razvoju, zaposleni i nezaposleni poslije promjene zanimanja
1.12 Prethodni, periodični i kontrolni pregledi vozača	Radnoaktivna i opća populacija	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled uz dodatne dijagnostičke postupke u skladu s Pravilnicima za vozače cestovnih, željezničkih, pomorskih i zrakoplovnih prijevoznih sredstava.	Svi sudionici u prometu – vozači u rokovima propisanim Zakonom.
1.13 Pregledi za držanje i	Radnoaktivna i opća populacija starija od 18	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled,	Sve osobe koje profesionalno drže i nose

držanje i nošenje oružja	godina	funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu s Pravilnikom o zdravstvenim pregledima za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za držanje ili držanje i nošenje oružja.	oružje i druge osobe koje drže oružje, prije dobivanja dozvole te u zakonski propisanim rokovima.
---------------------------------	--------	--	---

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUH VAT
1.15 Pregledi pirotehničara	Radnoaktivna populacija starija od 18. godina	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu s Pravilnikom o mjerilima i načinu utvrđivanja duševne, tjelesne i zdravstvene sposobnosti pirotehničara	Sve osobe na poslovima pirotehničara i razminiravanja prije zapošljavanja te u propisanim rokovima
1.16 Prethodni i kontrolni pregled novaka	Muška mladež prije odlaska na odsluženje vojnog roka.	Po utvrđenoj metodologiji provodi se klinički pregled i određene pretrage, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava radi utvrđivanja sposobnosti za vojnu službu te nakon privremene odgode	Muška mladež s navršenih 17 godina života
1.17 Pregledi djelatnog i pričuvnog sastava Hrvatske vojske	Radnoaktivna i opća populacija starija od 18. godina	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu sa Zakonom o obrani i podzakonskim propisima	Djelatni i pričuvni sastav Hrvatske vojske prije stupanja u službu u propisanim rokovima.
1.18 Pregledi djelatnog i pričuvnog sastava policije	Radnoaktivna i opća populacija starija od 18. godina	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu s Pravilnikom o psihičkim, fizičkim i zdravstvenim sposobnostima koje moraju ispunjavati izvršitelji na poslovima ovlaštene službene osobe MUP-a.	Djelatni i pričuvni sastav policije prije stupanja u službu u propisanim rokovima.
1.19 Pregledi profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca	Radnoaktivna i opća populacija starija od 18. godina	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke	Članovi profesionalnih i dobrovoljnih javnih vatrogasnih postrojbi u propisanim rokovima.

		pretrage u skladu sa Zakonom o vatrogastvu i podzakonskim propisima	
--	--	---	--

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.20 Pregledi i zdravstveni nadzor nad osobama izloženih ionizirajućem zračenju	Radnoaktivna populacija starija od 18. godina	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage u skladu s Pravilnikom o zdravstvenim uvjetima za rad s izvorima ionizirajućih zračenja koje moraju ispunjavati osobe koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja.	Sve osobe koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja ili u zoni ionizirajućih zračenja prije zaposlenja u propisanim rokovima
1.21 Sistematski pregled radnika koji nisu obuhvaćeni drugim preventivnim pregledima prema posebnom programu	Radnoaktivna populacija	Po utvrđenoj metodologiji obavlja se klinički pregled, funkcionalno ispitivanje organa i organskih sustava uz dodatne dijagnostičke pretrage radi utvrđivanja zdravstvenog stanja, ranog otkrivanja, sprječavanja i suzbijanja bolesti te u svrhu očuvanja zdravlja i radne sposobnosti s posebnim naglaskom na čimbenike rizika (pušenje, alkohol, pretilost), rane znakove kardiovaskularnih i cerebrovaskularnih bolesti, dijabetesa i malignih bolesti. Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu u 35. godini života te svakih slijedećih 5 godina.	Svi radnici koji nisu obuhvaćeni drugim oblicima preventivnih pregleda svaka 24 mjeseca.

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.22 Ciljani i kontrolni pregled radnika koji nisu obuhvaćeni drugim preventivnim pregledima	Radnoaktivna populacija	<p>Ciljani pregled provodi se radi ranog otkrivanja određenih bolesti ili stanja (malignih bolesti, kardiovaskularnih bolesti, cerebrovaskularnih bolesti, duševnih bolesti, dijabetesa, bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva, tuberkuloze, kroničnog bronhitisa, bolesti urinarnog sustava, slabovidnosti i dr.), te se poduzimaju odgovarajuće mjere zdravstvene zaštite. Osobama kod kojih kolesterol i trigliceridi u krvi prigodom prvog određivanja nisu povećani treba ponoviti pretragu svakih slijedećih 5 godina.</p> <p>Kod žena starijih od 40 godina pregled dojke jedanput godišnje, digitorektalni pregled za starije od 45 godina jedanput godišnje. Kontrolni pregled se obavlja u određenim vremenskim razdobljima prema posebno uvrđenim programima</p>	Svi radnici koji nisu obuhvaćeni drugim oblicima preventivnih pregleda.
1.23 Ekspertizni pregledi u postupku ocjene radne sposobnosti, invalidnosti i preostale radne sposobnosti	Radnoaktivna populacija	Obavlja se ocjena na temelju pregleda i postojeće medicinske dokumentacije, dodatna funkcionalna ispitivanja te ostali dijagnostički postupci prema indikaciji i propisanom algoritmu.	Svi radnici kod kojih na temelju medicinskih kriterija postoji potreba utvrđivanja radne sposobnosti i/ili invalidnosti.
1.24 Ekspertizni pregledi u postupku dijagnostike, utvrđivanja i priznavanja profesionalne bolesti te ocjene	Radnoaktivna populacija	Obavlja se ocjena na temelju pregleda i postojeće medicinske dokumentacije, dodatna funkcionalna ispitivanja te ostali dijagnostički postupci prema indikaciji i u skladu s propisanom algoritmu za	Svi radnici kod kojih na temelju medicinskih kriterija postoji potreba utvrđivanja profesionalne bolesti i s tim u vezi radne sposobnosti i/ili invalidnosti

radne sposobnosti		profesionalnu bolest i Zakonu o listi profesionalnih bolesti.	
--------------------------	--	---	--

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.25 Ekspertizni pregledi u postupku dijagnostike i utvrđivanja bolesti vezanih uz rad te ocjene radne sposobnosti	Radnoaktivna populacija	Obavlja se ocjena na temelju pregleda i postojeće medicinske dokumentacije, dodatna funkcionalna ispitivanja te ostali dijagnostički postupci prema indikaciji i u skladu s propisanom algoritmu za bolest.	Svi radnici kod kojih na temelju medicinskih kriterija postoji potreba utvrđivanja bolesti koje rad može izazvati ili pogoršati, a nisu na listi profesionalnih bolesti te ocjena radne sposobnosti i/ili invalidnosti.
1.26 Ocjena zdravstvenog stanja pojedinca ili grupe radnika za različite potrebe	Radnoaktivna populacija	Sadrži: ocjenu medicinske dokumentacije uz po potrebi dodatna funkcionalna ispitivanja i ostale dijagnostičke postupke.	U skladu s potrebama disciplinske komisije, komisije za civilnu zaštitu, za upućivanje radnika na liječenje na teret poslodavca, za trajno nastanjenje, za privremeni rad i boravak u inozemstvu i dr
2. NADZOR NAD UVJETIMA RADA			
2.1 Ocjenjivanje uvjeta rada na pojedinim poslovima i zadacima radi zaštite zdravlja radnika		Sudjelovanje u ispitivanju uvjeta rada određenim metodama za ispitivanje fizikalnih, kemijskih i ostalih štetnosti u radnom okolišu, te sudjelovanje u ocjenjivanju uvjeta rada i predlaganju odgovarajućih mjera zaštite	Svi poslovi s posebnim uvjetima rada, te ostali poslovi predviđeni propisima zaštite na radu najmanje jedanput u dvije godine.
2.2 Zaštita od profesionalnih bolesti i oštećenja u užem smislu		Sastoji se u: a) utvrđivanju radnih mjesta (poslova) na kojima postoji opasnost od profesionalnih bolesti ili ozljeda (radna mjesta s posebnim uvjetima rada), b) vođenju kartona radnog mjesta s podacima o vrsti štetnosti, c) vođenju evidencije o periodičnim pregledima radnika na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada	Sva radna mjesta s posebnim uvjetima rada odnosno poslovi na kojima su radnici izloženi djelovanju fizikalnih, kemijskih, bioloških štetnosti ili povećanoj mogućnosti ozljede
2.3 Otkrivanje i istraživanje štetnih faktora u novim tehnološkim		Sastoji se od praćenja utjecaja novih tehnoloških procesa ili novih kemijskih sastojaka na zdravlje	Istraživanju podliježu novi tehnološki procesi i nove sirovine kao potencijalno štetni

procesima ili kod upotrebe novih kemijskih tvari		radnika, kliničkog pregleda radnika, specijalne laboratorijske obrade, ispitivanja radne okoline na temelju statističke i znanstveno-istraživačke metode.	čimbenici na zdravlje radnika.
---	--	---	-----------------------------------

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.4 Procjena opasnosti (radnih mjesta)		Utvrđuju se zahtjevi radnog mjesta i njihov utjecaj na zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika.	Procjeni opasnosti podliježu sva radna mjesta s potencijalno štetnim radnim uvjetima
2.5 Unapređivanje higijenskih uvjeta radnih prostorija i društvene prehrane		Provodi se redovitim obilaskom radnih i sanitarnih prostorija, te prostorija društvene prehrane, a zbog kontrole higijenskih uvjeta. Predlažu se mjere sanacije. Sudjeluje se u izradi jelovnika i načina distribucije toplog obroka.	Obilazak svih prostorija koje se koriste u proizvodnim procesima, prehrani, za održavanje osobne higijene i ostale pomoćne prostorije kojima se služe radnici, najmanje jedanput mjesečno
3. ZDRAVSTVENO PROSVJEĆIVANJE I PROMOCIJA ZDRAVLJA, REKREACIJA, SPORT			
3.1 Zdravstveno prosvjećivanje radnika i promocija zdravlja	Radnoaktivna populacija	Primjenjuje se kroz metode male i velike grupe, predavanja i individualni zdravstveni odgoj. Obavlja se edukacija radnika o dizanju i nošenju teških tereta, primjeni zaštitnih pokreta u cilju prevencije akutnih ataka bolesti mišićno-koštanog sustava, edukacija pretilnih osoba o zdravom načinu života, o važnosti osobne higijene, spolne higijene, kontracepcije i dr. u cilju prevencije urinarnih infekcija, provodi se edukacija žena u vezi prevencije karcinoma genitalnih organa i dojke (samopregled dojke), radnici oba spola u generativnoj dobi u svezi planiranja obitelji, zaštite od spolnih bolesti i AIDS-a, stariji radnici prije odlaska u mirovinu. Poseban naglasak je na prevenciji i zaštiti od	Svi radnici zaposleni na poslovima s posebnim uvjetima rada, novi radnici, žene određene životne dobi, radnici oba spola u generativnoj dobi, stariji radnici prije odlaska u mirovinu i drugi radnici ovisno o programu.

		povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti vezanih uz rad u užem smislu.	
--	--	--	--

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3.2 Održavanje tečajeva prve pomoći	Radnoaktivna populacija	Obavlja se osposobljavanje radnika za postupak s unesrećenim ili oboljelim zaposlenikom do upućivanja na liječenje u nadležnu zdravstvenu ustanovu, a u skladu s Pravilnikom o pružanju prve pomoći radnicima na radu.	Svi radnici u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu.
3.3 Utvrđivanje potreba za provođenje medicinsko programiranog aktivnog odmora (MPAO)	Radnoaktivna populacija	Obavlja se klinički pregled uz dodatna funkcionalna ispitivanja radi upućivanja radnika na korištenje medicinsko programiranog aktivnog odmora prema pravilniku poduzeća, a u svrhu podizanja zdravstvene i radne sposobnosti radnika.	Radnici zaposleni na poslovima s posebnim uvjetima rada izloženi djelovanju štetnih i nepovoljnih faktora radne okoline
3.4 Preventivni i kontrolni pregled sportaša	Sve osobe koje se profesionalno ili amaterski bave sportskim aktivnostima	Obavlja se klinički pregled i potrebna funkcionalna ispitivanja u svrhu utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rekreaciju i pojedine sportske aktivnosti.	Radnici koji se bave određenim sportskim aktivnostima, ostali sportaši i sudionici u sportu.
4. EVIDENCIJA, IZVJEŠĆIVANJE			
4.1 Rad na evidenciji i izvješćivanju	Radnoaktivna populacija	Sadrži: statističke metode, vođenje osobne zdravstvene dokumentacije radnika i dnevne evidencije, dostavljanje izvješća: izvješće službe medicine rada, izvješće o zdravstvenom stanju i zdravstvenoj zaštiti radnika na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada, prijava o povredi na radu, prijava profesionalne bolesti i	Sve ordinacije medicine rada, zavodi za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za medicinu rada

		osobe oboljele od profesionalne bolesti ili oštećene profesionalnom bolešću, obrada potrebne dokumentacije	
--	--	--	--

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
4.2 Praćenje morbiditeta i apsentizma radnika s analizom uzroka tih pojava	Radnoaktivna populacija	Sadrži: praćenje i analiziranje zdravstvenog stanja, kretanje izostanaka s posla zbog bolesti, ozljeda i profesionalnih bolesti te predlaganje mjera sanacije, redovno izvještavanje prema postojećim propisima	Svi radnici kod poslodavaca kod kojih je stopa bolovanja iznad prosjeka za djelatnost
4.3 Praćenje novootkrivenih profesionalnih bolesti	Radnoaktivna populacija	Sadrži: prikupljanje i obrada statističkim metodama svih profesionalnih bolesti otkrivenih i prijavljenih u kalendarskoj godini. Uspostavljanje registra za profesionalne bolesti i povezivanje podataka s ostalim bazama podataka (Registar za rak, bolnički pobol, bolovanja, baza umrlih i sl.).	Svi oboljeli od profesionalne bolesti ili oštećeni profesionalnom bolešću
5.5 SURADNJA			
5.1 Sudjelovanje u radu Odbora zaštite na radu	Radnoaktivna populacija	Odbor planira i nadzire primjenu pravila zaštite na radu, obavještavanje i obrazovanje iz zaštite na radu, vodi politiku sprječavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i potiče stalno unaprjeđivanje zaštite na radu. Odbor se sastaje najmanje jedanput u tri mjeseca.	Poslodavci s obzirom na broj zaposlenih u skladu sa važećim propisima
5.2 Suradnja s društvenim organizacijama	Radnoaktivna i oća populacija	Stručno sudjelovanje u akcijama društvenih organizacija prema zajedničkim programima (ciljanim, povremenim, kontinuiranim).	Hrvatski Crveni križ, sindikalna organizacija i organizacija mladeži, sekcija invalida rada i dr.
5.3 Osnivanje i sudjelovanje u radu samozaštitnih zajednica	Radnoaktivna populacija	Na temelju ocjene zdravstvenog stanja iz medicinske dokumentacije provode se zdravstveno-odgojne aktivnosti kroz rad	Radnici koji boluju od profesionalne bolesti, bolesti u vezi s radom, hipertonije,

(klubova) za pojedine zdravstvene probleme		u malim i velikim skupinama prema posebno utvrđenim programima. Osnovni cilj je upoznavanje članova samozaštitnih zajednica s osnovnim karakteristikama svoje bolesti i načinom očuvanja i unapređenja zdravlja	kardiovaskularne bolesti, bolesti cerebrovaskularnog sustava, dijabetesa, alkoholizma i druge ovisnosti, ulkusne bolesti, sekcije invalida rada i dr.
---	--	---	---

II.2.MJERE SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNE I STACIONARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

1. OPĆI DIO

SPECIJALISTIČKO KONZILIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

1. SPECIJALISTIČKI PREGLED I AMBULANTNO ZBRINJAVANJE U SPECIJALISTIČKO KONZILIJARNOJ ZAŠTITI

1. Kratak orijentacijski pregled

Uključuje ciljanu anamnezu s općenitim vanjskim vizuelnim pregledom bez fizikalnih metoda pretrage ili eventualno samo palpaciju s opisom nađenog stanja i kratak pregled dijela tijela kao i kratak kontrolni pregled u svrhu određivanja daljnjeg liječenja, te evidentiranja ustanovljenog u zdravstveni karton.

2. Srednje opsežan, odnosno prošireni pregled

Uključuje obiteljsku i osobnu anamnezu, anamnezu tijekom bolesti, pregled jednog organa ili više tjelesnih sustava, vanjski pregled jednog tjelesnog sustava s palpacijom, perkusijom i auskultacijom, ili drugim metodama pretraga. Uključuje i pregled dokumentacije, ocjenu rezultata izvršenog prvog ili ponovnog pregleda, odnosno prijašnjih pretraga, upućivanje na dodatne laboratorijske, rentgenske i druge pretrage, postavljanje dijagnoze, priprema plana liječenja odnosno rehabilitacije, propisivanje terapije, davanje uputa, savjeta, injekcija, skrb manje rane, incizije, malo previjanje, sitni kirurški zahvati itd.

1.3. Sistematski pregled

Obuhvaća obiteljsku i osobnu anamnezu i prošireni, odnosno kompletan pregled, a najmanje mjerenje visine, RR težine, upućivanje na EKG pretragu, na Rtg prsnih organa, u laboratorij za pretragu krvnog šećera, lipidogram, kompletne krvne slike i urina, po potrebi i druge pretrage, te bilježenje nalaza. Postupci se koriste kod programirane sustavne zaštite pojedinih grupa stanovništva.

2. PROVOĐENJE SPECIJALIZIRANIH DIJAGNOSTIČKIH, TERAPIJSKIH I REHABILITACIJSKIH POSTUPAKA

2.1. rano otkrivanje bolesti

2.2. postavljanje indikacije za laboratorijske, radiološke i druge dijagnostičke postupke

2.3. utvrđivanje dijagnoze

2.4. suzbijanje i liječenje određenih bolesti

2.5. ambulantno rehabilitacijsko liječenje

2.6. zbrinjavanje životno ugroženih (hitno upućenih) pacijenata

2.7. postavljanje indikacija za operativno i ostalo bolničko liječenje

2.8. sudjelovanje u kućnom liječenju prema medicinskim indikacijama uključujući terapiju boli i psihološku potporu kroničnim bolesnicima

2.9. postavljanje indikacije za izradu i primjenu protetičkih pomagala

3. POTICANJE I SUDJELOVANJE U PREVENTIVNIM AKTIVNOSTIMA

4. OSIGURANJE KONZULTACIJA IZABRANOM DOKTORU MEDICINE TE KONZULTACIJE IZMEĐU POJEDINIH SPECIJALNOSTI ILI PREMA POSEBNOM ZAHTJEVU

4.1. Konzultacija

Savjet ili mišljenje o ocjeni zdravstvenog stanja bolesnika ili daljnjeg liječenja koje daje liječnik u specijalističko konzilijarnoj zaštiti usmeno ili pisano na zahtjev nadležnog liječnika, odnosno ustanove koja liječi bolesnika.

4.2. Konzilij

Pisani savjet ili pisano mišljenje o ocjeni zdravstvenog stanja bolesnika ili najpogodnijem načinu liječenja koje na zahtjev nadležnog liječnika izdaju najmanje 3 liječnika, odnosno specijalisti različitih ili iste struke.

4.3. Mišljenje

Primjenjuje se za utvrđivanje prava ili potreba osiguranika u korištenju pojedinih vrsta zdravstvenih usluga ili zahvata, raznih pomagala, liječenju u inozemstvu, davanja stručnog mišljenja o njegovoj privremenoj ili trajnoj nesposobnosti.

4.4. Ekspertiza specijaliste

Uključuje opis zdravstvenog stanja osiguranika tijekom bolesti, izvršene pretrage i rezultate dijagnostike, terapije odnosno rehabilitacije, davanje stručnog mišljenja o određenom zdravstvenom pitanju kao finalnu ocjenu stanja na zahtjev korisnika, raznih organizacija ili pravnih osoba. Daju ga ovlašteni specijalisti.

4.5. Ekspertiza specijalističkog tima

Uključuje opis zdravstvenog stanja osiguranika tijekom bolesti, izvršene pretrage i rezultate dijagnostike, terapije odnosno rehabilitacije, davanje stručnog mišljenja o određenom zdravstvenom pitanju na zahtjev korisnika, raznih organizacija ili pravnih osoba kod težih bolesti ili stanja, gdje je potrebno da analizu zdravstvenog stanja daju specijalisti iste ili različitih specijalnosti.

4.6. Utvrđivanje zdravstvenog stanja bolesnika glede ocjene radne sposobnosti na zahtjev izabranog doktora medicine, za liječničke, invalidske i druge komisije te vještačenje na službeni zahtjev.

5. Vođenje medicinske dokumentacije i propisanih evidencija s prelaskom s klasičnih na elektroničke medije i orijentiranu bolesniku.

BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Bolnička djelatnost provodi dijagnosticiranje, liječenje, medinsku rehabilitaciju i zdravstvenu njegu te osigurava boravak i prehranu hospitaliziranih bolesnika.

1. LIJEČENJE BOLESNIKA OBOLJELIH OD AKUTNIH BOLESTI

- unutarnje bolesti, plućne bolesti, živčane bolesti, bolesti sustava za kretanje, zarazne bolesti, dječje bolesti, duševne bolesti, kožne i spolne bolesti, kirurgija, ortopedija, neurokirurgija, urologija, onkologija, ženske bolesti i porodništvo, očne bolesti, bolesti uha, grla i nosa.

1.1. Početna bolnička zdravstvena skrb:

- na internom, ginekološkom odnosno porođajnom odjelu, kirurškom i odjelu traumatologije, neonatološkom i pedijatrijskom odjelu, neurološkom, psihijatrijskom odjelu, odjelu okulistike i otorinolaringologije, te infektološkom, dermatološkom, pulmološkom djelu, odjelu ortopedije, urologije, onkologije itd.

Obuhvaća pregled medicinske dokumentacije, pregled i prijem bolesnika, rezultate izvršenog pregleda i anamnestičkih podataka, prosuđivanje točnosti postavljene dijagnoze, naručivanje dodatnih pretraga i potvrđivanje dijete, davanje savjeta i uputa tijekom boravka u bolnici, zdravstveno-odgojne mjere i mjere prosvjećivanja, nadzor nad provođenjem terapije i njenim rezultatima, pregled bolesnika (vizita), slanje bolesnika na terapijske zahvate u druge jedinice, njegu sestre, davanje obavijesti članovima uže obitelji te evidentiranje nalaza u povijest bolesti.

1.1.1. Rana dijagnostika i liječenje svih stanja koja životno ugrožavaju život ili funkciju pojedinih organa ili dijelova tijela uključujući trijažu, resuscitaciju, stabiliziranje, kratkotrajnu opservaciju i terapiju.

1.2. Daljnja uobičajena bolnička zdravstvena skrb:

- na pedijatrijskom odjelu, ginekološkom odnosno porođajnom, internom, infektološkom, neurološkom, dermatološkom, pulmološkom, psihijatrijskom, kirurškom i odjelu traumatologije, odjelu ortopedije, urologije, otorinolaringologije, okulistike, onkologije itd.

Obuhvaća provjeru i nadzor postupaka liječenja, odnosno rehabilitacije, njezino mijenjanje ili dopunu, upućivanje na ponovne i dodatne dijagnostičke pretrage, kontrolu stanja bolesnika (vizita) najmanje 2 puta dnevno, kontrolu vitalnih funkcija, mjerenje temperature, bila, krvnog tlaka, davanje uputa bolesniku, zdravstveno-prosvetne i odgojne mjere, kompletnu njegu sestre, davanje obavijesti članovima uže obitelji, socijalno-medicinske intervencije, evidentiranje utvrđenog i rezultata mjerenja izvršenih tijekom dana u povijest bolesti. Pri završetku liječenja pisanje otpusnog pisma i izvješće nadležnom liječniku s obzirom na daljnje liječenje u ambulanti ili kod kuće.

3. Pojačana skrb/njega

Obvezno vezana uz anesteziologiju kao interdisciplinarnu struku, odnosno liječnike anesteziologe intenziviste s odgovarajućim timom i to u vidu:

1. postanestetičkog nadzora. Ukazuje na potrebu odabira i mišljenja liječnika specijaliste o daljnjem smještaju takvog bolesnika nakon nekoliko sati po operacijskom postupku (0-6 sati.).

Odabir se vrši za odašiljanje u:

1. prostor s pojačanim nadzorom i neinvazivnim metodama rada u prvih 12-24 sata po jednostavnijim operacijama.

1.4.1. Intenzivna skrb - I stupanj

Uključuje skrb bolesnika koji su pri svijesti i mogu surađivati, imaju propisano strogo ležanje, trajnu infuziju, nadzor životnih funkcija ili drugih organskih sustava tijekom 24 sata.

1.4.2. Intenzivna skrb - II stupanj

Uključuje skrb bolesnika koji imaju propisanu trajnu infuziju, zahtjevaju nadzor nad stanjem elektrolita i tekućina, nadzor raznih drenaža, eventualno hranjenje preko cijevi, redovitu respiratornu terapiju.

1.4.3. Intenzivna skrb - III stupanj

Uključuje skrb bolesnika kojima još nije potrebno intenzivno liječenje, ali je zbog zdravstvenog stanja potreban pojačan nadzor životnih funkcija, pomoć putem aparata, nadzor stanja tekućina, elektrolita i metabolita, nadzor drenaža i rana, te eventualno povremena umjetna ventilacija. Uključuje i skrb akutno psihotičnih bolesnika s agresivnim ili suicidalnim pulzijama, bolesnika u paničnom strahu, koji intenzivno psihički pate, intoksiciranih i delirantnih bolesnika.

1.4.4. Intenzivna psihijatrijska skrb

Uključuje skrb bolesnika s duševnim smetnjama, koji zahtjevaju kompleksnu timsku obradu s upotrebom biološke, socijalno-terapijske i psihoterapijske metode liječenja.

1.5. Intenzivno liječenje

Uključuje osim poslova navedenih u uobičajenoj skrbi - trenutačne mjere hitne medicinske pomoći bolesniku u šoku s ugroženim životnim funkcijama, mjere očuvanja tih funkcija, kao što su: umjetna ventilacija, dijaliza i sl., neprekidno promatranje bolesnika i bilježenje rezultata promatranja, hranjenja pomoću želučane cijevi, davanje infuzije, transfuzije, injekcija isl. Obavlja se na posebno organiziranim odjelima.

1.5.1. Intenzivno liječenje -I stupanj

Uključuje skrb bolesnika s ugroženim fiziološkim funkcijama koje je potrebno pomno pratiti zbog mogućeg iznenadnog pogoršanja zdravstvenog stanja. Sastavni dio skrbi je stalni liječnički nadzor redovite kontrole osnovnih životnih funkcija, nadzor stanja tekućina, elektrolita i metabolita, nadzor drenaža i rana, intenzivna respiracijska terapija i njega bolesnika u krevetu.

1.5.2. Intenzivno liječenje -II stupanj

Uključuje skrb bolesnika koji su fiziološki nestabilni pa je potrebno primijeniti hitne mjere liječenja.

1.5.3. Intenzivno liječenje -III stupanj

Uključuje bolesnike kojima su otkazale fiziološke funkcije, kod kojih je potreban stalan nadzor i stalne promjene u načinu života pomoću raznovrsnijih načina i invazivnog monitoringa.

1.6. Bolnička zdravstvena skrb novorođenčadi

1.6.1. Početna skrb novorođenčeta na porođajnom odjelu u bolnici

Uključuje zbrinjavanje novorođenčeta neposredno nakon poroda, ocjenjivanje po Apgaru ili na osnovi druge liječničke ocjene, njegov orijentacijski pregled, zapisivanje porođajne težine, dužine, opsega lubanje, te ostalih mjera novorođenčeta, utvrđivanje refleksa, sažetak prenatalne i porođajne anamneze, BCG, uzimanje kapilarne krvi zbog skrininga, njegu i nadzor sestre.

1.6.2. Daljnja skrb novorođenčeta u bolnici

Uključuje nadzor nad zdravstvenim stanjem, te potrebnu njegu sestre.

1.6.3. Bolnička skrb novorođenčeta u intenzivnoj njezi

Obavlja se kod novorođenčadi s vrlo niskom porođajnom težinom ili kod bolesne novorođenčadi, kojima je potrebno održavanje odgovarajuće tjelesne temperature, vlage, kisika u zraku, hranjenje pretežno intravenozno ili nazogastričnom sondom te održavanje sterilnih uvjeta. Provođa se u inkubatorima s dodatnom opremom, monitorima za kontrolu disanja i srčane akcije, perfuzorno precizno doziranje količine intravenozne infuzije, maska za oživljavanje itd.

1.7. Transplantacija solidnih organa i tkiva uz osiguranje sterilnih jedinica

Obuhvaća eksplantaciju i transplantaciju solidnih organa i tkiva uz osiguranje sterilnih jedinica.

2. LIJEČENJE BOLESNIKA OD KRONIČNIH BOLESTI

-duševne bolesti, bolesti koje se liječe fizikalnom medicinom i medicinskom rehabilitacijom te druge kronične bolesti, bolesti osoba starije dobi, kronične bolesti dječje dobi

2. 1. Bolničko liječenje bolesnika s kroničnim bolestima

Obuhvaća provođenje, provjeru i nadzor postupaka liječenja, odnosno rehabilitacije, njezino mijenjanje ili dopunu, te praćenje uspješnosti liječenja.

3. LIJEČENJE BOLESNIKA U DNEVNOJ BOLNICI

Obuhvaća provođenje, provjeru i nadzor postupaka liječenja, odnosno rehabilitacije, njezino mijenjanje ili dopunu, te praćenje uspješnosti liječenja, s time da se bolesnici nalaze na dnevnom boravku, a prenoće kod kuće (navedeno u pojedinim specijalnostima).

2. SPECIJALNI DIO

U specijalnom dijelu navedene su mjere i postupci koji se uz mjere i postupke navedene u općem dijelu provode u pojedinim specijalnostima - subspecijalnostima.

1. INTERNA MEDICINA

KARDIOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Klinički pregled

Elektrokardiografija

Vektorkardiorafija

Kontinuirana elektrokardiografija (Holter)

Transtelefono snimanje EKG-a

Transtorakalna i transezofagusna ehokardiografija i Dopplerehokardiografija

(jednodimenzijski prikaz /M -mode/, dvodimenzijski prikaz /2-D/, pulsni i kontinuirani Doppler, kolor Doppler, kontrastna ehokardiografija, stresehokardiografija)

Duplex scan aorte, arterija i vena donjih i gornjih ekstremiteta, zdjelice, karotidnih i renalnih arterija

Invazivna kardiološka obrada: kateterizacija desnog i lijevog srca, ventrikulografija, aortografija, koronarna angiografija, endomiokardna biopsija, perkutane intervencije kod srčanih grešaka

Elektrofiziološko ispitivanje

Radionuklidna ventrikulografija

Stres-scintigrafija miokarda talijem

2. Terapijske mjere i postupci

Elektrokardioverzija

Kardiopulmonalna cerebralna reanimacija (CPCR), defibrilacija

Privremena elektrostimulacija

Trajna elektrostimulacija

Perikardiocenteza

Perkutane koronarne intervencije (dilatacija balonom /PTCA/, ugradnja "stenta")

Elektrofarmakološko ispitivanje

Ablacija Hisovog snopa, ablacija A-V spoja, ablacija akcesornih puteva, ablacija izvorišta ventrikulske tahikardije odnosno kružnog toka

GASTROENTEROLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Klinički pregled

Ispitivanje želučane i duodenalne sekrecije, te stolice

Biopsija jetre, sluznice probavnog sustava

Intervencijski zahvati pod kontrolom UZV i RTG

Endoskopske dijagnostičke metode s citodijagnostikom i histodijagnostikom, ezofago-gastroduodenoskopija, rektosigmoidoskopija, anoskopija, kolonoskopija

Odgovarajuće laboratorijske, rtg i ultrazvučne pretrage uključujući ERCP (endoskopska retrogradna kolangiopankreatografija) i PTC (perkutana transhepatična kolangiografija)

Testovi opterećenja

Dijagnostička paracenteza

2. Terapijske mjere i postupci

Sklerozantna i druge endoskopske terapije zaustavljanja krvarenja

Terapijska paracenteza

Druge hitne intervencije u gastroenterologiji i različite terapijske endoskopske metode: vađenje stranih tijela, zbrinjavanje krvarenjka, postavljanje stentova, termokoagulacijski postupci kod odstranjivanja tumora

ENDOKRINOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Dijagnostička obrada svih endokrinih žlijezda (npr. hipofize - hiper/hipofunkcija, tumori kromofobni, akromegalija, Mb Cushing, prolaktinom)

Testovi za slijedeće endokrine bolesti: feokromocitom, Sy Cushing, bolesti nadbubrežne žlijezde, bolesti gonada

Dijagnostička obrada štitnjače

- hormonalna ispitivanja, Uzv štitnjače, scintigrafija štitnjače, citološka analiza

Osteoporoza i ostale bolesti metabolizma kostiju

- određivanje hormona, biokemijskih pokazatelja, Rtg kostiju, denzitometrija, scintigrafija kosti, pokazatelji aktivnosti koštane mase

Određivanje funkcionalnog stanja određenih endokrinih žlijezda

- UZV, CT, MR

Rendgenska analiza + hormonalne pretrage (npr. kateterizacija petroznog sinusa, kateterizacija vena nadbubrežnih žlijezda)

Šećerna bolest - vidi poglavlje IV Mjere zdravstvene zaštite za značajne zdravstvene probleme stanovništva

2. Terapijske mjere i postupci

Sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima.

NEFROLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Interpretacija nalaza urina i renalnih funkcionalnih testova /veličina glomerularne filtracije, renalni protok plazme, tubulalne funkcije/

Ultrazvučna dijagnostika

Klirens paraaminohipurata

Tubularni maksimum paraaminohipurata

Tubularni maksimum glukoze

Renalni "prag" glukoze

Odgovarajuće laboratorijske, rtg i ultrazvučne pretrage

2. Terapijske mjere i postupci

Hemodijaliza /akutna i kronična: intermitentna peritonealna dijaliza /IPD/, kontinuirana ambulantna peritonealna dijaliza /CAPD/, plazmofereza/

Kronična hemodijaliza djece mlađe od 14 godina

ANGIOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Klaudikacioni test hodanja
Test reaktivne hiperemije po Ratschowu
Kutis termometrija
Oscilografija
Pletizmografija
Ultrazvučna pretraga krvnih žila /Doppler/
Angiografija, ehoangiografija

2. Terapijske mjere i postupci

Perkutana transluminalna angioplastika

HEMATOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Utvrđivanje indikacija i interpretacija nalaza:

- hematoloških laboratorijskih pretraga (SE, CKS, retikulociti, trombociti, leukociti, utvrđivanje faktora zgrušavanja)
- ostalih laboratorijskih pretraga /GUK, K, Na, Ca, P, urea, kreatinin, urična kiselina, bilirubin, AP, AST, ALT, γ GT, RID, elektroforeza i ukupne bjelančevine, pregled urina, PK, G6PD, test autohemolize i osmotske rezistencije eritrocita)
- citoloških laboratorijskih nalaza (leukociti, leukogram, profil leukocita, urin citološki, citološka punkcija limfnog čvora i koštane srži, te biopsija koštane srži)

2. Terapijske mjere i postupci

Terapija hematoloških bolesti u sterilnoj jedinici
Transplantacija koštane srži

REUMATOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Klinički pregled
Interpretacija laboratorijskih imunoloških nalaza
Interpretacija odgovarajućih laboratorijskih nalaza u smislu procjene multisistemske bolesti
Interpretacija radioloških nalaza
Ultrazvučna dijagnostika
Dijagnostička punkcija zgloba
Uzimanje drugih materijala za citološku i mikrobiološku dijagnostiku

2. Terapijske mjere i postupci

Intraartikularna primjena lijekova
Pulsna primjena kortikosteroida
Pulsna primjena ciklofosfamida
Intravenska primjena imunoglobulina

KLINIČKA FARMAKOLOGIJA S TOKSIKOLOGIJOM

1. Dijagnostičke mjere i postupci

1.1. Utvrđivanje indikacija i interpretacija nalaza:

1. reakcija preosjetljivosti na lijekove
2. idiosinkratičnih reakcija na lijekove
3. nuspojava lijekova
4. interakcija lijekova
5. otrovanje lijekovima

1.2. Konzilijarne usluge unutar internističkih struka i ostalih specijalnosti

1.3. Praćenje nuspojava lijekova i medicinskih proizvoda (u okviru Nacionalnog centra za nuspojave utvrđivanje učestalosti i važnosti nuspojava lijekova u korelaciji s potrošnjom dobivenom od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje)

2. Terapijske mjere i postupci

1. Terapija rezistentnih bakterijskih infekcija
 2. Terapija rezistentnih hipertenzija
 3. Terapija internističkih bolesti u bolesnika preosjetljivih na uobičajenu farmakološku terapiju
 4. Ispitivanje preosjetljivosti na lijekove ili medicinske proizvode
 5. Terapijske preporuke liječenje bolesnika s promjenjenom funkcijom bubrega i jetre odnosno promjenjenom kinetikom lijekova
- Terapija kroničnih intoksikacija lijekovima

2. PULMOLOGIJA

Dijagnostičke i terapijske mjere i postupci

1. Radiološka obrada prsnog koša

- 1.1 Sumacijski telerendgenogrami prsnog koša PA+IP s barijevom supenzijom
Konvencionalna tomografija prsnog koša
Tangencijske snimke pleure
Ciljane snimke skeleta
UZV prsnog koša
CT/HRCT prsnog koša
- 1.2 Intervencijski zahvati: prema indikacijama

2. **Funkcionalna dijagnostika pluća:** spirometrija, plinska analiza art. krvi u mirovanju i opterećenju i alveolarna difuzija

3. Bronhološka obrada i hitne intervencije

3.1. Fleksibilna bronhoskopija s uzimanjem materijala za citološke i mikrobiološke pretrage i PHD

3.2. Rigidna bronhoskopija u općoj anesteziji s punkcijama medijastinalnih i hilarnih limfnih čvorova

3.3 Hitne intervencije: vađenje stranih tijela, toaleta bronha kod intubiranih i teških bolesnika, zbrinjavanje krvarenja, postavljanje traheobronhalnih stentova, termokoagulacijski postupci kod tumora, postavljanje orotrahealnih tubusa i trahealnih kanila i inspekcija traheobronhalnog sustava kod traume prsnog koša.

4. Kardiološka obrada, spiroergometrija i pretraga pulmonalne hipertenzije i desnog srca

5. Intenzivna njega pulmologije

5.1. Monitoring

5.2. Dijagnostika i terapija akutnih stanja u pulmologiji

6. **Citološka obrada** (citologija eksfolijativnog materijala, aspiracijskog materijala, citokemijska obrada i imunocitokemijska obrada)

7. **Mikrobiološka obrada- nespecifična i specifična:** sputuma, aspirata bronha, punktata i briseva gornjih dišnih puteva

8. Alergološka obrada

1. kožno testiranje na inhalacione i nutritivne alergene, PPD testiranje

2. bronhoprovokacije nespecifične i specifične, imunomodulacija u smislu hiposenzibilizacije

9. Osnovna imunološka obrada

10. **Biokemijske analize** (biokemija, analiza mokraće, analiza bronho-alveolarnog lavata, analiza znoja, analiza pleuralnog punktata, testovi za alergiju i astmu, ANCA, hematologija i koagulacija)

11. Dijagnostička i terapijska punkcija i drenaža pleure

12. **Provođenje kontrolirane kemoterapije tuberkuloze pluća kao i ostala terapija drugih bolesti dišnog sustava**

13. Fizikalna terapija za donje dišne puteve

14. **Provođenje mjera prevencije** (kemoprofilaksa, vakcinacija)

15. **Depistaža** (organizacija, evaluacija, obrada nakon depistaže)

3. NEUROLOGIJA

1. Ambulantno zbrinjavanje neuroloških bolesnika

Dijagnostički postupci:

1.1. Specijalistički neurološki pregled

(hod, ravnoteža, koordinacija, govor, tonus miškulature i mišićna snaga, inervacija kranijalnih živaca, refleksi, senzibilitet, meningealni znaci)

1.2. Specijalistička neurološka obrada

EEG dijagnostika

Standardni EEG na 8-12 kanalnom EEG uređaju (uključujući IFAS i IHV)

EEG standard 16 i više kanalnim aparatom uključujući IFAS i HVI kod djece

EEG s vestibularnom kaloričnom stimulacijom

EEG s vestibularno-rotatornom i optokinetetskom stimulacijom

EEG kompjuterska analiza frekvencije (4 kanala, 3 frekvencije) evocirani cerebralni potencijali vidnom, slušnom i somatosenzornom stimulacijom

Poligrafska analiza spavanja računarom 8 sati i višesatni na 16 kanalnom EEG-u ili poligrafskom odnosno polisomnografskom uređaju

Ultrazvučna dijagnostika

Standardni ECHO gram A plan (sa ili bez fotosnimke)

Elektromiografska dijagnostika

Standardna elektromiografija

Standardno ispitivanje brzine provodljivosti

EMG testovi na mijasteniju

EMG refleksološka analiza

EMG analiza frekvencije

1.3. Ambulantno liječenje svih bolesti pri kojima je to moguće

2. Stacionarno liječenje neuroloških bolesnika

1. Zbrinjavanje bolesnika s urgentnim stanjima

2. Zbrinjavanje i liječenje bolesnika s kroničnim degenerativnim poremećajima

4. PSIHIJARIJA

Duševno zdravlje odraslih

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Psihijatrijska eksploracija (prvi i ponovni pregled)

Psihijatrijska opservacija

Neurološki pregled i obrada (EEG i dr)

Dijagnostička obrada uključujući laboratorijske i radiološke pretrage prema medicinskoj indikaciji

Timska interdisciplinarna dijagnostička obrada

Psihoterapijski intervju

Psihologijski intervju i psihologijski testovi

Socijalno anamnestički intervju

Terenski izvidi

Timska sinteza

-

2. Terapijske i rehabilitacijske mjere i postupci

Individualna psihoterapija

Socijalna terapija

Grupna psihoterapija

Bračna psihoterapija

Obiteljska psihoterapija

Individualni i grupni rad (neuro) psihijatra s bolesnikovom okolinom

Psihofarmakološka terapija

Intervencije kod osoba u kriznom stanju

Liaison psihijatrija odnosno psihoterapija

Individualni rad psihologa s bolesnikovom obitelji

Individualni rad socijalnog radnika s bolesnikovom okolinom

Rad psihologa u grupi (velika, mala)

Okupaciono radna rehabilitacija

-

3. Aktivnosti u cilju unapređenja duševnog zdravlja

- Savjetovališni rad (predbračno, bračno, obiteljsko, ostala savjetovanja)

- Balintove grupe

1. Grupni rad kod poslodavaca, rad sa starijim osobama itd.

2. Rad sa stručnjacima, medijima itd.

Duševno zdravlje djece i mladeži

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Dijagnostičke mjere i postupci kod odraslih /izuzev bračnu i liaison psihoterapiju/ primjereno dobi pacijenta

Defektološki intervju

Defektološko ispitivanje (obrada)

TIMSKA SINTEZA

2. Terapijske i rehabilitacijske mjere i postupci

Individualna psihoterapija djeteta
Individualna psihoterapija adolescenta
Ostali terapijski postupci kao kod odraslih primjereno dobi pacijenta
Individualna defektološka terapija
Grupna defektološka terapija, uključujući rad na terenu
Individualni rad defektologa s bolesnikovom okolinom

3. Aktivnosti u cilju unapređenja duševnog zdravlja

- Savjetovanišni rad (predbračno, bračno, obiteljsko, ostalo savjetovanje)
- Grupni rad u vrtićima, školi, domu itd.
- Rad sa stručnjacima, medijima itd.

5. UROLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled (uključuje digitorektalni pregled kod muškaraca)
Dijagnostičke cistoskopije i uretroskopije (s ili bez probne ekscizije)
Kateteriziranje i bužiranje mokraćovoda
Dijagnostičko tiještenje i istiskivanje prostatovezikularnih izlučevina.
Punkcije testisa i prostate
Dijagnostički intervencijski ultrazvuk
Biopsija prostate
Bazična urodinamska ispitivanja
Radiološke pretrage (RTG, CT i dr.)

2. Terapijske mjere i postupci

Endoskopski zahvati kao vađenje stranih tijela, kamenaca i dr.
Razna kateteriziranja, stavljanje trajnih uretralnih i suprapubičnih katetera, ispiranje katetera i mjehura
Razna sondiranja i bužiranja
Drugi endourološki zahvati
Ubodno pražnjenje hidrocele
Prorez skrotalnih, periuretralnih i perinealnih apscesa
Funikularne i intrapenilne neurolitičke i hemolitičke blokade
Nefrektomija
Rekonstrukcijski zahvati uropoetskog sustava
Standardni radikalni zahvati urološke onkologije
Standardni urološki zahvati kod djece
Perkutani pristupi u urologiji
Složeni rekonstrukcijski zahvati
Dječja urologija
Vaskularni pristupi
Osnovni laparoskopski zahvati
Reintervencije i rješavanje komplikacija
Transplantacija i eksplantacija bubrega, ekstrakorporalna i renovaskularna kirurgija bubrega

Zahvati u hipotermiji
Radikalni zahvati onkološke urologije
Kirurgija nadbubrežne žlijezde
ESWL
Složeni laparoskopski zahvati
Urodinamika i uroneurologija

6. PEDIJARIJA

1. NEUROPEDIJARIJA

1.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled
EEG -cjelonoćno snimanje, deprivacija spavanja, poligrafija
Evocirani potencijali-vidni, slušni, somatosenzorni
Elektromioneurografija (EMNG)
Ultrazvuk mišića
Biopsija tkiva
Intrakranijski Doppler, MRI/MR, angiografija

1.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija epilepsija, neuromuskularnih i neuroheredodegenerativnih, cerebrovaskularnih i onkoloških bolesti sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

2. DJEČJA PULMOALERGOLOGIJA

2.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled
Alergologijska testiranja
Funkcijska plućna dijagnostika i provokacijski testovi
Endoskopija
Biopsija pluća

2.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija funkcionalnih i anatomskih anomalija dišnog sustava, kroničnih plućnih bolesti, alergijskih plućnih bolesti sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

3. DJEČJA REUMATOLOGIJA I IMUNOLOGIJA

3.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

Dijagnoza imunodeficijencija - dijagnostički testovi: imunoelektroforeza proteina, određivanje imunoglobulina, izohemaglutinina i drugi

Dijagnoza reumatskih bolesti - dijagnostički testovi: muskuloskeletni ultrazvuk, dezintometrija kostiju, RF, C3, C4, ANA, Anti-ds-DNK i drugi

3.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija imunodeficijencija, reumatskih bolesti, steroid inducirane osteoporoze sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

4. DJEČJA KARDIOLOGIJA

4.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

Otkrivanje i praćenje rizičnih pacijenata za koronarnu bolest i hipertenziju

EKG, HOLTER

Ehokardiografija

Ergospirometrija

24-satno mjerenje krvnog tlaka

Invazivna preoperativna dijagnostika kongenitalnih srčanih grešaka i miokardiopatija

4.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija srčanih grešaka, miokardiopatija, hipertenzije, poremećaja srčanog ritma i ostalih srčanih bolesti kod djece sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

5. DJEČJA NEFROLOGIJA

5.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

Radiološka i ultrazvučna dijagnostika

Urodinamska ispitivanja urotrakta

EMG uretralnog sfinktera

Biopsija bubrega

5.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija kroničnih upala mokraćnog sustava, bolesti glomerula i tubula, funkcionalnih i neurogenih poremećaja urotrakta, renovaskularnih bolesti, tumora sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

6. KLINIČKA TOKSIKOLOGIJA

6.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

Vođenje registra otrovanih

Toksikološka baza podataka

Izrada terapijskih algoritama

6.2. Terapijske mjere i postupci

Zbrinjavanje i terapija otrovanih sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima.

7. KLINIČKA GENETIKA

7.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled
Citogenetička ispitivanja
Molekulska dijagnostika
Genetičko savjetovanje

7.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija rijetkih nasljednih poremećaja sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

8. DJEČJA GASTROENTEROLOGIJA

8.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled
Dijagnostička endoskopija
Manometrija probavnog sustava
Testovi opterećenja
Alergološko testiranje
Ultrazvuk
Biopsija jetre, sluznice probavnog sustava

8.2. Terapijske mjere i postupci

Terapijska endoskopija i ostale terapijske mjere sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

9. DJEČJA ENDOKRINOLOGIJA

9.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled
Obrada djece s dijabetes melitusom i ostalim bolestima endokrinog sustava

9.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija bolesti endokrinog sustava sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

10. DJEČJA HEMATOLOGIJA

10.1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

Obrada djece s hematološkim bolestima

10.2. Terapijske mjere i postupci

Terapija hematoloških bolesti sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima

11. REPRODUKTIVNO ZDRAVLJE

11.1. Zaštita reproduktivnog zdravlja djece i mladeži kroz rad liječnika dječje i adolescentne ginekologije te dermatovenerologije

11.2. Provođenje postupaka zdravstvenog odgoja i edukacije

11.3. Planiranje obitelji i kontracepcije

7. GINEKOLOGIJA I OPSTETRICIJA

1. Antenatalna skrb

Sistematski i kontrolni pregled trudnice

Imunološki testovi u trudnoći

Slušanje kucaja srca ploda u prvoj polovini trudnoće

Amnioskopija

Kardiotokografija

Ultrazvučna cefalometrija i lokalizacija placente

Amniocenteza

Mjerenje fetalnog disanja UZV

Određivanje B-HCG iz seruma trudnice

Fetalna pH-metrija

Otkrivanje rizičnih stanja u trudnoći i osiguravanje odgovarajuće pomoći

Kvantitativna dijagnostika poremećene trudnoće hormonskim analizama, amniocentezom, određivanjem acidobazne ravnoteže fetalne krvi i spektrofotometrijom plodove vode, ultrazvukom i sl.

Kontrola i terapija poremećene trudnoće

2. Partalna skrb

Stručna pomoć pri porodu

Prevenција senzibilizacije Rh negativnih majki

3. Postpartalna skrb

Kontrolni pregled babinjače

Zdravstveno prosvjećivanje uključujući promociju dojenja

4. Detekcija i rana dijagnostika raka grla maternice, vagine, vulve, i ostalih genitalnih malignoma uključujući određivanje stupnja čistoće iscjetka vagine i citodijagnostiku

5. Sudjelovanje u organizaciji i provedbi sistematskih pregleda žena na određenom području.

6. Dijagnostika i konzervativna terapija genitalnih upala (uključivo tuberkulozu), nepravilnosti krvarenja osim teških poremećaja ovarijskog ciklusa, te drugih ginekoloških bolesti

7. Suzbijanje i liječenje steriliteta

Temeljna obrada i liječenje neplodnosti žene

Ultrazvučno mjerenje rasta folikula

Aspiracija jajnih stanica pod kontrolom UZV

Inseminacija

Metode asistirane reprodukcije u liječenju neplodnosti

8. Osnovna dječja ginekologija: discizija himena kod hematokolposa, liječenje banalnih upala i trauma, vađenje stranih tijela iz rodnice

9. Drugi dijagnostički postupci

Kolposkopija, endouterina aspiracija

Ultrazvučna obrada statičke inkontinencije urina

Ultrazvučna dijagnostika ginekoloških bolesti

Ultrazvučna dijagnostika obojenim i pulzirajućim Dopplerom

Histerosalpingografija

10. Drugi terapijski postupci

Lokalna aplikacija lijekova

Incizija i marsupijalizacija Bartholinijeve žlijezde.

Aplikacija intrauterinog uloška.

11. Operacijsko liječenje

Operacije ovarija

Operacije Fallopijeve tube

Operacije vrata maternice

Operacije na maternici

Kiretaža

Druge operacije maternice i suspenzornih struktura

Operacije vagine

Operacije vulve i perinea

Instrumentalna ekstrakcija ploda i zadka

Druge operacije za indukciju ili ubrzanje poroda

Carski rez i odstranjivanje ploda

Korektivne operacije zbog defekta dna zdjelice

Korektivne operacije zbog statičke inkontinencije urina

Korektivne operacije na jajovodima zbog neplodnosti

Laparaskopske operacije

Histeroskopske operacije

Tuboskopija (salpigoskopija)

Onkološke operacije u ginekologiji

8. INFEKTOLOGIJA

1. Dijagnostika zaraznih bolesti

Klinički pregled bolesnika oboljelih od zaraznih bolesti i bolesnika za koje se sumnja da boluju od zarazne bolesti uz adekvatnu izolaciju

Uzimanje briseva ždrijela, nazofarinksa, oka, uretre, rektuma, vagine i lokalnih upalnih žarišta

Punkcija limfnog čvora i upalnog eksudata

Endoskopske pretrage (gastroskopija, rektoskopija, kolonoskopija)

Obavljanje uobičajenih rutinskih laboratorijskih i drugih dijagnostičkih pretraga kao što su:

- biokemijske pretrage urina, krvi (plazme), likvora,
- osnovne hematološke i citološke pretrage likvora,
- radiološka, EKG, EEG dijagnostika

Mikrobiološka (bakteriološka, virusološka, gljivična), serološka, PCR i imunološka dijagnostika

Otoskopija. Kutanoalergijski testovi.

Lumbalna punkcija (kod hospitaliziranih bolesnika)

Biopsija jetre (kod hospitaliziranih bolesnika)

2. Terapija

Prema suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke, uz adekvatnu izolaciju

Napomena: Dio navedenih pretraga i zahvata obavlja se i u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti (kod pacijenata, bolesti i stanja kod kojih nije moguće iste obaviti u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti).

9. FIZIKALNA MEDICINA I REHABILITACIJA

1. Dijagnostika bolesti lokomotornog sustava

Klinički pregled bolesnika oboljelih od bolesti muskuloskeletnog sustava

Kineziološka mjerenja muskuloskeletnog sustava

Testiranje aktivnosti svakodnevnog života

Dijagnostičke i terapijske punkcije zgloba i drugih dijelova lokomotornog sustava

Elektrodijagnostika

Ultrazvučna dijagnostika lokomotornog sustava

Uobičajene rutinske laboratorijske i druge dijagnostičke pretrage kao što su:

- hematološke pretrage
- biokemijske pretrage krvi i urina

radiološke pretrage, scintigrafija

Imunološka, serološka i mikrobiološka dijagnostika

2. Terapija

Prema suvremenim medicinskim saznanjima: medikamentna terapija, fizikalna terapija (uključujući fizikalnu terapiju u kući) i rehabilitacijski postupci.

10. ORTOPEDIJA

1. Primarna ortopedska obrada

Specijalistički pregled lokomotornog sustava

Osnovna ultrazvučna dijagnostika prirođenih i stečenih deformacija i ozljeda lokomotornog sustava djece i odraslih, uključujući i UZV obradu tumora lokomotornog sustava

Dijagnostičke i terapeutske punkcije i ekscizije (uključujući i obradu tumora lokomotornog aparata u smislu punkcije)

2. Ambulantno zbrinjavanje ortopedskih bolesnika

Blokade zglobova i drugih dijelova lokomotornog sustava

Stavljanje svih vrsta imobilizacija

Liječenje luksacija zglobova

Propisivanje i kontrola funkcionalnosti ortopedskih pomagala, te ev. korekcija pomagala

3. Operacijsko liječenje

Operacije i reoperacije na svim dugim i kratkim kostima

Otvorena repozicija prijeloma kratkih i dugih kostiju s unutarnjom ili vanjskom fiksacijom

Operacije i reoperacije na velikim i malim zglobovima

Plastične operacije i reoperacije zglobnih struktura

Operacije i reoperacije na svim mišićima, tetivama, fascijama i burzama

Amputacija i dezartikulacija udova uključujući i liječenje posljedica amputacija

Druge operacije i reoperacije osteomuskularnog sustava

Dijagnostički i terapijski postupci liječenja tumora lokomotornog sustava, uključujući rekonstrukciju defekata

Uzimanje i postavljanje koštanih i koštano-zglobnih presađaka, s ili bez fiksacije

Rekonstrukcijski operacijski zahvati kostiju i zglobova uključujući i endoproteze

Konzervativno liječenje razvojnih i stečenih anomalija i ozljeda lokomotornog sustava

Egalizacija ekstremiteta

Artroskopije - dijagnostičke i terapijske

Biomehanička analiza i vrednovanje liječenja sustava za kretanje

Propisivanje i kontrola postoperacijske funkcionalnosti ortopedskih pomagala, te ev. korekcija pomagala

Rana postoperacijska rehabilitacija

11. OTORINOLARINGOLOGIJA

1. Ambulantno zbrinjavanje otorinolarinoloških bolesnika:

1.1. Dijagnostika

Specijalistički pregled otorinolarinološkog bolesnika: klinički pregled uha, nosa i grla, te glave i vrata

Osnovna endoskopska dijagnostika uha, nosa i grla fleksibilnim ili krutim instrumentarijem.

Ultrazvuk glave i vrata

Citološke punkcije patoloških tvorbi glave i vrata

Specijalizirane pretrage organa glave i vrata te žlijezda u području glave i vrata

Zasebne pretrage u području fonijatrije te audiovestibulologije

1.2. Ambulantno liječenje svih bolesti pri kojima je to moguće

2. Stacionarno liječenje uključujući kirurške zahvate

2.1. Rinolarinologija - dijagnostika i liječenje: funkcija njuha te bolesti osjetila; poremećaja zadaća nosa; rinitis; alergički rinosinuitis; opstrukcije nosa; tvorbe nosa u središnjoj liniji; zadaće sinusa; sinusitis; kirurgija paranazalnih sinusa; epistaksa; zadaće slinovnica; bolesti gornjeg dišnog puta: okus; stomatiti; faringitis; odontogene upale; bolesti temporomandibularnog zgloba; hrcanje i opstruktivna apneja u snu; laringitis, promuklost i paralize glasiljki; dobroćudne novotvorine grkljana; bolesti jednjaka; traheotomija i intubacija; infekcije dubokih prostora vrata; traume vrata, ždrijela, jednjaka, grkljana i drugih organa u području glave i vrata.

2.2. Kirurgija glave i vrata

Sveobuhvatno liječenje tumora svih organa glave i vrata, metastaza u vrata te drugih manifestacija maligne bolesti.

2.3. Otorinolarinologija za dječju dob

Dijagnostika i liječenje: stenozе grkljana; apneja u snu u dječjoj dobi; stridor, aspiracija i kašalj; strana tijela dišnog i probavnog sustava; kongenitalni tumori i ciste; rascjepi lica i nepca; tonzilitis i tonzilektomija; anomalije dišnog i probavnog sustava; zloćudni tumori u dječjoj dobi, urođeni gubitak sluha, te audiološka i vestibulološka obrada djeteta.

2.4. Otologija - dijagnostika i liječenje uključujući procjenu perifernog i centralnog sluha i organa ravnoteže, tehnike prikaza temporalne kosti i unutarnjeg uha, liječenje upala zvukovoda, tumora uha i pripadajućeg dijela baze lubanje, kongenitalnih atrezija uha, upala srednjeg uha, komplikacija upala srednjeg uha, u temporalnoj kosti i izvan nje, trauma srednjeg uha, kolesteatoma, paraliza ličnog živca, kirurških zahvata za liječenje upala srednjeg uha,

otoskleroze, paraliza ličnog živca, perifernih bolesti vestibularnog osjetila, gluhoća zamjedbenog tipa uzrokovanih oštećenjem pužnice i drugo.

2.5. Zahvati facijalne i plastično rekonstruktivne kirurgije u području glave i vrata

12. DERMATOLOGIJA I VENEROLOGIJA

1. Dijagnostičkemjereipostupci

Prvi dermatovenerološki pregled uključujući i elemente angiološkog, proktološkog i androloškog pregleda

Kontrolni dermatovenerološki pregled

Bakteriološka, mikološka, parazitološka i virusološka obrada

Epikutani test, skarifikacijski test, po potrebi ostali testovi

Testovi opterećenja (lijekovi)

Trihogram

Dermatohistopatološka pretraga (svjetlosna mikroskopija, rutinske metode bojanja, specijalne metode bojanja, imunohistokemijske metode)

Elektronska mikroskopija nekih promjena kože (nasljedne bulozne dermatoze, neke druge bolesti kože)

In situ hibridizacija i PCR (bakterijska i virusna DNA)

Direktna imunofluorescencija (stečene bulozne dermatoze i autoimune bolesti vezivnog tkiva, neke druge bolesti kože)

Indirektna imunofluorescencija za dokazivanje cirkulirajućih protutijela usmjerenih protiv strukturnih komponenti epidermisa te zone bazalne membrane

Imunofluorescentna pretraga za dokazivanje *Borrelia burgdorferi*. Serološki testovi za otkrivanje (VDRL, TPHA) i potvrđivanje (FTA, VDRL u titru, ITP, 19S-IgM-FTA-ABS) sifilisa

Dokazivanje antinuklearnog faktora (ANF) fluorescentnom metodom.

Dokazivanje DNA fluorescentnom metodom (kritidija test). Dokazivanje ukupnog komplemeta. Dokazivanje cirkulirajućih imunih kompleksa. In vitro testovi za dokazivanje alergije na lijekove – test transformacije limfocita (TTL) i indirektni test degranulacije bazofilnih granulocita (ITDBG). Dermatoskopija (pigmentne tumorske lezije kože)

2. Terapijske mjere i postupci

Krioterapija (N₂, CO₂)

Terapija umjetnim izvorima svjetla (UVB, UVA, PUVA, Re-PUVA, PUVA-bath, PUVA dlanova i tabana)

Terapija laserskim zrakama

Terapija ionizirajućim zrakama (meke RTG zrake)

Operativne metode (incizijska i ekscizijska biopsija, ekskohlacija, dermabrazija, poluduboki i duboki ≡ peeling≡ , primjena električne struje – elektrokoagulacija, elektroepilacija).

Sklerozacija vena

Intralezionalna primjena glukokortikoida. Terapija fitotoksičkim sredstvima (podofilin i 5-fluorouracil)

13. OFTALMOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci:

1.1. Pregled prednjeg očnog segmenta s određivanjem naočala (uz skijaskopiju).

1.2. Kornealna topografija i endotelna mikroskopija na spekularnom mikroskopu.

1.3 Ispitivanje funkcionalnosti suznih puteva (Schirmerov test, testiranje prohodnosti suznih kanala, Rtg snimka uz upotrebu kontrasta).

1.4. Određivanje intraokularnog tlaka (tonometrija) s gonioskopijom i tonografijom. Kvantitativna kinetička perimetrija i/ili kompjuterizirana perimetrija.

1.5. Pregled očne pozadine direktnom ili indirektnom oftalmoskopijom uz fluoresceinsku angiografiju. Elektro-okulografija, elektromiografija očnih mišića i vizualni evocirani potencijali. Adaptometrija i anomaloskopija.

1.6. Ultrazvučni pregled oka i orbite dvodimenzionalnim (A- i B-scan) i trodimenzionalnim ultrazvukom. Biometrija i određivanje jakosti intraokularne leće pomoću ultrazvuka. Egzoftalmometrija.

1.7. Ispitivanje bulbomotorike, kuta škiljenja i dvoslika na sinoptoforu. Heringov test, te Hess-Lancasterov test za određivanje dvoslika. Maddox-test, eutiskopija i ordiniranje Fresnelovih prizama.

2. Terapijski postupci:

Proštrcavanje suznih kanala s antibiotikom s/bez steroida.

Implantacija silikonskih čepića u otvore suznih kanala.

Epilacija (ručna ili elektroepilacija) trepavica u trihijaze.

Ispiranje očiju kod opekotina.

Uklanjanje stranog tijela sa rožnice, spojnice ili ispod vjeđe.

Odstranjenje zamućenja stražnje kapsule pomoću YAG-lasera.

Vježbe na sinoptoforu (simultani vid, fuzija, stereovid).

3. Operacijsko liječenje:

1. Manji zahvati

Operacije na vjeđi (šavi, incizija kod flegmone, apscesa i furunkula).

Operacija halazona i raznih tumora vjeđe.

Odstranjenje cista (dermoidna cista, cista spojnice).

2. Ostali zahvati

Operacije suznog aparata (npr. dakriocistorinostomija)

Operacije vjeđe (senilne promjene, tumori, ptoze, tarzorafija, rekonstrukcija nakon traume)

Operacije očnih mišića.

Operacije rožnice (šavi, transplantacija rožnice, amnijske membrane i limbalnih stanica, pterigij, fototerapeutska i astigmatska keratektomija).

Operacije šarenice (iridektomija, pupiloplastika.)

Antiglaukomske operacije (trabekulektomija, laserska trabekuloplastika, ciklokrioaplikacija, viskokanalikulostomija).

Operacije leće: (klasična i ultrazvučna operacija mrežice, implantacija intraokularne leće)

Operacije retine, horoideje i staklovine: (vitrektomija, ablacija retine, argon-laser fotokoagulacija, vađenje stranog tijela iz staklovine, brahiterapija)

Operacije orbite i očne jabučice: (prolapsa masnog tkiva, dekompresija orbite, enukleacija, evisceracija, implantacija hidroksiapatitne i keratoproteze).

14. KIRURGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Klinički pregled kirurškog bolesnika

Probna ekscizija kože ili sluznice

Rektoskopija uključujući digitorektalni pregled i eventualnu eksciziju

2. Terapijske mjere i postupci

Obrada malih rana

Punkcije gnoja i izljeva krvi
Novokainske blokade
Ekstirpacija ganglioma
Ekstirpacija stranog tijela iz kože i potkožnog tkiva
Operacija paronihije, uraštenog nokta i subungunalnog panaricija
Ekscizija ili ekstirpacija tumora kože ili potkožnog tkiva
Incizija apscesa
Ekstirpacija higroma i bursa
Incizija flegmone dlana i tabana
Repozicije luksacija
Sadrena imobilizacija gornjih i donjih ekstremiteta
Torakobrahijalni sadreni zavoj
Sadrena Minerva
Punkcije zgloba
Simpatikus blokada rebara
Repozicija zatvorenog prijeloma nadlaktice, ruke, zapešća, prstiju, stopala, jedne kosti podlaktice i prijeloma fibule
Incizija perianalnog apscesa
Šav rane
Sekundarni šav
Preparacija vene

Napomena: *Zbog specifičnosti kirurških zahvata i postupaka, dio navedenih pretraga i zahvata obavlja se i u stacionarnoj zdravstvenoj zaštiti (kod pacijenata, bolesti i stanja kod kojih nije moguće iste obaviti u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti).*

3. Operacijsko liječenje

3.1. Najčešći operacijski zahvati u abdominalnoj kirurgiji:

Hernioplastika hernija prednje trbušne stijenke
Resekcija želuca, parcijalna ili totalna
Šavovi perforiranog ulkusa
Resekcija tankog crijeva
Resekcija debelog crijeva, segmentalna ili totalna
Ekstirpacija anorektuma
Gastroenteralne i enteroenteralne anastomoze
Formiranje anus practernaturalisa
Apendektomija
Drenaža perianalnog apscesa
Ekscizija perianalne fistule
Hemoroidektomija
Resekcija jetre
Transplatacija i eksplantacija jetre
Kolecistektomija
Koledokotomija, ekstrakcija konkremenata, T drenaža
Biliodigestivne anastomoze

Parcijalna resekcija gušterače
Cefalična pankreatoduodenektomija
Splenektomija
Operacija hijatalne hernije

3.2. Najčešći zahvati u vaskularnoj kirurgiji:

Embolektomija i trombektomija arterija ekstremiteta i probavnog trakta
Trombendarterektomija arterija vrata, gornjih i donjih udova
Ekstirpacija varikoznih vena
Resekcija i rekonstrukcija aneurizmi abdominalne aorte, njenih ogranaka i arterija ekstremiteta
Krvožilne prenosnice u okluzivnim bolestima perifernih arterija
Lumbalna simpatektomija

3.3. Najčešći zahvati u traumatologiji:

Repozicija prijeloma i imobilizacija sadrenom udlagom
Skeletna ekstenzija
Operacija prijeloma ključne kosti
Operacija vrata i tijela skapule
Operacija prijeloma vrata nadlaktične kosti
Operacija prijeloma u području lakta (suprakondilarni i kondilarni prijelomi nadlaktične kosti, prijelom olekranoma)
Operacija prijeloma podlaktice
Operacija prijeloma dijafize dugih kostiju
Operacija prijeloma zdjelice
Vanjska fiksacija prijeloma zdjelice i ekstremiteta
Operacija prijeloma vrata bedrene kosti, pertrohanterne ili subtrohanterne regije
Parcijalna i totalna endoproteza kuka
Operacija prijeloma i ligamentarnih ozljeda koljena
Operacija maleolarnih prijeloma
Operacija prijeloma stopala
Ekstrakcija osteosintetskih sredstava

3.4. Najčešći zahvati u plastičnoj kirurgiji:

Operacija benignih i malignih tumora dojke (biopsija, kvadrantektomija i evakuacija limnih čvorova aksile, modificirana radikalna mastektomija)
Biopsija limfnog čvora čuvara kod tumora dojke i malignog melanoma
Primarna i sekundarna rekonstrukcija dojke protezom ili režnjem
Ekscizija benignih i malignih tumora kože
Operacije kompresivnih neuropatija i Dupuytrenove kontrakture
Primarna i sekundarna rekonstrukcija kod ozljeda perifernih živaca i tetiva
Replantacija amputiranih ekstremiteta
Rekonstrukcija defekata lokalnim i mikrovaskularnim režnjevima
Operacija lomova šake
Operacija transseksualizma – prema medicinskoj indikaciji

3.4.1. Estetske i ostale operacije

Augmentacija dojke
Redukcijska mamoplastika
Ritidektomija
Blefaroplastika
Operacija otapostaze
Septorinoplastika
Abdominoplastika
Liposukcija

3.5. Kardijalna kirurgija

3.5.1. Mjere u specijalističko kozilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

3.5.1.1. Opće mjere

- a) Prošireni pregled kardiološko-kirurškog bolesnika u preoperacijskom i postoperacijskom periodu
- b) Provođenje posebnih dijagnostičkih postupaka kao što su procjena hemodinamskog statusa bolesnika (ergometrija, radiozotopni stres, test, transtorakalni i transezofagijski UZV srca, te kateterizacija srčanih šupljina i procjena valvularne funkcije), anatomija stanja koronarnih žila (koronarografija, spiralni CT toraksa) i anatomija aorte i velikih krvnih žila (DSA i NMR)
- c) Postavljanje indikacija za kardiološko liječenje uvidom u status bolesnika i dijagnostičke pretrage
- d) Hitno zbrinjavanje životno ugroženih bolesnika (npr. disekcija koronarnih arterija nakon neuspješne angioplastike, ubodne rane u medijastinum, te akutne disekcije aorte).
- e) Konzultacije o daljnjem liječenju bolesnika na zahtjev nadležnog liječnika, specijalista u općim bolnicama i drugih organizacija i pravnih osoba
- f) Utvrđivanje zdravstvenog stanja kardiokirurškog bolesnika radi ocjene radne sposobnosti na zahtjev raznih komisija i organizacija.
- g) Ekspertize u slučaju potrebe za liječenjem u inozemnim centrima na zahtjev fondova ili komisija
- h) Vođenje medicinske dokumentacije

3.5.1.2. Specijalne mjere

- a) Preoperativna procjena krvnožilnog sustava bolesnika
- b) Poslijeoperacijsko vođenje bolesnika nakon zahvata u ekstrakorporalnoj cirkulaciji
- c) Procjena funkcije ugrađenih elektrostimulatora srca ili kardiovertera (defibrilatora srca)
- d) Vođenje bolesnika s transplantiranim srcem.
- e) U suradnji s dječjim kardiolozima, poslijeoperacijsko praćenje djece s kongenitalnim manama srca.
- f) Procjena potrebe hitnih palijacijskih zahvata u novorođenčadi i dojenčadi s teškim oblicima cijanoze i hemodinamske nestabilnosti.
- g) Postavljanje hitnih indikacija za kardiokirurški zahvat u suradnji sa specijalistima za unutarnje bolesti i kardiolozima.

3.5.2. Mjere u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti

3.5.2.1. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija bolesnika s akutnim bolestima u kardijalnoj kirurgiji:

- a) hitne akutne disekcije uzlazne aorte, luka i silazne aorte,
- b) traume srca i velikih krvnih žila,
- c) hitna stanja u novorođenačkoj dobi zbog teških kongenitalnih anomalija srca i krvnih žila,
- d) liječenje bolesnika s totalnim A-V blokom ovisnih o privremenom elektrostimulatoru,
- e) tamponade srca uzrokovane različitim oblicima perikarditisa (upale, traume, tumori, perikarda),
- f) hitno liječenje disekcija i tromboza koronarnih arterija nakon angioplastike istih u kateterizacijskom laboratoriju,
- g) vađenje stranih tijela uz potrebu EKC stroja
(Uključena uobičajena zdravstvena skrb na odjelu, u intenzivnoj njezi, prije i poslijeoperacijskom liječenju).

3.5.2.2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija bolesnika s kroničnim bolestima

- a) valvularne bolesti srca (degenerativne bolesti, reumatske i upalne, stanja iza endokarditisa),
- b) liječenje bolesnika s kongestivnim zatajenjem srca,
- c) bolesti koronarnih krvnih žila i liječenje bolesnika s aneurizmama lijevog ventrikla,
- d) poslijeoperacijska hemodinamska potpora intraaortalnom balon pumpom ili potpora strojem za izvantjelesni krvotok u slučaju sindroma niskog minutnog volumena,
- e) kronične bolesti perikarda (konstriktivni perikarditis),
- f) ugradnja trajnog defibrilatora srca kao prevencija malignih aritmija,
- g) aterosklerotske aneurizme velikih krvnih žila i aorte,
- h) liječenje bolesnika starije životne dobi s graničnim izbačajnim frakcijama i oštećenjima funkcije miokarda,
- i) transplatacija srca u slučaju ireverzibilnih ozljeda miokarda,
- j) ekstirpacija različitih tumora srca (npr. miksom lijevog atrija i sl.)

3.5.2.3. Specijalne mjere i postupci u bolničkoj zaštiti kardijalnih bolesnika i djece s kongenitalnim anomalijama srca

- a) Izvantjelesni krvotok uz upotrebu hipotermije radi produženja vremena ishemijske tolerancije tkiva.
- b) Koronarna revaskularizacija na "kucajućem" srcu bez upotrebe stroja za EKC, u bolesnika starije dobi ili s dodatnim ko-morbiditetom.
- c) Ugradnja mehaničkih i bioloških valvularnih proteza.
- d) Rekonstrukcije aorte umjetnim dakronskim protezama.
- e) Upotreba cirkulacijskog aresta uz nisku hipotermiju (između 15-18 C) radi liječenja bolesti luka aorte i kongenitalnih mana u novorođenčadi.
- f) "Bridge-in" (potpora desnog i/ili lijevog ventrikula EKC strojem radi niske ejijske frakcije) radi teških zatajenja srca do izvođenja transplantacije.
- g) Transplantacija i eksplantacija srca.
- h) Ekstrakorporalna asistencija pri operacijama transplantacije jetre i nekim neurokirurškim operacijama.
- i) Anestezija pri izvođenjima elektrokonverzije srca i elektrofiziološkim testiranjima.

j) Dugotrajno post-intenzivno liječenje kroničnih bolesnika s višeorganskim zatajenjem organa, te liječenje bolesnika na hemodijalizi.

k) Postoperativno-rehabilitacijsko liječenje kardijalnih bolesnika

4. Razvoj "dnevne kirurgije" (Operacije ingvinalne hernije, operacije vena i dr.)

15. DJEČJA KIRURGIJA

NEONATALNA I DOJENAČKA KIRURGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

2. Operacijsko liječenje

Operativni zahvati na djeci rođenoj ispod 40 tjedana gestacije

Laparoskopski zahvati u dojenačkoj dobi

Zahvati defekta trbušne stijenke i ošita

Atrezije i stenozе jednjaka, duodenuma, crijeva i anorektalne anomalije

Mekonijski ileus, malrotacije, sindrom kratkog crijeva

Atrezije i ciste bilijarnog trakta

Resekcija jetre

Kirurgija dječjeg pankreasa

KIRURGIJA DJEČJEG TORAKSA I MEDIJASTINUMA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

Bronhoskopija, torakoskopija, ezofagogastroskopija,

Ezofagomanometrija, spirometrija

UZV srca

2. Operacijsko liječenje

Prirodene malformacije grudnog koša,

Kirurgija dječjeg ošita,

Kirurgija traheobronhalnog stabla i pluća

Kirurgija jednjaka,

Medijastinalni tumori

KIRURGIJA UROGENITALNIH ORGANA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

Endoskopija

Urodinamika

2. Terapijske mjere i postupci i operacijsko liječenje

Terapijska endoskopija
Kirurgija malformacija bubrega, mjehura i uretre
Neurogeni mjehur, ugradnja arteficijelnog sfinktera uretre
Kirurgija tumora

ABDOMINALNA KIRURGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

2. Operacijsko liječenje

Morbus Crohn, ulcerozni kolitis, adenomatozna polipoza, anorektalni prolaps
Portalna hipertenzija
Metastaze jetre
Ciste i tumori gušterače

DJEČJA TRAUMATOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

2. Operacijsko liječenje

Teške politraumatske ozljede
Specifični dječji kostolomi (ozljede zone rasta, osteosinteze)

DJEČJA NEUROKIRURGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled
Monitoring intrakranijalnog tlaka

2. Operacijsko liječenje

Hidrocefalus
Prirodene malformacije kralježnice
Tumori mozga

OPEKLINE

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Specijalistički pregled

2. Terapijske mjere i postupci te operacijsko liječenje

Liječenje svih opekline III stupnja
Opekline II i III stupnja iznad 10%
Opekline II i III stupnja na licu, šaci, stopalima, genitalima i perineumu
Rana nekrektomija i transplantacija
Primjena kulture autotransplantata

DJEČJA ONKOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

- Specijalistički pregled
- Funkcionalna nefrološka i kardiološka obrada vezana za posljedice kemoterapije
- Određivanje razine citostatika u krvi u tijeku terapije
- Izolacija imunosupresivnih pacijenata
- Imunocitološka i citokemijska obrada

2. Terapijske mjere i postupci

- Intravenozna i intraarterijalna kemoterapija

16. NEUROKIRURGIJA

1. Terapijske mjere i postupci

2. Obrada komplicirane i nekomplikirane frakture kranijuma
3. Obrada sklopetarne rane
4. Rekonstruktivni zahvati na mekom oglavku

5. Opskrba akutnog subduralnog i epiduralnog hematoma s impresivnom frakturom

6. Opskrba kroničnog subduralnog hematoma

7. Kraniotomija kod ekspanzivnih procesa, aneurizmi, epilepsija i psihoza, trepanacija u svrhu drenaže likvora s ventrikulopunkcijom

8. Dekompresivni zahvati na kralješnici u svrhu liječenja degenerativnih oboljenja s prednjom ili stražnjom artrodezom
9. Anastomoze, transplatanti, neuroliza i transpozicija živaca, simpatektomija
10. Dekompresivni zahvati na kranijalnim živcima
11. Operacija urođenih malformacija središnjeg živčanog sustava u dječjoj dobi
12. Dijagnostički stereotaksijski postupci i stereotaksijski postupci u liječenju ekstrapiramidnih poremećaja i kroničnog bola
13. Operacija tumora središnjeg živčanog sustava i tumora perifernih i kranijalnih živaca
14. Endoskopski zahvati unutar lubanje i spinalnog kanala
15. Endovaskularni postupci zbrinjavanja krvožilnih malformacija središnjeg živčanog sustava
16. Likvorske drenaže
17. Monitoring moždanog metabolizma mikrosomom
18. Monitoring intrakranijskog tlaka mikroelektrodom ili vanjskom drenažom

2. Mali zahvati koji se mogu obavljati ambulantno**

19. Blokade živaca
20. Određeni zahvati kod terapije bola i primjene intratekalne terapije (neurostimulacija, implantacija morfolinskih, baklofenskih pumpi)

Napomena: Zbog svoje specifičnosti gotovo svi neurokirurški zahvati i postupci obavljaju se u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti (izuzev**)

17. MAKSILOFACIJALNA KIRURGIJA

1. ONKOLOGIJA

1.1. Operacijsko liječenje

1. Složene resekcije tumora usne šupljine i orofarinksa
2. Disekcije vrata i disekcija pterigomaksilarne jame
3. Ekscizije kožnih tumora, cista i fistula glave i vrata te resekcije tumora usnice
4. Resekcije tumora paranazalnih sinusa i maksilektomije
5. Kraniofacijalna resekcija tumora frontoetmoida i lubanjske baze
6. Egzeneteracija orbite
7. Parotidektomija i ekstirpacija submandibularne žlijezde

2. PLASTIČNA I REKONSTRUKCIJSKA KIRURGIJA GLAVE I VRATA

2.1. Operacijsko liječenje

1. Rekonstrukcije slobodnim mikrovaskularnim, regionalnim i lokalnim režnjevima
2. Koštane rekonstrukcije orbite, srednjeg lica i mandibule
3. Rekonstrukcija usnica
4. Korekcija pareze facijalisa
5. Mikrovaskularna rekonstrukcija živca
6. Korekcije hipertrofičnih ožiljaka, keloida i deformiteta nakon opeklina
7. Rekonstrukcije nakon uporabe tkivnih ekspandera
8. Septorinoplastika
9. Otoplastike i blefaroplastike
10. Estetske korekcije lica i dermoabrazija

3. TRAUMATOLOGIJA

3.1. Operacijsko liječenje

1. Zbrinjavanje ozljeda mekih tkiva glave i vrata
2. Konzervativno i operativno liječenje prijeloma donje čeljusti
3. Repozicija i osteosinteza prijeloma donje čeljusti, srednjeg lica i orbite te kraniofacijalnih prijeloma
4. Imedijatna osteoplastika traumatskih defekata srednjeg lica i orbite s osteosintezom
5. Repozicija luksacije temporomandibularnog zgloba, kirurško liječenje kronične luksacije te osteotomija i plastika ankiloze zgloba

4. KIRURGIJA UPALNIH STANJA

4.1. Operacijsko liječenje

1. Kirurško liječenje odontogenih i neodontogenih upala
2. Kirurško liječenje upala paranazalnih sinusa

3. Kirurško liječenje cista čeljusti
4. Kirurško liječenje upale i kamenaca u žlijezdama slinovnicama
5. Kirurško liječenje dubokih apscesa i flegmona glave i vrata
6. Kirurško liječenje kroničnih upala glave i vrata i osteomijelitisa kostiju lica

5. MALFORMACIJE I DEFORMITETI

5.1. Operacijsko liječenje

1. Heiloplastike, korekcije usnica i plastika usne po Abbeu
2. Palatoplastike i faringoplastike
3. Kirurško zatvaranje fistula nepca i vestibuluma nosa kod rascjepa
4. Sekundarne kirurške korekcije kod rascjepa
5. Osteotomije i osteoplastike donje i gornje čeljusti
6. Distrakcije donje i gornje čeljusti
7. Redukcije masetera i korekcije deformiteta mekih tkiva lica
8. Rekonstrukcije uške
9. Kraniofacijalne rekonstrukcije urođenih i stečenih deformiteta

18. TRANSFUZIJSKA MEDICINA

1. Osiguranje krvnih pripravaka i derivata plazme za transfuzijsko liječenje

1. Promidžba dobrovoljnog davalaštva krvi
2. Organizacija uzimanja krvi
3. Selekcija i odabir dobrovoljnih davatelja krvi
4. Laboratorijsko testiranje krvi dobrovoljnih davatelja (ABO i RhD(D^u) krvne grupe, pregledni testovi prisustva protutijela na eritrocitne antigene davatelja, HBsAg, anti-HCV, anti-HIV1/2, anti-treponema test
5. Savjetovalište za novootkrivene seropozitivne dobrovoljne davatelje krvi
6. Priprava krvnih pripravaka
7. Čuvanje, izdavanje, transport krvnih pripravaka
8. Primjena transfuzijske terapije i praćenje učinkovitosti transfuzijskog liječenja

2. Prijetransfuzijsko ispitivanje bolesnika

9. ABO i RhD krvna grupa
10. Pregledni testovi prisustva protutijela na eritrocitne antigene bolesnika
11. Križna proba

3. Prijenatalna kontrola trudnica

12. ABO i RhD(D^u) krvna grupa
13. Pregledni testovi prisustva protutijela na eritrocitne antigene trudnica

4. Imunohematološka dijagnostika

14. Prisustva protutijela na trombocitne i leukocitne antigene
15. Prisustva, specifičnosti i kliničkog značenja antieritrocitnih aloprotutijela i autoprotutijela HLA antigena i protutijela

5. Serološka dijagnostika biljega krvlju prenosivih bolesti bolesnika i trudnica

16. Pregledni testovi na biljege krvlju prenosivih bolesti
17. Potvrdni testovi na biljege krvlju prenosivih bolesti

19. ANESTEZIOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci

Anesteziološki pregled - konzilijarni

2. Anestezija

Pristup ljudskom organizmu uz odstranjenje boli ili oduzimanje svijesti tijekom većih, za organizam mutilirajućih zahvata uz neminovnu reverziju postupka.

18. Lokalna anestezija
19. Lokalna potencirana anestezija
20. Opća inhalacijska anestezija
21. Opća intravenska anestezija

3. Intenzivna skrb – I-III stupanj

22. sukladno doktrinarnim stavovima struke

4. Intenzivno liječenje – I-III stupanj

23. sukladno doktrinarnim stavovima struke

20. NUKLEARNA MEDICINA

Dijagnostičke mjere i postupci

1. Otkrivanje i praćenje bolesti štitnjače

24. Specijalistički pregled
25. Određivanje hormonalnog statusa
26. Scintigrafija štitnjače i doštitnjače
27. Ultrazvučna i citološka dijagnostika
28. Određivanje joda u urinu

2. Otkrivanje i praćenje kardiovaskularnih bolesti

29. Scintigrafija srca, angioscintigrafija, fleboscintigrafija, limfoscintigrafija
30. Laboratorijske metode

3. Otkrivanje i praćenje bolesti mokraćnog sustava

31. Scintigrafija urotrakta
32. Ultrazvučna dijagnostika

4. Otkrivanje i praćenje plućnih bolesti

33. Scintigrafske metode

5. **Otkrivanje i praćenje bolesti probavnog sustava**
 34. Scintigrafija jetre, žučnog mjehura i žučnih vodova
 35. Scintigrafija slinovnica
 36. Laboratorijske metode određivanja probavnih hormona i receptora
6. **Otkrivanje i praćenje oboljenja kosti i koštane moždine**
 37. Scintigrafske metode prikaza upalno-degenerativnih promjena i trauma
7. **Otkrivanje i praćenje upalnih procesa i infekcije**
 38. Scintigrafske metode
8. **Otkrivanje cerebrovaskularnih bolesti**
 39. Scintigrafske metode
9. **Otkrivanje i praćenje tumorskih bolesti, te učinka terapije**
 40. Scintigrafija konvencionalnim radionuklidima, imunoscintigrafija
 41. Određivanje imunostatusa i imunofenotipizacije
 42. Ultrazvučna i citološka dijagnostika
 43. Laboratorijske metode određivanja tumorskih biljega i receptora
10. **Ispitivanje anemija**
 44. Osnovne hematološke pretrage
 45. Scintigrafska analiza krvnih komponenata

Terapijske mjere i postupci

1. Liječenje bolesti štitnjače radioaktivnim izotopima
2. Liječenje tumorskih bolesti radioaktivnim izotopima
3. Palijativno liječenje boli radioaktivnim izotopima

21. RADIOTERAPIJA I ONKOLOGIJA

1. RADIOTERAPIJSKA ONKOLOGIJA

- 1.1. Određivanje stadija bolesti
- 1.2. Procjena rizika za metastatsko širenje
- 1.3. Timska konzultacija (kirurg, radioterapeut, kemoterapeut)
- 1.4. Utvrđivanje indikacija i kontraindikacija za radioterapiju
- 1.5. Planiranje radioterapije
- 1.6. Aplikacija radioaktivnih izvora
- 1.7. Dnevna bolnica - ambulantna radioterapija
- 1.8. Evaluacija odgovora na terapiju
- 1.9. Praćenje nuspojava terapije

1.10. Praćenje liječenih bolesnika

2. INTERNISTIČKA ONKOLOGIJA

- 2.1. Specijalistički pregled onkološkog bolesnika i postavljanje/verifikacija dijagnoze
- 2.2. Određivanje stadija bolesti
- 2.3. Procjena rizika za metastatsko širenje
- 2.4. Timska konzultacija (kirurg, radioterapeut, kemoterapeut)
- 2.5. Određivanje vrste terapije
- 2.6. Utvrđivanje indikacija i kontraindikacija za kemoterapiju/hormonsku terapiju
- 2.7. Planiranje kemoterapije (određivanje protokola)
- 2.8. Profilaksa mučnine uzrokovane kemoterapijom
- 2.9. Planiranje hormonske terapije
- 2.10. Planiranje primjene hematopoetskih faktora rasta
- 2.11. Dnevna bolnica - ambulantna kemoterapija
- 2.12. Evaluacija odgovora na terapiju
- 2.13. Praćenje nuspojava terapije
- 2.14. Praćenje liječenih bolesnika

3. KIRURŠKA ONKOLOGIJA

ORL ONKOLOGIJA (Kirurgija tumora glave i vrata)

GINEKOLOŠKA ONKOLOGIJA

EUROKIRURŠKA ONKOLOGIJA

- 3.1. Određivanje stadija bolesti
- 3.2. Procjena operabilnosti
- 3.3. Planiranje kirurške terapije (operativnog zahvata)
- 3.4. Utvrđivanje indikacija i kontraindikacija za operativni zahvat (uključuje pregled anesteziologa)
- 3.5. Timska konzultacija (kirurg, radioterapeut, kemoterapeut)
- 3.6. Dnevna bolnica - ambulantni operativni i endoskopski zahvati
- 3.7. Evaluacija odgovora na terapiju

3.8. Praćenje nuspojava terapije

3.9. Praćenje liječenih bolesnika

22. STOMATOLOGIJA

1. INTERDISCIPLINARNE STOMATOLOŠKE MJERE I POSTUPCI

- 1.1. Savjetovanje uključuje pregled bolesnika, davanje uputa bolesniku i upoznavanje bolesnika s učinkom stomatoloških usluga, izvješćivanje bolesnika, odnosno razgovor s bolesnikom / roditeljima
- 1.2. Konzilij i konzilijarno savjetovanje u nazočnosti doktora stomatologije koji bolesnika liječi
- 1.3. Rendgen dijagnostika uključujući očitavanje
- 1.4. Liječenje parodonticija, usta i zubi prema utvrđenim nalazima.
- 1.5. Anestezija
- 1.6. Ubilježba međučeljsnih odnosa i prijenos modela u artikulatorku
- 1.7. Kontrola vitaliteta

2. HIGIJENA USTA

- 2.1. Pregled, provjera usne higijene, motiviranje i davanje uputa za održavanje higijene usta, kontrola plaka s bojom i određivanje indeksa oralne higijene i upalnih promjena sluznice.

3. PARODONTOLOGIJA

- 3.1. Parodontološki pregled obuhvaća klinički pregled i unos u kartoteku, a odnosi se na: mjerenje dubine džepova, mjerenje klimavosti zuba, mjerenje stupnja oštećenja furkacija, registraciju promjena na gingivi, registraciju okluzijskih zapreka, mjerenje retrakcije gingive.
- 3.2. Inicijalna terapija
- 3.3. Kirurško parodontno liječenje, korektivna terapija
- 3.4. Parodontna imobilizacija
- 3.5. Gingivalna epiteza

4. DISFUNKCIJE I MIOARTROPATIJE

- 4.1. Nalazi obuhvaćaju funkcijski nalaz, pregled stanja žvačnih mišića, palpaciju i auskultaciju čeljusnih zglobova
- 4.2. Terapija ubrušavanjem
- 4.3. Terapija s udlagama
- 4.4. Fizioterapija i fizikalna terapija
- 4.5. Dodatna kontrola nakon liječenja

5. STOMATOLOŠKA KIRURGIJA (ORALNA KIRURGIJA)

- 5.1. Vađenje zuba
- 5.2. Kirurški zahvati na mekanim dijelovima
- 5.3. Kirurški zahvati na kostima

- 5.4. Implantologija
- 5.5. Liječenje maksilarnog sinusa
- 5.6. Traumatologija
- 5.7. Fiksacijske (imobilizacijske) udlage
- 5.8. Razni zahvati

6. ENDODONCIJA

- 6.1. Prekrivanje i amputacija bez zatvaranja
- 6.2. Liječenje korijena u više posjeta bez određivanja duljine korijenskog kanala nekim uređajem i bez privremenog ispuna
- 6.3. Opskrba korijenskog kanala vitalnom ekstirpacijom u jednom posjetu bez uporabe elektroničkih uređaja za određivanje duljine kanala bez privremenog ispuna
- 6.4. Liječenje korijenskog kanala u više posjeta uporabom elektroničkih uređaja i određivanja dužine bez privremenog ispuna
- 6.5. Liječenje korijenskog kanala u jednom posjetu uporabom elektroničkih uređaja za određivanja dužine kanala, bez privremenog ispuna
- 6.6. Ponovljeno endodontsko liječenje
- 6.7. Bijeljenje zuba

7. RESTORATIVNA STOMATOLOGIJA

- 7.1. Izrada privremenih amalgamskih i kompozitnih ispuna
- 7.2. Metalni, kompozitni i keramički inlayi neizravno i izravno
- 7.3. Bond tehnika i pečačenje fisura

8. MOBILNA PROTETIKA

- 8.1. Totalna proteza
- 8.2. Djelomična proteza
- 8.3. Pokrovna proteza
- 8.4. Pomoćni radovi
- 8.5. Reparature
- 8.6. Podlaganje proteza
- 8.7. Privremeno podlaganje

9. FIKSNA PROTETIKA

- 9.1. Krunice
- 9.2. Međučlan
- 9.3. Mostovi na lijepljenje
- 9.4. Provizoriji
- 9.5. Krunice i mostovi od umjetnih smola
- 9.6. Nadogradnje
- 9.7. Cementiranje
- 9.8. Opći radovi
- 9.9. Reparature

10. ORTODONCIJA

- 10.1. Ortodontski pregled i plan liječenja obuhvaća ortodontski savjet i prijedlog terapije, ortodontsku anamnezu, status s ocjenom higijene, funkcijsku analizu, kombiniranu dijagnostiku, crtež telerentgenske slike, složenu telerentgensku analizu, plan mobilnih i fiksnih naprava, naputak bolesniku i roditeljima.
- 10.2. Mobilni aparati
- 10.3. Fiksne naprave
- 10.4. Kontrole, prilagodbe, reparature
- 10.5. Liječenje rascjepa usne i nepca

11. DJEČJA I PREVENTIVNA STOMATOLOGIJA

- 11.1. Dijagnostika - uključuje pedodontski pregled, anamnezu i savjet o provedbi higijene, ishrani, prevenciji, te davanje stručnih uputa i savjeta pacijentu.
- 11.2. Preventiva - stomatološki odgoj uključuje odgojna predavanja za male i velike grupe, te pojedinačno savjetovanje
- 11.3. Preventivni zahvati u ordinaciji uključuju kontrolu plaka s bojom i određivanje indeksa oba luka, uklanjanje plaka, pečačenje fisura po zubu, profilaksa s fluorom i dr.postupke.
- 11.4. Prevencijski zahvati u prevencijskoj ordinaciji uključuju motiviranje djece za higijenu usta, demonstraciju čišćenja zuba, kontrolu plaka, demonstraciju i nadzor izvođenja fluoridacije s četkanjem, savjetovanje s odgajateljima i učiteljima u posebnim skupinama djece.
- 11.5. Posebnosti - liječenje mliječnih zubi.
- 11.6. Anestezija - infiltracijska anestezija obuhvaća provodnu, terminalnu kao i intraligamentarnu anesteziju.

23. MEDICINSKA MIKROBIOLOGIJA S PARAZITOLOGIJOM (BAKTERIOLOGIJA, MIKOLOGIJA, VIROLOGIJA, PARAZITOLOGIJA)

1. Dijagnostički postupci u mikrobiologiji

1.1. Bakteriološke pretrage

1. kultivacija i izolacija bakterija iz uzoraka humanog i nehumanog porijekla
2. identifikacija bakterija do razine vrste
3. biokemijska tipizacija, serološka tipizacija, genotipizacija i fagotipizacija bakterija
4. testiranje osjetljivosti bakterija na antibiotike metodama disk-difuzije, E-testa, mikrodilucije te drugim metodama
5. testovi ispitivanja virulencije bakterija
6. ispitivanje osjetljivosti bakterija na dezinfekcijska sredstva
7. ispitivanje i provjere postupaka sterilizacije
8. imunološka dijagnostika bakterija i bakterijskih infekcija direktnim i indirektnim postupcima
9. dijagnostika autoimunih bolesti u diferencijalnoj dijagnostici bakterijskih infekcija
10. detekcija i identifikacija bakterija i njihovih metabolita iz uzoraka humanog i nehumanog porijekla drugim postupcima (plinska kromatografija i druge metode)

11. molekularna dijagnostika bakterija (dokazivanje genoma standardiziranim metodama i "in house" testovima)

1.2. Mikološke pretrage

12. detekcija gljivičnih elemenata iz uzoraka kliničkih materijala imunokemijskim metodama
13. izolacija gljivičnih vrsta iz kliničkih i drugih uzoraka na različitim uzgojnim medijima
14. identifikacija izoliranih sojeva
15. genotipizacija gljiva
16. molekularna dijagnostika gljiva (dokazivanje genoma standardiziranim metodama i "in house" testovima)
17. neizravna dijagnostika sustavnih gljivičnih infekcija

1.3. Virološke pretrage

18. detekcija virusa iz kliničkih i drugih uzoraka imunokemijskim metodama i elektronskom mikroskopijom
19. izolacija virusa iz kliničkih i drugih uzoraka na različitim kulturama stanica i drugim uzgojnim medijima
20. identifikacija i tipizacija izoliranih sojeva virusa
21. serološka tipizacija i genotipizacija virusa
22. molekularna dijagnostika virusa (dokazivanje genoma standardiziranim metodama i "in house" testovima)
23. imunokemijske i druge direktne i indirektne metode u dijagnostici virusnih infekcija
24. identifikacija i serološka dijagnostika kod prionskih bolesti

1.4. Parazitološke pretrage

25. mikroskopski dokaz crijevnih parazita nativnim preparatom, metodama koncentriranja, preparatom obojanim specifičnim bojama i imuno testovima u različitim kliničkim i drugim uzorcima
26. kultivacija parazita na umjetnim podlogama i kulturi stanica
27. serološka dijagnostika tkivnih parazitoza
28. imunološko dokazivanje prisustva topivih antigena parazita
29. molekularna dijagnostika parazitoza
30. identifikacija parazita iz bioptata i krvnih razmaza
31. identifikacija artropoda

24. MEDICINSKA BIOKEMIJA

Dijagnostičke postupci u medicinskoj biokemiji

1. Hematološke pretrage

1. Kvalitativna i kvantitativna analiza krvnih stanica
2. Diferenciranje krvnih stanica
3. Testovi funkcije eritrocita
4. Normalni i patološki hemoglobini
5. Viskoznost krvi
6. Molekularna dijagnostika hematoloških bolesti

2. Koagulacijske pretrage

1. Globalni testovi poremećaja zgrušavanja
2. Faktori zgrušavanja i fibrinolize
3. Testovi funkcije trombocita
4. Molekularna dijagnostika nasljednih poremećaja (krvarenja i tromboze)

3. Biokemijske pretrage

1. Metaboliti i supstrati
2. Enzimi i izoenzimi
3. Elektroliti
4. Elementi u tragovima
5. Proteini
6. Lipidi i lipoproteini

7. Tumorski biljezi
8. Vitamini
9. Hormoni
10. Porfirini
11. Lijekovi i sredstva ovisnosti
12. Acidobazna ravnoteža
13. Kvalitativna i kvantitativna analiza mokraće
14. Kvalitativna i kvantitativna analiza posebnih vrsta tekućina: likvor, želučani sok, duodenalni sok, plodova voda, sjemena tekućina, zglobna tekućina i druge
15. Analiza stolice
16. Analiza bubrežnih i žučnih kamenaca
17. Molekularna dijagnostika genskih bolesti
18. Molekularna dijagnostika nasljednih metaboličkih bolesti

4. Toksikološke pretrage

1. Alkoholi
2. Organska otapala
3. Organofosforni spojevi
4. Lijekovi
5. Sredstva ovisnosti

5. Imunološke pretrage

1. Određivanje autoantitijela
2. Testovi funkcije leukocita

3. Imunofenotipizacija stanica
4. Testovi za alergiju

25. KLINIČKA CITOLOGIJA

1. Dijagnostičke mjere i postupci u kliničkoj citologiji

1. Uzimanje uzorka za citološku analizu

Dijagnostičke punkcije **sa ili bez ultrazvuka, Rtg, CT-a ili MR-a** (limfnih čvorova, štitnjače, dojke, abdominalnih i torakalnih organa, prostate, tumora, koštane srži i tjelesnih šupljina); uzimanje uzoraka uz endoskopske pretrage, uzimanje eksfolijacijskih uzoraka (s kože i sluznica, VCE razmaza te iskašljaja i urina).

2. Obrada uzoraka

Izrada razmaza i sedimenata tekućih uzoraka, brojanje stanica u tekućem uzorku, bojanje citološkom metodom po Papanicolaou (MGG) i po Papanicolaou (uključujući i intraoperacijsku obradu); obrada i/ili bojenje uzoraka za citokemijsku, imunocitokemijsku, citogenetsku, molekulsku i kompjutersku analizu

3. Analiza

Citološka analiza svjetlosnim mikroskopom (kvalitativna i kvantitativna; skrininganih i neskrininganih razmaza); analiza fluorescentnim i faznim mikroskopom; ocjena nativnog uzorka i pomoću autoanalizatora ejakulata i spermija te citomorfološkokinetička analiza laboratorijski odvojenih spermija za medicinski potpomognute oplodnje; citološko određivanje X – kromatina; citokemijska i imunocitokemijska analiza (kvalitativna i kvantitativna); kompjuterska analiza slike (morfometrija stanice ili AgNOR-a, “image citometrija”); molekulska analiza (ISH; PCR i PCR in situ); citogenetska analiza (pruganje i FISH); analiza na protočnom citometru.

1. Telecitologija

2. **Konzilijarno stručno mišljenje** specijaliste citologa uključujući reviziju citoloških preparata (u referalnom centru); konzultacijsko-indikacijski sastanci kliničko-dijagnostičkog tima;

26. RADIOLOGIJA

Dijagnostička i intervencijska

Napomena: Radiologija - dijagnostička i intervencijska na sekundarnoj razini obavlja one postupke koji su sukladni razini zdravstvene ustanove. Direktno je ovisna o kliničkim odjelima (jedinicama) i njihovoj djelatnosti tj. razini.

1. Specijalistički radiološki pregledi prije svakog radiološkoga postupka zahtjeva:

1.1. Kratki orijentacijski radiološki pregled - uključuje ciljanu anamnezu i eventualno palpaciju radi odabira metode i načina izvođenja pregleda tj. odgovarajućeg postupka (indikacija za određeni radiološki postupak)

1.2. Djelomični ili srednje opsežan pregled - uključuje anamnezu, anamnezu tijekom bolesti te pregled dokumentacije svih drugih specijalnosti. Zahtjeva pregledavanje svih slikovnih prikaza - rtg dokumentacije (papir, rtg film, disketa, CD) već učinjenih radioloških pregleda te komparaciju slikovnih prikaza već izvršenih radioloških pregleda. Prije izvršenog traženog pregleda zahtjeva na osnovu radiološke i ostale dokumentacije donošenje odluke o pravilnom odabiru radiološkog postupka. Ovo je potrebno i prije radiološkog dijagnostičkog postupka ali i svakog intervencijskog postupka.

2.1. Konzultacija - pisano mišljenje o zdravstvenom stanju bolesnika i davanje radiološke dijagnoze nakon pregleda slikovne dokumentacije bez ponovnog ili dodatnog radiološkog pregleda.

2.2. Timska konzultacija - radiolog i najčešće specijalisti internističkih i kirurških struka

3. Teleradiologija - pregledavanje pšojedinih radioloških postupaka i davanje specijalističkog mišljenja bez prisutnosti bolesnika na osnovu pregleda koji vrši drugi radiolog.

4. Procjene primljenih doza zračenja pri učinjenim dijagnostičkim i intervencijskim radiološkim postupcima.

Radiološki postupci - dijagnostički i intervencijski izvode se prema organskim sustavima i to:

- radiologija kardiopulmonalnog sustava
- radiologija osteoartikularnog sustava
- radiologija probavnog sustava
- radiologija hepatobilijarnog sustava
- radiologija urogenitalnog sustava
- neuroradiologija
- angioradiologija
- pedijatrijska radiologija
- hitna radiologija

U intervencijskoj kao i dijagnostičkoj radiologiji postupci se izvode u svim navedenim organskim sustavima. Postupci mogu djelomično ili u potpunosti, trajno ili vremenski ograničeno, zamjeniti kirurški zahvat. Pojedini intervencijski postupci pridonose liječenju bolesnika.

U svim navedenim organskim sustavima radiološki postupci izvode se na svim vrstama **radioloških uređaja:**

- snimaone - radiografija
- uređaj za dijaskopiju – samo dijaskopija ili kombinirani uređaji snimanje i dijaskopija
- uređaj za angiografije i ostale postupke - DSA (digitalna subtrakcijska angiografija)
- CT - kompjutorizirana tomografija
- UZV - ultrazvuk
- MR - magnenska rezonanca
- uređaji za mamografiju
- uređaji za denzitometriju
- pokretni rtg uređaji za snimanje
- pokretni rtg uređaji za dijaskopiju

Na navedenim uređajima izvode se dijagnostički i intervencijski radiološki postupci. U bolničkim ustanovama pokretni rtg uređaji rabe se u jedinicama intenzivnog liječenja i pri kirurškim zahvatima. Dijaskopski rtg pokretni uređaji rabe se pri operacijskim zahvatima.

Napomena: Postoji izuzetno veliki broj radioloških dijagnostičkih i intervencijskih postupaka. Stoga se ne navode svi postupci kao ni njihove brojne kombinacije.

27. PATOLOGIJA

1. **Bioptičke pretrage** - široki spektar pretraga uzoraka koji se uzimaju kod raznih endoskopskih pretraga i operacijskih zahvata, uključujući i intraoperacijske biopsije.
2. **Obdukcija**- na temelju čijeg nalaza se utvrđuju ne samo neposredni uzroci smrti nego i bolesti koje se dešavaju povremeno u vidu manjih ili većih epidemija.
3. **Sudjelovanje na indikacijskim sastancima kliničara**- na kojima se odlučuje o operacijskim zahvatima i terapiji bolesnika općenito.
4. **Pretrage s područja molekularne patologije** – kojima se određuje:
 - biološko ponašanje tumora,
 - određivanje sub tipova HP virusa
 - in situ hibridizacija
5. **Konzilijarne pretrage** – na zahtjev kliničara.

II.3. MJERE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE KOJE PROVODE ZAVODI ZA JAVNO ZDRAVSTVO I HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

1. HIGIJENSKO – EPIDEMIOLOŠKA ZAŠTITA

1.1 Zaštita stanovništva od zaraznih bolesti

1.2 Kronične masovne nezarazne bolesti

1. Praćenje prehranbenog stanja i mjere za unaprjeđenje prehrane stanovništva Hrvatske

2. ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

2.1 Mjere osiguranja zdravstveno ispravne vode za piće i rekreaciju

2.2. Mjere osiguranja zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe

2.3. Mjere zaštite od buke

2.4. Mjere zaštite zdravlja u svezi s onečišćenjem zraka

3. SOCIJALNA MEDICINA

1. HIGIJENSKO-EPIDEMIOLOŠKA ZAŠTITA

1. 1. ZAŠTITA STANOVNIŠTVA OD ZARAZNIH BOLESTI

Nositelji djelatnosti: higijensko-epidemiološki tim u higijensko-epidemiološkim ispostavama županijskih zavoda za javno zdravstvo (kratica: HE) odnosno epidemiološki tim (kratica: E) u županijskim zavodima za javno zdravstvo i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Kratice:

ZJZ = županijski zavod za javno zdravstvo i zavod za javno zdravstvo Grada Zagreba

HZJZ = Hrvatski zavod za javno zdravstvo

MJERE

1.1.1. Izrada Programa obveznih cijepljenja za Hrvatsku

Izvršitelj: epidemiološka (E) služba HZJZ

Sudionik: Ministarstvo zdravstva

1.1.2. Evaluacija provedbe Programa obveznih cijepljenja u Hrvatskoj na temelju izvještaja HE i E službi ZJZ i praćenja pobola

Izvršitelj: epidemiološka (E) služba HZJZ

1.1.3. Praćenje prijave nuspojava cijepljenja

Izvršitelj: epidemiološka (E) služba HZJZ

1.1.4 Središnja konzilijarna funkcija u vezi s provedbom Programa cijepljenja, po potrebi provedba pojedinih imunizacija

Izvršitelj: epidemiološka (E) služba HZJZ

1.1.5. Nadzor nad distribucijom cjepiva za obvezni Program cijepljenja u Hrvatskoj

Izvršitelj: epidemiološka (E) služba HZJZ

1.1.6. Planiranje (godišnje) cijepljenja za HE područje i županiju

Izvršitelji: HE odnosno E djelatnost u ZJZ

1. 1. 7 Nadzor nad provođenjem, stručna pomoć i koordinacija cjepitelja na svom terenu terenu, evaluacija uspjeha cijepljenja za svoje područje, izvještavanje za svoje područje prema E službi ZJZ odnosno HZJZ, po potrebi i provedba pojedinih imunizacija

Izvršitelji: HE odnosno E djelatnost u ZJZ

1. 1. 8. Distribucija i nadzor nad utroškom cjepiva za provedbu obveznih cijepljenja za svoje područje

Izvršitelji: HE odnosno E djelatnost u ZJZ

1.1. 9. Obvezno cijepljenje djece i mladeži prema Programu cijepljenja

Obvezno cijepljenje protiv tuberkuloze, difterije, tetanusa, pertusisa, ospica, zaušnjaka, rubeole poliomijelitisa i hepatitisa B prema godišnjem programu kontinuirano u individualnom radu s pacijentima, s mogućnošću kampanjskog načina u školama.

Izvršitelji: rodilišta (bolnice), služba zaštite male i predškolske djece, školska medicina, opća/obiteljska medicina, HE /E djelatnost ZJZ i E djelatnost HZJZ (po potrebi, odnosno prema epidemiološkim indikacijama (podbačaj izvršenja zemaljskog Programa, eminentne epidemije i dr)

Sudionici: jedinice uprave i samouprave, Hrvatski Crveni križ, škole i dr.

1.1.10. Ostala cijepljenja (obvezna i fakultativna)

Izvođenje, i ovisno o tipu cijepljenja, planiranje utroška cjepiva i izvještavanje o obavljenom i to za obvezne imunizacije: bjesnoća, žuta groznica, tetanus, hepatitis B kod ugroženih kategorija stanovništva, trbušni tifus, te drugih pojedinačnih ili skupnih cijepljenja prema stručnim indikacijama, u skladu s važećim propisima (gripa, krpeljni meningoencephalitis, pneumokokno cjepivo, hemofilus influenzae, meningokokno cjepivo i dr.).

Izvršitelji: HE odnosno E djelatnost u ZJZ, E djelatnost u HZJZ, kirurške djelatnosti, hitna medicina, izabrani liječnici u djelokrugu svoga rada

1.1. 11. Obvezno prijavljivanje zaraznih bolesti

Sudjelovanje u informacijskom sustavu obveznog prijavljivanja zaraznih bolesti i epidemija u Republici Hrvatskoj u skladu sa važećim propisima te vođenje propisane evidencije o tim bolestima prijavom zarazne bolesti teritorijalno nadležnoj HE djelatnosti ZJZ i E službi HZJZ.

Izvršitelji: HE djelatnost u HE ispostavama, E djelatnost u ZJZ i HZJZ, primarni liječnici i bolnički liječnici u skladu sa propisima.

Sudionici: javni mediji, javne službe (MUP i dr.) za dojavu o epidemijama teritorijalno nadležnoj epidemiološkoj službi ZJZ ili HZJZ,

1.1. 12. Nadzor nad zaraznim bolestima

Vođenje kontinuirane evidencije i praćenje kretanja Zakonom određenih zaraznih bolesti i epidemija te izrada tjednih, mjesečnih, godišnjih ili drugih potrebnih izvješća s evaluacijom.

Izvršitelji: HE odnosno E djelatnost u ZJZ, E djelatnosti u HZJZ

1.1.13. Rano otkrivanje izvora zaraze, putova njena širenja i žarišta zaraznih bolesti

Epidemiološki izvid, ispitivanje i anketa pri pojavi Zakonom određenih zaraznih bolesti, te posebno epidemija; liječnički pregled osoba i uzimanje uzoraka (stolice, krvi mokraće hrane vode i dr.) prema epidemiološkim indikacijama.

Izvršitelji: HE djelatnost i E djelatnost u ZJZ, E djelatnost u HZJZ u suradnji s javnozdravstvenim laboratorijima zavoda.

Sudionici: drugi zdravstveni djelatnici i službe, i laboratoriji ovisno o bolesti/epidemiji ili mjestu odvijanja.

1.1.14. Suzbijanje epidemija

Planiranje i organizirana primjena potrebnih mjera prekidanja cirkulacije uzročnika pojedine bolesti među stanovništvom, na terenu, kroz određeno vrijeme, uz uključivanje svih za suzbijanje važnih sudionika u provedbu mjera.

Izvršitelji: epidemiološka djelatnost ZJZ odnosno HE djelatnost u HE ispostavama ZJZ, Epidemiološka djelatnost HZJZ

Sudionici: druge djelatnosti ZJZ: laboratoriji, služba zdravstvene ekologije, DDD i dr. u ZJZ i HZJZ, veterinarstvo, sanitarna inspekcija i dr.

1.1. 15. Izolacija i identifikacija uzročnika zaraznih bolesti

U dijagnostici zaraznih bolesti u pravilu je potrebno izvršiti mikrobiološku identifikaciju uzročnika bolesti, kod određenih je bolesti/uzročnika obvezna konfirmacija nalaza u referentnom laboratoriju.

Mjera se provodi primjenom mikrobioloških i drugih tehnika na uzorcima oboljelih i drugim uzorcima prikupljenim prema epidemiološkim indikacijama.

Izvršitelji: mikrobiološka laboratorijska djelatnost ZJZ, HZJZ, bolnički laboratoriji, laboratoriji domova zdravlja, privatni laboratoriji

Sudionici: mikrobiološki laboratoriji nezdravstvenih ustanova (veterina, istraživačke ustanove i sl.)

1.1.15. a) Nadzor nad provedbom mjere izolacije i identifikacije mikrobiološkog uzročnika

Nadzor nad provedbom ove zakonske obveze praćenjem izvještajnih podataka epidemiološke službe i laboratorijske službe.

Izvršitelj: epidemiologija u ZJZ i HZJZE uz suradnju osnovnebakteriološke, parazitološke, virološke, biokemijske laboratorijske djelatnosti i referalne mikrobiološke i biokemijske laboratorijske djelatnosti HZJZ.

1.1.16. Zdravstveni nadzor nad kliconošama

Evidencija i mikrobiološko-epidemiološki nadzor nad osobama koje su preboljele trbušni tifus, paratifus, bacilarnu disenteriju ili zarazno trovanje hranom, pregledom stolice i urina, a nositeljima HBsAg HCV i HIV protutijela pregledom uzoraka krvi u skladu s propisima.

Izvršitelji: HE djelatnosti u ZJZ I HZJZ.

Sudionici: sanitarna inspekcija.

1.1.17. Zdravstveni nadzor nad određenim kategorijama zaposlenih osoba

Zdravstveni pregled na kliconoštvo zakonom određenih crijevnih i respiratornih mikroorganizama (salmonella, shigella, Escherichia coli, Staphylococcus), i tuberkuloze u određenim rokovima, kao i kod određenih kategorija osoba u skladu sa Zakonom, te vođenje evidencije i kartoteke.

Izvršitelji: HE odnosno E djelatnost u ZJZ, E djelatnosti u HZJZ.

Sudionici: mikrobiološki laboratoriji ZJZ i HZJZ i po potrebi drugi laboratoriji.

1.1.18. Zdravstveni nadzor nad osobama u međunarodnom prometu

Zdravstveni (liječnički) pregled i mikrobiološki pregled (stolice, krvi) državljana Republike Hrvatske i stranaca koji dolaze u zemlju na školovanje, koji su boravili u područjima (zemljama) gdje vlada kolera, malarija, kuga, virusne (tropske) hemoragijske groznice i žuta groznica, prema zakonu i nalogu sanitarne inspekcije.

Izvršitelji: E djelatnost u ZJZ i HZJZ, laboratoriji ZJZ i HZJZ.

1.1.19. Kemoprofilaksa i seroprofilaksa

Primjenom određenih sredstava kod zakonom određenih zaraznih bolesti (kolera, tuberkuloza, malarija, streptokokna, meningokokna bolest, hemophilus influenzae i dr, te tetanusa, bjesnoće i zarazne žutice tipa A i B, te drugih bolesti prema epidemiološkoj indikaciji (krpeljni meningoencephalitis i dr.).

Izvršitelji: HE/E djelatnost u ZJZ i E djelatnost u HZJZ, druge djelatnosti u okviru svojeg djelokruga rada (mala djeca, tuberkuloza i plućne bolesti i dr.).

1.1.20. Liječenje, hospitalizacija, izolacija i karantena

Hospitalizacija i po potrebi karantena kod zakonom određenih bolesti (kolera, kuga, virusne hemoragijske groznice, legionarska bolest, dječja paraliza, difterija, pjegavac, povratna groznica, trbušni tifus, paratifus, bruceloza, malarija, bjesnoća, tetanus, crni prišt, meningokokna bolesti, AIDS) te liječenje i po potrebi izolacija ili zdravstveni nadzor kod drugih zakonom određenih zaraznih bolesti koje ne iziskuju obveznu hospitalizaciju.

Izvršitelji: KZZB, odjeli za zarazne bolesti bolnica, ostale zdravstvene djelatnosti koje u svojoj kazuistici imaju i liječe zarazne bolesti, E djelatnost ZJZ i HZJZ.

Sudionik: Sanitarna inspekcija.

1.1.20.a) Nadzor nad provedbom i davanje prijedloga za provedbu gornje mjere

Nadzor nad provođenjem ove zakonski obvezne protuepidemijske mjere, te procjena rizika i davanje prijedloga za primjenu nekih od tih mjera kao što je karantena ili sl.

Izvršitelji: E djelatnost ZJZ I HZJZ.

Sudionik: Sanitarna inspekcija.

1.1. 21. Prevencija i suzbijanje bolničkih infekcija

Provođenjem propisnih preventivskih i protuepidemijskih mjera na svim, a osobito na rizičnim odjelima bolnica i klinika (kirurške djelatnosti, hemodijaliza, intenzivna njega, rodilišta, odjeli za nedonošćad i dojenčad, odjeli za opekline, hematološka djelatnosti, transplantacija, odjeli za zarazne bolesti i dr.), u okviru nadležnosti HE djelatnosti određenih propisima.

Izvršitelji: Bolnička povjerenstva za intrahospitalne infekcije, HE/E djelatnost ZJZ, E djelatnost HZJZ mikrobiološka djelatnost bolnica, ZJZ i HZJZ.

Sudionici: Sanitarna inspekcija.

1.1.22. Prevencija i suzbijanje AIDS-a

prema nacionalnom programu (u prilogu)

1.1. 23. Prevencija i suzbijanje tuberkuloze

prema nacionalnom programu (u prilogu)

1.1. 24. Eradikacija poliomyelitisa

Aktivnosti usmjerene eradikaciji poliomyelitisa i dokazivanju "polio-free" statusa Hrvatske: cijepljenje (redovno i po potrebi dopunsko), praćenje i obrada slučajeva akutne mlohave kljenuti, praćenje enterovirusa u otpadnim vodama i iz humanih uzoraka, u skladu sa zahtjevima SZO za "certifikaciju" eradikacije.

Izvršitelji: E djelatnost ZJZ I HZJZ uz suradnju mikrobiološke (virusološke) djelatnosti HZJZ.

Sudionici: drugi zdravstveni djelatnici (liječnici) koji dijagnosticiraju ili liječe mlohave paralize (obiteljska medicina, pedijatrija, neurologija, infektologija i dr.).

1.1. 25. Dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija

a) Planiranje i stručni nadzor nad provođenjem poslova dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije (DDD).

Izvršitelji: HE /E djelatnost ZJZ , E djelatnost HZJZ.

Sudionik: Sanitarna inspekcija.

b) Provođenje preventivne DDD u zakonom određenim uvjetima i rokovima te zakonski obvezne protuepidemijske DDD, kao i ostalih mjera DDD prema epidemiološkim indikacijama.

Izvršitelji: HE /E djelatnosti u ZJZ i HZJZ, DDD djelatnost u ZJZ

Sudionici: ovlaštene pravne osobe.

1.1. 26. Zdravstveno obavješćivanje, prosvjećivanje i odgoj

Obavijesti, upute i ostale mjere povremenog ili trajnog, individualnog ili grupnog zdravstvenog odgoja, obavješćivanja i upozoravanja javnosti u zakonom predviđenim okolnostima (higijenski minimum, obavješćivanje i upozoravanje javnosti na izbjegavanje rizika epidemija i dr.) ili prema epidemiološkoj indikaciji.

Izvršitelji: HE djelatnost i E djelatnost u ZJZ, E djelatnost u HZJZ.

1.1. 27. Izobrazba osoba koje rukuju namirnicama, hranom, vodom

Organizacija, stručna priprema, evidencija o polaznicima i provedba tečajeva higijenskog minimuma te provjera znanja, u skladu s propisima.

Izvršitelji: HE djelatnost ZJZ i HZJZ

Sudionici: sanitarna inspekcija, prehrambeni tehnolozi, i dr. u skladu s propisom.

12.1. 28. Nadzor nad vodoopskrbom i vodoopskrbnim objektima

Vođenje katastra vodoopskrbnih objekata. Praćenje zdravstvene ispravnosti vode za piće (i rekreaciju) redovitim zakonom određenim pretragama odnosno uvidom u nalaze pretraga.

Izvršitelji: HE djelatnost, mikrobiološka djelatnost i biokemijsko laboratorijska djelatnost, službe za ekologiju u ZJZ i HZJZ.

Sudionici: Sanitarna inspekcija, komunalne djelatnosti, vodoprivreda i dr.

1.1. 29. Nadzor nad javnom i društvenom prehranom

Vođenje registra objekata za javnu (restorani, i drugi ugostiteljski objekti) i društvenu prehranu (trgovačka društva, ustanove, vrtići, škole, odmarališta, studentski restorani, pučke kuhinje i dr.), praćenje proizvodnje uskladištenja, prijevoza, pripreme i distribucije namirnica/hrane, skrb za pravilno izvođenje svih dijelova procesa te obavljanje zakonom određenih pretraga zdravstvene ispravnosti hrane i objekata.

Izvršitelji: HE / E djelatnost, služba zdravstvene ekologije, mikrobiološka djelatnost ZJZ i HZJZ.

Sudionici: Sanitarna inspekcija.

1.1. 30. Nadzor nad objektima za proizvodnju i distribuciju hrane i namirnica

Vođenje registra objekata (tvornica, klaonice, tržnica, trgovina i dr.), nadzor nad higijenskim i drugim uvjetima, i skrb za njihovo održavanje i poboljšanje.

Izvršitelji: HE i E djelatnost ZJZ, E djelatnost HZJZ, služba zdravstvene ekologije HZJZ.

Sudionici: Sanitarna inspekcija, veterinarska inspekcija, Državni inspektorat i dr.

1.1. 31. Nadzor nad javnim objektima

Vođenje registra javnih objekata. Skrb za sanitarno tehničke uvjete koji sprečavaju širenje zaraznih bolesti u zgradama, naseljima, športskim objektima, javnim prometnim sredstvima i dr.

Izvršitelji: HE djelatnost, E djelatnost, i služba zdravstvene ekologije u ZJZ, E djelatnost i služba zdravstvene ekologije u HZJZ.

Sudionici: Sanitarna inspekcija, komunalne službe, jedinice lokalne samouprave.

1.1. 32 Nadzor nad higijenom okoliša

a) Vođenje katastra deponija za smeće, skrb za sanitarno-tehničke uvjete za pravilno deponiranje otpadnih tvari i njihovo nadziranje.

b) Trajno izviđanje okoliša radi uočavanja rizičnih pojedinosti i skrb za njihovo otklanjanje, po potrebi uzimanje i analiza relevantnih uzoraka

Izvršitelj: HE djelatnost i E djelatnost, djelatnost zdravstvene ekologije ZJZ i HZJZ.

Sudionici: Sanitarna inspekcija, komunalne djelatnosti, jedinice lokalne samouprave.

Tablica 1:

Napomena: izvršitelji kao i detaljniji opis provedbe i postupaka su u tekstualnom dijelu

MJERE ZAŠTITE STANOVNIŠTVA OD ZARAZNIH BOLESTI			
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.1.1. Izrada Programa obveznih cijepljenja za Hrvatsku	stanovnici Hrvatske od 0 do 19 godine	uključuju procjenu epidemiološke situacije i vakcinoloških podataka	sukladno zakonu i kalendaru cijepljenja cca 400 000/godišnje
1.1.2. Evaluacija provedbe Programa obveznih cijepljenja u Hrvatskoj na temelju izvještaja HE i E službi ZJZ i praćenja pobola	stanovnici Hrvatske koji su primili obvezna cjepiva cca. 4 000 000 osoba	epidemiološke metode	
1.1.3. Praćenje prijave nuspojava cijepljenja	Osobe s nuspojavama	kontinuirano, intervencija po potrebi	svi (obvezna prijava)
1.1.4. Središnja konzilijarna funkcija u vezi s provedbom Programa cijepljenja, po potrebi provedba pojedinih imunizacija	liječnici cjepitelji cca 1000 i drugi	osobna komunikacija upute, Program	prema zakonu
1.1.5. Nadzor nad distribucijom cjepiva za obvezni Program cijepljenja u Hrvatskoj	dobavljači i županijski zavodi za javno zdravstvo	komunikacija s terenom uočavanje i otklanjanje poremećaja	
1.1.6. Planiranje (godišnje) cijepljenja za HE područje i županiju	stanovnici županije prema kalendaru		dobne skupine prema kalendaru cijepljenja
1.1.7. Nadzor nad provođenjem, stručna pomoć i koordinacija cjepitelja na svom terenu, evaluacija uspjeha cijepljenja za svoje područje, izvještavanje za svoje područje prema E službi ZJZ odnosno HZJZ, po potrebi i provedba pojedinih imunizacija	liječnici cjepitelji na pojedinom području	-trajna komunikacija i suradnja -distribucija cjepiva	
1. 1. 8. Distribucija i nadzor nad utroškom cjepiva za provedbu obveznih cijepljenja za	cjepitelji u području/županiji	preuzimanjem od sedišnjeg distributera	prema zakonu

svoje područje			
1.1. 9. Obvezno cijepljenje djece i mladeži prema Programu cijepljenja	stanovnici od 0 do 19 g, prema Programu, oko 1000000 doza/god	kontinuirano i prema kalendaru ovisno o dobi	svi u skladu s Programom i prema zakonu

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.1.10. Ostala cijepljenja (obvezna i fakultativna)	osobe izložene riziku određenih zaraznih bolesti (vidi tekstualni dio) prema zakonu ili epidemiološkoj indikaciji		svi prema Zakonu , ostala cijepljenja prema epidemiološkim i drugim pojedinačnim indikacijama
1.1. 11. Obvezno prijavljivanje zaraznih bolesti	oboljeli stanovnici Hrvatske i druge osobe u Hrvatskoj	prijavljivanje u skladu sa zakonom	svi
1.1. 12. Nadzor nad zaraznim bolestima	stanovnici i druge osobe u Hrvatskoj oboljele od zaraznih bolesti	praćenje prijava i intervencija	
1.1.13. Rano otkrivanje izvora zaraze, putovna njena širenja i žarišta zaraznih bolesti	oboljeli od zaraznih bolesti, cca 80000/god	epidemiološka obrada	prema zakonu
1.1.14. Suzbijanje epidemija	osobe zahvaćene epidemijom i osobe ugrožene epidemijom	epidemiološka obrada	sve epidemije
1.1.15. Izolacija i identifikacija uzročnika zaraznih bolesti	inficirane osobe	mikrobiološka tehnika	sve infekcije određene zakonom
1.1.15. a) Nadzor nad provedbom mjera izolacije i identifikacije uzročnika zaraznih bolesti	mikrobiološki laboratoriji u zdravstvenim i drugim ustanovama	epidemiološko praćenje	
1.1.16. Zdravstveni nadzor nad kliconošama	kronični i privremeni kliconoše određenih infekcija	epidemiološka obrada	prema zakonu
1.1.17. Zdravstveni nadzor nad određenim kategorijama zaposlenih osoba	osobe koje rade s hranom, ili su u dodiru s pacijentima prema zakonu	epidemiološka obrada	prema zakonu
1.1. 18. Zdravstveni nadzor nad osobama u međunarodnom prometu	osobe koje se vraćaju iz endemskih zemalja pretežno tropskih		prema zakonu
1.1.19. Kemoprofilaksa i seroprofilaksa	osobe pod rizikom zarazne bolesti ili komplikacije	individualno ili grupno	svi zakonom predviđeni slučajevi i drugi prema epidemiološkoj indikaciji
1.1.20. Liječenje, hospitalizacija, izolacija i karantena	osobe oboljele od zaraznih bolesti, određenih zakonom	liječenje: prema infektološkim kautelama karantena: prema epidemiološkoj procjeni	zakonski regulirano
1.1. 20 a) Nadzor nad	bolesti koje se liječe ili	na temelju podataka iz	

provedbom gornje mjere 1.1.20	hospitaliziraju obvezno po zakonu	prijava i dr.	
1.1. 21. Prevencija i suzbijanje bolničkih infekcija	bolnički pacijenti, pacijenti drugih zdravstvenih ustanova, zdravstvene ustanove i njihovo osoblje	kontinuirani rad prema epidemiološkim postavkama te individualni tretman prema pravilima pojedine struke	
1.1.22. Prevencija i suzbijanje AIDS-a	stanovnici Hrvatske, posebno: ugrožene skupine	prema Nacionalnom programu	prema Nacionalnom programu

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.1. 23. Prevencija i suzbijanje tuberkuloze	svi	prema Nacionalnom programu	prema Nacionalnom programu
1.1. 24. Eradikacija poliomyelitisa	operativni epidemiološki projekt za formalnu potvrdu eradikacije od strane SZO	operativni epidemiološki znanstveni projekt	pacijenti s mlohavom paralizom okoliš i dr. prema designu istraživanja
1.1. 25. Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija	područje Hrvatske po županijama		
1.1.25 a) Planiranje i stručni nadzor nad provođenjem DDD poslova	područje Hrvatske, po županijama		prema zakonu
1.1.25. b) Provođenje preventivne DDD obvezne protuepidemijske DDD, kao i ostalih mjera DDD prema epidemiološkim indikacijama	prema planu E službe (preventivna) ili prema epidemiološkim indikacijama (protuepidemijska)	stručna primjena odgovarajućih sredstava i postupaka	kod pojave ili za prevenciju bolesti određenih zakonom i prema epidemiološkim indikacijama
1.1. 26. Zdravstveno obavješćivanje, prosvjeđivanje i odgoj	ugroženi segmenti populacije, katkada svo stanovništvo		cilje je postići što potpuniji obuhvat ciljnih dijelova populacije
1.1. 27. Izobrazba osoba koje rukuju namirnicama, hranom, vodom	osobe koje prema propisima podliježu zdravstvenom nadzoru		svi
1.1. 28. Nadzor nad vodoopskrbom i vodoopskrbnim objektima	svi javni vodoopskrbni objekti u Hrvatskoj, po županijama	uvid u stanje i stručna pomoć i skrb za poboljšanja	javni objekti po županijama
1.1. 29. Nadzor nad javnom i društvenom prehranom	svi javni objekti prehrane	uvid u stanje i stručna pomoć i skrb za poboljšanja	javni objekti prehrane
1.1. 30. Nadzor nad	svi objekti, po županijama	uvid u stanje i stručna	objekti po županijama

objektima za proizvodnju i distribuciju hrane i namirnica		pomoć i skrb za poboljšanja	
1.1. 31. Nadzor nad javnim objektima (bazeni, kina, itd)	svi javni objekti, po županijama	uvid u stanje i stručna pomoć i skrb za poboljšanja	
1.1. 32 Nadzor nad higijenom okoliša	okoliš na određenom epidemiološkom području	praćenje u stanje i stručna pomoć, skrb i predlaganje mjera za poboljšanja	
a) Vođenje katastra deponija za smeće, skrb za sanitarno-tehničke uvjete za pravilno deponiranje otpadnih tvari i njihovo nadziranje.	svi deponiji na određenom području odnosno županiji	epidemiološka tehnika	
b) Trajno izviđanje okoliša radi uočavanja rizičnih pojedinosti i skrb za njihovo otklanjanje, po potrebi uzimanje i analiza relevantnih uzoraka	teren područja županije	epidemiološka tehnika	

1.2 KRONIČNE MASOVNE NEZARAZNE BOLESTI

Osnovne preventivne mjere koje provode zavodi za javno zdravstvo

1.2.1 Praćenje morbiditeta i mortaliteta od kroničnih nezaraznih bolesti na razini Republike Hrvatske uključujući odgovarajuće statističko analitičke poslove, praćenje trendova, izbor prioriteta, stručnu interpretaciju i ocjenu zdravstvenog stanja.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.2. Izrada prijedloga programa mjera zdravstvene zaštite i preventivnih programa za odabrane kronične bolesti koje predstavljaju značajan javno-zdravstveni problem iz skupine bolesti srca i krvnih žila, malignih bolesti, duševnih bolesti i poremećaja te drugih odabranih kroničnih bolesti uključujući iniciranje, planiranje, koordiniranje, sudjelovanje u provedbi, te evaluaciju programa.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.3. Promicanje (promocija) zdravlja stanovništva poticanjem, koordiniranjem i sudjelovanjem u provedbi programa promicanja zdravlja i preventivnih programa, kojima se podiže razina zdravlja stanovništva, potiče na usvajanje zdravijeg načina življenja i istodobno smanjuje prevalencija pojedinih čimbenika rizika te prevenira više skupina kroničnih nezaraznih bolesti, kao i evaluaciju programa.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji s drugim zavodima za javno zdravstvo i zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite, te školama i sredstvima javnog priopćavanja.

1.2.4. Izrada stručnih sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo i zavodi za javno zdravstvo u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.5. Epidemiološko praćenje malignih bolesti u Republici Hrvatskoj uključujući vođenje Registra za rak, epidemiološku analizu na kojoj se temelji izrada odgovarajućeg dijela programa mjera zdravstvene zaštite, odnosno preventivnog programa, te praćenje odabranih pokazatelja i evaluacija programa, godišnja publikacija Biltena o incidenciji raka u Hrvatskoj.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.6. Epidemiološko praćenje bolesti srca i krvnih žila u Republici Hrvatskoj uključujući epidemiološku analizu, na kojoj se temelji izrada odgovarajućeg dijela programa mjera zdravstvene zaštite, odnosno preventivnog programa, te praćenje odabranih pokazatelja i evaluacija programa.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.7. Epidemiološko praćenje duševnih bolesti i poremećaja u Republici Hrvatskoj uključujući vođenje Registra za psihoze i praćenje izvršenih samoubojstava, epidemiološku analizu na kojoj se temelji izrada odgovarajućeg dijela programa mjera zdravstvene zaštite, odnosno preventivnog programa, te praćenje odabranih pokazatelja i evaluacija programa, godišnja publikacija Biltena registra za psihoze.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.8. Epidemiološko praćenje odabranih značajnih kroničnih masovnih bolesti te rad na preventivnim programima

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo i zavodi za javno zdravstvo u suradnji sa svim zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.9. Izrada posebnih analitičkih izvješća za potrebe Ministarstva zdravstva, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Svjetske zdravstvene organizacije i drugih korisnika sukladno zakonskim propisima.

Izvršitelj: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

1.2.10. Sudjelovanje pri strateških dokumenata za potrebe Ministarstva zdravstva

Izvršitelj: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

1.2.11. Pružanje stručno metodološke pomoći za područje epidemiologije i prevencije kroničnih nezaraznih bolesti.

Izvršitelj: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

-
-

Tablica 2:

PREVENTIVNE MJERE ZA KRONIČNE MASOVNE BOLESTI			
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.2.1. Praćenje morbiditeta i mortaliteta od kroničnih nezaraznih bolesti	Stanovništvo Republike Hrvatske	Uključuju statističko-analitičke poslove, praćenje trendova, izbor prioriteta i ocjenu zdravstvenog stanja	Sva ciljna populacija
1.2.2. Izrada prijedloga Programa mjera zdravstvene zaštite i preventivnih programa za odabrane kronične bolesti	Stanovništvo Republike Hrvatske	Prijedlog mjera za bolesti srca i krvnih žila, malignih bolesti, duševnih bolesti i poremećaja te dr. odabranih kroničnih bolesti uključujući iniciranje, planiranje, koordiniranje, sudjelovanje u provedbi, te evaluaciju programa	Sva ciljna populacija
1.2.3. Promocija zdravlja usmjerena prevenciji kroničnih masovnih bolesti	Stanovništvo Republike Hrvatske	Poticanje, koordiniranje, i sudjelovanje u provedbi programa promicanja zdravlja i preventivnih programa	Sva ciljana populacija
1.2.3.1. Izrada stručnih sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala	Stanovništvo Republike Hrvatske	Izrada stručnih sadržaja za poruke i izbor prikladnih medija	Sva ciljana populacija
1.2.4. Epidemiološko praćenje malignih bolesti u R Hrvatskoj uključujući vođenje Registra za rak	Svi oboljeli od malignih bolesti	Epidemiološka analiza kao osnova za izradu odgovarajućeg dijela Programa mjera zdravstvene zaštite, preventivnih programa te praćenje odabranih pokazatelja i evaluacija programa	Svi oboljeli od malignih bolesti
1.2.5. Epidemiološko praćenje bolesti srca i krvnih žila u R Hrvatskoj	Svi bolesnici i umrli od bolesti srca i krvnih žila	Epidemiološka analiza kao osnova za izradu odgovarajućeg dijela Programa mjera zdravstvene zaštite, preventivnih programa te praćenje odabranih pokazatelja i evaluacija programa	Svi bolesnici i umrli od bolesti srca i krvnih žila
1.2.6. Epidemiološko praćenje duševnih bolesti i poremećaja u	Bolesnici i osobe koje su izvršile samoubojstvo	Epidemiološka analiza kao osnova za izradu odgovarajućeg dijela	Bolesnici i osobe koje su izvršile samoubojstvo

Republici Hrvatskoj uključujući vođenje Registra za psihoze i praćenje izvršenih samoubojstava		Programa mjera zdravstvene zaštite, preventivnih programa te praćenje odabranih pokazatelja i evaluacija programa	
1.2.7. Epidemiološko praćenje odabranih kroničnih masovnih bolesti te rad na preventivnim programima	Stanovništvo Republike Hrvatske	Praćenje odabranih prioriteta i bolesti probavnog sustava(npr. ciroza jetre), dišnog sustava, ozljede itd.	Bolesnici i umrli od ovih kroničnih bolesti
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.2. 8. Izrada posebnih analitičkih izvješća		Statističko-analitički postupci i interpretacija	Prema zahtjevima i posebnim potrebama o odabranim pokazateljima
1.2.9. Sudjelovanje pri izradi zdravstvenog zakonodavstva i strateških dokumenata	Ministarstvo zdravstva i drugi naručitelji	Sudjelovanje u izradi strateških dokumenata	

1.3. MJERE ZA UNAPREĐENJE PREHRANE STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE

1.3.1. Praćenje stanja uhranjenosti stanovništva

Kontinuirano praćenje stanja uhranjenosti svih segmenata populacije posebice vulnerabilnih skupina (djece, starijih osoba, trudnica), radi otkrivanja prehrambenih poremećaja kao i prehrambenih deficitarnih stanja za koje se utvrdi da su od javno-zdravstvenog značaja.

U slučajevima pothranjenosti i/ili pojedinih deficitarnih stanja potrebno je ispitati uzroke, a u slučajevima hiperalimentacije i pretilosti ispitati i ostale rizične čimbenike koji doprinose razvoju kroničnih bolesti za koje je dokazano da su vezani uz prehrambene navike.

Osim izvještavanja o rezultatima antropometrijskih mjerenja, kliničkih pregleda i biokemijskih istraživanja, tamo gdje je to potrebno provesti će se dodatna ispitivanja o prehranbenim navikama i potrošnji hrane radi poduzimanja mjera za unapređenje prehrane.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, zavodi za javno zdravstvo, izabrani tim opće/obiteljske medicine, nadležni tim školske medicine.

Sudionici: Škole, poslodavci, Državni zavod za statistiku.

1.3.2. Provođenje prihvaćenog plana aktivnosti sa svrhom ostvarenja prioriternih ciljeva prehrambene politike u Republici Hrvatskoj koja u sebi sadrži zacrtane ciljeve u smislu korekcije i poboljšanja prehrane vezano uz osiguranje potrebnih količina hrane, prehrambenih i zaštitnih tvari, postizanju poželjne razine znanja o pravilnoj prehrani čitavog stanovništva i napose osiguranje kvalitete namirnica;

Kontrola kvalitete namirnica prema važećim zakonskim propisima u cilju proizvodnje zdravijih namirnica i uvođenje usklađenih propisa koji doprinose informiranju i izobrazbi potrošača, a odnose se na deklaraciju o sastavu namirnica, kvalitetu i zdravstvenu ispravnost (food labeling, food quality standards, food safety);

U suradnji s Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva i odgovarajućim znanstvenim ustanovama surađivati na kontroli proizvodnje i primjeni ekološki proizvedene kao i biološki visokovrijedne hrane s posebnim osvrtom na primjenu funkcionalne hrane i drugih novih vrsta prehrambenih proizvoda;

U suradnji s prehranbenom industrijom provođenje programa obogaćivanja namirnica pojedinim nutrijentima ili pak proizvodnja zdravijih namirnica sa smanjenom količinom npr. soli, saturiranih masti itd.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

Sudionici: Prehrambena industrija, Ministarstvo gospodarstva, Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo.

1.3.3. Provođenje nacionalne strategije za promicanje dojenja

Izvršitelji: Ministarstvo zdravstva, izabrani tim opće/obiteljske medicine, izabrani tim zdravstvene zaštite žena, rodilišta.

Sudionici: Zavodi za javno zdravstvo, farmaceutska i prehrambena industrija.

1.3.4. Kontinuirano provođenje aktivnosti vezano uz promicanje zdravlja te zdravstvenog odgoja i edukacije stanovništva iz područja prehrane. Naročitu pažnju treba posvetiti edukaciji i usavršavanju stručnjaka s područja prehrane.

Modifikacija prehrambenih navika stanovništva u cilju prevencije nekih kroničnih masovnih bolesti za koje je poznato da neadekvatna prehrana predstavlja rizik nastanka kao npr. kardiovaskularne bolesti, hipertenzija, osteoporoza, dijabetes i neke lokalizacije karcinoma.

Sudjelovanjem u izradi i provođenju nastavnih programa u vrtićima, osnovnim školama, srednjim i visokim školama educirati djecu i studente o osnovama pravilne prehrane (prehrambenim potrebama organizma, zdravijem načinu pripreme hrane i prehrambenim navikama). Putem sredstava javnog priopćavanja prenositi poruke ostaloj populaciji o utjecaju prehrane na zdravlje i mogućnostima preveniranja nekih kroničnih bolesti.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, zavodi za javno zdravstvo, sredstva javnog priopćavanja.

Sudionici: izabrani tim opće/obiteljske medicine, nadležni tim školske medicine, izabrani tim zdravstvene zaštite žena, Ministarstvo prosvjete i športa, Ministarstvo znanosti i tehnologije.

1.3.5. Radi planiranja i evaluacije prehrane potrebno je kontinuirano dopunjavati postojeću bazu podataka o sastavu namirnica i pića.

Na spomenutim zadacima i nadalje aktivno surađivati s prehrambenom industrijom i drugim stručnjacima s tog područja te je u programskom smislu novelirati.

Izvršio: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Sudionici: Prehrambena industrija, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, CEECFOODS, EUROFOODS.

1.3.6. Provođenje stručnog nadzora nad kvalitetom i zdravstvenom ispravnosti društvene prehrane vodeći računa o kvaliteti i normativu obroka, zdravstvenoj ispravnosti namirnica i gotovih obroka, mikrobiološkoj čistoći kuhinjskih površina, posuđa i pribora za jelo te nadzoru nad zdravstvenim stanjem i edukacijom osoblja, u skladu s propisima.

Izvršitelji: HZJZ, ZJZ.

Sudionici: Sanitarna inspekcija.

1.3.7. Na osnovi prikupljenih i analiziranih podataka o postojećim deficitima zaštitnih tvari potrebno je provoditi programe i pratiti učinak primijenjenih preventivnih mjera u cilju prevencije sideropenične anemije te prevencije gušavosti uslijed nedostatka joda. U tu svrhu potrebno je osigurati suplemente željeza s folnom kiselinom za trudnice, a radi zadovoljavajuće opskrbe jodom provoditi kontrolu sadržaja KI u soli.

Provoditi preventivne mjere u zaštiti zdravlja dojenčadi (profilaksa deficita vitamina D, zatim željeza nakon šest mjeseci starosti djeteta, vitamina B12 ako je majka vegetarijanka, a u rizične djece profilaksu AD3 kapima).

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, tim zdravstvene zaštite predškolske djece, nadležni tim školske medicine, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, sanitarna inspekcija.

Sudionici: Ministarstvo zdravstva.

-

Tablica 3:

MJERE ZA UNAPRJEĐENJE PREHRANE STANOVNIŠTVA HRVATSKE			
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.3.1. Kontinuirano praćenje i evaluacija prehranbenog stanja	Predškolska, školska djeca i mladež, trudnice, odrasle i starije osobe	Antropometrijska mjerenja prema preporukama i standardima SZO, klinički pregled, ankete o potrošnji hrane	Sva predškolska djeca u jaslicama i vrtićima te pod kontrolom primarne zdravstvene zaštite, školska djeca i mladež obuhvaćena redovitim sistematskim pregledima, sve trudnice na kontrolnim pregledima te odrasla i starija populacija pod kontrolom primarne zdravstvene zaštite
1.3.3. Provođenje Nacionalne strategije za promicanje dojenja (NSPD)	Trudnice, roditelji, dojenčad	Aktivnosti navedene u NSPD	Sve trudnice, roditelje, dojenčad i mala djeca do 2 godine starosti
1.3.4. Provođenje zdravstvenog odgoja i aktivnosti promicanja zdravlja iz područja prehrane	Sve skupine stanovništva	Predavanja, seminari, radionice, izrada zdravstveno-odgojnog materijala, poruke putem sredstava javnog priopćavanja	Cjelokupna populacija s posebnim osvrtom na pojedine ciljne skupine
1.3.5. Kontinuirano dopunjavanje postojeće baze podataka o sastavu namirnica i pića		Noveliranje kompjuterskog programa i proširenje postojeće baze podataka	
1.3.6. Unapređenje organizirane kolektivne prehrane u dječjim vrtićima, školama, domovima učenika, domovima umirovljenika i radnim organizacijama	Predškolska i školska djeca, mladež, starije osobe, radnici	Izrada prehranbenih standarda	Sve osobe, korisnici kolektivne prehrane
1.3.7. Praćenje i prevencija prehranbenih deficitarnih stanja	Vulnerabilne skupine stanovništva (predškolska, školska djeca i mladež, trudnice, starije osobe)	Klinički pregled i biokemijske analize krvi i urina	Sve vulnerabilne skupine stanovništva

2. ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

1. MJERE OSIGURANJA ZDRAVSTVENO ISPRAVNE VODE ZA PIĆE I

REKREACIJU

2.1.1. Osiguranje dovoljnih količina zdravstveno ispravne vode za piće

Trajno praćenje, kontrola i evaluacija zdravstvene ispravnosti vode namijenjene za ljudsku uporabu. Praćenje i evaluacija higijensko tehničkih uvjeta vodoopskrbe. Predlaganje i sudjelovanje u provedbi preventivnih mjera u skladu s rezultatima praćenja i evaluacije.

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju (SZE) Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) i Zavoda za javno zdravstvo (ZJZ), u suradnji sa sanitarnom inspekcijom i internim laboratorijima vodoopskrbnih tvrtki.

2.1.2. Provođenje mjera sanacije u incidentnim situacijama

U slučaju incidentnih onečišćenja vodoopskrbnog sustava, ili općenito u slučaju nalaza zdravstveno neispravne vode provode se mjere sanacije i mjere zaštite zdravlja stanovništva toga opskrbnog područja. U slučaju pojave epidemije zaraznih bolesti za koju se sumnja da je prenesena vodom mjere se osmišljavaju u suradnji sa Službama za epidemiologiju.

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ i ZJZ, HE i Epidemiološke Službe HZJZ i ZJZ, u suradnji sa sanitarnom inspekcijom i javnim vodoopskrbnim tvrtkama te Hrvatskim vodama.

2.1.3. Izvješćivanje o stanju vodoopskrbe i zdravstvenoj ispravnosti vode za piće.

Izvršitelji: Službe za zdravstvenu ekologiju HZJZ i ZJZ.

2.1.4. Kontinuirano praćenje i evaluacija zdravstvene ispravnosti voda za rekreaciju i po potrebi intervencija

Prati se i evaluira zdravstvena ispravnost vode u bazenima za kupanje i fizikalnu terapiju, u jezerima i šljunčarama namijenjenim za kupanje i na morskim plažama. U skladu s opserviranim promjenama rezultata praćenja poduzimaju se preventivne i korektivne mjere.

Sudionici: Službe za zdravstvenu ekologiju HZJZ i ZJZ u suradnji s Ministarstvom zdravstva, sanitarnom inspekcijom, Ministarstvom zaštite okoliša i prostornog uređenja.

2.1.5. Zaštita izvorišta vode za piće

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s Hrvatskim vodama, javnim vodovodima i zavodima za javno zdravstvo.

2.1.6. Utvrđivanje stupnja onečišćenosti otpadnih voda industrije i drugih objekata

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s Hrvatskim vodama i zavodima za javno zdravstvo.

2.1.7. Sudjelovanje u zaštiti vode priobalja

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i prostornog uređenja, komunalnim poduzećima i zavodima za javno zdravstvo.

2. MJERE OSIGURANJA ZDRAVSTVENE ISPRAVNOSTI NAMIRNICA I PREDMETA OPĆE UPORABE

2.2.1. Nadzor, utvrđivanje i praćenje zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe u proizvodnji, prometu i pri uvozu, kao i nad higijenskim uvjetima u proizvodnji i prometu namirnica

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji sa zavodima za javno zdravstvo, sanitarnom inspekcijom, internim laboratorijima proizvođača te drugim ovlaštenim laboratorijima i veterinarskom inspekcijom.

2.2.2. Praćenje zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe u prometu u Republici Hrvatskoj

Na temelju sustavnog izvješćivanja HZJZ od strane laboratorija ovlaštenih za ispitivanja zdravstvene ispravnosti, kao i dnevnim telefonskim kontaktom u hitnim slučajevima prikupljaju se, obrađuju i analiziraju podaci o zdravstvenoj ispravnosti namirnica na tržištu Republike Hrvatske.

Izvršitelji: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ, službe za zdravstvenu ekologiju županijskih zavoda za javno zdravstvo i drugi ovlašteni laboratoriji.

2.2.3. Izvješćivanje Ministarstvu zdravstva i drugih državnih upravnih tijela, kao i zainteresiranih međunarodnih organizacija o stanju zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe u prometu u Republici Hrvatskoj.

Izvršitelj: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ.

2.2.4. Uspostava kontinuiranog nacionalnog programa praćenja razina kontaminanata u namirnicama, praćenje unosa istih, te ocjena ugroženosti zdravlja stanovništva.

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s Ministarstvom zdravstva, zavodima za javno zdravstvo i sanitarnom inspekcijom.

2.3. MJERE ZAŠTITE OD BUKE

2.3.1. Izrada informacijskog sustava za nadzor nad razinama buke u okolišu

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s sanitarnom inspekcijom, ovlaštenim organizacijama za mjerenje buke, zavodima za javno zdravstvo i Hrvatskim zavodom za medicinu rada.

2.3.2. Praćenje pojavnosti zdravstvenih posljedica vezanih uz buku (oštećenja sluha, smetnje spavanja, glavobolje, umor, iritabilnost)

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s ovlaštenim organizacijama za mjerenje buke, Zavodima za javno zdravstvo i Hrvatskim zavodom za medicinu rada.

2.3.3. Sudjelovanje u osmišljavanju i provođenju mjera prevencije - prostorno planiranje, građevinski i tehnički zahvati na izvoru buke, u stambenim objektima ili u prostoru, kaznene mjere prema postojećim propisima itd.

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji sMinistarstvom zaštite okoliša i prostornog uređenja, zavodima za javno zdravstvo, sanitarnom inspekcijom, Hrvatskim zavodom za medicinu rada.

2.4. MJERE ZAŠTITE ZDRAVLJA U SVEZI S ONEČIŠĆENJEM ZRAKA

2.4.1. Praćenje kvalitete zraka te njihovog utjecaja na zdravlje stanovništva.

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i prostornog planiranja, zavodima za javno zdravstvo i organizacijama ovlaštenim za ispitivanje razine onečišćenja zraka.

2.4.2. Sudjelovanje u praćenju i kontroli emisija zagađivača i izradi katastra onečišćivača, te sudjelovanje u izradi i provođenju administrativnih, tehničkih i drugih mjera za sprečavanje i suzbijanje onečišćenja zraka.

Sudionici: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i prostornog uređenja, zavodima za javno zdravstvo, sanitarnom inspekcijom i ovlaštenim mjernim organizacijama.

2.5. MJERE ZAŠTITE ZDRAVLJA OD OTROVNIH TVARI U OKOLIŠU

2.5.1. Ispitivanje otrovnih tvari u okolišu u redovnim i izvanrednim uvjetima i mjere zaštite ugroženih osoba

Praćenje i vođenje evidencije o otrovnim tvarima i osobama koje se s time bave na području Republike Hrvatske te stručno osposobljavanje i provjera istog.

Izvršitelji: Služba za zdravstvenu ekologiju HZJZ, ovlaštena državna ustanova.

Tablica 4:

MJERE IZ ZDRAVSTVENE EKOLOGIJE			
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUH VAT
Osiguranje dovoljnih količina zdravstveno ispravne vode za piće	cijelo stanovništvo	ispitivanje i praćenje zdravstvene ispravnosti vode za piće, sudjelovanje u donošenju i provođenju zakonodavnih, administrativnih, tehničkih i drugih mjera za uspostavu sustava osiguravanja opskrbe stanovništva zdravstveno ispravnom vodom	cijelo stanovništvo
Provođenje mjera sanacije u incidentnim situacijama	cijelo stanovništvo	okupljanje tima stručnjaka i provođenje terenskih akcija radi sanacije incidentnog područja i uspostave vodoopskrbe stanovništva	incidentno područje
Izješćivanje o stanju vodoopskrbe i zdravstvenoj ispravnosti vode za piće	cijelo stanovništvo	izrada izvješća	cijelo stanovništvo
Kontinuirano praćenje i evaluacija zdravstvene ispravnosti voda za rekreaciju i po potrebi intervencija	cijelo stanovništvo	mikrobiološko i kemijsko analiziranje zdravstvene ispravnosti voda za rekreaciju	stanovništvo koje koristi bazene
Zaštita izvorišta vode za piće	cijelo stanovništvo	kontrola i zaštita priljevnog područja	cijelo stanovništvo
Utvrđivanje stupnja onečišćenosti otpadnih voda industrije i drugih objekata	cijelo stanovništvo	mikrobiološke i kemijske analize otpadnih voda	cijelo stanovništvo
Sudjelovanje u zaštiti vode priobalja	cijelo stanovništvo	mikrobiološke i kemijske analize mora	stanovništvo na plažama
Nadzor, utvrđivanje i praćenje zdravstvene ispravnosti namirnica i POU u proizvodnji, prometu i pri uvozu, kao i nad higijenskim uvjetima u proizvodnji i prometu namirnica	cijelo stanovništvo	mikrobiološke i kemijske analize namirnica i predmeta opće uporabe (POU)	cijelo stanovništvo
Praćenje zdravstvene ispravnosti namirnica i POU u prometu RH	cijelo stanovništvo	evaluiranje sustavno prikupljenih lab. analiza te stručno savjetovanje	cijelo stanovništvo
Izješćivanje Ministarstvu zdravstva i dr. državnih upravnih	cijelo stanovništvo	izrada izvješća o provedenim analizama namirnica i POU	cijelo stanovništvo

tijela, kao i zainteresiranih međunarodnih organizacija o stanju zdravstvene ispravnosti namirnica i POU u prometu u RH			
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
Uspostava kontinuiranog Nacionalnog programa praćenja razina kontaminanata u namirnicama, praćenje unosa istih, te ocjena ugroženosti zdravlja stanovništva	cijelo stanovništvo	izrada nacionalnog programa praćenja razina kontaminanata i mikrobioloških čimbenika koji ugrožavaju zdravlje stanovništva	cijelo stanovništvo
Izrada informacijskog sustava za nadzor nad razinama buke u okolišu	cijelo stanovništvo	izrada umreženog informacijskog sustava za nadzor	cijelo stanovništvo
Praćenje pojavnosti zdravstvenih posljedica vezanih uz buku(oštećenje sluha, smetnje spavanja, glavobolje, umor, iritabilnost)	cijelo stanovništvo	centralno prikupljanje prijavljenih zdravstvenih posljedica (bolesti) vezanih uz buku	cijelo stanovništvo
Provođenje mjera prevencije	cijelo stanovništvo	predlaganje mjera prevencije u cilju zaštite zdravlja od buke	stanovništvo koje stanuje pokraj izvora buke
Praćenje kvalitete zraka te njihovog utjecaja na zdravlje stanovništva	cijelo stanovništvo	prikupljanje analiza razine onečišćenja zraka, ocjenjivanje utjecaja na zdravlje	cijelo stanovništvo
Sudjelovanje u praćenju i kontroli emisija zagađivača i izradi katastra onečišćivača, te sudjelovanje u izradi i provođenju administrativnih, tehničkih i dr. mjera za sprečavanje i suzbijanje onečišćenja zraka	cijelo stanovništvo	prikupljanje analiza emisija zagađivača, izrada katastra po pojedinim onečišćivačima te izrada i provođenje mjera za sprečavanje i suzbijanje onečišćenja zraka	cijelo stanovništvo
Ispitivanje otrovnih tvari u okolišu u redovnim i izvanrednim uvjetima i mjere zaštite ugroženih osoba	cijelo stanovništvo	praćenje i vođenje evidencije o otrovnim tvarima i osobama koje se s time bave na području R H te stručna edukacija i provjera istog	cijelo stanovništvo

3. SOCIJALNA MEDICINA

3.1. Izrada Programa statističkih istraživanja iz područja zdravstva u skladu s godišnjim Programom statističkih istraživanja koji donosi Vlada Republike Hrvatske

Prema zakonskim odredbama te potrebama i zahtjevima korisnika i struke, a u skladu s međunarodnim definicijama i standardima HZJZ izrađuje godišnji Program statističkih istraživanja iz područja zdravstva.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

3.2. Kreiranje obveznih izvještajnih obrazaca i uputa za njihovu primjenu

Hrvatski zavod za javno zdravstvo koordinira izradu obveznih izvještajnih obrazaca u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo te prema preporukama i zahtjevima struke, predlaže ih Ministarstvu zdravstva i obvezno izrađuje upute za njihovu primjenu.

Izvršitelji: Socijalna medicina HZJZ i druge službe HZJZ.

Sudionici: Socijalna medicina i druge službe ZJZ.

3.3. Provođenje statističkih istraživanja iz područja zdravstva prema godišnjem Programu statističkih istraživanja koji donosi Vlada Republike Hrvatske

Hrvatski zavod za javno zdravstvo obavlja zdravstveno-statistička istraživanja temeljem postojećih zakonskih odredbi neophodnih za praćenje:

1. odabranih demografskih i zdravstveno-statističkih pokazatelja skladu s metodologijom i zahtjevima SZO, EU i UN,
2. organizacije zdravstvene zaštite stanovništva i rada zdravstvenih službi na terenu,
3. organizacijske strukture i radnika zdravstvenih ustanova prema vrsti vlasništva.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

Sudionici: Socijalna medicina ZJZ.

3.4. Prikupljanje i kontrola statističkih izvješća iz zdravstvenih ustanova i ordinacija bez obzira na vrstu vlasništva

Prema zakonskim odredbama na razini primarne, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite, na propisanim obrascima i u propisanim rokovima.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

Sudionici: Socijalna medicina ZJZ.

3.5. Informatička obrada podataka i izrada zdravstveno-statističkih pokazatelja o stanju i radu u zdravstvu

Na nacionalnoj razini, razini županija, općina, bolnica i dr., u skladu sa zakonskim odredbama te zahtjevima i potrebama Ministarstva zdravstva, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Svjetske zdravstvene organizacije, međunarodnih agencija i drugih korisnika (Ureda za zdravstvo i socijalnu skrb županija i dr).

Izvršitelji: Socijalna medicina i druge službe HZJZ .

Sudionici: Socijalna medicina ZJZ.

3.6. Provođenje ciljanih kvalitativnih istraživanja

U skladu s međunarodnom metodologijom i preporukama, a prema srednjoročnom planu i godišnjim programima rada te nacionalnim potrebama, provođenje povremenih kvalitativnih istraživanja metodom ankete ili intervjua s ciljem utvrđivanja zdravstvenih potreba, načina i kvalitete življenja, opterećenja bolešću te navika i stavova populacije.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

Sudionici: druge službe HZJZ.

3.7. Razvoj zdravstveno-informacijskog sustava i zdravstvene statistike

Hrvatski zavod za javno zdravstvo radi na objedinjavanju i programskom ujednačavanju postojećeg statističkog i informacijskog sustava te sudjeluje u izgradnji cjelovitog informacijskog sustava zdravstva Hrvatske za sve razine zdravstvene zaštite uz praćenje rada i iskorištenosti zdravstvenih kapaciteta i odabranih ekonomskih pokazatelja gospodarstva u zdravstvu.

Rad na unapređenju zdravstveno-informacijskog sustava i zdravstvene statistike obavlja se i suradnjom s imenovanim povjerenicima za prikupljanje zdravstveno-statističkih pokazatelja iz županijskih zavoda za javno zdravstvo.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

Sudionici: druge službe HZJZ, socijalna medicina ZJZ, uz podršku Ministarstva zdravstva.

3.8. Praćenje, analiza i ocjena zdravstvenog stanja

Temeljem prikupljenih kvantitativnih i kvalitativnih statističkih podataka, analiza i ocjena zdravstvenog stanja populacije i pojedinih populacijskih skupina. Provodi se kao rutinska godišnja aktivnost ili prema pojedinim projektima i posebnim zahtjevima i potrebama.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: ZJZ, HZZO, Državni zavod za statistiku, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo rada i socijalne skrbi.

3.9. Analiza, evaluacija i ocjena kvalitete zdravstvene zaštite

Temeljem rutinski ili ciljano prikupljenih podataka evaluacija i ocjena kvalitete zdravstvene zaštite i iskorištenosti zdravstvenih kapaciteta, a primjenom stručno usuglašenih pokazatelja.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: Socijalna medicina i druge službe ZJZ.

3.10. Analiza, evaluacija i ocjena učinkovitosti zdravstvene zaštite

Temeljem svih dostupnih ili posebnih podataka evaluacija i ocjena učinkovitosti zdravstvene zaštite i zdravstvenih ishoda u ciljanim populacijskim skupinama.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: Socijalna medicina i druge službe ZJZ.

3.11. Izrada posebnih analitičkih izvješća

Prema posebnim potrebama i zahtjevima za Ministarstvo zdravstva, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Vladu Republike Hrvatske te ostale korisnike i subjekte, u skladu sa propisima.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: ZJZ, za potrebe lokalne zajednice.

3.12. Izrada redovitih i povremenih publikacija

U suradnji s ostalim službama Zavoda, izdaje godišnje i povremene publikacije Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o svim relevantnim zdravstvenim zbivanjima.

Zavodi za javno zdravstvo izdaju publikacije za razine županija.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: ZJZ, za potrebe lokalne zajednice.

3.13. Utvrđivanje vodećih zdravstvenih problema i predlaganje intervjcijskih mjera i programa uz definiranje pokazatelja za praćenje na nacionalnoj i županijskim razinama

Temeljem obavljenih analiza a u skladu s Programom mjera zdravstvene zaštite utvrđivanje prioritentnih zdravstvenih problema i predlaganje intervjcijskih ili trajnih mjera njihova rješavanja.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: ZJZ, za potrebe lokalne zajednice, na županijskim razinama odgovarajuća tijela lokalne uprave te Ministarstvo zdravstva, HZZO, Ministarstvo prosvjete i sporta, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalne skrbi, Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja, Ministarstvo obrane.

3.14. Pružanje stručne pomoći pri izradi zdravstvenog zakonodavstva i drugih strateških dokumenata zdravstva

Sudjelovanje pri izradi strateških dokumenata i zdravstvenog zakonodavstva, a na zahtjev Ministarstva zdravstva ili drugih resornih ministarstava i tijela državne uprave.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

3.15. Izrada odabranih dijelova Programa mjera zdravstvene zaštite

U skladu sa zakonskim odredbama a u suradnji s drugim službama HZJZ.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: Ministarstvo zdravstva, stručnjaci iz područja zdravstva.

3.16. Vođenje javno-zdravstvenih registara

U sukladnosti s Programom statističkih istraživanja i drugim zakonskim odredbama vođenje strukovnih i drugih javno-zdravstvenih registara (Registar radnika u zdravstvu, Registar liječenih ovisnika).

Izvršitelji: Socijalna medicina HZJZ.

Sudionici: HZZO, zdravstvene ustanove, Županijski centri za prevenciju ovisnosti.

3.17. Zdravstveno prosvjećivanje i promicanje zdravlja

Hrvatski zavod za javno zdravstvo sudjeluje u izradi programa zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja s ciljem očuvanja i unaprjeđenja zdravlja stanovništva zdravstveno-odgojnim aktivnostima te potiče, koordinira, sudjeluje u provođenju i evaluira pojedine programe.

Organizira tečajeve trajne edukacije s javno-zdravstvenim temama na načelima promicanja zdravlja i interaktivnih metoda učenja.

Kreira i distribuira zdravstveno-odgojne materijale za potrebe različitih djelatnosti osobito na razini primarne zdravstvene zaštite.

Posebnu pozornost posvećuje pripremama programa zdravstvenog odgoja i promicanja zdravlja u osnovnim i srednjim školama, organizira tečajeve i radionice s temama promicanja zdravlja kao dio redovitih aktivnosti, izrađuje metodološke upute za provođenje zdravstvenog odgoja te izrađuje i distribuira zdravstveno odgojne materijale, osobito u cilju promicanja zdravijeg načina življenja, planiranja obitelji te provedbe posebnih preventivnih akcija - HIV/AIDS, psihoaktivne droge, unapređenje prehrane itd.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: ZJZ za potrebe lokalne zajednice.

3.18. Edukacija i informiranje javnosti

Priprema tiskanih materijala te sudjelovanje s javno-zdravstvenim temama u medijskim programima s ciljem što točnijeg i djelotvornijeg informiranja cjelokupne javnosti, a osobito u kriznim i interventnim situacijama.

Izvršitelji: Socijalna medicina i ostale službe HZJZ.

Sudionici: druge službe ZJZ.

3.19. Koordiniranje rada te suradnja sa službama socijalne medicine županijskih zavoda za javno zdravstvo u Hrvatskoj

Kao dio redovitih aktivnosti usuglašavanje programa rada te koordiniranje rada službi za socijalnu medicinu županijskih zavoda za javno zdravstvo.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

3.20. Pružanje stručno metodološke pomoći na području zdravstveno-statističke i socijalno medicinske djelatnosti.

Kontinuirano pružanje metodološke i stručne pomoći na području zdravstvene statistike svim zdravstvenim subjektima na terenu, osobito u vezi s dostavljanjem obveznih izvješća, kao i u vezi sa svim aktivnostima koje su dio rada socijalne medicine.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

3.21. Koordinacija, praćenje provođenja i evaluacija preventivne i specifične zdravstvene zaštite školske djece i mladeži

Izrada stručnih programa, koordinacija rada te praćenje provođenja, ocjena kvalitete i učinkovitosti preventivne i specifične zdravstvene zaštite školske djece i mladeži.

Izvršitelj: Socijalna medicina HZJZ.

Sudionici: ZJZ za županijsku razinu.

3.22. Ostale aktivnosti

3.22.1. Rad i aktivnosti u vezi s primarnom prevencijom ovisnosti u skladu s Nacionalnom strategijom suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj

Izvršitelji: Socijalna medicina u suradnji s drugim službama HZJZ.

3.22.2. Sudjelovanje u školovanju i stručnom osposobljavanju zdravstvenih radnika iz područja javnog zdravstva

Izvršitelji: Socijalna medicina u suradnji s drugim službama HZJZ.

-

Tablica 5:

SOCIJALNA MEDICINA			
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3.1. Izrada programa statističkih istraživanja iz područja zdravstva	Stanovništvo Republike Hrvatske	U skladu s međunarodnim definicijama i standardima te zakonskim odredbama, prema godišnjem Programu statističkih istraživanja koji donosi Vlada Republike Hrvatske i potrebama i zahtjevima korisnika i struke, HZJZ izrađuje godišnji Program statističkih istraživanja iz područja zdravstva	Sva ciljna populacija
3.2. Kreiranje obveznih izvještajnih obrazaca i uputa za njihovu primjenu	Stanovništvo Republike Hrvatske	Prema preporukama i zahtjevima struke HZJZ koordinira izradu obveznih izvještajnih obrazaca u suradnji sa županijskim ZJZ te ih predlaže Ministarstvu zdravstva i obvezno izrađuje upute za njihovu primjenu.	Sva ciljna populacija
3.3. Provođenje statističkih istraživanja iz područja zdravstva	Stanovništvo Republike Hrvatske	Prema godišnjem Programu statističkih istraživanja koji donosi Vlada Republike Hrvatske provode HZJZ i ZJZ	Sva ciljna populacija
3.4. Prikupljanje i kontrola statističkih izvješća	Korisnici usluga zdravstvenih ustanova i ordinacija bez obzira na vrstu vlasništva	Prema godišnjem Programu statističkih istraživanja i godišnjem Programu rada provode HZJZ i ZJZ	70-80% stanovništva Hrvatske
3.5. Informatička obrada podataka i izrada zdravstveno-statističkih pokazatelja o stanju i radu u zdravstvu	Korisnici usluga zdravstvenih ustanova i ordinacija bez obzira na vrstu vlasništva	Prema godišnjem Programu statističkih istraživanja i godišnjem Programu rada, koristeći standardne statističke i analitičke metode, provode HZJZ i ZJZ	70-80% stanovništva Hrvatske
3.6. Provođenje ciljanih kvalitativnih istraživanja	Odabrane populacijske skupine	Metodom ankete ili intervjua s ciljem utvrđivanja zdravstvenih potreba, načina i kvalitete	Prema vrsti istraživanja do 10% ciljane populacije.

		življenja, opterećenja bolešću te navika i stavova populacije.	
3.7. Razvoj zdravstveno-informacijskog sustava i zdravstvene statistike	Sve zdravstvene ustanove i ordinacije	Kreiranje, usuglašavanje, usklađivanje i normiranje sadržaja i protoka informacija. Za sve razine zdravstvene zaštite HZJZ u suradnji sa ZJZ..	Svi korisnici zdravstvene zaštite

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3.8. Praćenje, analiza i ocjena zdravstvenog stanja	Stanovništvo Hrvatske	Temeljem prikupljenih kvantitativnih i kvalitativnih statističkih podataka, analiza i ocjena zdravstvenog stanja populacije i pojedinih populacijskih skupina	Sva ciljna populacija
3.9. Analiza, evaluacija i ocjena kvalitete zdravstvene zaštite	Zdravstvene ustanove i ordinacije	Temeljem rutinski ili ciljano prikupljenih podataka evaluacija i ocjena kvalitete zdravstvene zaštite i iskorištenosti zdravstvenih kapaciteta, a primjenom stručno usuglašenih pokazatelja.	Prema ciljevima, sve ili odabrane zdravstvene ustanove i ordinacije
3.10. Analiza, evaluacija i ocjena učinkovitosti zdravstvene zaštite	Zdravstvene ustanove i ordinacije	Temeljem rutinski ili ciljano prikupljenih podataka evaluacija i ocjena kvalitete zdravstvene zaštite.	Prema ciljevima, sve ili odabrane zdravstvene ustanove i ordinacije
3.11. Izrada posebnih analitičkih izvješća		Jednostavne i složene metode statističke analize	Prema zahtjevima i posebnim potrebama o odabranim pokazateljima
3.12. Izrada redovitih i povremenih publikacija	Upravna i stručna tijela Vlade Republike Hrvatske, SZO, ustanove i pojedinci iz zdravstva i drugih srodnih područja	U suradnji s drugim službama HZJZ izrada i izdavanje godišnjih i povremenih publikacije o svim relevantnim zdravstvenim zbivanjima.	
3.13. Utvrđivanje vodećih zdravstvenih problema i predlaganje intervjenskih mjera i programa	Populacija sa zdravstvenim rizicima	Prema definiranim pokazateljima za praćenje na nacionalnoj i županijskim razinama utvrđivanje prioriternih zdravstvenih problema i predlaganje intervjenskih ili trajnih mjera njihova rješavanja.	Sva ciljna populacija
3.14. Pružanje stručne pomoći pri izradi		Prema dostupnim ili prikupljenim podacima	

zdravstvenog zakonodavstva i drugih strateških dokumenata zdravstva		analiza i davanje ekspertnog mišljenja pri izradi strateških dokumenata iz područja zdravstva	
3.15. Izrada odabranih dijelova Programa mjera zdravstvene zaštite		Prema stručno usuglašenoj metodologiji izrada pojedinih mjera u Programu mjera zdravstvene zaštite	

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3.16. Vođenje javno-zdravstvenih registara	Zdravstveni radnici i radnici u zdravstvu Ekperimentatori i konzumenti psihoaktivnih droga u tretmanu u sustavu zdravstva	Prema Programu statističkih istraživanja i drugim zakonskim odredbama vođenje strukovnih i drugih javno-zdravstvenih registara (Registar radnika u zdravstvu, Registar liječenih ovisnika)	Sva ciljna populacija
3.17. Zdravstveno prosvjećivanje i promicanje zdravlja	Djeca i mladež, rizične skupine, nastavno osoblje, zdravstveni radnici	Sudjelovanje u izradi programa zdravstvenog odgoja i promicanja zdravlja te koordiniranje, sudjelovanje u provođenju i evaluacija pojedinih programa. Organiziranje tečajeva trajne edukacije s javno-zdravstvenim temama na načelima promicanja zdravlja i interaktivnih metoda učenja, kreiranje i distribucija zdravstveno-odgojne materijale za potrebe različitih djelatnosti osobito na razini primarne zdravstvene zaštite.	Prema programu 30-40% ciljne populacije
3.18. Edukacija i informiranje javnosti	Stanovništvo Republike Hrvatske	Priprema tiskanih materijala te sudjelovanje s javno-zdravstvenim temama u medijskim programima	Prema vrsti medija 10-40% ciljne populacije
3.19. Koordiniranje rada te suradnja sa službama socijalne medicine županijskih zavoda za javno zdravstvo u Hrvatskoj	Službe socijalne medicine zavoda za javno zdravstvo	Redoviti kontakti i stručni sastanci	Sve službe socijalne medicine
3.20. Pružanje stručno metodološke pomoći na području zdravstveno-statističke i socijalno	Sve zdravstvene ustanove i ordinacije	Kontakti i pružanje pomoći svim zdravstvenim subjektima na terenu, osobito u vezi s dostavljanjem obveznih izvješća, kao i svim	50-70% ciljne populacije

medicinske djelatnosti		aktivnostima koje su dio rada socijalne medicine.	
3.21. Koordinacija, praćenje provođenja i evaluacija preventivne i specifične zdravstvene zaštite školske djece i mladeži	Službe školske medicine zavoda za javno zdravstvo	Izrada stručnih programa, koordinacija rada te praćenje provođenja, ocjena kvalitete i učinkovitosti preventivne i specifične zdravstvene zaštite školske djece i mladeži.	Sve službe školske medicine

-

Tablica 6:

PREGLED MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE KOJE PROVODI HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO	
MJERE	IZVRŠITELJI
1. Istraživanja iz područja zdravstva ocjenom zdravstvenog stanja stanovništva, organizacije i rada zdravstvene zaštite	Služba za socijalnu medicinu u suradnji s Odjelom za praćenje preventivnih programa
2. Planira, predlaže i provodi mjere za očuvanje i unaprjeđenje zdravlja stanovništva	Služba za socijalnu medicinu, Služba za epidemiologiju i Služba za zdravstvenu ekologiju
3. Zdravstveno odgojne s promocijom zdravlja u svrhu poticanja zdravstvene svijesti stanovništva	Odjel za promociju zdravlja sa svim službama Zavoda
4. Preventivne mjere zdravstvene zaštite školske djece i mladeži	Služba za socijalnu medicinu i Služba za epidemiologiju
5. Vođenje državnih javno zdravstvenih registara	Služba za socijalnu medicinu i Služba za epidemiologiju
6. Praćenje i analiziranje epidemiološkog stanja s organiziranjem i provedbom preventivnih i protuepidemijskih mjera.	Služba za epidemiologiju, Služba za zdravstvenu ekologiju i Služba za mikrobiologiju.
7. Planiranje, nadzor i evaluacija provođenja obvezne imunizacije	Služba za epidemiologiju
8. Planiranje i nadzor mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije s provedbom preventivnih i protuepidemijskih mjera	Služba za epidemiologiju i Služba za zdravstvenu ekologiju
9. Obavljanje mikrobiološke djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku	Služba za mikrobiologiju
10. Praćenje, analiziranje i ocjenjivanje zdravstvene ispravnosti vode za piće, stanja vodoopskrbe na terenu te zdravstvene ispravnosti namirnica i predmeta opće uporabe.	Služba za zdravstvenu ekologiju
11. Praćenje i evaluiranje prehrambenog stanja stanovništva te predlaganje javno zdravstvenih mjera za unapređenje prehrane	Služba za zdravstvenu ekologiju
12. Cjelovito praćenje, analiziranje i ocjenjivanje utjecaja okoliša na zdravstveno stanje stanovništva	Služba za zdravstvenu ekologiju
13. Pružanje stručne pomoći u pripremi zdravstvenih propisa te sudjelovanje u predlaganju mjera zdravstvene zaštite i nomenklatura usluga i poslova	Sve službe Zavoda
14. Nadziranje i evaluacija provođenja preventivnih programa i drugih mjera zdravstvene zaštite	Sve službe Zavoda
15. Planiranje, predlaganje i provođenja mjera za očuvanje i unapređenje zdravlja radnika	Služba za socijalnu medicinu
16. Planiranje, predlaganje i provođenje mjera zaštite zdravlja stanovništva od štetnog djelovanja toksičnih tvari u zraku, vodi i tlu te u biljnom i životinjskom svijetu	Služba za zdravstvenu ekologiju

II.4. MJERE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA ZNAČAJNE ZDRAVSTVENE PROBLEME STANOVNIŠTVA

Mjere i postupci razrađeni su za sljedeće entitete:

Bolesti srca i krvnih žila

- Arterijska hipertenzija
- Ishemijska bolest srca
- Cerebrovaskularne bolesti

Maligne bolesti

- Karcinom dojke
- Karcinom cerviksa uterusa
- Karcinoma kolona i rektuma

Zaštita duševnog zdravlja

- Unaprjeđenje duševnog zdravlja
- Sprečavanje i suzbijanje ovisnosti o psihoaktivnim drogama
- Alkoholizam
- Shizofrenija
- Posttraumatski stresni poremećaj
- Depresije iz skupine afektivnih psihoza
- Senilne i presenilne psihoze

Bolesti probavnog sustava

- Ulkusna bolest, ciroza jetre, žučni kamenci i hernije

Bolesti urogenitalnog sustava

- Nespecifične infekcijske bolesti male zdjelice i genitourinarnih putova
- Endemska nefropatija

Šećerna bolest

Bolesti koštano mišićnog sustava i vezivnog tkiva

- Lumbalgije
- Cervikobrahijalgije
- Osteoartroze

Slabovidnost i glaukom

Kronični bronhitis

Akutne zarazne bolesti

Tuberkuloza

AIDS

Ozljede

BOLESTI SRCA I KRVNIH ŽILA

(Sukladno Nacionalnom programu prevencije kardiovaskularnih bolesti u okviru Projekta reforme zdravstvenog sustava Ministarstva zdravstva)

1. Promicanje (promocija) zdravlja i prevencija bolesti srca i krvnih žila

1.1. Informiranje, educiranje i poticanje stanovništva na usvajanje zdravijeg načina življenja s ciljem unaprjeđenja i očuvanja zdravlja te suzbijanja navika koje pridonose razvoju bolesti srca i krvnih žila, posebice hipertenzije, ishemijske bolesti srca i cerebrovaskularnih bolesti.

Posebno treba naglasiti važnost:

1. pravilne prehrane s odgovarajućim sastavom s obzirom na prehrambene potrebe pojedinca i uravnoteženim energetske unosom i potrošnjom energije što omogućuje održavanje poželjne tjelesne težine;
2. redovite tjelesne aktivnosti, primjerene dobi i ukupnom zdravstvenom stanju (najmanje 30 minuta svaki drugi dan do granice zamora), odnosno aktivnog ili rekreativnog bavljenja športom najmanje 3 puta tjedno (brzi hod ili trčanje, plivanje, vožnja bicikla i sl.),
3. nepušenja,
4. suzbijanja prekomjerne konzumacije alkoholnih pića itd.

Grupno:

5. U zaštiti školske djece i mladeži stručni rad s profesorima, učiteljima i roditeljima te ogledna predavanja i radionice za učenike, raspodjela edukacijskih materijala.
6. U okviru rada izabranog doktora opće/obiteljske medicine predavanja i radionice, raspodjela edukacijskih materijala.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ), Zavodi za javno zdravstvo (ZJZ), izabrani tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Škole, poslodavci, sredstva javnog priopćavanja, Hrvatski Crveni križ.

1.2. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa svim razinama zdravstvene zaštite.

2. Primarna prevencija bolesti srca i krvnih žila:

2.1. Utvrđivanje čimbenika rizika: utvrđivanje i bilježenje prekomjerne tjelesne težine, povišenog krvnog tlaka, pušenja itd. u odraslih osoba u okviru svih sistematskih i ciljanih pregleda, a u okviru opće/obiteljske medicine svakom osiguraniku izmjeriti tlak najmanje

jednom u 2 godine u sklopu dopunskog programa, kao i djeci u okviru sistematskih pregleda od 5. razreda osnovne škole nadalje.

Svakom osiguraniku starijem od 15 godina odrediti ukupni kolesterol i trigliceride u krvi najmanje jednom u slijedeće 2 godine, kao i kod djece s povišenim rizikom utvrđenim kod sistematskog pregleda prije upisa u školu. Kod povišenih vrijednosti u roku 3 mjeseca treba odrediti ukupni kolesterol, trigliceride, HDL i LDL-kolesterol.

Kod osoba kod kojih vrijednosti kolesterola i triglicerida nisu povećane pretragu treba ponoviti u 35. godini života, odnosno svakih 5 godina.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine i nadležni tim školske medicine.

-
2.2. Edukacija o po zdravlje korisnim životnim navikama (pravilna prehrana, nepušenje, redovita tjelesna aktivnost, održavanje poželjne tjelesne težine, izjegavanje konzumiranja alkohola itd.).

2.3. Suzbijanje čimbenika rizika

Osobe s izraženim bilo kojim čimbenikom rizika kao i bolesnike s dokazanom koronarnom ili cerebrovaskularnom bolesti, treba upoznati s potrebom smanjenja ukupnog unosa masti ispod 30% ukupnog unosa energije, unosa zasićenih masti ispod 10% ukupnog unosa energije, unosa kolesterola ispod 300 mg dnevno, te unosa natrija do 3 grama dnevno.

Za osobe s povišenim vrijednostima LDL-kolesterola (više od 3,0 mmol/l) i sniženim vrijednostima HDL-kolesterola (manje od 1,0 mmol/l) treba preporučiti odgovarajuću dijetalnu prehranu, redovitu tjelesnu aktivnost i normalizaciju tjelesne težine. Uz to treba preporučiti veći udio ribe, voća i povrća u svakodnevnoj prehrani.

Nalaze treba ponoviti za 3 mjeseca. U slučaju povećanih vrijednosti usprkos provođenju općih i dijetetskih mjera osobe s visokim rizikom treba pratiti i prema medicinskoj indikaciji započeti terapiju .

- Individualno: savjetovanje, podjela pisanih uputstava prema medicinskoj indikaciji

- Grupno: predavanja i radionice, raspodjela edukacijskih materijala

-
Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji s HZJZ i ZJZ.

Sudionici: Škole, poslodavci, Hrvatski Crveni križ, sredstva javnog priopćavanja.

2.4. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa svim razinama zdravstvene zaštite.

-
-

Arterijska hipertenzija

1. Otkrivanje povišenog krvnog tlaka i verifikacija dijagnoze

Mjerenje krvnog tlaka kod svih sistematskih i ciljanih pregleda uključujući sistematske preglede od 5. razreda osnovne škole nadalje, kao i svakom osiguraniku najmanje jednom u 2 godine u sklopu dopunskog programa, kao i prilikom drugih pregleda.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

Sudionici: Škole, poslodavci, Hrvatski Crveni križ.

2.1. Informiranje, edukacija i poticanje osoba s povišenim krvnim tlakom na korigiranje navika koje pridonose razvoju bolesti srca i krvnih žila i usvajanja po zdravlje korisnih navika: uravnoteženja energetskeg unosa i potrošnje energije, smanjenja udjela masti, posebice životinjskog porijekla u ukupno energetskom unosu, kontroliranom dnevnom unosu soli (vidi prethodno - Suzbijanje čimbenika rizika) brizi za održavanje tjelesne kondicije, nepušenja, izbjegavanja konzumacije alkohola, mentalno higijenskim postupcima kontrole stresa kao i trajnog pridržavanja terapijskog režima.

- Grupno: predavanja za novotkrivene hipertoničare, a po mogućnosti grupni rad s hipertoničarima

- Individualno: savjetovanje i podjela pisanih uputstava prema medicinskoj indikaciji

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom djelatnosti.

Sudionici: poslodavci, Hrvatski Crveni križ.

2.2. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

3. Dijagnostika i liječenje prema medicinskoj indikaciji s ciljem odžavanja krvnog tlaka na vrijednostima nižim od 140/90 mmHg, a sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna, laboratorijska i bolnička djelatnost.

Ishemijska bolest srca

1. Rana detekcija i verifikacija dijagnoze ishemijske bolesti srca upućivanjem osoba sa slabo kontroliranom hipertenzijom i drugim čimbenicima rizika na EKG i prema medicinskoj indikaciji daljnje laboratorijske i druge dijagnostičke postupke.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine upućuje u specijalističko-konzilijarnu odnosno bolničku djelatnost na daljnji dijagnostički postupak.

2. Promptna dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna, laboratorijska i bolnička djelatnost.

2.1. Edukacija bolesnika i rekonvalescenata s ishemijskom bolesti srca o potrebi pridržavanja terapijskog režima, primjerenosti tjelesnoj aktivnosti, nepušenju, normaliziranju i održavanju poželjne tjelesne težine, kontroli stresa, pravilnoj prehrani (vidi prethodno - Suzbijanje čimbenika rizika).

- Individualno: savjetovanje te tiskana uputstva

- Grupno: rad sa skupinama bolesnika i rekonvalescenata te tijekom rehabilitacije, po mogućnosti u specijaliziranim centrima i zavodima

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko konzilijarna i bolnička djelatnost.

2.2. Edukacija ukućana bolesnika s kardiovaskularnim bolestima o prepoznavanju znakova ishemijske bolesti srca i osnovnim metodama oživljavanja

-

- Grupno: rad s ukućanima u okviru djelatnosti opće/obiteljske medicine, te raspodjela tiskanih edukacijskih materijala.

-

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko konzilijarnom odnosno bolničkom djelatnosti.

2.3. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

3. Suzbijanje reinfarkta pozivanjem bolesnika koji su preživili AIM na kontrolu za 6 do 12 mjeseci i u slučaju daljnje prisutnosti čimbenika rizika njihovo suzbijanje uz preventivnu rehabilitaciju, prema mogućnostima

Izvršitelji: Izabranim tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarna djelatnosti

Cerebrovaskularne bolesti

1. Rana detekcija i dijagnostika u osoba s čimbenicima rizika (hipertenzija, dijabetes, povišeni hematokrit /dehidracija/, hiperkoagulabilna stanja, pušenje, hiperlipidemija, a posebice hiperkolesterolemija), individualni savjeti o zdravijem načinu življenja te prema procjeni rizika i/ili prema medicinskoj indikaciji upućivanje na daljnji dijagnostički postupak (laboratorijske pretrage, neurološki pregled, pregled očne pozadine, Doppler-sonografija itd.).

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine upućuje na daljnje dijagnostičke postupke u specijalističko-konzilijarnu odnosno bolničku djelatnost.

2. Promptna dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna, laboratorijska i bolnička djelatnost.

2.1. Edukacija bolesnika s ciljem da im se pomogne da se bolje adaptiraju na bolest i lakše pridržavaju odgovarajućeg životnog režima uključujući brigu za očuvanje kvalitete života

- Grupno: predavanja i radionice, raspodjela edukacijskih materijala
- Individualno: savjetovanje i davanje pisanih uputstava

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom djelatnosti, te bolnička djelatnost.

2.2. Tečajevi za bolesnika i obitelj o prirodi bolesti, načinu liječenja, pravilnim životnim navikama, pomoći bolesniku te provođenju i kontroli fizikalne rehabilitacije.

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna djelatnost i izabrani tim opće/obiteljske medicine.

2.3. Edukacija ukućana bolesnika s kardiovaskularnim bolestima o prepoznavanju znakova cerebrovaskularne bolesti i osnovnim metodama oživljavanja

-

- Grupno: rad s ukućanima u okviru izabranog tima opće/obiteljske medicine, te raspodjela tiskanih edukacijskih materijala.

- **Izvršitelji:** Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko konzilijarnom odnosno bolničkom djelatnosti.

2.4. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija prema važećim propisima uključujući preventivne mjere i postupke, a prema mogućnostima i vođenje operacijskih registara.

Izvršitelji: Provođitelji mjera i postupaka, te higijensko-epidemiološka djelatnost ZJZ i HZJZ.

BOLESTI SRCA I KRVNIH ŽILA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
<p>1.</p> <p>Promicanje (promocija) zdravlja i prevencija bolesti srca i krvnih žila</p>	<p>Cjelokupno stanovništvo od dječje dobi nadalje</p>	<p>1.1. Informiranje, educiranje i poticanje stanovništva na usvajanje zdravijeg načina življenja s ciljem unaprjeđenja i očuvanja zdravlja te suzbijanja navika koje pridonose razvoju bolesti srca i krvnih žila</p> <p>1.2. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala</p>	<p>Školska djeca i mladež i odrasli</p>
<p>2.</p> <p>Primarna prevencija:</p> <p>1.</p> <p>Utvrđivanje čimbenika rizika (sukladno nacionalnom programu)</p>	<p>Cjelokupno stanovništvo od školske dobi nadalje</p>	<p>Utvrđivanje i bilježenje prekomjerne tjelesne težine, povišenog krvnog tlaka, pušenja, određivanje ukupnog kolesterola, triglicerida, HDL i LDL-kolesterol. itd.</p>	<p>Mjerenje tlaka svakom osiguraniku najmanje jednom u 2 godine, kao i djeci u okviru sistematskih pregleda od 5. razreda osnovne škole nadalje</p> <p>Svakom osiguraniku starijem od 15 godina odrediti ukupni kolesterol i trigliceride u krvi najmanje jednom u slijedeće 2 godine, kao djeci s povišenim rizikom utvrđenim na sistematskom</p>

			pregledu prije upisa u školu
2.2. Edukacija o po zdravlje korisnim životnim navikama	Osobe s čimbenicima rizika	Edukacija o utjecaju pravilne prehrane, nepušenja, redovite tjelesne aktivnosti itd. na zdravlje	Osobe kod kojih su tijekom godine utvrđeni rizični čimbenici
2.3. Suzbijanje čimbenika rizika	Osobe s izraženim bilo kojim čimbenikom rizika	Preporuke o dijetalnoj prehrani s ograničenjem ukupnog unosa masti, zasićenih masti i kolesterola, te unosa natrija, redovitoj tjelesnoj aktivnosti, normaliziranju tjelesne težine, kontrola vrijednosti LDL i HDL-kolesterola	Osobe kod kojih su tijekom godine utvrđeni rizični čimbenici
2.4. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala	Osobe kod kojih su utvrđeni rizični čimbenici	Izrada stručnog sadržaja za poruke i odabir pogodnog medija	Osobe kod kojih su tijekom godine utvrđeni rizični čimbenici
Arterijska hipertenzija			
1. Otkrivanje povišenog krvnog tlaka i verifikacija dijagnoze	Cjelokupno stanovništvo od školske dobi nadalje	Mjerenje krvnog tlaka kod svih sistematskih, ciljanih i drugih pregleda.	U odraslih osiguranika jednom u 2 godine a u okviru sistematskog pregleda od 5. razreda osnovne škole nadalje.
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.1. Informiranje, edukacija i poticanje osoba s povišenim krvnim tlakom na korigiranje životnih navika	Osobe kod kojih se utvrdi povišeni krvni tlak	Edukacija o pravilnoj prehrani, održavanju poželjne tjelesne težine i tjelesne kondicije, nepušenju, mentalno higijenskim postupcima kontrole stresa, pridržavanju	Osobe kod kojih se utvrdi povišeni krvni tlak

		terapijskog režima itd.	
2.2. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala	Osobe kod kojih je utvrđen povišeni krvni tlak	Izrada stručnog sadržaja za poruke i odabir medija	Prema medicinskoj indikaciji
3. Dijagnostika i liječenje	Osobe kod kojih je utvrđen povišeni krvni tlak	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indikaciji
Ishemijska bolest srca			
1. Rana detekcija i verifikacija dijagnoze ishemijske bolesti srca	Osobe sa slabo kontroliranom hipertenzijom i drugim čimbenicima rizika	Upućivanje na EKG, daljnje laboratorijske i druge dijagnostičke postupke	Prema medicinskoj indikaciji
2. Promptna dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Bolesnici s utvrđenom ishemijskom bolesti srca	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indikaciji
2.1. Edukacija bolesnika i rekonvalescenata s ishemijskom bolesti srca	Svi bolesnici	Edukacija o pridržavanju terapijskog režima, suzbijanja zdravstveno štetnih navika, primjernoj tjelesnoj aktivnosti, normaliziranju poželjne tjelesne težine, kontroli stresa itd.	Prema medicinskoj indikaciji
2.2. Edukacija ukućana bolesnika s kardiovaskularnim bolestima o prepoznavanju znakova ishemijske bolesti srca i osnovnim metodama oživljavanja	Ukućani bolesnika	Edukacija o prepoznavanju znakova ishemijske bolesti srca i osnovnim metodama oživljavanja	Ukućani novo otkrivenih bolesnika
2.3. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala	Bolesnici i ukućani bolesnika	Izrada stručnog sadržaja za poruke i odabir medija	Novootkriveni bolesnici i njihovi ukućani

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
3. Suzbijanje reinfarkta	Bolesnici koji su preživjeli AIM pred 6 do 12 mjeseci	Pozivanje bolesnika koji su preživjeli AIM na kontrolu za 6 do 12 mjeseci i u slučaju daljnje prisutnost čimbenika rizika njihovo suzbijanje	Prema medicinskoj indikaciji
Cerebrovaskularne bolesti			
1. Rana detekcija i dijagnostika u osoba s čimbenicima rizika	Osobe s čimbenicima rizika (hipertenzija, dijabetes, hiperkoagulabilna stanja, pušenje, hiperlipoproteinemije itd.)	Individualni savjeti o zdravijem načinu življenja te prema procjeni rizika upućivanje na daljnji dijagnostički postupak	Prema medicinskoj indikaciji
2. Promptna dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima	Prema medicinskoj indikaciji
2.1. Edukacija bolesnika s ciljem bolje adaptacije na bolest	Svi bolesnici	Edukacija usmjerena na bolju adaptaciju na bolest i lakšem pridržavanju odgovarajućem životnom i terapijskom režimu	Prema medicinskoj indikaciji
2.2. Tečajevi za bolesnika i obitelj	Bolesnici i članovi obitelji	Edukacija o prirodi bolesti, načinu liječenja, pravilnim životnim navikama, pomoći bolesniku, provođenju fizikalne rehabilitacije	Prema medicinskoj indikaciji

2.3. Edukacija ukućana bolesnika s kardiovaskularnim bolestima o prepoznavanju znakova cerebrovaskularne bolesti i osnovnim metodama oživljavanja	Ukućani bolesnika	Edukacija o prepoznavanju znakova cerebrovaskularne bolesti i osnovnim metodama oživljavanja	Ukućani novooboljelih
2.4. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala	Bolesnici i ukućani bolesnika	Izrada stručnog sadržaja za poruke i odabir medija	Novootkriveni bolesnici i njihovi ukućani
Evidentiranje, registriranje i izvještavanje te evaluacija	Svi bolesnici	Prema važećim zakonskim propisima	Svi bolesnici u skrbi tekuće godine uključujući preventivne mjere i postupke

MALIGNNE BOLESTI

Opće mjere onkološke zaštite*

***Napomena:** Nisu uključene mjere i postupci koje provode zavodi za javno zdravstvo i sudionici izvan zdravstva.

1.1. a) Edukacija stanovništva od školske dobi nadalje kako spriječiti rak (Europski kodeks protiv raka 1994) pravodobno prepoznati 8 znakova suspektnih na maligne bolesti i javiti se svom doktoru

- Grupno: Za školsku djecu od 12 godina nadalje ogledna predavanja za djecu i roditelje te sudjelovanje u stručnom radu profesora i učitelja. Za odraslo stanovništvo predavanja i distribucija tiskanih materijala

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, nadležni tim školske medicine, izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

Sudionici: Obrazovne ustanove, Hrvatski Crveni križ, poslodavci, sredstva javnog priopćavanja, Hrvatska liga za borbu protiv raka.

1.1. b) Izrada stručnih sadržaja za pisane materijale i audiovizualna sredstva

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2. Karcinom dojke

1.2.1. Upoznavanje žena s čimbenicima rizika (rak dojke u krvnih srodnica (mutacija specifičnih gena BRCA-1, BRCA-2 i ATM), stare prvorotke, žene koje su kratko dojile ili uopće nisu dojile, nulipare, rane menarhe, kasni nastup menopauze, duže uzimanje estrogena) i potrebom izbjegavanja izlaganja rtg.-zračenju, posebice djevojčica u dobi 8-12 godina, već raniji rak u jednoj dojci, fibrocistična bolest dojke životni stil (alkohol, pušenje, prehrana, tjelesna aktivnost, debljina) **te potrebom javljanja doktoru** kad se nađe kvržica ili bilo kakva promjena na grudima.

- Grupno: Predavanja za sve žene od adolescentne dobi nadalje, a posebice rizične skupine žena.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

Sudionici: Obrazovne institucije, poslodavci, Hrvatski Crveni križ, Hrvatska liga za borbu protiv raka.

1.2.2. a) Upoznavanje žena s adekvatnom tehnikom samopregleda dojke i registracijom nalaza.

- Grupno: Tečajevi za žene od 15 godina nadalje.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

Sudionici: Obrazovne institucije, poslodavci, Hrvatski Crveni križ, Hrvatska liga za borbu protiv raka.

1.2.2. b) Razrada metodološkog pristupa, izrada stručnih sadržaja za tiskane materijale i audiovizualna sredstva

Izvršitelji: Zavodi za javno zdravstvo u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.2.3. Detekcija i rana dijagnostika

1.2.3. a) Samopregled - same žene svaki mjesec od 20. godine života.

1.2.3. b) Klinički pregled dojki u dobi 20-39 godina svake treće, a starijih od 40 svake godine. Za žene s povećanim rizikom (anamneza raka dojke ili multiplog papiloma, histološki potvrđene cistične bolesti dojke, obiteljska anamneza raka dojke kod sestara ili majke, rane menarhe, kasna menopauza, nerotkinje, stare prvorotkinje, one koje su kratko ili nisu dojile, koje su duže uzimale estrogene, te deblje žene) klinički se pregled mora provoditi češće.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, izabrani tim zdravstvene zaštite žena, specijalističko-konzilijarna odnosno bolnička djelatnost.

1.2.3. c) Medicinska kontrola nalaza samopregleda dojke kod odstupanja od osnovnog nalaza, uz po potrebi upućivanje u specijalističko-konzilijarnu djelatnost.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, izabrani tim zdravstvene zaštite ženate specijalističko-konzilijarna djelatnost.

1.2.3. d) Mamografija

Za žene prosječnog rizika bazična mamografija oko 40 godine (35-39 g), od 40 godine života mamografija svake godine, odnosno ovisno o mogućnostima. Mamografija mora slijediti odmah nakon kliničkog pregleda dojki.

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna radiološka djelatnost u suradnji s izabranim timom opće/obiteljske medicine.

1.2.4. Edukacija i emocionalna potpora mastektomiranih žena u cilju bolje adaptacije i uspješnog povratka svakodnevnom životu

- Grupno: Grupni rad sa skupinama operiranih žena, a po mogućnosti njihovo uključivanje u klubove.

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna, odnosno bolnička onkološka djelatnost.

Sudionici: Hrvatska Liga za borbu protiv raka, žene volonterke s operiranom dojkom u okviru programa "Vrijeme oporavka - pogled u budućnost".

1.3. Karcinom cerviksa uterusa

1.3.1. Upoznavanje žena s čimbenicima rizika,(rani početak seksualnog života, veći broj partnera, veliki broj poroda, pušenje), venerične infekcije, potrebom njihovog suzbijanja, te mogućnostima rane detekcije (PAPA test) i uspješnog liječenja karcinoma cerviksa uterusa, odnosno potrebe javljanja doktoru kod bilo kakvog neobičnog krvarenja ili iscjetka. Poučiti i motivirati treba sve žene starije od 16 godina.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena.

1.3.2. Saniranje stanja koja povećavaju rizik obolijevanja od raka grla maternice (kolpitisa i benignih promjena na egzocerviksu), prema medicinskoj indikaciji

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom djelatnosti.

1.3.3. Detekcija i rana dijagnostika -ginekološki pregled i bris cerviksa po Papanicolaou.

Prvi bris cerviksa po Papanicolaou od početka seksualne aktivnosti odnosno 18. godine. Poslije tri ili više urednih nalaza test se može primijeniti u većim vremenskim razmacima (ne dužim od 5 godina), o čemu odlučuje izabrani ginekolog.

Češći skrining preporučuje se ženama s povećanim rizikom: loš ekonomski status, žene koje puše, seksualna aktivnost prije 18 godina života, dva ili više seksualna partnera,odnosno ako je partner imao više seksualnih partnerica, venerične infekcije u anamnezi (klamidija trahomatis, humani papiloma virus-visoko rizični podtipovi, herpes virus, gonoreja, sifilis), žene koje su već imale neke promjene na cerviksu.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena te kod intervencija specijalističko-konzilijarne i bolničke djelatnosti ukoliko razmaz nije uzet prema predloženome rasporedu.

Sudionici: poslodavci, Hrvatski Crveni križ.

1.3.4. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija

Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskim indikacijama.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom, laboratorijskom i bolničkom djelatnosti.

1.3.5. Planiranje, praćenje i izvještavanje o obuhvatu žena skriningom

Izabrani ginekolog uključuje se u aktivnosti za rano otkrivanje raka cerviksa uterusa kod svojih korisnica. To znači planiranje, pozivanje žena na pregled, pregled i uzimanje cervikalnog razmaza, praćenje žena i izvještavanje Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Izvršitelji: Izabrani tim zdravstvene zaštite žena, zavodi za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

1.4. Karcinom kolona i rektuma

1.4.1. a) Upoznavanje stanovništva s čimbenicima rizika - konzumacija životinjskih masnoća i crvenog mesa, konzumacija namirnica siromašnih celuloznim vlakancima te C i A

vitaminima,(odnosno bez dovoljno voća i povrća), ostalim faktorima rizika (obiteljska polipoza kolona, multipla polipoza, kronični ulcerativni kolitis, obiteljska anamneza, debljina, nedovoljna fizička aktivnost, itd.) od školske dobi nadalje, kao i potrebe javljanja doktoru kod krvarenja iz debelog crijeva, krvi u stolici ili promjene u radu crijeva.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Obrazovne institucije, poslodavci, sredstva javnog priopćavanja, Hrvatska liga za borbu protiv raka, Hrvatski Crveni križ.

1.4.1. b) Izrada stručnih sadržaja za tiskane materijale i audiovizualna sredstva

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima na svim razinama zdravstvene zaštite.

1.4.2. Detekcija i rana dijagnostika

U dobi iznad 50 godina starosti i testiranje okultne krvi u stolici (FOBT) i sigmoidoskopija ovisno o mogućnostima zdravstvene službe. Najmanje digitorektalni pregled i test otkrivanja okultnog krvarenja u stolici, te sigmoidoskopija odnosno kolonoskopija za osobe iz rizične skupine, (obiteljska polipoza kolona, multipla polipoza, kronični ulcerozni kolitis) prema savjetu doktora. Pacijente starije od 50 godina koji zahtijevaju neki od skrining testova treba informirati o dobrim i lošim stranama svakog testa. Ima naime nekoliko mogućnosti:

1. FOBT i sigmoidoskopija. Ako je FOBT normalan ponavlja se svake godine a sigmoidoskopija svakih 5 godina.
2. Kolonoskopija. Kod normalnog nalaza ponavlja se svake 10. godine.
3. Dvostruki kontrast barijevom kašom. Kod normalnog nalaza ponavlja se svake 10. godine.

Godišnji digitorektalni pregled se zbog niske osjetljivosti ne preporuča nego samo prije drugih , prije navedenih, skrining testova.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom djelatnošću.

Sudionici: poslodavci, Hrvatski Crveni križ, Hrvatska liga za borbu protiv raka.

1.4.3. a) Zdravstveni odgoj osoba s kolostomom (predavanja, vježbe i demonstracije)

- Grupno: Edukacija za sve osobe s kolostomom, a po mogućnosti uključivanje u klub osoba sa stomom.

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna i bolnička onkološka djelatnost te tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Hrvatska liga za borbu protiv raka.

1.4.3. b) Izrada stručnih sadržaja za tiskane materijale i audiovizualna sredstva

Izvršitelji: Zavodi za javno zdravstvo u suradnji s Klinikom za tumore i slične bolesti, odnosno specijaliziranim onkološkim centrima i jedinicama.

Sudionici: Hrvatska liga za borbu protiv raka.

Evidentiranje, registriranje i izvještavanje prema postojećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke, vođenje Državnog registra za rak, te **evaluacija** onkoloških mjera.

Izvršitelji: Provođitelji mjera i postupaka, ZJZ i HZJZ.

MALIGNNE BOLESTI

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.1. Edukacija stanovništva kako spriječiti rak	Svi, dob 12+	Zdravstveno prosvjeđivanje Zdravstveni odgoj	Sva školska djeca od 12. godine, svi odrasli
1.2. Prevenција karcinoma dojke	Žene, dob 15+	Zdravstveno prosvjeđivanje i zdravstveni odgoj Samopregled dojke Klinički pregled dojke Mamografija	Sve žene od 15. godine Sve žene od 20. godine, svaki mjesec Sve žene 20-39 godina, svake 3 godine. Sve žene od 40. godine, svake godine Sve žene od 40. godine, svake godine
1.3. Prevenција karcinoma cerviksa uterusa	Žene, dob 16+	Zdravstveno prosvjeđivanje i zdravstveni odgoj Papanicolau test i ginekološki pregled	Sve žene od 16. godine Sve žene, od početka spolne aktivnosti ili dobi od 18 g, svake godine. Nakon 3 ili više uzastopna uredna nalaza, u većim vremenskim razmacima (do 5 godina)
1.4. Prevenција karcinoma kolona i rektuma	Muškarci i žene, od školske dobi	Zdravstveno prosvjeđivanje i zdravstveni odgoj Digitorektalni pregled Testiranje okultne krvi u stolici (FOBT) Sigmoidoskopija Irigografija dvostrukim kontrastom Kolonoskopija	Svi, od školske dobi nadalje Najmanje digitorektalni pregled i FOBT za sve muškarce i žene od 50 g. te sigmoidoskopija odnosno kolonoskopija za osobe iz rizične skupine. Za preporučenu učestalost vidi tekst.

ZAŠTITA DUŠEVNOG ZDRAVLJA

Unapređenje duševnog zdravlja

1.1. Unapređenje i očuvanje duševnog zdravlja djece i mladeži skrbi za zdravu i sređenu obitelj, savjetovanjem majki s dojenčadi i predškolskom djecom, savjetovanjem za školsku djecu, (uključujući timske sastanke s prosvjetno-pedagoškom službom škola), osiguranjem kreativnog slobodnog vremena mladeži i njihovog što boljeg uklapanja u okolinu, poticanjem razvoja samopoštovanja, savjetovanjem za adolescente, roditelje i obitelji s ciljem povišenja razine duševnog zdravlja i osposobljavanja pojedinaca za sučeljavanje sa svakodnevnicom.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske i nadležni tim školske medicineu suradnji sa specijalističko-konzilijarnom psihijatrijskom djelatnosti.

Sudionici: Predškolske ustanove, škole, poslodavci, sredstva javnog priopćavanja, vjerske i humanitarne organizacije.

1.2. Unapređenje i očuvanje duševnog zdravlja odraslih radom s rizičnim skupinama, s obiteljima, radom u Balintovim grupama, grupnim radom u tvornicama i poduzećima te gerijatrijskim ustanovama i klubovima s ciljem povišenja razine duševnog zdravlja, osposobljavanja pojedinaca za sučeljavanje sa svakodnevnicom, povećanja sposobnosti pojedinca za savladavanje kriznih stanja i sprječavanja nastupa duševnog poremećaja.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom psihijatrijskom djelatnosti.

Sudionici: Poslodavci, vjerske i humanitarne organizacije, gerijatrijske ustanove i klubovi.

MJERE ZA SPRJEČAVANJE I SUZBIJANJE OVISNOSTI

O OPOJNIM DROGAMA

(Sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe droga iz 1996. godine)

ALKOHOLIZAM

1. Primarna prevencija - Stanovništvo od najranije dobi treba upoznati s rizicima po zdravlje i problemima vezanim uz upotrebu alkoholnih pića, osobito u prometu i na radu, te utjecati na

mijenjanje društvenih i osobnih stavova prema konzumiranju alkoholnih pića, uključujući sudjelovanje u izradi odgovarajuće legislative. Mladima treba osigurati stručnu pomoć i podršku u izboru života bez ovisnosti kao zdravijeg načina življenja.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine i nadležni tim školske medicine.

Sudionici: Predškolske ustanove, škole, poslodavci, sredstva javnog priopćavanja, vjerske i humanitarne organizacije, Hrvatski Crveni križ.

1.2. Izrada stručnih sadržaja za tiskane materijale i audiovizualna sredstva

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji s Klinikom za neurologiju, psihijatriju, alkoholologiju i druge ovisnosti Kliničke bolnice "Sestre milosrdnice" (Centar za proučavanje i suzbijanje alkoholizma i drugih ovisnosti), odnosno državnom ustanovom nadležnom za ovo područje.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine i nadležni tim školske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost uključujući dnevne bolnice.

Sudionici: Poslodavci, socijalna zaštita, Hrvatski Crveni križ, vjerske i humanitarne organizacije.

2.1. Uključivanje obitelji u terapijski proces

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna djelatnost u suradnji s izabranim timom opće/obiteljske medicine.

2.2. Sudjelovanje u radu klubova liječenih alkoholičara s ciljem održavanja apstinencije, obiteljske, radne i društvene rehabilitacije.

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna djelatnost odnosno izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom djelatnosti.

Sudionici: Udruga za zaštitu i unapređivanje duševnog zdravlja i suzbijanje ovisnosti u Republici Hrvatskoj, poslodavci, tijela socijalne zaštite, Hrvatski Crveni križ, vjerske i humanitarne organizacije.

-

Shizofrenija

1. Suzbijanje rizika savjetovanjem parova prije stupanja u brak, savjetovanjem obitelji, savjetovanjem u svezi planiranja obitelji shizofrenih bolesnika, te edukacijom roditelja odnosno članova obitelji shizofrenog bolesnika o suvremenim principima odgoja djece.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom psihijatrijskom djelatnosti.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke, a prema Dijagnostičkim i terapijskim smjernicama za liječenje shizofrenije Ministarstva zdravstva.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost uključujući dnevne bolnice.

-

Posttraumatski stresni poremećaj

-

- 1. Očuvanje duševnog zdravlja** radom sa skupinama osoba posebno izloženih stresu, s njihovim obiteljima, radnim okruženjem, u okviru raznih udruženja i sl. s ciljem osposobljavanja pojedinaca za sučeljavanje sa svakodnevnicom, povećanje njegove sposobnosti za savladavanje kriznih stanja i adaptaciju na nove okolnosti te sprječavanja nastupa duševnog poremećaja.
- 2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija** prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim sazanjima i doktrinarnim stavovima struke kao i Nacionalnom programu psihosocijalne pomoći stradalnicima Domovinskog rata

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, Nacionalni centar za psihotraumu odnosno Regionalni centri za psihotraumu u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu te specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost uključujući dnevne bolnice.

Sudionici: Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata - županijski centri za PTSP

-
-

Depresije iz skupine afektivnih psihoza

- 1. Preventivna aplikacija litija i/ili drugih stabilizatora raspoloženja uz neposrednu laboratorijsku i EEG kontrolu**-prema medicinskoj indikaciji

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna psihijatrijska djelatnost.

- 2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija** prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim sazanjima i doktrinarnim stavovima struke

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

- 2.1. Edukacijske i konzultacijske aktivnosti za bolesnikovu okolinu** - zdravstveno prosvjeđivanje.

Izvršitelji: Specijalističko-konzilijarna psihijatrijska djelatnost, u suradnji s izabranim timom opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Poslodavci, tijela socijalne skrbi.

-
-

Senilne i presenilne psihoze

- 1. Edukacija stanovništva o suvremenim mentalno-higijenskim, nutritivnim i somatskim principima prevencije preranog starenja** od srednje dobi nadalje, a posebice rizičnih skupina

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Poslodavci, domovi umirovljenika, sredstva javnog priopćavanja.

1.1. Izrada stručnih sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna sredstva

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji sa svim razinama zdravstvene zaštite.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim sazanjima i doktrinarnim stavovima struke.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija prema postojećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke, vođenje populacijskog registra psihotika na razini Republike.

Izvršitelji: Provođitelji mjera i postupaka, te Zavodi za javno zdravstvo i HZJZ.

ZAŠTITA DUŠEVNOG ZDRAVLJA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
Unapređenje duševnog zdravlja			
1.1. Unapređenje i očuvanje duševnog zdravlja djece i mladeži	Djeca i mladež	Skrb za zdravu i sređenu obitelj, savjetovanje majki s dojenčadi, predškolskom djecom, savjetovanje za školsku djecu i adolescente, rad s pedagoškom službom škola, poticanjem razvoja samopoštovanja, osposobljavanje pojedinaca za sučeljavanje sa svakodnevnicom itd.	Sva školska djeca, te prema medicinskoj indikaciji
1.2. Unapređenje i očuvanje duševnog zdravlja odraslih	Skupine pod povećanim rizikom	Rad s rizičnim skupinama, s obiteljima, grupni rad u tvornicama i poduzećima te gerijatrijskim ustanovama i klubovima s ciljem povišenja razine duševnog zdravlja, osposobljavanja pojedinaca za sučeljavanje sa svakodnevnicom i sprječavanja nastupa duševnog poremećaja.	Skupine pod povećanim rizikom
Sprečavanje i suzbijanje ovisnosti o psihoaktivnim drogama			
1.1. Zdravstveni odgoj i promicanje zdravlja u redovitom školskom programu	Školska djeca Nastavnici, socijalni radnici itd.	Redoviti školski program Seminari	Sva školska djeca Nastavnici, socijalni radnici itd.
1.2. Sudjelovanje u programskim aktivnostima izvan redovnih nastavnih programa	Školska djeca Mladež	Organizirane slobodne aktivnosti – tj. športski klubovi, kulturno-umjetnička društva, ferijalni savezi i sl.	Sva djeca i mladež koja se organizirano bave športom ili nekim drugim izvanškolskim aktivnostima
1.3. Sudjelovanje u posebnim programima promicanja zdravlja	Školska djeca Mladež	Posebni programi za stjecanje socijalnih vještina, modela socijalnih učenja i razumijevanja i skrbi o okruženju i okolišu	Sva školska djeca
2.1. Kontinuirano provođenje mjera rane detekcije ovisnosti	Suspektni uzimatelji droga i visokorizična populacija	Posebni programi za visokorizičnu populaciju tzv. <i>outreach</i> programi	Visokorizična populacija

2.2. Provođenje zakonom propisanog postupka s lijekovima i receptima	Sve zdravstvene ustanove	Prema zakonskim odredbama	Svi liječnici koji propisuju recepte
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.3. Korektno propisivanje psihoaktivnih lijekova uz zdravstveno prosvječivanje	Sve zdravstvene ustanove	Prema zakonskim odredbama	Svi liječnici koji propisuju recepte
2.4. Prevenција AIDS-a i drugih bolesti	Svi ovisnici o psihoaktivnim drogama	Predavanja Radionice	Svi liječeni ovisnici
3. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Ovisnici o drogama te ranije liječeni ovisnici	Bolničko i izvanbolničko liječenje Terapijske zajednice (komune)	Svi liječeni ovisnici
4.1. Izrada stručnih sadržaja za tiskane edukacijske materijale te audiovizualna sredstva	Cjelokupna populacija	Sve vrste zdravstveno-odgojnih materijala	Cijela populacija
4.2. Kontinuirano provođenje programa primarne prevencije	Suspektni uzimatelji droga i visokorizična populacija	Posebni programi za visokorizičnu populaciju tzv. <i>outreach</i> programi	Visokorizična populacija
5. Registracija ovisnika u cilju praćenja pojavnosti i evaluacije tretmana	Svi ovisnici o psihoaktivnim drogama	Bolničko i izvanbolničko liječenje Terapijske zajednice (komune)	Svi liječeni ovisnici
Alkoholizam			
1. Primarna prevencija	Cjelokupno stanovništvo od najranije dobi nadalje	Stanovništvo treba upoznati s rizicima po zdravlje i problemima vezanim uz upotrebu alkoholnih pića, utjecati na mijenjanje društvenih i osobnih stavova prema konzumiranju alkoholnih pića, mladima osigurati stručnu pomoć i podršku u izboru života bez ovisnosti kao zdravijeg načina življenja.	Cjelokupno stanovništvo putem medija Djeca i mladež preko školskih preventivnih programa Odrasli: individualno savjetovanje
1.1. Izrada stručnih sadržaja za tiskane	Cjelokupno stanovništvo	Izrada stručnog sadržaja i izbor prikladnog medija	Cjelokupno stanovništvo, a osobito školska djeca i mladež

materijale i audiovizualna sredstva			
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indikaciji
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.1. Uključivanje obitelji u terapijski proces	Članovi obitelji	Obiteljska psihoterapija	Barem jedan član obitelji bolesnika
2.2. Sudjelovanje u radu klubova liječenih alkoholičara	Liječeni alkoholičari	Pomoć održavanju apstinencije, obiteljske, radne i društvene rehabilitacije.	Liječeni alkoholičari
Shizofrenija			
1. Suzbijanje rizika	Shizofreni bolesnici i njihovi partneri	Savjetovanje parova prije stupanja u brak, savjetovanjem obitelji, savjetovanjem u svezi planiranja obitelji shizofrenih bolesnika, te edukacijom roditelja odnosno članova obitelji shizofrenog bolesnika o suvremenim principima odgoja djece.	Prema medicinskoj indikaciji
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke te Kliničkim smjericama Ministarstva zdravstva.	Prema medicinskoj indikaciji
Posttraumatski stresni poremećaj			
1. Očuvanje duševnog zdravlja	Skupine osoba posebno izloženih stresu	Rad sa skupinama posebno izloženim stresu, s njihovim obiteljima, radnim okruženjem i sl. s ciljem povećanja sposobnosti pojedinca za savladavanje kriznih stanja i adaptaciju na nove okolnosti.	Skupine osoba posebno izloženih stresu
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima, te Nacionalnom programu psihosocijalne pomoći stradalnicima Domovinskog rata	Prema medicinskoj indikaciji
Depresije iz skupine afektivnih psihoza			

1. Preventivna aplikacija litija i/ili drugih stabilizatora raspoloženja	Prema medicinskoj indicaciji	Preventivna aplikacija litija i/ili drugih stabilizatora raspoloženja uz neposrednu laboratorijsku i EEG kontrolu	Prema medicinskoj indicaciji
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indicaciji
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
2.1. Edukacijske i konzultacijske aktivnosti za bolesnikovu okolinu	Članovi obitelji bolesnika	Edukacija bolesnikove obitelji o prirodi bolesti, postupanju s bolesnikom itd.	Prema medicinskoj indicaciji
Senilne i presenilne psihoze			
1. Edukacija stanovništva usmjerena prevencije preranog starenja	Osobe od srednje dobi nadalje, a posebice rizične skupine	Edukacija o suvremenim mentalno-higijenskim, nutritivnim i somatskim principima prevencije preranog starenja	Osobe pod povećanim rizikom
1.1. Izrada stručnih sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna sredstva	Osobe od srednje dobi nadalje	Izrada stručnog sadržaja za poruke i odabir pogodnog medija	Osobe pod povećanim rizikom
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indicaciji
Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija	Svi bolesnici	Prema važećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke, vođenje populacijskog registra psihotika na razini Republike	Svi bolesnici u skrbi tekuće godine uključujući preventivne mjere i postupke

BOLESTI PROBAVNOG SUSTAVA

1. Edukacija stanovništva usmjerna prevenciji ulkusne bolesti i ciroze te suzbijanju čimbenika rizika za nastanak žučnih kamenaca i hernija

Od najranije dobi na dalje edukacija o potrebi suzbijanja zdravstveno štetnih i usvajanja zdravstveno korisnih životnih navika, posebice pravilne prehrane, izbjegavanja konzumacije alkohola i dr.

Grupno: Sudjelovanje u stručnom radu profesora i učitelja, ogledna predavanja učenicima i roditeljima, te predavanja i raspodjela edukacijskih materijala.

Individualno: savjetovanje i davanje pisanih uputstava.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

Ostali izvršitelji: Škole, poslodavci, Hrvatski Crveni križ, sredstva javnog priopćavanja.

1.1. Izrada stručnih sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji s izabranim timom opće/obiteljske medicine i ostalim izvršiteljima.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke, a za žučne kamence prema Kliničkim smjernicama liječenja kamenaca žučne vrećice Ministarstva zdravstva

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

2.1. Edukacija bolesnika o potrebi usvajanja zdravstveno korisnih i napuštanja zdravstveno štetnih navika, te potrebi pridržavanja dijetalnog i terapijskog režima za navedene bolesti putem individualnih savjeta, predavanja, pisanih uputstava.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom gastroenterološkom djelatnosti.

Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija prema postojećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke.

Izvršitelji: Provoditelji mjera i postupaka, ZJZ i HZJZ.

BOLESTI PROBAVNOG SUSTAVA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. Edukacija stanovništva usmjerena prevenciji ulkusne bolesti, ciroze, žučnih kamenaca ihernija	Osobe od najranije dobi nadalje	Edukacija individualna i grupna o potrebi suzbijanja zdravstveno štetnih i usvajanja zdravstveno korisnih navika življenja glede prevencije ulkusne bolesti, ciroze i suzbijanja faktora rizika za nastanak žučnih kamenaca ihernija uz raspodjelu edukacijskih materijala.	Grupno: - rad s nastavnicima, učenicima i roditeljima Individualno: - savjetovanje i pisana uputstava
1.1. Izrada stručnih sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna sredstva	Osobe od najranije dobi nadalje	Izrada stručnog sadržaja za poruke i odabir pogodnog medija	Osobe pod povećanim rizikom
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke, a za žučne kamence prema Kliničkim smjernicama liječenja kamenaca žučne vrećice Ministarstva zdravstva	Prema medicinskoj indikaciji
2.1. Edukacija bolesnika	Svi bolesnici	Edukacija o potrebi usvajanja zdravstveno korisnih i napuštanja zdravstveno štetnih navika, te potrebi pridržavanja dijetalnog i terapijskog režima za navedene bolesti putem predavanja, pisanih uputstava, individualnih savjeta	Prema medicinskoj indikaciji
Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija	Svi bolesnici	Prema važećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke	Svi bolesnici u skrbi tekuće godine uključujući preventivne mjere i postupke

BOLESTI UROGENITALNOG SUSTAVA

1. Otkrivanje uroinfekcija radi njihovog ispravnog i potpunog liječenja te otkrivanja i liječenja eventualnih organskih uzroka nastanka opetovanih uroinfekcija.

Mjera se provodi pretragama mokraće, a prema indikaciji (odnosno posebnom nacionalnom programu mjera, na pr. program rane prevencije ginekološkog raka i dr) i drugih uzoraka (bris uretre, cerviksa i sl), u okviru sistematskih pregleda pojedinih ugroženih segmenata populacije: djeca, trudnice, studentice, i dr. te uključivanjem pretrage urina u spektar pretraga kod posjete doktoru osoba starijih od 65 godina.

U slučaju nalaza koji upućuje na uroinfekt ili urogenitalni infekt, provodi se daljnji dijagnostički i terapijski postupak, unutar kojeg je važno antimikrobno liječenje prema antibiogramu do izlječenja (mikrobiološka kontrola).

Ako se radi o bolesti/infekciji za koju se može pretpostaviti da je nastala spolnim putem (STD) u obradu uključiti i spolnog partnera, a kod onih propisanih Zakonom (chlamidiasis i dr) izvršiti i prijavu nadležnoj higijensko-epidemiološkoj službi.

Izvršitelji: Primarna zdravstvena zaštita, pedijatar, školska medicina, izabrani doktor medicine, ginekolog, specijalističko-konzilijarna djelatnost na koju se nadovezuje po potrebi i bolnički tretman.

2. Zdravstveno prosvjeđivanje s ciljem suzbijanja činitelja koji pogoduju nastanku uroinfekcija i spolno prenosivih bolesti

Mjera se provodi informiranjem o važnosti pravilnog održavanja higijene, odnosno higijene mokrenja naročito u ranoj dječjoj dobi, a zatim o spolnoj higijeni i pravilnom izboru kontracepcijskih sredstava. Informacije usmjeriti na roditelje male ženske djece, mlađe adolescente, žene s učestalim uroinfekcijama.

Obavjesti o spolno-prenosivim bolestima i načinima njihova izbjegavanja, usmjeriti na mlađe adolescente i odrasle. Za provođenje u obzir dolaze razne tehnike zdravstvenog odgoja i informiranja, posebno individualni savjeti pri posjetu doktoru, predavanja u školama, popularne tiskane obavijesti, video materijali i dr.

2. 1. Izrada i stručne preporuke za izradu tiskanih, audiovizualnih ili drugih edukativnih materijala

Izvršitelji: Primarna zdravstvena zaštita, pedijatar, školski doktor, ginekolog, izabrani doktor medicine, javnozdravstvene ustanove, te specijalističko-konzilijarne i bolničke djelatnosti. Izrada i stručne preporuke za izradu tiskanih ili audiovizualnih materijala, u zadatku su Zavoda za javno zdravstvo (posebno službi za zdravstveni odgoj) u suradnji s specijalističko-konzilijarnom djelatnošću.

3. Praćenje pobola i evaluacija.

Izvršitelji: zdravstveno statistička djelatnosti ZJZ i HZJZ, E djelatnost ZJZ i HZJZ.

Endemska nefropatija

1. Rano otkrivanje oboljelih radi njihove daljnje liječničke obrade i primjene odgovarajućih mjera pojačane zdravstvene skrbi u cilju usporavanja tijeka bolesti produženja života i poboljšanja kakvoće života oboljelih

1.1. Pri prvom posjetu odabranom ili nadležnom liječniku osobe starije od 18 godina s područja endemskog žarišta, bez obzira na razlog posjeta, uključiti pretragu urina na bjelančevine. Ako je pretraga pozitivna, obaviti određivanje hemoglobina u krvi, i ako nalaz govori za anemiju, obje pretrage ponoviti za mjesec dana. Ako i tada oba nalaza odstupaju, uputiti pacijenta na obradu u nefrološku ambulantu, i daljnje potrebne dijagnostičke ili terapijske postupke.

Ako je bio pozitivan samo nalaz bjelančevina u mokraći, a bez anemije (i bez drugih kliničkih simptoma ili patoloških nalaza), pretragu urina ponoviti za 6 mjeseci i ako je pretraga opet pozitivna uključiti pretrage urina na proteine lakih lanaca (tubularna lezija), ukoliko je taj test pozitivan pacijenta uputiti u nefrološku ambulantu na daljnju obradu.

O oboljelima i ugroženima vodi se trajna zdravstvena skrb putem patronaže i dr.

Izvršitelji: odabrani liječnik opće/obiteljske medicine, liječnici u polikliničko konzilijarnoj djelatnosti u eventualnoj daljnjoj medicinskoj skrbi: nefrološka poliklinička djelatnost, nefrološki bolnički odjeli, jedinica za hemodijalizu, patronažna služba, i dr.

1.2. Povremeno, prema epidemiološkim indikacijama, obavlja se uz prethodnu najavu, objašnjenje svrhe i pristanak stanovništva, sustavno masovno rano otkrivanje oboljelih (screening ili perlustracija) koje može obuhvatiti pojedine dijelove endemskog područja ili pojedine segmente populacije pod rizikom (djeca, doseljenici iz obližnjih endemskih žarišta (BiH) i dr.) i koje uključuje laboratorijske pretrage urina (proteinurija) i krvi (Hb, kreatinin i dr). Osobe s nalazima koji odstupaju od normale upućuju se na daljnju specijalističko konzilijarnu (nefrološku) obradu i po potrebi liječenje.

Izvršitelji: HE/E djelatnost ZJZ Županije Brodsko-posavske, Slavonski Brod, drugi, koji se po potrebi uključuju preko ZJZ Slavonski Brod.

2. Istraživanje uzroka, terapije i prevencije endemske nefropatije, jer se za ovu za Hrvatsku važnu bolest do sada ne zna etiologija niti kauzalna terapija.

Mjera se provodi terenskim epidemiološkim istraživanjima, laboratorijskim ispitivanjima (toksikološka, patohistološka, virusološka, biokemijska i dr.) te superspecijalističkom kliničkom obradom pojedinih bolesnika. Sve to uz poštivanje etičkih normi i uvjeta odgovarajućih za pojedine vrste istraživanja. Istraživanja se provode koordinirano i dugoročno, a u opsegu kojeg određuju raspoloživa materijalna sredstva.

Izvršitelji: higijensko-epidemiološka/epidemiološka djelatnost, laboratorijska djelatnost, specijalističko konzilijarna i superspecijalistička (visoko diferencirana) internistička (nefrološka) djelatnost, djelatnost za hemodijalizu, posebno u ovim zdravstvenim ustanovama: Zavod za javno

zdravstvo Županije Brodsko-posavske u Slavonskim Brodu, Opća bolnica Slavonski Brod, KBC Zagreb, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Institut za medicinska istraživanja.

BOLESTI UROGENITALNOG SUSTAVA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
Nespecifične infekcijske bolesti male zdjelice i genitourinarnih putova			
1. Otkrivanje uroinfekcija radi njihovog ispravnog i potpunog liječenja te otkrivanja i liječenja eventualnih organskih uzroka nastanka opetovanih uroinfekcija.	osobe pod povećanim rizikom (vidi tekst), svaki pacijent s urogenitalnim infektom.	mikrobiološka obrada, liječenje prema antibiogramu, drugo (vidi tekstualni dio)	
2. Zdravstveno prosvjeđivanje s ciljem suzbijanja činitelja koji pogoduju nastanku uroinfekcija i spolno prenosivih bolesti	roditelji, adolescenti drugi (vidi tekst)	razne tehnike zdr. odgoja primjerene ciljnoj skupini	
2. 1. Izrada i stručne preporuke za izradu tiskanih audiovizualnih ili drugih edukativnih materijala	liječnici i drugi profili koji provode zdravstvenu edukaciju i odgoj		
3. Praćenje pobola i evaluacija.	oboljeli od urogenitalnih infekcija	bolnička i vanbolnička statistika	svi predviđeni zakonima
Endemska nefropatija			
1. Rano otkrivanje oboljelih radi njihove daljnje liječničke obrade i primjene odgovarajućih mjera pojačane zdravstvene skrbi u cilju usporavanja tijeka	stanovnici endemskog područja Zapadne Brodske Posavine, cca 10000 osoba		u skladu s Programom mjera

bolesti produženja života i poboljšanja kakvoće života oboljelih			
MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.1. Pri prvom posjetu odabranom ili nadležnom liječniku osobe starije od 18 godina s područja endemskog žarišta, bez obzira na razlog posjeta, uključiti pretragu urina na bjelančevine.	osobe iznad 18 god iz endemskog područja	vidi tekst	svi iz programom mjera predviđene skupine
1.2. Povremeno, prema epidemiološkim indikacijama, obavlja se uz prethodnu najavu, objašnjenje svrhe i pristanak stanovništva, sustavno masovno rano otkrivanje oboljelih (screening ili perlustracija)	dijelovi ugrožene populacije zapadne Brodske Posavine prema planu	epidemiološki terenski rad	- dio ukupne populacije prema planu - što viši obuhvat planom predviđenih
2. Istraživanje uzroka, terapije i prevencije endemske nefropatije, jer se za ovu ,za Hrvatsku važnu bolest do sada ne zna etiologija niti kauzalna terapija.	osobe, živi i neživi okoliš hrana, voda i dr. u okviru pojedinih istraživačkih studija	znanstvene, etički ispravne istraživačke metode	što viši obuhvat predviđenog

ŠEĆERNA BOLEST

1. Usvajanje zdravijeg načina života s posebnim naglaskom na pravilnoj prehrani

Poticanje na usvajanje zdravijih životnih navika s posebnim naglaskom na edukaciji o pravilnoj prehrani i potrebi održavanja poželjne tjelesne težine

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske i nadležni tim školske medicine i HZJZ i ZJZ u suradnji sa specijalističko konzilijarnom i bolničkom djelatnosti.

Sudionici: Škole, poslodavci, Hrvatski Crveni križ, sredstva javnog priopćavanja.

2. Rano otkrivanje šećerne bolesti - skrining u okviru sistematskih pregleda, verifikacija dijagnoze pregledom glukoze u krvi i urinu, acetona u urinu nakon pokusnog doručka te OGTT.

Provodi se u okviru sistematskih pregleda, u krvnih rođaka dijabetičkih bolesnika, trudnica s dijabetesom u obitelji, prekomjernim fetalnim rastom, ranijim neuspjelim ili poremećenom sadašnjom trudnoćom, prekomjernim porastom tjelesne težine ili pretilosti prije trudnoće, u osoba s povećanim rizikom oboljevanja od šećerne bolesti (pretile osobe starije od 40 godina), ostalih osoba u kojih se posumnja da boluju od šećerne bolesti

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, te specijalističko-konzilijarna djelatnost.

3. Zdravstveni odgoj ugrožene populacije (pretile osobe, tjelesno inaktivne osobe - prema izboru izabranog doktora medicine) individualnim savjetima i grupnim radom s ciljem mijenjanja po zdravlje štetnih navika i usvajanja zdravijeg načina življenja.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

4. Izrada stručnih sadržaja za pisane materijale i audiovizualna sredstva.

Izvršitelji: Zavodi za javno zdravstvo u suradnji s Klinikom za dijabetes, endokrinologiju i bolesti metabolizma "Vuk Vrhovac".

5. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima, prema Kliničkim smjernicama za dijagnostiku i liječenje šećerne bolesti Ministarstva zdravstva.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

5.1. Zdravstveni odgoj bolesnika od šećerne bolesti grupno tečajevima za 20-ak bolesnika s osposobljavanjem za samozaštitu te individualnim savjetima.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, te specijalističko-konzilijarna djelatnost.

Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija prema postojećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke.

Izvršitelji: Provoditelji mjera i postupaka.

ŠEĆERNA BOLEST

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. Usvajanje zdravijeg načina života s posebnim naglaskom na pravilnoj prehrani	Cjelokupno stanovništvo	Edukacija i poticanje stanovništva na usvajanje zdravijeg načina života s posebnim naglaskom na pravilnoj prehrani i održavanju poželjne tjelesne težine	Cjelokupno stanovništvo s posebnim naglaskom na mladima
2. Rano otkrivanje šećerne bolesti	Osobe pod povećanim rizikom	Skrining u okviru sistematskih pregleda i za osobe pod povećanim rizikom	Osobe pod povećanim rizikom
3. Zdravstveni odgoj ugrožene populacije	Osobe pod povećanim rizikom	Edukacija i poticanje na mijenjanje po zdravlje štetnih navika i usvajanje zdravijeg načina življenja.	Osobe kod koji su tijekom godine utvrđeni rizični čimbenici
4. Izrada stručnih sadržaja za pisane materijale i audiovizualna sredstva	Cjelokupna populacija i osobe pod povećanim rizikom	Izrada stručnog sadržaja za poruke i odabir prikladnih medija	Putem medija cjelokupna populacija, a ostalo za osobe kod koji su tijekom godine utvrđeni rizični čimbenici
5. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim spoznajama i doktrinarnim stavovima, prema Kliničkim smjericama Ministarstva zdravstva	Prema medicinskoj indikaciji
5.1. Zdravstveni odgoj bolesnika od šećerne bolesti	Svi bolesnici	Grupno tečajevima za 20-ak bolesnika s osposobljavanjem za samozaštitu te individualni savjeti	Prema medicinskoj indikaciji
Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija	Svi bolesnici u skrbi	Prema postojećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke	Svi bolesnici u skrbi tekuće godine uključujući preventivne mjere i postupke

BOLESTI MIŠIĆNO-KOŠTANOG SUSTAVA I VEZIVNOG TKIVA

1. Rana detekcija

1.1. Rana detekcija deformiteta koštano-zglobnog sustava kod novorođenčadi, dojenčadi i djece predškolske dobi, školske djece i mladeži u okviru redovnih preventivnih aktivnosti

Izvršitelji: Tim zdravstvene zaštite predškolske djece, nadležni tim školske medicine, izabrani tim opće/obiteljske medicine.

1.2. Rana detekcija deformiteta i bolesti koštano zglobnog sustava i vezivnog tkiva u okviru prethodnog pregleda prije zaposlenja ili kod premještaja na poslove koji zahtijevaju teško fizičko naprezanje, te pregleda zaposlenika koji rade na tim poslovima svaka 24 mjeseca

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Sudionici: Poslodavac.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke

Izvršitelji: Tim zdravstvene zaštite predškolske djece, nadležni tim školske medicine, izabrani tim opće/obiteljske medicine, tim medicine rada, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost

Lumbalgije

1. Edukacija posebno ugroženih zaposlenika (radnici koji obavljaju teške fizičke poslove ili rade u nefiziološkom položaju) o načinu prenošenja i dizanja teških tereta.

Izvršitelji: Tim medicine rada i izabrani tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Poslodavac.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke i prema Kliničkim smjericama za akutnu križobolju Ministarstva zdravstva

Izvršitelji: Tim medicine rada i izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

Cervikobrahijalgije

-

1. Edukacija posebno ugroženih radnika (radnici koji sjede, brzo ponavljaju određene kretnje glave ili rade dugotrajno u ukočenom stavu) o načinu rada, pokretima i zaštiti od provokacija akutnih ataka.

Izvršitelji: Tim medicine rada i izabrani tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Poslodavac.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke.

Izvršitelji: Tim medicine rada i izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

-

Osteoartroze

1. Edukacija posebno ugroženih zaposlenika o načinu života i rada, radnim stavovima i pokretima, nošenju tereta uz posebno obraćanje pažnje na najjače opterećene zglobove.

Izvršitelji: Tim medicine rada i izabrani tim opće/obiteljske medicine.

Sudionici: Poslodavac.

2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji, a sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke

Izvršitelji: Tim medicine rada i izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija prema postojećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke.

Izvršitelji: Provođitelji mjera i postupaka.

BOLESTI MIŠIĆNO-KOŠTANOG SUSTAVA I VEZIVNOG TKIVA

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. Rana detekcija 1.1. Rana detekcija deformiteta koštano-zglobnog sustava	Novorođenčad, dojenčad i djeca predškolske dobi, školska djeca i mladež	U okviru redovnih preventivnih aktivnosti za novorođenčad, dojenčad i djecu predškolske dobi, školsku djecu i mladež	Novorođenčad, dojenčad i djeca predškolske dobi, školska djeca i mladež
1.2. Rana detekcija deformiteta i bolesti koštano zglobnog sustava i vezivnog tkiva	Osobe prije zaposlenja, kod premještaja na poslove s teškim fizičkim naprezanjem, te periodičnih pregleda zaposlenika	U okviru prethodnog pregleda prije zaposlenja ili kod premještaja na poslove koji zahtijevaju teško fizičko naprezanje, te pregleda zaposlenika koji rade na tim poslovima svaka 24 mjeseca	Osobe prije zaposlenja, kod premještaja na poslove s teškim fizičkim naprezanjem, te periodičnih pregleda zaposlenika
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indikaciji
Lumbalgije			
1. Edukacija posebno ugroženih zaposlenika	Radnici koji obavljaju teške fizičke poslove ili rade u nefiziološkom položaju	Edukacija o načinu prenošenja i dizanja teških tereta	Radnici koji obavljaju teške fizičke poslove ili rade u nefiziološkom položaju
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke i prema Kliničkim smjernicama Ministarstva zdravstva	Prema medicinskoj indikaciji
Cervikobrahijalgije			
1. Edukacija posebno ugroženih zaposlenika	Radnici koji sjede, brzo ponavljaju određene kretnje glave ili rade dugotrajno u ukočenom stavu	Edukacija o načinu rada, pokretima i zaštiti od provokacija akutnih ataka.	Radnici koji sjede, brzo ponavljaju određene kretnje glave ili rade dugotrajno u ukočenom stavu
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indikaciji
Osteoartroze			
1. Edukacija posebno ugroženih zaposlenika	Posebno ugroženi zaposlenici	Edukacija o načinu života i rada, radnim stavovima i pokretima, nošenju tereta uz posebno obraćanje pažnje na	Prema medicinskoj indikaciji

		najjače opterećene zglobove.	
2. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indikaciji
Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija	Svi bolesnici	Prema važećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke	Svi bolesnici u skrbi tekuće godine uključujući preventivne mjere i postupke

SLABOVIDNOST I GLAUKOM

- 1. Crede-izacija odnosno suzbijanje infekcija oka novorođenčeta** davanjem sulfonamidskih i antibiotskih kapi u rađaoni ili na novorođenačkom odjelu.

Izvršitelji: Bolnička djelatnost-opstetričar ili pedijatar, te izabrani doktor opće/obiteljske medicine.

- 2. Zdravstveni odgoj s ciljem informiranja o čimbenicima rizika za nastanak slabovidnosti i njihovom suzbijanju** naglašavajući važnost ranog otkrivanja refrakcijskih anomalija i drugih oblika slabovidnosti kod male djece, savjetovanje u vezi zaštite oka pri čitanju, na radu, pravilnom izboru zanimanja.

Grupno: Predavanja za odgajatelje odnosno učitelje ili ogledna predavanja za roditelje te predavanja za radnike koji trebaju provoditi zaštitu očiju kao jednu od mjera zaštite na radu uz korištenje odgovarajućih audio vizualnih sredstava.

Individualno: Savjeti posebno ugroženima (dijabetičari, osobe koje imaju oboljele od glaukoma u obitelji, radnici itd.).

Izvršitelji: Tim zdravstvene zaštite predškolske djece, nadležni tim školske medicine, izabrani tim opće/obiteljske medicine specijalističko-konzilijarna djelatnost.

Sudionici: Roditelji, odgajatelji u predškolskim ustanovama, škole, poslodavca.

- 3. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija** prema medicinskoj indikaciji, a sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke, kao i Kliničkim smjernicama za operacije katarakte Ministarstva zdravstva.

Izvršitelji: Tim zdravstvene zaštite predškolske djece, nadležni tim školske medicine, izabrani tim opće/obiteljske medicine specijalističko-konzilijarna djelatnost.

Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija prema važećim propisima uključujući preventivne mjere i postupke.

Izvršitelji: Provođitelji mjera i postupaka.

SLABOVIDNOST I GLAUKOM

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. Crede-izacija odnosno suzbijanje infekcija oka novorođenčeta	Sva novorođenčad	Davanje sulfonamidskih i antibiotskih kapi u rađaoni ili na novorođenaćkom odjelu	Sva novorođenčad
2. Zdravstveni odgoj s ciljem informiranja o čimbenicima rizika za nastanak slabovidnosti i njihovom suzbijanju	Učitelji i roditelji, te posebno ugroženi	Edukacija o važnosti ranog otkrivanja refrakcijskih anomalija i drugih oblika slabovidnosti kod male djece, savjetovanje u vezi zaštite oka pri čitanju, na radu, pravilnom izboru zanimanja.	Grupno: Predavanja za odgajatelje odnosno učitelje, ogledna predavanja za roditelje i radnike koji trebaju provoditi zaštitu očiju kao jednu od mjera zaštite na radu Individualno: Savjeti posebno ugroženima
3. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke, kao i Kliničkim smjericama Ministarstva zdravstva	Prema medicinskoj indikaciji
Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i evaluacija	Svi bolesnici	Prema važećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke	Svi bolesnici u skrbi tekuće godine uključujući preventivne mjere i postupke

KRONIČNI BRONHITIS

1. Provođenje programa usvojenja nepušenja kao zdravijeg načina življenja uključujući programe odvikavanja od pušenja

2. Pregled u svrhu profesionalne orijentacije prije upisa u škole srednjeg usmjerenog obrazovanja

Učenici prije upisa u škole srednjeg usmjerenog obrazovanja ovisno o izboru zanimanja.

Izvršitelji: Nadležni tim školske medicine u suradnji sa specijalističko - konzilijarnom pneumoftiziološkom djelatnosti.

3. Predlaganje mjera za kontrolu zagađenja zraka, uklanjanje zagađenosti atmosfere, zaštita naselja od atmosferskog zagađenja, evidentiranje aerozagađivača - u skladu s programom zdravstvene ekologije.

4. Prethodni pregled prije zaposlenja (u okviru obaveznih prethodnih pregleda) i ocjena radne sposobnosti za rad u nepovoljnim mikro i makroklimatskim uvjetima

Osobe s kroničnim bronhitisom i rizične skupine prije zaposlenja.

Izvršitelji: Tim medicine rada i po potrebi specijalističko - konzilijarna pneumoftiziološka djelatnost.

5. Provođenje propisanih mjera zaštite na radu kod osoba izloženih profesionalnim respiratornim iritansima i nepovoljnim mikro i makroklimatskim uvjetima, te ocjena radne sposobnosti u svrhu prevencije invalidnosti i profesionalnih bolesti

Izvršitelji: Tim medicine rada.

Ostali izvršitelji: Radne organizacije.

6. Prevencija hripavca u dječjoj dobi provođenjem aktivne imunizacije prema programu obveznog cijepljenja

Izvršitelji: Izabrani tim primarne zdravstvene zaštite, higijensko - epidemiološke jedinice ZJZ i HZJZ.

7. Edukacija za samozaštitu - prestanak pušenja, izbjegavanje zadimljenih prostorija, izbjegavanje alergena, pravilno iskašljavanje, vježbe disanja, pravodobno javljanje doktoru kod sumnje na postojanje egzacerbacije infekcije

Grupno: Tečajevi za grupe bolesnika u trajanju od 10 sati

Individualno: Individualni savjeti

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine i pneumoftiziološka specijalističko - konzilijarna djelatnost.

8. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji, a sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicinespecijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

Evidentiranje, registriranje i izvještavanje prema važećim propisima uključujući preventivne mjere i postupke

Izvršitelji: Provođitelji mjera i postupka.

Analiza epidemiološke situacije na razini države prema epidemiološkim kriterijima na osnovi postojećeg informacijskog sustava i posebnim istraživanjima u populaciji.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

KRONIČNI BRONHITIS

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. Provođenje programa usvajanja nepušenja kao zdravijeg načina življenja uključujući programe odvikavanja od pušenja	Djeca i mladež, te svi pušači	Standardnim metodama zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja te promicanja zdravlja	Djeca i mladež, te svi pušači
2. Pregled u svrhu profesionalne orijentacije prije upisa u škole srednjeg usmjerenog obrazovanja	Učenici prije upisa u škole srednjeg usmjerenog obrazovanja ovisno o izboru zanimanja	Sukladno važećim propisima	Učenici prije upisa u škole srednjeg usmjerenog obrazovanja ovisno o izboru zanimanja
3. Predlaganje mjera za kontrolu zagađenja zraka, uklanjanje zagađenosti atmosfere	HZJZ i ZJZ u suradnji s drugim djelatnostima i područjima	Zaštita naselja od atmosferskog zagađenja, evidentiranje aerozagađivača - u skladu s programom zdravstvene ekologije	Prema utvrđenom stanju
4. Prethodni pregled prije zaposlenja	Osobe prije zapošljavanja	U okviru obaveznih prethodnih pregleda uz ocjenu radne sposobnosti za rad u nepovoljnim mikro i makroklimatskim uvjetima	Osobe s kroničnim bronhitisom i rizične skupine prije zaposlenja
5. Provođenje propisanih mjera zaštite na radu kod osoba izloženih profesionalnim respiratornim iritansima	Osobe izložene profesionalnim respiratornim iritansima i nepovoljnim mikro i makroklimatskim uvjetima	Ocjena radne sposobnosti u svrhu prevencije invalidnosti i profesionalnih bolesti	Osobe izložene profesionalnim respiratornim iritansima i nepovoljnim mikro i makroklimatskim uvjetima

6. Prevencija hripavca u dječjoj dobi	Sva djeca	Provođenjem aktivne imunizacije prema programu obveznog cijepljenja	Sva djeca
Edukacija za samozaštitu	Bolesnici prema indikaciji	Edukacija o izbjegavanje zadržanih prostora i alergena, pravilnom iskašljavanju, vježbe disanja, poticanje na prestanak pušenja itd. putem tečajeva i individualnih savjeta	Bolesnici prema indikaciji
1. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija	Svi bolesnici	Sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	Prema medicinskoj indikaciji
Evidentiranje, registriranje, izvještavanje i analiza epidemiološke situacije na razini države	Svi bolesnici	Prema važećim zakonskim propisima uključujući preventivne mjere i postupke, s epidemiološkom analizom na razini države	Svi bolesnici u skrbi tekuće godine uključujući preventivne mjere i postupke

OZLJEDE

1. Epidemiološka analiza uzroka i prirode ozljeda

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo(HZJZ), Zavodi za javno zdravstvo (ZJZ) u suradnji s ostalim razinama zdravstvene zaštite.

2. Edukacija usmjerena prevenciji ozljeda prema dosadašnjim saznanjima o uzrocima i prirodi ozljeda, posebice populacije pod povećanim rizikom:

1. djece predškolske i školske dobi, mlađih odraslih te stanovništva starije životne dobi kao *sudionika u prometu;*
2. mlađih odraslih u vezi prevencije *ozljeda na radu i sportskih ozljeda,*
3. djece predškolskog uzrasta i osoba starije životne dobi *glede ozljeda u kući,*
4. cijelog stanovništva, a posebice djece predškolske i školske dobi koja žive na područjima koja su bila zahvaćena ratom *glede ozljeda od nagaznih mina i ostalih eksplozivnih naprava.*

Provodi se:

1. *informiranjem, savjetovanjem i edukacijom stanovništva*, a posebno rizičnih skupina radi boljeg poznavanja okolnosti vezanih uz pojavu ozljeda i načina sprječavanja,
2. motiviranjem populacije za mijenjanje rizičnih ponašanja (alkoholizam i druge ovisnosti), mijenjanje stava prema opasnostima
3. provođenje edukacije o prvoj pomoći,
 - Individualno: savjetovanje, pisani edukacijski materijali
 - Grupno : -u zaštiti školske djece: stručni rad s profesorima, učiteljima, roditeljima, predavanja i radionice za učenike, raspodjela edukacijskih materijala,
 - u zaštiti radnika

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo(HZJZ), Zavodi za javno zdravstvo (ZJZ), izabrani tim primarne zdravstvene zaštite, hitna medicinska pomoć.

Sudionici: Predškolske organizacije i škole, poslodavci, domovi umirovljenika, Hrvatski Crveni križ, Ministarstvo unutarnjih poslova, sportske organizacije, sredstva javnog priopćavanja.

2.1. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala, te izbor sredstva javnog priopćavanja

Izvršitelji: HZJZ i ZJZ u suradnji s hitnom medicinskom pomoći i specijalističko-konzilijarnom traumatološkom djelatnosti.

3. Dijagnostika, liječenje i rehabilitacija prema medicinskoj indikaciji, sukladno suvremenim medicinskim saznanjima, a s naglaskom na:

1. trijažu
2. primjenu promptne reanimacije - koja po potrebi može početi na mjestu ozlijeđivanja,
3. stručno vođenje prihvata bolesnika i terapije
4. primjenu najsuvremenijih metoda liječenja i operativnih zahvata
5. postoperativnu njegu bolesnika od intenzivne njege i reanimacije do pravovremene rehabilitacije
6. suvremeni transport ozlijeđenih (uključujući osiguranje adekvatnog zračnog prijevoza)

Izvršitelji: Izabrani tim primarne zdravstvene zaštite, specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost, hitna medicinska pomoć

Sudionici: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo obrane

4. Sudjelovanje u preventivnim programima

4.1. Sudjelovanje u provedbi Nacionalnog programa o sigurnosti cestovnog prometa Ministarstva unutarnjih poslova

4.3 Sudjelovanje u izradi i provođenju posebnih preventivnih programa na državnoj, lokalnoj i regionalnoj razini kroz npr, "sigurne zajednice"

Izvršitelji: primarna , specijalističko konzilijarna zdravstvena zaštita

Sudionici: multisektorijalno

5. Evidentiranje, registriranje, izvješćivanje i evaluacija

5.1 Analiza pobola, invalidnosti i mortaliteta od ozljeda

Izvršitelji: provoditelji mjera i postupaka , higijensko-epidemiološka djelatnost ZJZ i HZJZ.

OZLJEDE

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. Epidemiološka analiza uzroka i prirode ozljeda	ozlijeđeni	epidemiološka analiza	populacija pod povećanim rizikom
2. Edukacija usmjerena prevenciji ozljeda 2.1. Izrada stručnog sadržaja za tiskane edukacijske materijale i audiovizualna pomagala, te izbor sredstva javnog priopćavanja	Cjelokupno stanovništvo od dječje dobi nadalje	Informiranje, savjetovanje i edukacija stanovništva (grupno, individualno) Izrada stručnog sadržaja za poruke i izbor pogodnog medija	populacija pod povećanim rizikom (vidi u tekstu)
3. Dijagnostika,	Svi ozlijeđeni prema	Sukladno suvremenim	Prema medicinskoj

liječenje i rehabilitacija	indikaciji	medicinskim saznanjima i doktrinarnim stavovima struke	indikaciji
4. Sudjelovanje u preventivnim programima	cjelokupno stanovništvo, posebice populacija pod povećanim rizikom	Sudjelovanje u izradi i provođenju preventivnih programa na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini	populacija pod povećanim rizikom
5. Evidencija, registriranje izvješćivanje i evaluacija	ozlijeđeni	Analiza pobola, invalidnosti i mortaliteta	Prema važećim zakonskim propisima

II.5. OSTALE MJERE

1. MJERE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE STARIJIH LJUDI

1.1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI

1.1.1. Promicanje zdravlja u starijih ljudi

Promicanje zdravlja u starijih ljudi usvajanjem i potpomaganjem zdravijih načina življenja (nepušenje, pravilna prehrana, redovita tjelesna aktivnost, unaprjeđenje duševnog zdravlja itd.), u cilju unaprjeđenja zdravlja i smanjenja proširenosti određenih rizičnih čimbenika;

Poticanje i prihvaćanje odgovornosti starijih osoba za svoje zdravlje, usvajanjem po zdravlje korisnih i mijenjanjem po zdravlje štetnih navika;

Podizanje razine zdravstvene kulture metodama zdravstvenog prosvječivanja za starije osobe.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine

Sudionici: sredstva javnog priopćavanja, škole, poslodavci, Hrvatski Crveni križ, tijela socijalne skrbi, vjerske i humanitarne organizacije, zavodi za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za javno zdravstvo

1.1.2. Utvrđivanje, evidencija i praćenje zdravstvenih potreba starijih ljudi

(ocjena zdravstvenog stanja i zdravstvenih potreba pojedinog starijeg čovjeka, s naglaskom na procjenu funkcionalne sposobnosti, praćenje potreba za zdravstvenim uslugama kućnog liječenja, njege i rehabilitacije, te potrebama za smještaj u stacionar domova umirovljenika i drugih zdravstvenih ustanova) prigodom pregleda i na kraju tekuće godine.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

1.1.3. Utvrđivanje uvjeta, okolinskih i psiholoških značajki

(sredine u kojima starije osobe žive), prvenstveno zbog provođenja kućnog liječenja, njege i rehabilitacije prema medicinskim indikacijama.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine i specijalističko-konzilijarna djelatnost.

1.1.4. Preventivno individualno savjetovanje zdravih i bolesnih starijih osiguranika

organizirani savjetovani rad jednom u dva tjedna za izražene probleme starijih osoba (npr. pravilna prehrana, vježbe disanja, pravilno iskašljavanje, prestanak pušenja i pijenja alkoholnih pića, prevencija nesreća u prometu i kući i td.).

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine u suradnji sa specijalističko-konzilijarnom djelatnošću.

-

-

-

1.1.5. Zdravstveno-savjetodavni rad

Rad u malim i velikim skupinama osiguranika starije dobi i članovima njihovih obitelji (priprema za starost i mirovinu u smislu očuvanja psihičkog zdravlja i funkcionalne sposobnosti), skupinama bolesnika starije dobi i članovima njihove obitelji prema utvrđenim zdravstvenim potrebama (grupe kroničnih bolesnika) te propisivanje dijeta za kronične bolesnike uz skrb za pravilnu prehranu, osobito u domovima umirovljenika. Kontrola težine, tlaka, razine šećera, urina.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine, specijalističko-konzilijarna djelatnost uz stručno-metodološku pomoć županijskog zavoda za javno zdravstvo.

Sudionici: Vjerske i humanitarne organizacije.

1.1.6. Provođenje i evidentiranje sistematskih pregleda

ocjena zdravstvenog stanja i procjena funkcionalne sposobnosti te praćenje zdravstvenih potreba i izrada odgovarajućeg preventivnog i kurativnog plana rada:

- pri dolasku u skrb kod izabranog doktora opće/obiteljske medicine i u domu umirovljenika
- u 45. godini života (koji nisu obuhvaćeni sistematskim pregledom u specifičnoj zaštiti radnika)
- u 65. godini života, odnosno za zaposlene prije odlaska u mirovinu.
- u 75. godini života.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

1.1.7. Prevencija epidemija u domovima umirovljenika

epidemiološkim metodama rada.

Izvršitelj: Tim izabranog doktora opće/obiteljske medicine u domu umirovljenika uz suradnju epidemiološke službe zavoda za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

1.1.8. Prevencija gripe

(cijepjenje svih osoba starijih od 65 godina protiv gripe)

Izvršitelj: Tim izabranog doktora opće/obiteljske medicine u suradnji s higijensko-epidemiološkom službom zavoda za javno zdravstvo.

1.1.9. Prevencija tetanusa

prema medicinskim indikacijama uz cijepjenje necijepljenih osoba starijih od 65 godina.

Izvršitelj: Tim izabranog doktora opće/obiteljske medicine u suradnji s higijensko-epidemiološkom službom zavoda za javno zdravstvo.

1.1.10. Prevencija ozljeda

U skladu s nacionalnim programom, sudjelovanje u ukupnoj prevenciji ozljeđivanja uz provođenje zdravstveno-promotivnih mjera u cilju manje izloženosti ili potpunog uklanjanja rizika: usvajanjem sigurnijeg načina življenja (u kući, u prometu, na radu ili rekreaciji),

preventivnim radom sa starijim osobama i skupinama s povećanim rizikom, plansko provođenje specifičnih mjera zdravstvene skrbi, u odnosu na potrebe populacije u skrbi.

Otkrivanje osoba s rizikom – kod uzimanja anamneze posebnu pozornost treba obratiti na moguće opasnosti po starije osobe u kući, u prometu, na radu/u školi. Provođenje procjene opasnosti nakon pada starije osobe ili teže ozljede.

Preventivne aktivnosti - poticanje samozaštitnih i suzaštitnih aktivnosti u starijih, poput uklanjanja opasnosti: građevinskih, u unutarnjem i vanjskom prostoru, u prometu, odmoru ili rekreaciji; usmjeren zdravstveni nadzor i kontrola skupina i pojedinaca s povećanim rizikom od ozljeda; Poticanje aktivnosti na zaštiti i sprečavanju ozljeđivanja starijih osoba, te u primjeni osobne zaštitne opreme i naprava (primjerice, nošenje posebnih štitnika za kuk u starijih osoba). Poticanje na korištenje sigurnosnih pomagala u opasnim prostorima kao što su kupaonice, kade, tavani i sl.

Izvršitelji : izabrani timovi opće/obiteljske medicine uz suradnjupatronažne djelatnosti i djelatnosti zdravstvene njege u kući

Sudionici: Hrvatski Crveni križ, tijela socijalne skrbi, društva za osiguranje, Ministarstvo unutarnjih poslova itd.

1.1.11. Preventivne mjere rehabilitacije i očuvanja funkcionalne sposobnosti, pripreme gerijatrijskog pacijenta na određene terapijske postupke

Mjere očuvanja preostale funkcionalne sposobnosti i razvijanja novih sposobnosti bolesnika, mjere namijenjene teško pokretnim bolesnicima (npr. prevencije dekubitusa, hipostatske pneumonije, kontraktura, tromboflebitisa, edema i dr.), mjere preventivne farmakoterapije te mjere reaktivacije i reintegracije starijeg bolesnika (npr. kod bolesnika nakon moždane kapi ili kod bolesnika s infarktom miokarda).

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine (i u domu umirovljenika), specijalističko-konzilijarna i bolnička djelatnost.

1.1.12. Priprema i izrada stručnih tiskanih materijala

Namijenjenih zdravstvenom odgoju starijih ljudi (pamtilice, brošure, priručnici) i drugih stručnih sadržaja za audiovizualnu prezentaciju prema zdravstvenim potrebama starijih ljudi.

Izvršitelj: Primarna i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i sredstvima javnog priopćavanja.

1.2. LIJEČENJE I REHABILITACIJA STARIJIH OSOBA

1.2.1. Koordinacija s djelatnostima i službama koje sudjeluju u zdravstvenoj zaštiti starijih i stalna edukacija zdravstvenih djelatnika

Stalna suradnja doktora opće/obiteljske medicine sa specijalističko-konzilijarnom i bolničkom zaštitom, te drugim sudionicima u socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti starijih; stalna edukacija (mjesečni stručni sastanci, gerontološke tribine, seminari, kratki tečajevi itd.) u cilju upoznavanja sa stručnim dostignućima i mogućnostima iz područja gerontologije.

Izvršitelji: Izabrani tim opće/obiteljske medicine uz stručno-metodološku pomoć specijalističko-konzilijarne i bolničke djelatnosti te zavoda za javno zdravstvo i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

1.2.2. Dijagnostika i liječenje starijih osoba

U ambulanti, stanu, stacionaru ili u dijelu za stanovanje doma umirovljenika, zavodu za socijalno-zdravstvenu zaštitu te drugim ustanovama.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

1.2.3. Kućni posjeti starijim ljudima

Na poziv osiguranika, obitelji ili okoline zbog liječenja akutnih bolesti, pogoršanja osnovne kronične bolesti te liječenja akutnih bolesti kroničnog bolesnika.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine.

1.2.4. Provođenje kućnog liječenja gerijatrijskih pacijenata

Njega i rehabilitacija u kući prema medicinskim indikacijama za kućno liječenje.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine uz suradnju specijalističko-konzilijarne djelatnosti.

1.2.5. Pružanje medicinske pomoći u rješavanju hitnih stanja starijih osoba

U djelatnosti opće/obiteljske medicine, na mjestu događaja i u ambulanti do preuzimanja bolesnika od strane odgovarajućih djelatnosti zdravstva.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine uz suradnju djelatnosti hitne medicinske pomoći.

-

1.2.6. Upućivanje na specijalističko-konzilijarne preglede i bolničko liječenje starijih ljudi

Prema medicinskim indikacijama i mogućnostima rješavanja zdravstvenih problema u ordinaciji, stanu, stacionaru ili u dijelu za stanovanje doma umirovljenika, zavodu za socijalno-zdravstvenu zaštitu te drugim ustanovama.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine uz suradnju specijalističko-konzilijarne i bolničke djelatnosti.

1.2.7. Provođenje osnovnih rehabilitacijskih postupaka

(kineziterapija) prema dogovoru s odgovarajućim specijalistima u ordinacijama opće/obiteljske medicine i u kući (teško pokretnih) starijih bolesnika, uz edukaciju članova obitelji i drugih osoba.

Izvršitelj: Izabrani tim opće/obiteljske medicine uz suradnju specijalističko-konzilijarne djelatnosti

1.2.8. Izvještavanje i evaluacija

Uz rutinsko izvještavanje potrebno je provoditi stalnu evaluaciju provođenja pojedinih mjera zdravstvene zaštite i povremene analize u županijskim zavodima za javno zdravstvo i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo za cijelu Hrvatsku.

5. PROGRAM MJERA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE STARIJIH LJUDI

MJERA	PUPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1. MJERE PROMOCIJE ZDRAVLJA I PREVENCIJE BOLESTI			
1.1. Promicanje zdravlja u starijih ljudi	Sve starije osobe u skrbi, osobito osobe izložene rizicima, kronični bolesnici i članovi njihovih obitelji	Poticanje načina života korisnog po zdravlje, individualni i grupni savjeti, edukacija za samozaštitne i suzaštitne aktivnosti, dijeljenje brošura, pamtilica itd.	Najmanje za starije osobe izložene rizicima te kronične bolesnike i članove njihovih obitelji
1.2. Utvrđivanje, evidencija i praćenje i proučavanje zdravstvenih potreba starijih ljudi	Sve starije osobe	Utvrđivanje broja te spolne i dobne strukture starijih osiguranika u skrbi (registracijom i poimeničnom evidencijom osiguranika po spolu i dobnim skupinama, uvođenjem godišnje evidencije korisnika djelatnosti opće/obiteljske medicine),	Najmanje za starije osobe izložene rizicima te kronične bolesnike

		poimenični registri kroničnih bolesnika te invalida. Registriranje i evidentiranje starijih osiguranika u skrbi, osobito u odnosu na bolesti javno-zdravstvenog značaja (cirkulacijske, maligne bolesti, dijabetes, ozljede itd)	
1.3. Utvrđivanje uvjeta, okolinskih i psiholoških značajki	Sve starije osobe u skrbi, osobito osobe izložene rizicima, kronični bolesnici i članovi njihovih obitelji	Utvrđivanje uvjeta, okolinskih i psiholoških značajki i starijih osoba i njihovih obitelji, osobito u odnosu na funkcionalnu sposobnosti i mogućnosti samostalnog življenja. Poticanje i provođenje odgovarajućih mjera zbrinjavanja	Najmanje za starije osobe izložene rizicima te kronične bolesnike i članove njihovih obitelji
4. Preventivno individualno savjetovanje zdravih i bolesnih starijih osiguranika	Sve starije osobe u skrbi, osobito osobe izložene rizicima, kronični bolesnici i članovi njihovih obitelji	Individualni savjeti, edukacija za samozaštitne i suzaštitne aktivnosti, dijeljenje brošura, pamtilica itd.	Najmanje za starije osobe izložene rizicima te kronične bolesnike i članove njihovih obitelji
1.5. Zdravstveno-savjetodavni rad	Sve starije osobe u skrbi, osobito osobe izložene rizicima, kronični bolesnici i članovi njihovih obitelji	Poticanje načina života korisnog po zdravlje, individualni i grupni savjeti, edukacija za samozaštitne i suzaštitne aktivnosti, dijeljenje brošura, pamtilica itd.	Najmanje za starije osobe izložene rizicima te kronične bolesnike i članove njihovih obitelji
MJERA	PUPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
1.6. Provođenje i evidentiranje sistematskih pregleda	Sve starije osobe.	ocjena zdravstvenog stanja i procjena funkcionalne sposobnosti te praćenje zdravstvenih potreba i izrada odgovarajućeg preventivnog i kurativnog plana rada:	- pri dolasku u skrb kod izabranog doktora opće/obiteljske medicine i u domu umirovljenika - u 45. godini života (koji nisu obuhvaćeni sistematskim pregledom u specifičnoj zaštiti radnika) 4. u 65. godini života, odnosno za zaposlene prije odlaska u mirovinu, u 75. godini života.

1.7. Prevencija epidemija u domovima umirovljenika	Sve starije osobe prema programu mjera zaštite od zaraznih bolesti, zakonskim i drugim propisima	Prevencija i liječenje u suradnji s nadležnim HE službama, prijavljivanje zaraznih bolesti	Sve starije osobe u domovima umirovljenika.
1.8. Prevencija gripe	Sve starije osobe prema programu cijepljenja od gripe	Nadležne HE službe	Starije osobe prema obuhvati predviđenom za odnosnu godinu
1.9. Prevencija tetanusa	Sve starije osobe prema programu cijepljenja od tetanusa	Nadležne HE službe	Starije osobe prema obuhvati predviđenom za odnosnu godinu
1.10. Prevencija ozljeda	Starije osobe povećanim rizikom od ozljeđivanja	Provođenje mjera promicanja zdravlja, individualni i grupni rad na uklanjanju i smanjivanju rizika. Utjecanje na promjena stava prema opasnostima u kući, u prometu, na radu u sportu ili rekreaciji.	Najmanje za starije osobe oslabljene funkcionalne sposobnosti i one izložene rizicima, u skladu s nacionalnim programom.
MJERA	PUPULACIJA	POSTUPCI	OBUH VAT
1.12. Priprema i izrada stručnih tiskanih materijala	Sve starije osobe	Službe za promicanje, lige i društva za borbu protiv pojedinih bolesti, humanitarne i slične organizacije	Najmanje za starije osobe oslabljene funkcionalne sposobnosti i one izložene rizicima, kronične bolesnike, invalide i članove njihovih obitelji
2. LIJEČENJE I REHABILITACIJA STARIJIH OSOBA			
2.1. Koordinacija s djelatnostima i službama koje sudjeluju u zdravstvenoj zaštiti starijih i stalna edukacija zdravstvenih djelatnika	Druge djelatnosti primarne zdravstvene zaštite, zaštita žena, HMP, patronaža, kućna njega, HE služba, zavodi za javno zdravstvo i sl.	Telefonske, izravne, elektronske i druge konzultacije, redoviti stručni sastanci te sastanci prema posebnim potrebama starijih, zajednička savjetovanja, radionice, seminari itd.	Najmanje redovita (dnevna) suradnja s patronažnom, HE službom te službom njege u kući a suradnja s ostalim djelatnostima po potrebi
2.2. Dijagnostika i	Svi starije osobe	Prema algoritmima, kliničkim	Svi starije osobe oboljele

liječenje starijih osoba	oboljele od akutnih i kroničnih bolesti	smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima za starije osobe	od akutnih i kroničnih bolesti
2.3. Kućni posjeti starijim ljudima	Svi starije osobe oboljele od akutnih i kroničnih bolesti s indikacijama za kućni posjet	Prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima za starije osobe, provedivim u kući bolesnika i u domu za starije	Svi starije osobe oboljele od akutnih i kroničnih bolesti s indikacijama za kućni posjet

2.4. Provođenje kućnog liječenja gerijatrijskih pacijenata	Sve starije osobe oboljele od akutnih i kroničnih bolesti s indikacijama za kućno liječenje	Prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima liječenja za starije osobe, provedivim u kući bolesnika i u domu za starije	Svi starije osobe oboljele od akutnih i kroničnih bolesti s indikacijama za kućno liječenje
2.5. Pružanje medicinske pomoći u rješavanju hitnih stanja starijih osoba	Sve starije osobe s hitnim stanjem u ordinaciji, u kući ili na terenu, te sve područno pučanstvo starije dobi kada su timovi opće medicine zaduženi za pružanje hitne medicinske pomoći kroz dežurstva i pripravnost	Postupci pružanja HMP uz primjenu suvremenih dijagnostičkih i terapijskih postupaka i sredstava; prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima za starije osobe primjenjivim ordinaciji, u kući bolesnika i u domu za starije ili na terenu.	Svi starije osobe s hitnim stanjem
2.6. Upućivanje na specijalističko-konzilijarne preglede i bolničko liječenje starijih ljudi	Sve starije osobe s dijagnostički neutvrđenim stanjima, akutnim i kroničnim bolestima ili komplikacijama bolesti za čije liječenje je neophodno potrebno pregled i mišljene kod odgovarajućeg specijalista-konzultanta ili bolničko liječenje.	Prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima za starije osobe	Starije osobe za čije liječenje je neophodno potrebno pregled i mišljene kod odgovarajućeg specijalista-konzultanta ili bolničko liječenje.
2.7. Provođenje osnovnih rehabilitacijskih postupaka	Sve starije osobe čije zdravstveno stanje zahtijeva rehabilitaciju (u ordinaciji obiteljske medicine) ili kući (teško pokretnih) bolesnika i u	Kineziterapija i postupci fizikalne medicine, prema algoritmima, kliničkim smjernicama, suvremenim znanstveno utemeljenim medicinskim postupcima za starije osobe	Starije osobe s indikacijama za provođenje kineziterapije i fizikalne medicine u ordinaciji ili kući (teško pokretnih)

	domu za starije	primjenjivim u ordinaciji ili kući (teško pokretnog bolesnika)	bolesnika)
2.8. Izvještavanje i evaluacija	O cjelokupnom radu te za potrebe registara prema Zakonu o statističkim istraživanjima	Rutinsko izvješćivanje, izvještaji za registre, evaluacija rada i aktivnosti na zaštiti zdravlja starijih osoba i provedbi mjera zdravstvene zaštite.	Najmanje prema zakonu o statističkim istraživanjima i propisima Ministarstva zdravstva i HZZO

2. PLANIRANJE OBITELJI

2.1. Zdravstveno odgojni i obrazovni programi

Upoznavanje pučanstva, a osobito mladeži i pučanstva u reproduktivnoj dobi sa zdravstvenim načelima planiranja obitelji.

Izvršitelji: Doktori u primarnoj, specijalističko-konzilijarnoj i bolničkoj zaštiti uz suradnju s Ministarstvom zdravstva, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Državnim zavodom za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, školama i sredstvima javnog priopćavanja.

2.2. Izrada, tiskanje i distribucija pisanih materijala

Distribucija zdravstveno-odgojnih materijala u školama, poduzećima, zdravstvenim ustanovama s ciljem upoznavanja pučanstva sa svim načelima planiranja obitelji i željenog roditeljstva.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, zavodi za javno zdravstvo, doktori medicine u primarnoj i specijalističko-konzilijarnoj zaštiti uz suradnju s Ministarstvom zdravstva, Državnim zavodom za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, školama i drugim stručnim udrugama.

2.3. Sudjelovanje u izobrazbi prosvjetnih, socijalnih i zdravstvenih radnika u redovnoj i poslijediplomskoj nastavi

Edukacija navedenih stručnjaka.

Izvršitelji: Stručnjaci iz područja planiranja obitelji.

2.4. Sudjelovanje u izradi i osuvremenjivanju obveznih školskih programa na području planiranja obitelji

Sudjelovanje u izradi i osuvremenjivanju obveznih školskih programa, priprema nastavnih pomagala te obrada podataka.

Izvršitelji: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, zavodi za javno zdravstvo. stručnjaci iz područja planiranja obitelji u suradnji s Ministarstvom prosvjete i sporta te drugim stručnjacima prosvjetnih službi.

2.5. Osiguranje dostupnosti savjetovanih rada

Osiguranje mreže ordinacija primarne zdravstvene zaštite žena i ostalih jedinica primarne zdravstvene zaštite te školske medicine.

Izvršitelji: Timovi opće/obiteljske medicine, timovi zdravstvene zaštite žena, timovi školske medicine, specijalističko-konzilijarna ginekološka služba.

Uloga i zadaća savjetovališnog rada u ginekološkim ordinacijama:

- a) Omogućavanje izbora kontracepcijskih sredstava, uzimanje potrebnih anamnestičkih podataka, obavljanje općeg, ginekološkog pregleda i pregleda dojki, uzimanje (ili upisivanje postojećeg nalaza) brisa po Papanicolau i obavljanje laboratorijske obrade prema medicinskim indikacijama,
- b) praćenje žena koje koriste oralne kontraceptive tri mjeseca poslije početne primjene, a zatim svakih šest mjeseci uz kontrolu krvnog tlaka, tjelesne težine po potrebi uz odgovarajuće pretrage,
- c) uzimanje mjere, davanje uputa i obavljanje kontrolnog pregleda za primjenu vaginalne dijafragme,
- d) uvođenje intrauterinog uloška uz preduvjete prethodne edukacije, obavljanje kontrolnog pregleda 1, 3 i 6 mjeseci poslije uvođenja, te zatim jednom godišnje. Prije uvođenja intrauterinog uloška obavezno je uzeti bris ili evidentirati nalaz brisa po Papanicolauu,
- e) davanje uputa o primjeni kemijskih i mehaničkih sredstava zaštite te prirodnih metoda planiranja obitelji (kalendarska, termoregulaciona te Billingsova metoda),
- f) primjena postkoitalne kontracepcije po mogućnosti estrogensko - gestagenskom - kombinacijom kao najjednostavnijom od postojećih metoda,
- g) rano otkrivanje poremećaja fertiliteta te steriliteta žena i muškaraca.

2.6. Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija

Registriranje i evidentiranje aktivnosti u vezi s planiranjem obitelji u dijelu redovitih zadaća u izabranim timovima primarne zdravstvene zaštite ili kao posebnih aktivnosti u suradnji sa županijskim zavodima za javno zdravstvo i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo.

Godišnja evaluacija u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Izvršitelji: timovi primarne zdravstvene zaštite, zavodi za javno zdravstvo u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo.

2. MJERE PLANIRANJA OBITELJI

MJERA	POPULACIJA	POSTUPCI	OBUHVAT
-------	------------	----------	---------

1. Zdravstveno-odgojni i obrazovni programi planiranja obitelji	mladež, odrasla populacija u reproduktivnoj dobi	individualni savjeti, tečajevi, grupne diskusije, predavanja, tiskani zdravstveno-odgojni materijal, video-materijal, radio i TV emisije, spotovi	50% ciljnih populacijskih skupina
2. Izrada, tiskanje i distribucija pisanih materijala	mladež, odrasla populacija u reproduktivnoj dobi u školama, poduzećima, zdravstvenim ustanovama	distribucija zdravstveno-odgojnih materijala	80% mladeži u školama, 20% ostala ciljna populacija
3. Sudjelovanje u izobrazbi prosvjetnih, socijalnih i zdravstvenih radnika	prosvjetni, socijalni i zdravstveni radnici	edukacija	ciljne populacijske skupine
4. Sudjelovanje u izobrazbi i osuvremenjavanju obveznih školskih programa na području planiranja obitelji	polaznici škola	izrada školskih programa, priprema nastavnih pomagala	stručnjaci za planiranje obitelji iz različitih službi (zdravstvo, prosvjeta)
5. Osiguranje dostupnosti savjetovanišnog rada	svim osiguranicima u reproduktivnoj dobi	savjetovanja, individualna i grupna	ciljne populacijske skupine u skrbi školske medicine, ordinacijama primarne zdravstvene zaštite, zaštrite zdravlja žena i ginekološkoj specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti
6. Registriranje, evidentiranje, izvještavanje i evaluacija	osiguranici u reproduktivnoj dobi	prema važećim propisima i propisanim obrascima, analiza i ocjena provođenja	izabrani timovi opće/obiteljske medicine, izabrani timovi koji provode zaštitu žena timovi školske medicine, županijski ZJZ, HZJZ

3. OPSKRBA LIJEKOVIMA I DRUGIM SREDSTVIMA ZA LIJEČENJE

Opskrba pučanstva, zdravstvenih ustanova i zdravstvenih radnika koji obavljaju privatnu praksu:

1. lijekovima (gotovi lijekovi, imunološki lijekovi, radioaktivni lijekovi itd.);
2. tvarima kemijskog, mineralnog, biljnog ili ljudskog porijekla koje se rabe za proizvodnju gotovih lijekova, te izradu magistralnih i galenskih pripravaka;
3. magistralnim pripravcima;
4. galenskim pripravcima;
5. krvlju i krvnim sastojcima.

provodi se sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, Zakonu o lijekovima i medicinskim proizvodima i Zakonu o zdravstvenom osiguranju.

3.1. Ljekarna na razini primarne zdravstvene zaštite

3.1.1. Opskrba stanovništva lijekovima i medicinskim proizvodima

3.1.2. Davanje uputa o upotrebi lijekova i medicinskih proizvoda

3.1.3. Vođenje zakonom propisanih evidencija

3.2. Bolnička ljekarna

3.2.1. Opskrba lijekovima, medicinskim proizvodima, dječjom hranom i dijetetskim proizvodima

3.2.2. Informiranje o lijekovima

3.2.3. Sudjelovanje u kliničkim ispitivanjima novih lijekova

Izvršitelji: Tim ljekarničke djelatnosti u suradnji s primarnom zdravstvenom zaštitom, specijalističko-konzilijarnom i bolničkom djelatnošću te Hrvatskim zavodom za kontrolu

lijekova, Hrvatskim zavodom za kontrolu imunobioloških preparata i Hrvatskim zavodom za transfuzijsku medicinu.

4. PREGLEDI UMRLIH

4.1. Pregledi umrlih

provode se sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti i Pravilniku o načinu pregleda umrlih te utvrđivanju vremena i uzroka smrti.

Izvršitelji: doktori medicine.

III PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

1. Ovaj Plan i Program mjera zdravstvene zaštite važi *tri* godine **i tri mjeseca** od dana njegova stupanja na snagu.

2. Ovaj Plan i Program mjera zdravstvene zaštite stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Narodnim novinama”.